

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босна и Херцеговина

Predmet br.: S1 2 K 024465 17 K

**Datum: 27.05.2021. godine
13.08.2021. godine**

**Pred sudskim vijećem u sastavu: sudija Biljana Ćuković, predsjednik vijeća
sudija Izo Tankić, član vijeća
sudija Amela Huskić, član vijeća**

**PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE
protiv
Kemala Čauševića i dr.**

PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine: Dubravko Čampara

Branilac optuženog Kemala Čauševića: Suad Sultanić, advokat iz Sarajeva

Branilac optuženog Anesa Sadikovića: Adna Dobojić, advokat iz Sarajeva

SADRŽAJ

NASLOV	STRANA
Izreka presude	4
Obrazloženje	10
Optužba	10
Završne riječi stranaka i branilaca optuženih	13
Procesne odluke suda	15
Odgađanje pretresa u trajanju dužem od 30 dana	15
(Ne)prihvatanje dokaznih prijedloga odbrane i optužbe	20
Odluka o prihvatanju vještačenja po vještaku finansijske struke Milošu Grujiću	26
Intervencija suda u pogledu izmjena u činjeničnom opisu optužnice	27
Odluka povodom zahtjeva optuženog Kemala Čauševića za izuzeće postupajućeg tužioca	27
Odluke povodom zahtjeva odbrane optuženog Kemala Čauševića za izuzeće predsjednika i članova sudećeg Vijeća	28
Odbijanje prijedloga tužilaštva za dodjeljivanje mjera zaštite svjedoku i odluka o isključenju javnosti	31
Odluke o procesnoj zaštiti svjedoka	33
Udaljavanje optuženog iz sudnice i održavanje dijela pretresa bez njegovog prisustva	34
Saslušanje osoba koje mogu odbiti svjedočenje	36
Izmjena redoslijeda izvođenja dokaza	37
Odbijanje čitanja iskaza svjedoka tužilaštva Enesa Gonjanina i dokaz proveden u postupku Međunarodne pravne pomoći pred ovim Sudom	38
Postavljanje pravnog savjetnika svjedoku	39
Odluke donesene u vezi sa načinom saslušanja svjedoka u direktnom i unakrsnom ispitivanju i načinom izvođenja materijalnih dokaza	40
Odluke po prijedlozima odbrane za donošenje odluke po prigovoru zakonitosti dokaza u toku postupka	43

Prigovori odbrane optuženih na dokaze	44
a. Prigovori na ulaganje zapisnika saslušanih svjedoka iz istrage	44
b. Prigovori na saslušanje svjedoka čiji zapisnici iz istrage nisu uloženi na glavnom pretresu	51
c. Prigovori na uloženu materijalnu dokumentaciju iz UIO BiH	52
d. Prigovori na ostale uložene dokaze	53
e. Prigovori na ulaganje zapisnika o ispitivanju osumnjičenih	56
f. Prigovori odbrane optuženih istaknuti u završnoj riječi	59
Prigovori tužioca na dokaze odbrane optuženih	65
POSEBAN OSVRT NA ISKAZ SVJEDOKA KOJI JE SKLOPIO SPORAZUM O PRIZNANJU KRIVNJE („SVJEDOK POKAJNIK“)	72
Relevantno materijalno pravo	78
MERITORNE ODLUKE PO OPTUŽNICI	80
I Osuđujući dio	
Opšta razmatranja i dokazni standardi	
Tačka 1. Izreke presude	82
Tačka 2. Izreke presude	102
Primjena važećeg zakona	115
Krivična odgovornost optuženih	116
Odluka o krivičnopravnoj sankciji	117
Odluka o uračunavanju pritvora	118
Odluka o oduzimanju protivpravne imovinske koristi	118
Troškovi krivičnog postupka	119
II Oslobođajući dio	120
Troškovi krivičnog postupka	124
ANEX I – Rješenja/Odluke Suda	125
ANEX II- Dokazi	154

U IME BOSNE I HERCEGOVINE !

Sud Bosne i Hercegovine, u vijeću sastavljenom od sudija Biljana Ćuković kao predsjednik vijeća, te sudije Izo Tankić i Amela Huskić, kao članovi vijeća, u krivičnom predmetu protiv optuženog Kemala Čauševića i dr., zbog krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 1. Krivičnog Zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), te krivičnih djela Davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 218. stav 1. KZ BiH i Pranje novca iz člana 209. stav 3. u vezi sa stavom 2. KZ BiH, Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 220. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ BiH, sve u vezi sa članom 53. KZ BiH, po izmijenjenoj optužnici Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 11.01.2021. godine, nakon provedenog usmenog, javnog i glavnog pretresa, dana 27.05.2021. godine, donio je i javno objavio

P R E S U D U

I

Na osnovu člana 285. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine,

Optuženi: 1. Kemal Čaušević, zv. Kemo, sin Esada i majke Džemile, rođene Salihović, rođen 08.02.1966. godine, sa prebivalištem u ..., sa završenom VSS , Ekonomski fakultet, po zanimanju diplomirani ekonomista, bivši direktor Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine, oženjen, otac jednog malodobnog djeteta, nezaposlen, služio JNA 1975 godine i Armiju BiH od aprila 1992. godine, do aprila 1996. godine, vodi se u vojnoj evidenciji Stari grad Sarajevo, nedefinisanog imovnog stanja, po narodnosti ..., državljanin ..., JMBG: ..., neosuđivan po ličnom kazivanju,

2. Anes Sadiković ..., ..., sa prebivalištem u ... i sa boravištem u ..., sa završenom višom stručnom spremom, po zanimanju ekonomista, živi u vanbračnoj zajednici, otac dvoje mladb. djece, nije služio vojsku, srednjeg imovnog stanja, ..., državljanin ..., JMBG: ..., ranije osuđivan,

KRIVI SU

Što su: 1. Čaušević Kemal, Sadiković Anes i Karić Sedinet – zajedno

Nakon što je uspostavljena Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu UIO BiH) koja je započela sa radom 01.01.2005. godine, čijom uspostavom su prestale postojati dotadašnje Carinske uprave Federacije BiH i Republike Srpske i čijim spajanjem je nastala Uprava za indirektno oporezivanje, Čaušević Kemal u svojstvu direktora UIO BiH početkom 2007. godine stupio u kontakt sa uvoznicima tekstila iz Turske, Kine i Mađarske u BiH, Sadiković Anesom čija porodica je vlasnik firmi „Eko San“ d.o.o. Banja Luka i „Janus“ d.o.o. Brčko Distrikt BiH, te sa Karić Sedinetom vlasnikom firmi „Obitex“ d.o.o. Srebrenik i „KS Obitex“ d.o.o. Laktaši, a koji uvoznici se u okviru nadležnosti UIO BiH oporezuju prilikom uvoza na carinskim ispostavama UIO BiH, te se Čaušević Kemal u svojstvu direktora UIO BiH, nezakonito i u namjeri sticanja protupravne imovinske koristi, dogovorio sa istim, da će kroz poslovanje UIO BiH i svojim odlukama i položajem, u svojstvu direktora UIO BiH favorizirati njihove firme kao uvoznike tekstila, a na štetu ostalih uvoznika, i to na način da će im obezbijediti da im se prilikom uvoza robe na carini priznaju fakture za robu koju uvoze, a koje oni prezentuju carinicima, iako je znao da su na fakturama prikazane manje cijene robe od stvarnih cijena, kao i da im se roba neće detaljno pregledavati, te da će im sva roba koju dovezu na carinu isti dan proći kroz UIO BiH bez zadržavanja, a na koji način se čini direktna šteta Državi BiH na prikupljanju poreza, te je Čaušević Kemal zahtijevao da mu za ove usluge uvoznici tekstila u BiH Sadiković Anes i Sedinet Karić redovno, odnosno na kraju svakog mjeseca po svakom uvezenom kamionu robe odnosno tekstila iz Turske, Kine i Mađarske u BiH plate iznos novca u gotovini od 1.000,00 KM po uvezenom kamionu na što su Sadiković i Karić pristali te su Kemal Čauševiću za dogovorene usluge davali dogovoreni iznos novca po kamionu i to na mjesečnoj osnovi na lokacijama koje bi odredio Čaušević i to u ... u zgradi gdje Čaušević živi, u Banja Luci u hotelu Šeher u hotelskoj sobi gdje je Čaušević boravio dok je bio direktor, UIO BiH kao i u kancelariji Čauševića u UIO BiH i na drugim mjestima koje bi ovaj odredio, a na koja su dolazili Sadiković i Karić, te istom predavali novčane iznose za uvoz tekstila po broju uvezenih kamiona sve od 2007. godine do februara 2011. godine, za koji period su isti sa svojim firmama uvezli 1722 kamion tekstilne robe u BiH, te Čaušević Kemal u gotovini iznos novca ne manji od 1.722.000,00 KM koji je Čaušević primio od istih i to Anes Sadiković dao 1.297.000,00 KM za uvoz 1297 kamiona preko firmi „EkoSan“ d.o.o. Banja Luka i „Janus“ d.o.o. Brčko Distrikt BiH u navedenom periodu i Sedinet Karić dao 425.000,00 KM za uvoz 425 kamiona tekstilne robe preko firmi „Obitex“ d.o.o. Srebrenik i „KS Obitex“ d.o.o. Laktaši za navedeni period

2. Čaušević Kemal – sam

U vremenskom periodu od početka 2007. godine do kraja 2012. godine, novac za koji je znao da potiče iz krivičnih djela budući da ga je sam pribavio vršenjem krivičnih djela u vrijeme dok je vršio dužnost direktora Uprave za indirektno oporezivanje BiH iz tačke I presude, upotrijebio tako što je u cilju prikrivanja stvarnog porijekla novca, isti stavio u legalne tokove, na način da je kupio nekretnine, bez kreditnog zaduženja, u ukupnom iznosu od najmanje 1.146,760.43 KM bez obračunatog poreza na promet i to, stan u ..., površine 108,71 m², broj parcele 17/E6, udio 1/1, zemljišnoknjižni uložak broj 121; stan u ..., površine 58 m², broj parcele 2819/1, udio 1/1, zemljišnoknjižni uložak broj 2819; stan u ..., površine 67m², broj parcele 2664/1, udio 1/1, zemljišnoknjižni uložak broj 2664; stan ..., površine 67m², broj parcele 2656/1, udio 1/1, zemljišnoknjižni uložak broj 2656; poslovni prostor u ulici ..., površine 15,83 m², broj parcele 3084/1, udio 1/1, zemljišnoknjižni uložak broj 3084; poslovni prostor u ulici ..., površine 21,99 m², kao vanknjižno vlasništvo Čaušević Kemala sa udjelom 1/1 po ugovoru o kupoprodaji koji je notarski obrađen od strane notara Indire Turkmanović pod brojem OPU-IP 2/2012 od 04.01.2012. godine; poslovni prostor broj 8, površina 197,76 m² u „Šoping centru“ Grbavica, u Sarajevu, katastarska čestica broj 1730/E8, zemljišnoknjižni uložak broj 9 K.O. SP Sarajevo CXXXV, udio 1/1; poslovni prostor u ulici Ferhadija bb, Sarajevo, površine 56,07 m², kao vanknjižno vlasništvo Čaušević Kemala i Čaušević Aide sa udjelima 1/2 po ugovoru o kupoprodaji koji je notarski obrađen od strane notara Indire Turkmanović pod brojem OPU-IP 891/2011 od 22.06.2011. godine; njivu na području općine Centar Sarajevo, površine 5000 m², broj parcele 140/6, udio 1/1, zemljišnoknjižni uložak broj 9883; njivu na području općine Centar/Krlje, Sarajevo, površine 7400 m², broj parcele 140/5, zemljišnoknjižni uložak broj 9886, udio ½ - suvlasnik Čaušević Kemal i Aida Čaušević; njivu na području općine Centar/Krlje, Sarajevo, površine 8000 m², broj parcele 140/7, zemljišnoknjižni uložak broj 9885, udio ½ - suvlasnik Čaušević Kemal i Aida Čaušević.

Čime su: Optuženi Kemal Čaušević, radnjama opisanim u tački 1. izreke presude, počinio krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 1. KZ BiH, u vezi sa članom 54. KZ BiH, a radnjama opisanim u tački 2. izreke presude, krivično djelo Pranje novca iz člana 209. stav 3. u vezi sa stavom 2. i 1. KZ BiH, sve u vezi sa članom 54. KZ BiH

Optuženi Anes Sadiković, radnjama opisanim u tački 1. izreke presude, počinio krivično djelo Davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 218. stav 1. KZ BiH, u vezi sa članom 54. KZ BiH

Pa Sud, **optuženom Kemalu Čauševiću**, na osnovu člana 217. stav 1. KZ BiH i člana 209. stav 3. u vezi sa stavom 2. i 1. KZ BiH, sve u vezi sa članom 54. KZ BiH, te odredbi iz članova 39, 42. i 48. KZ BiH utvrđuje:

- za produženo krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 1. KZ BiH, u vezi sa članom 54. KZ BiH, kaznu zatvora u trajanju od **4 (četiri) godine**
- za produženo krivično djelo Pranje novca iz člana 209. stav 3. u vezi sa stavom 2. i 1. KZ BiH, sve u vezi sa članom 54. KZ BiH, kaznu zatvora u trajanju od **6 (šest) godina**,

te ga primjenom odredbi iz člana 53. stav 2. tačka b) KZ BiH,

O S U Ā U J E

NA JEDINSTVENU KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 9 (DEVET) GODINA

u koju kaznu se optuženom ima uračunati vrijeme koje je proveo u pritvoru, počev od 18.06.2014. godine, do 12.09.2014. godine.

Optuženog Anesa Sadikovića, na osnovu člana 218. stav 1. KZ BiH, te odredbi iz članova 39, 42. i 48. KZ BiH

O S U Ā U J E

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 2 (DVIJE) GODINE

u koju kaznu se optuženom ima uračunati vrijeme koje je proveo u pritvoru, počev od 19.06.2014. godine, do 15.07.2014. godine.

Na osnovu člana 110. i 111. KZ BiH, u vezi sa članom 209. stav 5. KZ BiH, od optuženog Kemala Čauševića oduzima se imovinska korist pribavljena izvršenjem krivičnog djela i to:

- stan u ulici ..., površine 108,71 m², broj parcele 17/E6, udio 1/1, vlasnik Čaušević Kemal, zemljišnoknjižni uložak broj 121, KO SP_Sarajevo – Mahala XL;

- stan u ulici ..., površine 58 m², broj parcele 2819/1, udio 1/1, vlasnik Čaušević Kemal, zemljišnoknjižni uložak broj 2819, KO KPU_Stari grad;
- stan u ulici ..., površine 67 m², broj parcele 2664/1, udio 1/1, vlasnik Čaušević Kemal, zemljišnoknjižni uložak broj 2664, KO KPU_Stari grad;
- stan u ulici ..., površine 67 m², broj parcele 2656/1, udio 1/1, vlasnik Čaušević Kemal, zemljišnoknjižni uložak broj 2656, KO KPU_Stari grad;
- poslovni prostor u ulici Ferhadija bb, Sarajevo, površine 15,83 m², broj parcele 3084/1, udio 1/1, vlasnik Čaušević Kemal, zemljišnoknjižni uložak broj 3084, KO KPU_Stari grad;
- poslovni prostor u ulici Ferhadija bb, Sarajevo, površine 21,99 m², kao vanknjižno vlasništvo Čaušević Kemala sa udjelom 1/1, po ugovoru o kupoprodaji koji je notarski obrađen od strane notara Indire Turkmanović pod brojem: OPU-IP 2/2012 od 04.01.2012. godine;
- poslovni prostor broj 8, površina 197,76 m² u „Šoping centru“ Grbavica, u Sarajevu, katastarska čestica broj 1730/E8, zemljišnoknjižni uložak broj 9 KO SP Sarajevo CXXXV, udio 1/1, Kemal Čaušević;
- poslovni prostor u ulici Ferhadija bb, Sarajevo, površine 56,07 m², kao vanknjižno vlasništvo Čaušević Kemala i Čaušević Aide sa udjelima ½ po ugovoru o kupoprodaji koji je notarski obrađen od strane notara Indire Turkmanović pod brojem OPU-IP 891/2011 od 22.06.2011. godine;
- njiva na području opštine Centar Sarajevo, površine 5000 m², broj parcele 140/6, udio 1/1 Čaušević Kemal, zemljišnoknjižni uložak broj 9883, KO SP_Koševo;
- njiva na području opštine Centar/Krlje, Sarajevo, površine 7400 m², broj parcele 140/5, zemljišnoknjižni uložak broj 9886, udio ½ - suvlasnik Čaušević Kemal i Aida Čaušević, KO SP_Koševo;
- njiva na području opštine Centar/Krlje, Sarajevo, površine 8000 m², broj parcele 140/7, zemljišnoknjižni uložak broj 9885, udio ½ - suvlasnik Čaušević Kemal i Aida Čaušević, KO SP_Koševo.

Na osnovu člana 110. i 111. KZ BiH, u vezi sa članom 217. stav 4. KZ BiH, od optuženog Kemala Čauševića se oduzima imovinska korist pribavljena izvršenjem krivičnog djela i to novac u iznosu od 575,239.57 KM, koji iznos je optuženi dužan uplatiti u korist budžeta Bosne i Hercegovine, u roku od 30 (trideset) dana od dana pravosnažnosti presude.

Na osnovu člana 188. stav 1. u vezi sa članom 186. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, optuženi Kemal Čaušević i Anes Sadiković, obavezuju se na plaćanje troškova krivičnog postupka, a o načinu izmirenja i visini iznosa, Sud će se odrediti posebnim rješenjem, po pribavljanju potrebnih podataka.

II

Optuženi: Kemal Čaušević, na osnovu člana 284. tačka c) ZKP BiH

OSLOBAĐA SE OD OPTUŽBE

Da je: Postupajući u svojstvu direktora UIO-e, nakon što je dana 23.03.2005. godine donio Odluku o provođenju otvorenog postupka za međunarodnu konkurenciju za vršenje usluga broj:01-16-3294-1/05 od 23.03.2005. godine, objavljenog u „Službenom listu“ i časopisu „Dnevni avaz“, posredstvom Ministarstva finansija i trezora BiH, na koji način je objavljen otvoreni postupak za međunarodnu konkurenciju i prikupljanje ponuda za vršenje usluga štampanja poreskih markica na vrijednosnom papiru sa zaštitom, te vršenje usluga štampanja kontrolnih markica na vrijednosnom papiru sa zaštitom, a za potrebe Uprave, pa kada je nakon provedene procedure u prvostepenom postupku izabran ponuđač "Grafo-tisak" Grude, koji je kao ponuđač u cijelosti ispunjavao uslove propisane u postupku javnih nabavki, te kada je učesnik procedure "Glas Srpski - Grafika" A.D. Banja Luka putem žalbe osporio odabir izabranog ponuđača „Grafo-tisak“ Grude, Kemal Čaušević, prekoračivši granice svojih službenih ovlaštenja, u namjeri da drugome ostvari protupravnu imovinsku korist iz njemu poznatih razloga i motiva prihvatio Prijedlog pravnog lica „Glas Srpski - Grafika“ A.D. Banja Luka broj AD-1315/10 od 22.11.2010. godine, za vansudsko poravnanje, te naknadu štete i to prema evidentno nenadležnom organu za odlučivanje po zahtjevu za naknadu štetu, a u smislu Zakona o javnim nabavkama, te je slijedom toga UIO po naređenju direktora UIO Kemala Čauševića dana 09.12.2010. godine zaključila sporazum o vansudskom poravnanju kojim je pravnom licu „Glas Srpski - Grafika“ A.D. Banja Luka, na ime naknade štete isplaćen novčani iznos od 200.000,00 KM, pri čemu je osumnjičeni Kemal Čaušević prekoračio svoja službena ovlaštenja i zakonom propisane ovlasti i to postupanjem suprotno članu 52. stav 4. i 5. Zakona o javnim nabavkama BiH, odlučio izvan nadležnosti svog rada, te pravnom licu „Glas Srpski - Grafika“ A.D. Banja Luka pribavio protupravnu imovinsku korist u iznosu od 200.000,00 KM, čime je za navedeni iznos oštetio budžet institucija Bosne i Hercegovine.

Čime bi, počinio krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 220. stav 3, u vezi sa stavom 1. KZ BiH.

Na osnovu člana 189. stav 1. ZKP BiH, optuženi Kemal Čaušević se oslobađa naknade troškova krivičnog postupka u odnosu na oslobađajući dio presude i isti padaju na teret budžetskih sredstava.

O b r a z l o ž e n j e

Optužba

Tužilaštvo Bosne i Hercegovine, optužnicom broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 28.02.2017. godine, optužilo je Kemala Čauševića da je pod tačkom 1. optužnice počinio krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 1. KZ BiH, a Anesa Sadikovića i Sedineta Karića, da su počinili krivično djelo Davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 218. stav 1. KZ BiH. Istom optužnicom optuženi Kemal Čaušević se tereti da je pod tačkom 2. optužnice, počinio krivično djelo Pranje novca iz člana 209. stav 3. u vezi sa stavom 2. KZ BiH, a pod tačkom 3. optužnice, da je počinio krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 220. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ BiH, sve u vezi sa članom 53. KZ BiH.

Optužnica je od strane sudije za prethodno saslušanje, u skladu sa rješenjem od 08.03.2017. godine, djelimično potvrđena dana 09.03.2017. godine. Naime, rješenjem Suda BiH broj: S 1 2 K 024465 17 Ko od 08.03.2017. godine, sudija za prethodno saslušanje potvrdio je tačku 1. optužnice od 14.02.2017. godine, zaprimljenu dana 17.02.2017. godine, koja je uređena dana 28.02.2017. godine, u odnosu na optuženog Kemala Čauševića i Sedineta Karića, te tačke 2. i 3. optužnice, u odnosu na optuženog Kemala Čauševića. Istim rješenjem Sud je odbio tačku 1. optužnice Tužilaštva BiH, u odnosu na osumnjičenog Anesa Sadikovića.

Tužilaštvo Bosne i Hercegovine, optužnicom broj: T20 KTK 0013693 17 od 15.03.2017. godine, optužilo je Anesa Sadikovića da je počinio krivično djelo Davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 218. stav 1. KZ BiH. Dana 28.03.2017. godine, sudija za prethodno saslušanje potvrdio je predmetnu optužnicu Tužilaštva BiH.

Dana 10.05.2017. godine, na ročištu za izjašnjenje o krivnji, optuženi su se izjasnili da nisu krivi za radnje koje su im potvrđenim optužnicama stavljene na teret. Istog dana,

Sud je donio rješenje kojim se spaja krivični postupak koji se pred Sudom vodi pod brojem: S1 2 K 024674 17 Ko, po optužnici Tužilaštva BiH, broj: T20 0 KTK 0013693 17 od 15.03.2017. godine, protiv optuženog Anesa Sadikovića, sa postupkom koji se pred ovim Sudom vodi pod brojem: S1 2 K 024465 17 Ko, po optužnici Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 28.02.2017. godine, protiv optuženih Kemala Čauševića i Sedineta Karića, te da će se u odnosu na sve optužene provesti jedinstveni postupak pod brojem: S1 2K 024465 17 Ko. Nakon što je predmet dostavljen sudećem vijeću na nadležno postupanje, glavni pretres je započeo dana 06.07.2017. godine.

Na glavnom pretresu održanom dana 06.07.2017. godine, tužilac je obavijestio Sud da je sa optuženim Sedinetom Karićem zaključio sporazum o priznanju krivnje, koji je Sud zaprimio dana 12.06.2017. godine, a koji je optuženi u prisustvu branioca, advokata Amira Omerćehajića, potpisao sa tužiocem Tužilaštva BiH dana 10.05.2017. godine. Sud je istog dana, a nakon izjašnjenja stranaka i branilaca, donio rješenje kojim se postupak u odnosu na optuženog Sedineta Karića razdvaja, u kojem posebnom postupku je donesena pravosnažna presuda Suda Bosne i Hercegovine broj: S1 2 K 025681 17 K.

Dana 11.01.2021. godine, Tužilaštvo BiH je u skladu sa članom 275. ZKP BiH, dostavilo Sudu izmijenjenu optužnicu broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 11.01.2021. godine, na temelju činjeničnog stanja utvrđenog u toku glavnog pretresa, na način da su izmijenjenom optužnicom objedinjenje ranije optužnice i to u odnosu na optuženog Kemala Čauševića (optužnica broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 28.02.2017. godine, te u odnosu na optuženog Anesa Sadikovića, optužnica broj: T20 KTK 0013693 17 od 15.03.2017. godine).

Nadalje, tužilac je izvršio izmjene u tački 1. optužnice, na način da su u 12. redu činjeničnog opisa, iza riječi ...u svojstvu direktora UIO BiH, dodane riječi *“nezakonito i u namjeri sticanja protupravne imovinske koristi...”* zatim u istom redu, iza riječi ...i svojim odlukama, dodana je riječ *“i položajem...”*, te su u 17. redu činjeničnog opisa, iza riječi ...stvarnih cijena, ispuštene riječi *“odnosno da im se cijene robe formiraju na osnovu dogovorene cijene po kilogramu, a kcju cijenu su zajedno dogovorili Kemal Čaušević, Anes Sadiković i Sadinet Karić kako bi takva cijena po kg odgovarala lažnim cijenama prikazanim na uvoznim fakturama”*.

U odnosu na tačku 2. optužnice, izmjena optužnice je izvršena, na način da je u 7. redu činjeničnog opisa umjesto iznosa ...od najmanje 1.261.760,43 KM, naveden iznos *„od najmanje 1.146,760.43 KM...”*, te su u istom redu činjeničnog opisa ispuštene riječi *“stan u ulici ..., brcj parcele 17/E5, udio 1/1, zemjišnoknjižni uložak brcj 94...”*, dok je tačka 3. optužnice ostala neizmijenjena.

Sud je dana 11.01.2021. godine, dostavio izmijenjenu optužnicu Tužilaštva BiH, optuženim i njihovim braniocima, sa uputom da izjašnjenje na istu mogu dostaviti na narednom nastavku glavnog pretresa¹. Optuženi Čaušević, u izjašnjenju od 12.02.2021. godine, a njegov branilac usmeno, na nastavku pretresa održanom dana 25.02.2021. godine, iznijeli su prigovore na izmijenjenu optužnicu, navodeći da je sa izvršenim izmjenama u činjeničnom opisu povrijeđen objektivni identitet optužnice u odnosu na raniju, prema kojoj se do sada vodio krivični postupak, kao i to da je optuženi, na ovaj način, doveden u teži položaj. Branilac je posebno ukazao na činjenicu da je izmijenjenom optužnicom prestalo svojstvo Sedinetu Kariću kao optuženom licu, a isti je, kako navodi, u ovom predmetu davao izjave u svojstvu svjedoka, što njegove izjave čini nezakonitim.

Branilac drugooptuženog pridružila se navodima prvooptuženog i njegovog branioca, dodajući da su izvršene izmjene u optužnici na štetu optuženog, u dijelu koji se odnosi na kamione tekstilne robe i iznosa, u odnosu na optužnicu koja je bila samostalna i koja je spojena sa ovim predmetom. Optuženi Sadiković saglasio se sa navodima branioca. Izjašnjavajući se na prigovore odbrane optuženih, tužilac je istakao da je optužnica izmijenjena shodno članu 275. ZKP BiH, te da su oba optužena na ovaj način stavljeni u povoljniji položaj.

Nakon izjašnjenja stranaka i branilaca, Sud je, suprotno navodima odbrane optuženih, prihvatio izmijenjenu optužnicu, cijeneći, da su izmjene sadržane u izmijenjenoj optužnici dozvoljene u skladu sa članom 275. ZKP BiH², odnosno kreću se u okviru subjektivnog i objektivnog identiteta, analogno članu 280. stav 1. ZKP BiH³.

U toku dokaznog postupka Tužilaštvo BiH, te odbrane optuženih Kemala Čauševića i Anesa Sadikovića, izveli su dokaze saslušanjem svjedoka, vještaka, te su u spis uložili određene materijalne dokaze. Izvedeni dokazi optužbe i odbrane optuženih navedeni su u Anexu II presude i čine njen sastavni dio.

Završne riječi stranaka i branilaca optuženih

U završnoj riječi tužilac je izveo analizu iskaza saslušanih svjedoka i vještaka, te uloženi materijalnih dokaza, nakon čega je naveo da je optužba van razumne sumnje dokazala da su optuženi Kemal Čaušević i Anes Sadiković počinili krivična djela koja im se izmijenjenom optužnicom stavljaju na teret. Istakao je da su dokazi provedeni u toku postupka dokazali krivicu optuženih, koju odbrana nije uspjela pobiti niti jednim svojim dokazom. Tužilac je ukazao na značaj konkretnog krivičnog postupka, kako bi se poslala

---

¹ Nastavak pretresa je zbog više odgoda izazvanih objektivnim razlozima, održan dana 25.02.2021. godine

² Član 275. ZKP BiH: „Ako tužitelj ocijeni da izvedeni dokazi ukazuju da se izmijenilo činjenično stanje izneseno u optužnici, on može na glavnom pretresu izmijeniti optužnicu. Radi pripremanja odbrane, glavni pretres se može odgoditi. U ovom slučaju ne vrši se potvrđivanje optužnice.“

³ Član 280. stav 1. ZKP BiH: „Presuda se može odnositi samo na osobu koja je optužena i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u potvrđenoj, odnosno na glavnom pretresu izmijenjenoj optužnici.“

poruka svim visokopozicioniranim dužnosnicima u BiH, da će ovakav način postupanja suprotno interesima službe, a koji nije u skladu sa pozitivnim propisima, biti sankcionisan. U nastavku izlaganja, tužilac se osvrnuo na ponašanje prvooptuženog u toku trajanja postupka, ističući da je na maliciozan način, usmenim i pismenim putem vrijeđao Sud i Tužilaštvo BiH, te da je u više navrata i na razne načine pokušavao odugovlačiti glavni pretres. Predložio je da se optuženi oglase krivim i kazne po zakonu, te da se od optuženog Čauševića oduzme imovina, kao protupravno stečena imovinska korist nastala izvršenjem krivičnog djela.

Branilac optuženog Kemala Čauševića, advokat Suad Sultanić i optuženi Kemal Čaušević iznijeli su završnu riječ na nastavku glavnog pretresa održanom dana 22.04.2021. godine, te je optuženi u sudski spis predao završnu riječ i u pisanoj formi sa preko 2.000 stranica sadržaja, a potom, dana 26.04.2021. godine, uređenu i dopunjenu verziju (u odnosu na tačku 1. optužnice) sadržanu na 892 stranice. Optuženi i njegov branilac su, nakon izuzetno opširne analize iskaza saslušanih svjedoka i vještaka, te uloženi materijalnih dokaza, istakli da optužba nije van razumne sumnje dokazala da je optuženi počinio krivična djela koja mu se optužnicom stavljaju na teret.

U završnoj riječi branilac optuženog je prije svega ukazao na status optuženog u periodu nakon 2008. godine. Naveo je da je optuženom na poziciji direktora UIO BiH istekao mandat 2008. godine, da poslije toga nije potpisao niti jednu odluku ili akt, te da je iz navedenog jasno da optuženi, u svojstvu direktora UIO BiH, nije mogao počinuti djela koja mu se optužnicom stavljaju na teret nakon 08.12.2008. godine. Branilac je osporio i zakonitost provedene istrage u konkretnom predmetu, ističući da se svi dokazi koji su izvedeni u odnosu na tačku 1. optužnice trebaju proglasiti nezakonitim, jer je tužilac koristio iskaze svjedoka iz 12 predmeta i na osnovu istih formirao predmet, kao i to da su svjedoci mijenjali iskaze pod pritiskom tužioca. Posebno je osporio iskaz Sedineta Karića, navodeći da se isti mora proglasiti nezakonitim, jer je Karić prvobitno imao status osumnjičenog, te samim tim, kako to branilac navodi, nije mogao biti saslušan kao svjedok, kao i zbog činjenice, da je postupajući tužilac iznudilo lažno priznanje od Sedineta Karića, jer mu je prijetio zatvorskom kaznom.

Optuženi Čaušević u završnoj riječi ukazao je na nezakonitost dokaza Tužilaštva, kako subjektivnih tako i objektivnih, ali i na bitne povrede Zakona o krivičnom postupku BiH učinjene tokom trajanja dokaznog postupka, pozivajući se pritom na odredbe KZ BiH, KZ FBiH, KZ RS, ZKP BiH, zatim odluke i praksu Suda Bose i Hercegovine, Ustavnog Suda BiH, sudova u državama regiona, te Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP). Ukazao je na nejednak tretman od strane predsjednika sudećeg vijeća, njega kao optuženog u odnosu na tužioca, zbog čega je došlo do povrede člana 14. ZKP BiH, dodajući da je odbrani odbijeno izvođenje velikog broja dokaza, dok je tužiocu sve

odobreno, što predstavlja povredu prava na pravično suđenje. Optuženi je osporio kredibilitet svih saslušanih svjedoka optužbe, posebno svjedoka Sedinet Karića, navodeći da je sa većinom njih u svađi i da mu se isti svete po raznim osnovama. U odnosu na tačku 2. optužnice, optuženi je naveo da je nalaz vještaka finansijske struke Miloša Grujića nezakonit dokaz po više osnova, te da izvještaj policijske agencije ne može biti dokaz u krivičnom postupku. Kada je u pitanju tačka 3. optužnice, optuženi je istakao da on ni na koji način nije mogao počinuti krivično djelo koje mu je ovom tačkom stavljeno na teret. Naveo je da je prije isteka mandata sva ovlaštenja u vezi sa postupkom javnih nabavki prenio na Hajrudina Lagumdžiju koji je imao ovlasti direktora i pomoćnika direktora-operativnog rukovodioca za poslovne usluge, te da je Lagumdžija potpisao sporazum o vansudskoj nagodbi sa firmom „Glas Srpski - Grafika“ A.D. Banja Luka. Na kraju je predložio da Sud, na osnovu člana 41. Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP) donese oslobađajuću presudu po svim tačkama optužnice.

Branilac optuženog Anesa Sadikovića, advokat Adna Doboilić, u završnoj riječi izvela je detaljnu analizu iskaza saslušanih svjedoka i vještaka i uloženi materijalnih dokaza, nakon čega je istakla da optužba nije dokazala, van razumne sumnje, da je optuženi počinio krivično djelo koje mu se optužnicom stavlja na teret. Navela je da je Tužilaštvo razdvajanjem predmeta na nekoliko cjelina i korištenjem istih dokaza u predmetu kodnog naziva „Boss“ i predmetu kodnog naziva „Pandora“, dovelo u zabludu sve stranke u postupku, na koji način je došlo do povrede prava na odbranu i prava na fer i korektno suđenje, jer su se, kako navodi, svi dokazi provodili u dvije sudnice, u dva različita predmeta, protiv jednog optuženog, prividno mu stavljaajući na teret druga krivična djela. Branilac je ukazala i na činjenicu da je sudeće vijeće odlučivalo o sporazumu o priznanju krivnje koji je sa Tužilaštvom zaključio Sedinet Karić, te nakon upoznavanja sa svim činjenicama i dokazima u spisu donijelo osuđujuću presudu, a potom nastavilo suditi u ovom predmetu. U nastavku izlaganja, branilac je istakla prigovor zakonitosti i relevantnosti na većinu saslušanih svjedoka optužbe, te dodala da je odbrani u toku postupka uskraćeno izvođenje određenih dokaza i svjedoka bitnih za pobijanje dokaza Tužilaštva, na koji način je došlo do povrede prava na odbranu i fer i korektno suđenje. Predložila je na kraju da Sud, na osnovu člana 284. c) ZKP BiH oslobodi optuženog od optužbe ili da primijeni član 3. stav 2. ZKP BiH, odnosno princip „*in dubio pro reo*“.

Optuženi Anes Sadiković, u završnoj riječi je naveo da je Tužilaštvo podiglo paušalnu i ničim utemeljenu optužnicu koja nije potkrijepljena ni jednim objektivnim dokazom. Detaljno je analizirao nalaz vještaka optužbe Miloša Grujića, a potom napravio komparaciju sa nalazom vještaka odbrane Ismeta Ramovića, ukazujući na propuste u nalazu vještaka Grujića, iz kojeg se, kako navodi, ne može ništa zaključiti u pogledu radnje izvršenja krivičnog djela za koje je optužen. Predložio je da ga Sud oslobodi krivične odgovornosti, s obzirom da se u njegovim radnjama ne stiču bitni elementi krivičnog djela koje mu je stavljeno na teret.

Procesne odluke Suda

Odgađanje pretresa u trajanju dužem od 30 dana

Sud prije svega želi istaći da je tokom trajanja glavnog pretresa zabilježen veći broj odgoda zbog kojih je dinamika suđenja bila narušena iz objektivnih razloga, a što je dovelo do nastanka diskontinuiteta u radu. Razlozi za odgodu i prekide pretresa su bili različite prirode. Prije svega, u toku trajanja glavnog pretresa optuženi Kemal Čaušević je promijenio tri advokata, zatim je podnio ukupno 8 (osam) zahtjeva za izuzeće postupajućeg tužioca, predsjednika vijeća, članova vijeća/kompletnog sudećeg vijeća. Pored navedenog, epidemiološka situacija izazvana Covidom 19, bolest svih učesnika u postupku (kako zbog Covida 19, tako i drugih bolesti), zatim odsustva branilaca/tužioca/sudija po raznim osnovama (godišnji odmori, bolovanje, državni i vjerski praznici, edukacije i sl.), te smrtni slučaj u porodici branioca drugooptuženog, nisu dozvoljavali da se suđenja odvijaju prema uspostavljenom rasporedu. Dakle, iz svih pobrojanih razloga, suđenje se nije moglo odvijati planiranim tempom, odnosno svake sedmice, a što je za posljedicu imalo ovoliko trajanje postupka.

Članom 251. stav 2. ZKP BiH, propisano je da glavni pretres mora ponovno početi, ako je odgađanje trajalo duže od trideset dana. Međutim, istom je odredbom propisano i da uz saglasnost stranaka i branilaca, Vijeće može odlučiti da se svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo, nego da se koriste ranije dati iskazi.

U toku glavnog pretresa, došlo je do odgađanja pretresa u trajanju dužem od trideset dana (između ročišta održanih 06.07.2017. - 07.09.2017. godine; 19.04.2018. - 05.07.2018. godine; 26.07.2018. - 13.09.2018. godine; 15.08.2019. - 26.09.2019. godine; 10.10.2019. - 14.11.2019. godine; 14.11.2019. - 13.02.2020. godine; 12.03.2020. - 18.06.2020. godine; 02.07.2020. godine - 04.08.2020. godine; 04.08.2020. godine - 01.10.2020. godine; 08.10.2020. - 03.12.2020. godine; 17.12.2020. - 25.02.2021. godine; 25.02.2021. – 22.04.2021. godine.

Dakle, kako je u konkretnom slučaju do odgađanja pretresa u trajanju dužem od trideset dana dolazilo u više navrata, te s obzirom na činjenicu da su stranke i branioci u pojedinim slučajevima dali saglasnost da se glavni pretres nastavi bez ponovnog čitanja optužnice i da se saslušani svjedoci i vještaci ne pozivaju ponovo, nego da se koriste ranije dati iskazi, dok su u ostalim slučajevima izrazili protivljenje da se zbog proteka roka glavni pretres nastavi, te imajući u vidu istaknute prigovore odbrane optuženih u toku postupka i u završnoj riječi, Sud nalazi potrebnim ukazati na hronologiju postupka u tom pogledu.

U pogledu odgađanja pretresa između ročišta održanih 06.07.2017. godine - 07.09.2017. godine; 26.07.2018. godine - 13.09.2018. godine, te 15.08.2019. godine – 26.09.2019. godine, stranke i branioci prethodno su dali saglasnost da se glavni pretres nastavi bez ponovnog čitanja optužnice, te da se saslušani svjedoci i vještaci ne pozivaju ponovo, nego da se koriste ranije date iskazi. Međutim, u odnosu na ostale naprijed navedene datume (kada je dolazilo do odgode ročišta zbog protoka roka duže od 30 dana), optuženi Čaušević sa braniocem, kojem se pridružila i odbrana optuženog Sadikovića, zahtijevao je da glavni pretres počne iznova.

Do protoka roka duže od trideset dana došlo je i između pretresa održanih 19.04.2018. – 05.07.2018. godine. Naime, na nastavku pretresa održanom dana 19.04.2018. godine, Sud je obavijestio stranke i branioce da je idući nastavak pretresa planiran za dan 10.05.2018. godine. Dana 09.05.2018. godine, na molbu odbrane optuženog Anesa Sadikovića, Sud je odgodio ročište koje je bilo zakazano za dan četvrtak, 10.05.2018. godine, iz razloga što je drugooptuženi doživio saobraćajnu nesreću u Albaniji, te je naredno ročište zakazano za dan 17.05.2018. godine. Dana 15.05.2018. godine, Sud je ponovo zaprimio molbu odbrane optuženog Anesa Sadikovića za odgodu ročišta, u kojoj se navodi da, s obzirom na zdravstveno stanje optuženog i preporuku doktora koja je vidljiva iz medicinske dokumentacije koja je prethodno dostavljena Sudu, optuženi ponovo nije bio u mogućnosti da pristupi na zakazano ročište. Dana 16.05.2018. godine, Sud je usmeno, zbog protoka roka duže od 30 dana, zatražio saglasnost od branilaca i tužioca da se dokazi ne izvode iznova, te nakon dobijanja traženje saglasnosti, ročište zakazano za dan četvrtak 17.05.2018. godine, odgođeno je za dan 24.05.2018. godine.

Na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana 24.05.2018. godine, nakon što je predsjednik vijeća konstatovala da je ranije data saglasnost za nastavak pretresa, optuženi Kemal Čaušević je izjavio da nije saglasan da glavni pretres ne počinje iznova zbog protoka roka od 30 dana, iako je njegov branilac, advokat Crnalić, Sudu prethodno dao usmenu saglasnost. Istog dana, nakon ovakve izjave optuženog Čauševića, advokat Asim Crnalić, obavijestio je Sud da otkazuje punomoć svom branjeniku, uz obrazloženje da ga njegov branjenik mora poštovati, te ukoliko je on kao branilac dao saglasnost, nije dužan ni pitati optuženog za to, pogotovo, kako je naveo, što je razlog odgode na strani odbrane, jer je optuženi Sadiković doživio saobraćajnu nesreću. Kako se u konkretnom radi o obaveznoj odbrani, Sud je optuženom dao rok od sedam dana, da obavijesti Sud o advokatu koji će postupati kao branilac u ovom krivičnom postupku.

S obzirom na novonastalu procesnu situaciju, te u skladu sa članom 248. stav 3. ZKP BiH, u kojem se navodi da „*ako je optuženom određen novi branilac ili je izabrao*

novog branioca, glavni pretres će biti odložen. Sud,ja, odnosno predsjednik vijeća će dati novom braniocu dovoljno vremena za pripremu odbrane, a taj vremenski period ne može biti kraći od 15 dana ako se radi o krivičnom djelu s propisanom kaznom zatvora deset godina ili težom kaznom, osim ako se optuženi ne odrekne ovog prava a sud,ja, odnosno predsjednik vijeća se uvjeri da kraće vrijeme za pripremu odbrane neće uijecati na pravo optuženog na pravedno suđenje.“, Sud je odložio pretres dana 24.05.2018. godine, te novi zakazao za dan 21.06.2018. godine, kako bi novi branilac imao dovoljno vremena za pripremu u konkretnom predmetu.

Dana 14.06.2018. godine, Sud je zaprimio dopis novoizabranog branioca optuženog Kemala Čauševića, advokata Krstana Simića, u kojem obavještava Sud da nije u mogućnosti pristupiti na nastavak pretresa planiran za dan 21.06.2018. godine, iz više razloga, a jedan od njih je i nastavak pretresa zakazan za isti dan u Okružnom sudu u Banja Luci. Branilac je zamolio odgodu pretresa za prvu polovinu septembra, navodeći da se radi o kompleksnom predmetu za koji mu je potrebno vrijeme za adekvatnu pripremu, te ukoliko Sud odluči da ne postoje pretpostavke za odgodu pretresa (planiranog za 21.06.2018. godine), da sa ovim datumom otkazuje punomoć optuženom.

Na nastavku pretresa održanom dana 21.06.2018. godine, Sud je obavijestio stranke i branioca drugooptuženog, da je donio odluku kojom se odbija prijedlog branioca optuženog Čauševića, advokata Simića, za odlaganje pretresa, s obzirom da to sve traje duži period i vodi odugovlačenju krivičnog postupka. Cijeneći da je advokat Simić podneskom uslovio Sud da, ukoliko ne prihvati njegove razloge sa datumom 21.06.2018. godine, da daje otkaz punomoći, predsjednik vijeća je upitala optuženog da li je branilac dao otkaz punomoći, na što je optuženi izjavio da postupanje branioca nije usmjereno na odugovlačenje postupka, da branilac nije dao otkaz punomoći za zastupanje, te da nije mogao pristupiti na ročište zbog suđenja u drugom predmetu. S obzirom da nisu ispunjene zakonske pretpostavke za održavanje pretresa, Sud je isti odgodio i zakazao nastavak pretresa za dan 05.07.2018. godine. Optuženom je naloženo da u roku od tri dana obavijesti Sud da li će advokat Simić pristupiti na nastavak pretresa, dana 05.07.2018. godine, te je optuženi poučen da će mu Sud, u slučaju da advokat Simić ne bude htio dalje da ga zastupa, postaviti branioca po službenoj dužnosti.

Predsjednik vijeća je na nastavku pretresa održanom dana 05.07.2018. godine, objavila procesnu odluku da će Sud nastaviti sa glavnim pretresom u ovom predmetu, nakon čega je ukratko iznijela tok ranije održanih glavnih pretresa, te koji su svjedoci saslušani u dosadašnjem toku postupka. Branilac optuženog Čauševića je istakao da je pitanje proteka vremena duže od 30 dana nešto što je on, kao novi branilac naslijedio, istakavši stav da, ukoliko protekne rok od 30 dana postupak se vodi iznova, dok je optuženi Čaušević ponovo zatražio da suđenje krene iznova, napominjući da je saglasan da se izjave svih saslušanih svjedoka pročitaju, izuzev svjedoka Sedineta Karića. Nakon

iznesenih navoda optuženog i njegovog branioca, predsjednik vijeća je istakla da je Sud donio odluku, dodajući da je do odlaganja pretresa došlo isključivo iz razloga na strani odbrane, kako prvooptuženog tako i drugooptuženog.

Odluku o nastavku glavnog pretresa, bez ponovnog izvođenja dokaza, uprkos protivljenju odbrane optuženih i insistiranju da pretres krene iznova, Sud je donio i na pretresima održanim dana 14.11.2019. godine, 13.02.2020. godine, 18.06.2020. godine, 04.08.2020. godine, 01.10.2020. godine, 03.12.2020. godine, 25.02.2021. godine i 22.04.2021. godine.

Naime, u svakom od naprijed navedenih slučajeva, predsjednik vijeća je detaljno upoznala stranke i braniocima o razlozima odgode, a potom obrazložila odluku Suda, pozivajući se na odredbu člana 13. ZKP BiH, prema kojoj je Sud dužan da provede postupak bez odugovlačenja i onemogućujući svaku zloupotrebu prava koje pripada osobama koje učestvuju u postupku. U obrazloženju odluke, predsjednik vijeća je svaki put istakla da zahtjev odbrane prvooptuženog/optuženih, da glavni pretres krene iznova, prema odluci Suda, predstavlja samo odugovlačenje postupka i onemogućavanje prava stranaka za suđenje u razumnom roku. Sud je odluku donio na osnovu člana 251. stav 4. ZKP BiH, sa uputom strankama i braniocima da je odluka konačna, da se na istu ne može izjaviti posebna žalba, te da je žalbu moguće izjaviti u okviru odluke o glavnoj stvari.

Odbrana optuženog Čauševića, u toku postupka, te u završnoj riječi, isticala je prigovore na ovakvo postupanje Suda usljed kojeg je, prema stavu odbrane, došlo do bitne povrede odredaba krivičnog postupka, kao i povrede prava optuženog na pravično suđenje, sa obrazloženjem da je odredba člana 251. stav 2. ZKP BiH imperativnog karaktera, te da ne ostavlja mogućnost Sudu da odlučuje hoće li ponovo izvesti dokaze u situaciji kada neka od stranaka ili branilac optuženog nisu saglasni sa takvim postupanjem.

Kako to proizlazi jezičkim tumačenjem odredbe člana 251. stav 2. ZKP BiH, saglasnost stranaka i branioca optuženog, trebalo bi tražiti u svakom pojedinačnom slučaju kada je došlo do proteka ovog roka, što je Sud svaki put i učinio. Suprotno iznesenim prigovorima, činjenica da je i pored protivljenja stranaka i branilaca Sud donosio odluke da će se pretres nastaviti, bez ponovnog izvođenja dokaza, prema ocjeni Suda ne može se okarakterisati kao bitna povreda odredaba krivičnog postupka, budući da optuženi Čaušević, niti njegov branilac (kao ni branilac drugooptuženog koja se pridružila prigovorima ove vrste odbrani prvooptuženog), nisu na obrazložen način ukazali u kojem smislu, na koji način i zbog čega je to bilo ili moglo biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude.

Nadalje, relativno bitno značenje ovih povreda prosuđuje se, s obzirom na odnos (posljedice) povrede prema zakonitosti i pravilnosti odluke, tj. obaveza odbrane je bila da dokaže uticaj povrede na koju se poziva, na donošenje pravilne i zakonite odluke, a što je u konkretnom slučaju izostalo (odbrana nije na argumentovan način obrazložila na koji način su nastupile štetne posljedice). Dakle, moguće je zaključiti da je za razliku od apsolutno bitnih povreda krivičnog postupka, postojanje relativno bitnih povreda faktičko pitanje, što znači da čak i eventualno nepostupanje u skladu sa pojedinim odredbama ZKP BiH, ne mora povlačiti za sobom pitanje nepravilnosti i nepravličnosti postupka u cjelini.

Prilikom donošenja ove odluke, Sud je imao u vidu prava optuženih na suđenje u razumnom roku, kao i načelo efikasnosti i ekonomičnosti postupka. Ocjena je Suda, da navedenom odlukom, ni na koji način nije povrijeđeno pravo optuženih na pravično suđenje niti princip neposrednosti, niti su optuženi na bilo koji način dovedeni u nepovoljniji položaj. Sud je dužan u toku postupka voditi računa sa jedne strane, o pravima optuženih, kao i o pravima svjedoka i vještaka, te paziti na obavezu da se svjedoci i vještaci ne izlažu nepotrebnim saslušanjima, a što bi se u konkretnom slučaju i desilo, jer su pojedini svjedoci i vještaci više puta pozivani u Sud kako bi svjedočili u ovom predmetu. Stoga, samo paušalno isticanje potrebe da se dokazi ponovo provode, nije dostatno da Sud udovolji zahtjevu odbrane optuženog. S obzirom na navedeno, Sud cijeni da bi ponovno pozivanje svjedoka i vještaka pred Sud, kao i ulaganje obimne materijalne dokumentacije, samo prouzrokovalo dodatne troškove, te da je jedini razlog iznošenja prigovora ove vrste, usmjeren na odugovlačenje krivičnog postupka, koje postupanje prema ocjeni Suda nije prihvatljivo.

(Ne) prihvatanje dokaznih prijedloga odbrane i optužbe

U toku krivičnog postupka, postupajući po prijedlozima odbrana optuženih, Sud je donio rješenje broj: S1 2 K 024465 17 K od 04.01.2019. godine, Odluku o prijedlogu izvođenja materijalnih dokaza odbrane drugooptuženog od 12.03.2020. godine, rješenje od 01.10.2020. godine, te odluku koju je Sud objavio usmeno na nastavku pretresa od 25.02.2021. godine, kojim je određeno koji će se dokazi odbrane optuženih izvesti u predmetnom krivičnom postupku, a koja rješenja/odluke se nalaze u Aneksu I uz ovu presudu, te čine njen sastavni dio.

Vezano za donošenje navedenih odluka, Sud smatra potrebnim ukazati na hronologiju postupka koja je prethodila donošenju istih.

S tim u vezi, na nastavku glavnog pretresa održanom dana 11.10.2018. godine, s obzirom da je predstojao kraj izvođenja dokaznog postupka Tužilaštva, Sud je pozvao optužene i njihove braniocce (prvenstveno odbranu optuženog Čauševića), da do

sljedećeg pretresa planiranog za dan 01.11.2018. godine, dostave obrazložene dokazne prijedloge. Pritom, potrebno je takođe istaći, da je odbrani optuženih, nakon što je Tužilaštvo završilo sa izvođenjem svojih dokaza (izuzev svjedoka Enesa Gonjanina koji je u to vrijeme bio van BiH i za kojim je bila raspisana potraga), dana 01.11.2018. godine, ostavljeno dovoljno vremena za pripremu odbrane (prvi svjedok odbrane optuženog Čauševića je saslušan 29.11.2018. godine). Dakle, u navedenom periodu odbrana je bila u obavezi dostaviti obrazložene prijedloge dokaza - svjedoka koje namjerava izvesti, te navesti okolnosti i činjenice na koje se izvode dokazi.

Međutim, odbrana optuženih nije postupila po naredbi Suda⁴, iz kojeg razloga je predsjednik vijeća, na nastavku pretresa održanom dana 01.11.2018. godine, prihvatila usmeno izneseni prijedlog branioca optuženog Čauševića, da se za sljedeći pretres pozovu svjedoci Đineta Fočo, Zorica Drljača i Neven Kopanja, sa uputom braniocima oba optužena, da do sljedećeg pretresa dostave prijedloge dokaza, kako bi Sud mogao donijeti odluku o istima.

Odbrana optuženog Čauševića nije u potpunosti postupila po naredbi Suda ni kada je u pitanju koncept prijedloga dokaza, na način da dokazne prijedloge koje su dostavili i branilac i optuženi, nisu koncipirali tako da jasno i precizno navedu, ne samo na koju tačku optužnice bi predloženi svjedok trebao svjedočiti, nego i konkretne činjenice i okolnosti na koje namjerava ispitati svjedoka, odnosno provesti vještačenje po vještaku određene struke, zbog čega je Sud tražio dopunu/korekciju dokaznih prijedloga⁵.

Na pretresu održanom dana 06.12.2018. godine, optuženi Čaušević obavijestio je Sud da je otkazao punomoć advokatu Simiću, jer mu je isti rekao da zatvara advokatsku kancelariju, istovremeno izražavajući spremnost da sam ispita pozvane svjedoke. Nakon što su oba optužena dali saglasnost, optuženog Čauševića je na navedenom pretresu zastupala branilac drugooptuženog Adna Dobojić. Na istom ročištu predsjednik vijeća je naložila optuženom Čauševiću da u roku od tri dana obavijesti Sud o tome kojeg je branioca izabrao, uz napomenu, da, ukoliko to sam ne učini, da će mu Sud postaviti branioca po službenoj dužnosti. Takođe, Sud je prihvatio usmeni prijedlog optuženog Čauševića, da se za naredni pretres, kao svjedoci odbrane pozovu Ahmed Šerifović, Senad Gavranović, Milomirka Došenović i Lazar Nađević. Na pretres održan dana 13.12.2018. godine, optuženi Čaušević je pristupio sa izabranim braniocem Suadom Sultanićem. Po saslušanju pozvanih svjedoka, predsjednik vijeća naložila je optuženom Čauševiću da sa braniocem, u roku od pet dana objedini sve dokazne prijedloge koje je

---

⁴ Branilac optuženog Čauševića, advokat Krstan Simić, na upit Suda, zašto nisu postupili po instrukciji Suda i pripremili dokazne prijedloge do ostavljenog roka, izjavio je da nije uspio ubijediti klijenta da se to pripremi, te da će pokušati to riješiti u što kraćem roku.

⁵ Dopis Suda od 09.11.2018. godine, upućen advokatu Krstanu Simiću

u međuvremenu dostavio Sudu (ukupno njih 7) u jedan prijedlog, kako bi Sud odlučio o istom.

Odbrane optuženih Kemala Čauševića (dana 18.12.2018. godine, dopunjen i uređen dana 26.12.2018. godine) i Anesa Sadikovića (dana 01.11.2018. godine i 14.11.2018. godine, dopunjen dana 28.11.2018. godine) dostavili su dokazne prijedloge, te nakon što je tužilac dostavio svoja izjašnjenja, Sud je rješenjem od 04.01.2019. godine, odlučio o prijedlozima dokaza odbrane optuženih, na način preciziran u dispozitivu tog rješenja.

Nadalje, dana 15.07.2019. godine, Sud je zaprimio prijedlog branioca optuženog Anesa Sadikovića za ulaganje materijalnih dokaza, kao dokaz odbrane, označenih od broja 1-21 u prijedlogu. Dana 13.08.2019. godine, tužilac je dostavio izjašnjenje u kojem navodi da prijedlog odbrane optuženog Anesa Sadikovića ostavlja na ocjenu Sudu, uz napomenu da će Tužilaštvo, prilikom izvođenja dokaza od strane odbrane optuženog, isticati prigovore na glavnom pretresu. Sud je dana 12.03.2020. godine, donio odluku kojom je, pored dokaznih prijedloga koji su već usvojeni rješenjem Suda od 04.01.2019. godine, odlučeno i o dokaznim prijedlozima odbrane optuženog Anesa Sadikovića.

Nakon što su odbrane optuženih završile sa izvođenjem svojih dokaza po odlukama Suda od 04.01.2019. godine i 12.03.2020. godine, Tužilaštvo BiH je dana 18.03.2020. godine, dostavilo Sudu prijedlog dodatnih dokaza shodno članu 276. ZKP BiH (svjedoci i materijalna dokumentacija). Dopisom od 14.05.2020. godine, Sud je zatražio od Tužilaštva da u roku od tri dana dostavi uređeni prijedlog za izvođenje dodatnih dokaza, na način da isti treba da sadrži na koje okolnosti se predlaže svjedok Hata Bešlagić, zatim imena i adrese ovlaštenih službenih osoba UIO koji bi svjedočili na okolnost sačinjavanja izvještaja o uvozu robe za firme Ekosan, Janus, Obitex i KS Obitex, te precizno navedene dokumente prikupljene putem međunarodne pravne pomoći iz Mađarske, tačan broj i datum zapisnika o ispitivanju osumnjičenog Anesa Sadikovića, kao i da se u uređenom prijedlogu navede koji dokazi se predlažu kao dokaz replike, a koji dokazi kao dodatni dokazi, kako bi Sud mogao donijeti odluku o istima.

Tužilaštvo BiH je dana 18.05.2020. godine, dostavilo Sudu uređeni prijedlog u kojem su, kao dokaz replike, predloženi svjedoci Hata Bešlagić i dva službenika UIO BiH, čija imena i adrese (kako se to u dopisu navodi), tužilac nije bio u mogućnosti dostaviti zbog epidemiološke situacije izazvane Covidom 19. Kao dodatni dokaz Tužilaštva, tužilac je predložio dokumentaciju prikupljenu putem međunarodne pravne pomoći iz Mađarske, vezano za firme u Mađarskoj koje su vršile izvoz robe za pravna lica navedena u optužnici, te kao dokaz Tužilaštva (s obzirom da se čekalo svjedočenje Anesa Sadikovića

u svoju korist) – Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Anesa Sadikovića od 19.06.2014. godine.

Na nastavku pretresa održanom dana 02.07.2020. godine, tužilac je naveo da su službenici UIO BiH, čije saslušanje je predloženo kao dokaz replike, Damir Župarić i Amir Jakupović, te dodao da će podneskom obavijestiti Sud kojeg od navedena dva svjedoka planira pozvati, s obzirom da svjedoče na iste okolnosti. Nakon izjašnjenja tužioca, Sud je donio odluku kojom se prihvata prijedlog Tužilaštva, da se u svojstvu svjedoka, kao dokaz replike, sasluša Hata Bešlagić i jedan svjedok – službenik UIO BiH, čije ime i prezime je tužilac bio u obavezi dostaviti narednog dana⁶, kako bi Sud blagovremeno obavijestio odbranu, te kako bi se mogli pripremiti za saslušanje navedenih svjedoka. Kao dodatni dokaz Tužilaštva, Sud je prihvatio dokumentaciju koja je prikupljena putem međunarodne pravne pomoći iz Mađarske. U odnosu na predloženi zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Anesa Sadikovića od 19.06.2014. godine, isti je na pretresu uložen kao redovni dokaz Tužilaštva predložen optužnicom.

Na istom ročištu (02.07.2020. godine), u pogledu prijedloga dokaza odbrane prvooptuženog, predsjednik vijeća je istakla da je optuženi u nekoliko podnesaka dostavio svoje prijedloge dokaza (podnesci od 25.03.2020. godine, 01.07.2020. godine i 22.07.2020. godine), sa velikim brojem predloženih svjedoka, te je istog pozvala da, od svih predloženih dokaza, izdvoji one koje planira izvesti kao dokaz duplike, a nakon što tužilac završi sa izvođenjem dokaza replike.

Takođe, Sud je na nastavku pretresa održanom dana 04.08.2020. godine, ponovo naložio odbranama optuženih da u roku od 10 dana dostave dokaze duplike, s tim da je odbrani optuženog Čauševića naloženo da reduciraju dokazne prijedloge koje su u više navrata kroz podneske dostavljeni Sudu (dana 25.03.2020. godine, 01.07.2020. godine i 22.07.2020. godine), na način, da od svih predloženih dokaza odaberu dokaze duplike kojima se pobijaju dokazi replike, a što isti nisu učinili. Takođe, Sud je i odbrani optuženog Anesa Sadikovića naložio da dostavi svoje dokaze duplike, jer to ranije nije učinjeno. Branilac optuženog Anesa Sadikovića, dana 14.09.2020. godine, na izvedene dokaze replike Tužilaštva, dostavila je prijedlog izvođenja dokaza duplike, saslušanjem svjedoka Hate Bešlagić, te ulaganje u spis 5 zapisnika o ispitivanju osumnjičene Hate Bešlagić, iz istrage. Dana 17.09.2020. godine, Sud je zaprimio izjašnjenje tužioca na prijedlog dokaza duplike optuženog Anesa Sadikovića u kojem se navodi, da se Tužilaštvo protiv saslušanja svjedoka Hate Bešlagić, s obzirom da je odbrana, na ročištu održanom dana 04.08.2020. godine (kada je ista saslušana kao dokaz replike), imala mogućnost da unakrsno ispita ovog svjedoka i razjasni sve činjenice.

---

⁶ Podneskom od 03.07.2020. godine, Tužilaštvo je obavijestilo Sud da će kao dokaz replike, biti saslušan svjedok Damir Župarić

Nakon toga, a imajući u vidu sve navedene činjenice i ostavljene rokove od strane Suda odbranama optuženih, da se preciziraju dokazi duplike i dodatni dokazi, Sud je donio rješenje broj: S1 2 K 024465 17 K od 01.10.2020. godine, kojim je odlučeno o *dodatnim dokazima* odbrane optuženih Kemala Čauševića i Anesa Sadikovića, na način preciziran u dispozitivu tog rješenja.

S obzirom na činjenicu da je na nastavku pretresa održanom dana 01.10.2020. godine, predsjednik vijeća strankama i braniocima i usmeno iznijela sadržaj rješenja od istog datuma, branilac optuženog Sadikovića je navela, da je u rješenju očigledno došlo do greške, jer je odbrana u podnesku dostavljenom Sudu predložila dokaze duplike, na što je predsjednik vijeća pojasnila da je ocjena Suda, da predloženi dokazi ne mogu biti dokaz duplike, jer se svjedok replike ne može pobijati istim svjedokom, iz kojeg razloga je predložene dokaze prihvatio kao dodatne dokaze. I optuženi Čaušević obratio se Sudu sa molbom, da na jednom od narednih pretresa izvede dokaze duplike, međutim, Sud je molbu odbio, uz obrazloženje da je Sud u više navrata pozivao i tražio od odbrane da dostave dokaze duplike, što odbrana nikada nije učinila, zbog čega je Sud u konačnici donio ovakvu odluku.

Dana 02.10.2020. godine, branilac optuženog Anesa Sadikovića dostavila je Sudu podnesak – prijedlog dodatnih dokaza, da se kao svjedoci saslušaju Anes Sadiković, advokat Senka Nožica, advokat Kemo Kapur, te da se u spis ulože materijalni dokazi (5 iskaza Sedineta Karića i spis predmeta „Sidoil“ koji je vođen pred ovim Sudom i pravosnažno okončan presudom od 21.04.2010. godine).

Na nastavku pretresa održanom dana 10.12.2020. godine, Sud je donio odluku kojom se prihvata prijedlog odbrane, da se kao dodatni dokaz odbrane drugooptuženog sasluša optuženi Anes Sadiković u svojstvu svjedoka. Istom odlukom Sud je odbio prijedlog za izvođenje ostalih predloženih dokaza navedenih u podnesku odbrane od 02.10.2020. godine i to: saslušanje svjedoka Senke Nožica i Keme Kapura, te ulaganje zapisnika o saslušanju svjedoka Sedineta Karića od 30.06.2014. godine, 17.09.2013. godine, 07.02.2014. godine, izjava Sedineta Karića od 26.08.2013. godine, kada je uhapšen u akciji kodnog naziva „Master“, izjava Sedineta Karića na glavnom pretresu od 18.07.2017. godine, prilikom potvrđivanja sporazuma o priznanju krivnje između Karića i Tužilaštva BiH, spis predmeta „Sidoil“ koji je vođen pred Sudom BiH, a koji je okončan pravosnažnom presudom broj: KPŽ-44/05 od 21.04.2010. godine.

Prijedlog za saslušanje svjedoka Senke Nožica i Keme Kapura, Sud je odbio kao nerelevantne/nepotrebne, cijeneći da okolnosti o kojima bi trebali svjedočiti ovi svjedoci nisu relevantne za konačno odlučivanje u ovoj krivičnopravnoj stvari, posebno imajući u

vidu krivično djelo koje se optuženom Sadikoviću stavlja na teret. Prijedlog odbrane da se u spis ulože zapisnici/izjave Sedineta Karića, Sud smatra neopotrebnim, s obzirom da je Sedinet Karić saslušan u svojstvu svjedoka pred Sudom, te je odbrana imala mogućnost da kroz unakrsno ispitivanje, razjasni sve sporne činjenice, kao i činjenice u korist vlastitih tvrdnji. Takođe, kada su u pitanju navedeni materijalni dokazi, kao i presuda Suda broj KPŽ-44/05, Sud napominje da je prijedlog za izvođenje istih odbio rješenjem od 01.10.2020. godine, kao prijedlog optuženog Čauševića.

Nadalje, na nastavku pretresa održanom dana 25.02.2021. godine, predsjednik vijeća je istakla da je, nakon donošenja rješenja Suda od 01.10.2020. godine, kojim je odlučeno o dokaznim prijedlozima odbrana optuženih, optuženi Čaušević, u različitim periodima (iako Sud to od njega nije tražio) sukcesivno dostavljao podneske – prijedloge dokaza (od 06.10.2020. godine, 01.12.2020. godine i 10.02.2021. godine), za koje je Sud odlučio da će ih tretirati kao nove dokaze i o njima donijeti odluku. Predsjednik vijeća je potom upitala stranke i branioce da li, na kraju, imaju novih dokaznih prijedloga, na što je branilac optuženog Čauševića izjavio da odbrana prvooptuženog ostaje kod dokaza koje su ranije dostavili Sudu kao nove dokaze.

Branilac drugooptuženog je predložila saslušanje svjedoka Predraga Herbeza, na okolnost da su podizane cijene na fakturama, suprotno navodima u optužnici. Optuženi Kemal Čaušević, predao je u spis podnesak sa novim prijedlogom dokaza (svjedoci i materijalna dokumentacija) u odnosu na sve tri tačke izmijenjene optužnice, nakon čega je predsjednik vijeća isti na zapisnik pročitala. U izjašnjenju na dokazne prijedloge odbrane optuženih, tužilac je, u odnosu na tačku 1. izmijenjene optužnice istakao da su okolnosti, koje odbrana ističe kao nove, iste kao u prvoj optužnici, da je tačka 2. optužnice izmijenjena, na način koji ide u korist optuženom, jer je Tužilaštvo odustalo od jedne nekretnine (stana), dok u ostalom dijelu ništa nije mijenjano. Kada je u pitanju tačka 3. optužnice, tužilac je istakao da je i ova tačka ostala nepromijenjena u odnosu na prethodnu optužnicu, te da nije bilo nikakvih izmjena. Izrazio je protivljenje novim prijedlozima odbrane optuženih, navodeći da ne postoji niti jedan razlog za predlaganje novih dokaza, te da se u konkretnom radi o „čistom odugovlačenju procesa“.

Nakon izjašnjenja stranaka i branilaca, Sud je istog dana (25.02.2021. godine), donio odluku o novim dokaznim prijedlozima odbrana optuženih koju je predsjednik vijeća usmeno saopštila strankama i braniocima na glavnom pretresu.

Valja naglasiti, da se prilikom odlučivanja o dokaznim prijedlozima odbrana optuženih, kako subjektivnih, tako i objektivnih, Sud rukovodio samo djelima iz optužnice u ovom krivičnom predmetu, te važnim činjenicama za svaku pojedinu tačku iste. Sud je polazeći od relevantnosti, odnosno dovodeći predložene svjedoke u vezu sa predmetnim

dogadajima u okviru tačaka optuženja, utvrdio koji svjedoci će se saslušati, nalazeći da bi njihovi iskazi mogli doprinijeti svestranom pretresanju stvari, a koji svjedoci se neće saslušati, nalazeći da bi njihovo saslušanje nepotrebno odugovlačilo postupak, jer su bez značaja za predmet i nepotrebni, te ne bi koristili razjašnjenju stvari. Pritom, Sud se prilikom donošenja odluke vodio i zakonskim odredbama, konkretno odredbom člana 263. stav 2. ZKP BiH, koja jasno propisuje da će predsjednik vijeća, odbiti izvođenje dokaza, ukoliko zaključi da okolnosti koje stranka želi da dokaže nemaju značaja za predmet, odnosno ako je predloženi dokaz nepotreban.

Pored onoga što je navedeno u predmetnim odlukama Suda (kako usmenim tako i pismenim), a imajući u vidu da su odbrane optuženih u toku postupka, te u završnim riječima, isticale da je prilikom donošenja istih Sud povrijedio pravo na odbranu, ne prihvatajući određene dokaze (kako svjedoke tako i materijalne dokaze), Sud nalazi da član 6. Evropske konvencije ne daje stranci neograničeno pravo da saslušava svjedoke pred sudom i predlaže izvođenje drugih dokaza⁷, odnosno, da je diskreciono pravo Suda da ocijeni da li bi iskazi predloženih svjedoka ili izvođenje drugih predloženih dokaza bilo relevantno za odlučivanje u konkretnom slučaju⁸. Dakle, Sud nalazi da pravo na pravično suđenje nije povrijeđeno u slučaju kada redovni sudovi, na temelju svojih dispozicija, odluče da nije svrsishodno izvođenje pojedinih dokaza u postupku na prijedlog optuženog i njegovog branioca i u obrazloženju o takvoj odluci daju valjane razloge pri čemu nema drugih naznaka da je postupak bio nepravičan⁹, što je u konkretnom predmetu i slučaj.

Odluka o prihvatanju vještačenja po vještaku finansijske struke Milošu Grujiću

Na nastavku pretresa održanom dana 27.09.2018. godine, tužilac je obavijestio Sud da je Tužilaštvo od Kantonalnog suda u Sarajevu dobilo obavijest da su prema vještak Abidu Hodžiću određene mjerame zabrane, iz kojeg razloga je urađeno novo vještačenje po vještaku Milošu Grujiću. Tužilac je tom prilikom istakao da, ukoliko Sud smatra da bi ovaj dokaz trebao biti izveden kao dodatni dokaz, on je saglasan s tim, dodajući da imaju spreman nalaz za odbranu, kako bi se mogli na vrijeme pripremiti. Branilac optuženog Čauševića, advokat Simić, izrazio je protivljenje ovakvom prijedlogu tužioca, navodeći da je vještak Abid Hodžić sačinio nalaz prije nego što su prema istom

---

⁷ Ustavni Sud Bosne i Hercegovine Odluka o meritumu broj AP 2345/05 od 14. marta 2006. godine, stav 32., objavljena u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“ broj 66/06

⁸ U pogledu iskaza svjedoka i drugih provedenih dokaza, član 6. Evropske konvencije ne predviđa mogućnost da sud ispituje sve navode, argumente i dokaze koje su strane izložile i predložile u toku postupka, nego samo one koje sud smatra relevantnim i potrebnim za zakonsko odlučivanje. Ova diskrecija, koju ima svaki sud u jednom kontradiktornom postupku, postoji radi efikasnosti vođenja postupka. (Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP-74/05 od 23. februara 2006. godine, stav 37., objavljena u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“ broj 37/06).

⁹ Ustavni Sud Bosne i Hercegovine Odluka o meritumu broj AP-1076/04 od 13. septembra 2005. godine, stav 29., objavljena u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“ broj 22/06; Odluka o meritumu broj AP-215/05 od 12. aprila 2006. godine, stav 98., objavljena u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“ broj 68/06

određene mjere zabrane, te da nema ništa protiv da se njegov nalaz prezentuje u sudnici bez ispitivanja. Branilac optuženog Sadikovića istakla je da je u konkretnom slučaju procesno nemoguće saslušati vještaka Hodžića, te se usprotivila prijedlogu tužioca da se za idući pretres pozove vještak Miloš Grujić.

Nakon izjašnjenja stranaka i branilaca, te nakon što je tužilac u spis uložio dopis Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 09 0 K 031959 18 K od 13.09.2018. godine, kojim se obaveštava Tužilaštvo BiH da je stalnom sudskom vještaku ekonomsko-finansijske struke, Abidu Hodžiću, izrečena mjera zabrane poduzimanja određenih poslovnih aktivnosti i službenih dužnosti, te da su iste mjere još uvijek na snazi, Sud je donio odluku da će se na sljedećem pretresu saslušati vještak finansijske struke Miloš Grujić, iz razloga što su vještak optužbe koji je predložen po optužnici, još uvijek bile na snazi mjerame zabrane obavljanja poslovnih aktivnosti. S obzirom na činjenicu da je nastavak pretresa zakazan za dan 11.10.2018. godine, ocjena je Suda da je odbrani ostavljeno dovoljno vremena za pripremu i unakrsno ispitivanje vještaka.

Intervencija Suda u pogledu izmjena u činjeničnom opisu optužnice

U činjeničnom opisu optužnice izvršenu su određene izmjene, a sve kako bi izreka presude odgovarala utvrđenom činjeničnom stanju, pa je tako u tački 2. optužnice (u 27 redu činjeničnog opisa), umjesto riječi...broj parcele 140/4..., navedeno "*brcj parcele 140/5...*" Pri tome je Sud vođen ograničenjima, u smislu poštivanja objektivnog identiteta optužbe, u skladu sa članom 280. ZKP BiH. Preciziranjem predmetne optužnice na navedeni način, Sud nije povrijedio ni subjektivni ni objektivni identitet iste, niti je time prekoračio prvobitno optuženje, s obzirom, da su urađene izmjene rezultat utvrđenog činjeničnog stanja, te da iste nisu na štetu optuženog.

Odluka povodom zahtjeva optuženog Kemala Čauševića za izuzeće postupajućeg tužioca

Na ročištu za početak glavnog pretresa koji je planiran za dan 08.06.2017. godine, branilac optuženog Kemala Čauševića, advokat Asim Crnalić predao je Sudu na informaciju, zahtjev optuženog za izuzeće postupajućeg tužioca Tužilaštva BiH Dubravka Čampare, koji je optuženi dostavio i Tužilaštvu BiH istog dana.

Imajući u vidu da se u skladu sa odredbom člana 34. stav 1. ZKP BiH odredbe o izuzeću sudije shodno primjenjuju i na tužioca i osobe koje su na osnovu zakona ovlaštene da ga zastupaju u postupku, ako za njih nije što drugo određeno, a da je sudija, nakon što sazna da je podnesen zahtjev za njegovo izuzeće, dužan odmah obustaviti svaki rad na predmetu, shodno odredbi člana 33. ZKP BiH, odnosno da, ako se radi o izuzeću iz člana 29. tačka f. ovog zakona, može do donošenja rješenja o zahtjevu

preduzimati samo one radnje za koje postoji opasnost od odlaganja, Sud je odložio ročište, kako bi o izuzeću tužioca mogao odlučiti Kolegij tužilaca Tužilaštva BiH.

U daljem toku krivičnog postupka, Sud je zaprimio rješenje v.d. glavnog tužioca Tužilaštva BiH broj: A-242/17 od 19.06.2017. godine, kojim se zahtjev za izuzeće tužioca Dubravka Čampare od 07.06.2017. godine, u predmetu broj: T20 0 KTO 0007850 14, protiv optuženog Kemala Čuševića i dr., koji je podnio optuženi Kemal Čaušević, odbija kao neosnovan. Nakon prijema navedenog rješenja, ročište za početak glavnog pretresa zakazano je za dan 06.07.2018. godine, o čemu su blagovremeno obaviješteni stranke i branioci optuženih.

Na nastavku pretresa održanom dana 18.06.2020. godine, optuženi Kemal Čaušević podnio je usmeno na zapisnik, zahtjev za izuzećeg postupajućeg tužioca, Tužilaštva BiH, Dubravka Čampare, u skladu sa članom 29. tačka f) ZKP BiH. S obzirom na istaknuti zahtjev optuženog, Sud je prekinuo pretres, te uputio optuženog da pismeni zahtjev dostavi Tužilaštvu BiH, što je optuženi učinio dana 22.06.2020. godine. Sud je dana 01.07.2020. godine, zaprimio rješenje glavnog tužioca Tužilaštva BiH, broj: A-239/20 od 30.06.2020. godine, kojim se zahtjev za izuzeće tužioca Dubravka Čampare od 19.06.2020. godine, u predmetu broj: S1 2 K 024465 17 K, protiv optuženog Kemala Čuševića i dr., koji je podnio optuženi Kemal Čaušević, odbacuje kao neblagovremen.

Odluke povodom zahtjeva odbrane optuženog Kemala Čauševića za izuzeće predsjednika i članova sudećeg vijeća

Dana 19.02.2018. godine, Sud je zaprimio tri zahtjeva branioca optuženog Kemala Čauševića, advokata Asima Crnalića, za izuzeće članova sudećeg vijeća u ovom predmetu, odnosno predsjednika sudećeg vijeća, sudije Biljane Ćuković, te članova vijeća, sudija Ize Tankića i Amele Huskić, pozivajući se pritom na odredbe člana 30. stav 4., u vezi sa članom 29. ZKP BiH, kao i činjenicu da je sudeće vijeće koje postupa u konkretnom predmetu, u istom sastavu donijelo presudu i u predmetu protiv optuženog Sedineta Karića.

Imajući u vidu da je sudija, nakon što sazna da je podnesen zahtjev za njegovo izuzeće, dužan odmah obustaviti svaki rad na predmetu, shodno odredbi člana 33. ZKP BiH, odnosno da, ako se radi o izuzeću iz člana 29. tačka f. ovog zakona, može do donošenja rješenja o zahtjevu preduzimati samo one radnje za koje postoji opasnost od odlaganja, predsjednik sudećeg vijeća dostavila je predmetne zahtjeve Krivičnom vijeću Suda BiH na odlučivanje, kao funkcionalno nadležnom. U skladu sa članom 32. stav 2. ZKP BiH, sudije Biljana Ćuković, Izo Tankić i Amela Huskić, u pismenom izjašnjenju, iznijeli su generalan stav da u konkretnom slučaju nisu ispunjeni uslovi za njihovo izuzeće po članu 29. tačka f) ZKP BiH, te da se zahtjev branioca optuženog, po ovom osnovu, ima odbaciti.

U daljem toku postupka Krivično vijeće je rješenjem broj: S1 2 K 024465 18 Kv 2 od 20.02.2018. godine, donijelo odluku kojom se odbacuju u cjelini, zahtjevi branioca optuženog Kemala Čauševića, advokata Asima Cmalića od 16.02.2018. godine, za izuzeće članova sudećeg vijeća i to sudija Biljane Ćuković, Ize Tankića i Amele Huskić, kao nedopušteni. U obrazloženju odluke, Vijeće je istaklo da su zahtjevi za izuzeće sudija, predsjednika i članova sudećeg vijeća, podneseni nakon početka glavnog pretresa, u fazi kada se već u ovom krivičnom predmetu izvode dokazi Tužilaštva, te je postupajući u smislu odredbi člana 32. stav 4. ZKP BiH¹⁰ zahtjeve branioca optuženog odbacilo kao nedopuštene. Nakon prijema navedenog rješenja, zakazan je nastavak glavnog pretresa za dan 22.02.2018. godine, o čemu su blagovremeno obaviješteni stranke i branioci optuženih.

Na nastavku pretresa održanom dana 04.04.2019. godine, branilac optuženog Kemala Čauševića, advokat Suad Sultanić, iznio je, usmeno na zapisnik, na temelju člana 29. tačka f) ZKP BiH, zahtjev optuženog Kemala Čauševića, sa kojim je saglasan i on, kao njegov branilac, za izuzeće predsjednika sudećeg vijeća u ovom predmetu, sudije Biljane Ćuković. Kao razlog zahtjeva za izuzeće, branilac je istakao da se uskraćivanjem pitanja i odgovora optuženom, od strane predsjednika vijeća, uskraćuje pravo odbrani da pobija navode optužnice, čime se, u vezi prethodno utvrđene povrede od strane predsjednika vijeća, koja se odnosi na suđenje u razdvojenom predmetu, odnosno razmatranje sporazuma i prihvatanje istog u predmetu Sedinet Karić, stvara sumnja u nepristrasnost predsjednika vijeća. Optuženi Čaušević u svom obraćanju Sudu izjavio je da svoju sumnju u pogledu nepristrasnosti predsjednika vijeća, dokumentuje transkriptom sa održanog pretresa od 10.01.2019. godine, kada mu je četiri puta rečeno "da će imati pravo žalbe", što on tumači da će biti osuđen.

Nakon izjašnjenja sudije Ćuković, da u konkretnom slučaju nisu ispunjeni uslovi za njeno izuzeće po članu 29. tačka f) ZKP BiH, Krivično vijeće je rješenjem broj: S1 2 K 024465 18 Kv 3 od 04.04.2019. godine, donijelo odluku kojom se odbacuje kao nedopušten, zahtjev optuženog Kemala Čauševića, podnesen putem branioca, advokata Suada Sultanića, od 04.04.2019. godine, za izuzeće predsjednika sudećeg vijeća, sudije Biljane Ćuković.

Nadalje, na nastavku glavnog pretresa održanom dana 09.05.2019. godine, optuženi Kemal Čaušević zatražio je prvo usmeno, na zapisnik, a potom dana 13.05.2019. godine, dostavio i pismeni zahtjev, za izuzeće člana sudećeg vijeća, sudije Amela Huskić, pozivajući se pritom na odredbe člana 29. ZKP BiH, tačke d), e) i f) ZKP BiH. Kao razlog za izuzeće po osnovu člana 29. tačke d) i e) ZKP BiH, optuženi je istakao

---

¹⁰ Član 32. stav 4. ZKP BiH, predviđa da se zahtjev za izuzeće iz člana 29. tačka f) ZKP-a BiH podnesen poslije početka glavnog pretresa ili ako je postupljeno protivno odredbama člana 30. stav 4. i 5. ovog zakona, odbacuje u cjelini ili djelimično.

činjenicu ranijeg postupanja sudije Huskić, kao člana Vanraspravnog vijeća koje je odlučivalo po žalbi tadašnjeg branioca optuženog izjavljenoj protiv rješenja Suda o privremenoj mjeri zabrane raspolaganja imovinom, a koja privremena mjera je u vezi sa tačkom 2. optužnice u ovom predmetu. Kao osnov za izuzeće po osnovu člana 29. tačka f) ZKP BiH, optuženi je naveo činjenicu da je sudija Huskić na nastavku pretresa održanom dana 09.05.2019. godine, iskazala pristrasnost u korist tužioca, zabranivši mu da postavi dodatno pitanje vještaku odbrane, nakon unakrsnog ispitivanja od strane tužioca.

Nakon što je sudija Amela Huskić, u svom izjašnjenju iznijela generalan stav da je zahtjev neosnovan, da ne ukazuje na postojanje razloga za izuzeće iz člana 29. tačke d), e) i f) ZKP BiH, te da isti treba odbaciti, Opšta sjednica Suda BiH je pod brojem: Su-1-202/19 dana 22.05.2019. godine, donijela rješenje kojim se zahtjev optuženog Kemala Čauševića za izuzeće sudije Amele Huskić, kao člana sudećeg vijeća, po osnovu člana 29. tačke d) i e) ZKP BiH odbija kao neosnovan. Istim rješenjem, odbačen je u cjelini zahtjev optuženog Kemala Čauševića za izuzeće sudije Amele Huskić, po osnovu člana 29. tačka f) ZKP BiH.

Na nastavku pretresa održanom dana 19.12.2019. godine, optuženi Kemal Čaušević, iznio je, usmeno na zapisnik, a potom istog dana (19.12.2019. godine), sa braniocem, advokatom Suadom Sultanićem, uputio i pismeni zahtjev, za izuzeće predsjednika sudećeg vijeća u ovom predmetu, sudije Biljane Ćuković, po osnovu člana 29. tačke d) i f) ZKP BiH. Kao razlog za izuzeće, u zahtjevu se navodi da je sudija Biljana Ćuković postupala kao sudija za prethodni postupak u krivičnom predmetu broj: S1 2 K 008557 12 Km koji se pred ovim Sudom vodi protiv Anesa Sadikovića, koji je drugooptuženi u ovom predmetu broj: S1 2 K 024465 17 K. Prema navodima iz zahtjeva, postupajući u tom predmetu kao sudija za prethodni postupak, sudija Ćuković je imala uvid u dokaze koji su korišteni od strane Tužilaštva BiH, u ovom predmetu, koji se vodi protiv Kemala Čauševića i Anesa Sadikovića.

Sudija Biljana Ćuković u svom izjašnjenju, istakla je kako u konkretnom slučaju nisu ispunjeni uslovi za njeno izuzeće po članu 29. tačka f) ZKP BiH, te da se zahtjev optuženog, po ovom osnovu, ima odbaciti. Istakla je da u istom krivičnom predmetu, u kojem postupa kao predsjednik sudećeg vijeća, nije postupala kao sudija za prethodni postupak niti kao sudija za prethodno saslušanje, a što bi, između ostalog, predstavljalo jedan od razloga za njeno izuzeće, u skladu sa odredbom člana 29. tačka d) ZKP BiH.

Opšta sjednica Suda BiH je pod brojem: Su-10-7/20 dana 13.01.2020. godine, donijela rješenje kojim se zahtjev optuženog Kemala Čauševića i njegovog branioca, za izuzeće sudije Biljane Ćuković, kao predsjednika sudećeg vijeća, po osnovu člana 29. tačka d) ZKP BiH odbija kao neosnovan. Istim rješenjem odbačen je u cjelini zahtjev

optuženog Kemala Čauševića i njegovog branioca, za izuzeće sudije Biljane Ćuković, po osnovu člana 29. tačka f) ZKP BiH.

Dana 14.09.2020. godine, Sud je zaprimio zahtjev optuženog Kemala Čauševića, za izuzeće predsjednika sudećeg vijeća u ovom predmetu, sudije Biljane Ćuković, po osnovu člana 29. tačke d) i f) ZKP BiH, zbog subjektivne pristrasnosti na strani tužioca i objektivne pristrasnosti. Prema riječima optuženog, pristrasnost na strani tužioca vidljiva je u 9 (devet) slučajeva u kojima sudija Ćuković u jednoj funkciji kumulira i funkciju tužioca i funkciju sudije, na način da se svrstava na stranu tužioca i dozvoljava mu da i dalje provodi istragu koja je morala biti davno okončana.

Opšta sjednica Suda BiH je pod brojem: Su-10-296/20 dana 25.09.2020. godine, donijela rješenje kojim se zahtjev optuženog Kemala Čauševića za izuzeće sudije Biljane Ćuković, kao predsjednika sudećeg vijeća, po osnovu člana 29. tačka d) ZKP BiH odbija kao neosnovan. Istim rješenjem odbačen je u cjelini zahtjev optuženog Kemala Čauševića, za izuzeće sudije Biljane Ćuković, po osnovu člana 29. tačka f) ZKP BiH.

Na nastavku pretresa održanom dana 25.02.2021. godine, optuženi Čaušević podnio je usmeno na zapisnik zahtjev za izuzeće sudećeg vijeća, te zatražio da se glavni pretres odmah prekine. U obrazloženju zahtjeva optuženi je istakao da je odlukom vijeća, da se odbiju svi dokazni prijedlozi u onosu na izmijenjenu optužnicu, uskraćeno njegovo pravo na odbranu. Zahtjevu optuženog pridružio se i njegov branilac, advokat Suad Sultanić, ističući kako optuženi smatra da mu je uskraćeno pravo na odbranu zbog odluke vijeća o odbijanju svih dokaznih prijedloga u odnosu na izmijenjenu optužnicu koja je prihvaćena od strane vijeća, iz kojeg razloga odbrana smatra da vijeće postupa pristrasno u odnosu na stranke u ovom krivičnom postupku.

Nakon izjašnjenja stranaka i branilaca, Vijeće je donijelo, a predsjednik vijeća usmeno na pretresu saopštila i ukratko obrazložila odluku kojom se zahtjev prvooptuženog i njegovog branioca, za izuzeće sudećeg vijeća, odbacuje kao nedopušten. Predsjednik vijeća je, obrazlažući odluku, istakla da iz podnesenog zahtjeva optuženog Čauševića i njegovog branioca, za izuzeće postupajućeg vijeća jasno proizlazi da je zahtjev podnesen iz zakonskih razloga predviđenih članom 29. tačka f) ZKP BiH. Član 32. stav 4. ZKP BiH, predviđa da se zahtjev za izuzeće iz člana 29. tačka f) ZKP BiH, podnesen poslije početka glavnog pretresa ili ako je postupljeno protivno odredbama člana 30. stav 4. i 5. ovog zakona, odbacuje u cjelini ili djelimično.

Imajući u vidu odredbu člana 30. stav 2. ZKP BiH, prema kojoj se ovaj zahtjev može podnijeti do početka glavnog pretresa, Vijeće je, na osnovu odredbi člana 32. stav 4. ZKP BiH, odbacilo kao nedopušten.

Ocjena je Vijeća da u ovakvoj ponovljenoj procesnopravnoj situaciji optuženi lično zloupotrebljava svoja procesna prava, neosnovano tražeći izuzeće Vijeća iz istih ili sličnih razloga, koji su i ranije ocijenjeni kao neosnovani. Stoga je Vijeće odbacilo navedeni zahtjev kao nedopušten i iz razloga predviđenih članom 30. stav 5. ZKP BiH, kojim je izričito propisano da se u zahtjevu za izuzeće ne mogu ponovo navoditi razlozi koji su ranije isticali u zahtjevu za izuzeće, kao i zbog očigledne zloupotrebe optuženog u vezi sa korištenjem procesnih ovlaštenja iz odredbi ZKP BiH.

Odbijanje prijedloga Tužilaštva za dodjeljivanje mjera zaštite svjedoku i odluka o isključenju javnosti

Član 235. ZKP BiH propisuje: „Od otvaranja zasjedanja pa do završetka glavnog pretresa sudija, odnosno vijeće može u svako doba, po službencj dužnosti ili po prijedlogu stranaka i branilaca, ali uvijek po njihovom saslušanju, isključiti javnost za cio glavni pretres ili jedan njegov dio, ako je to u interesu državne sigurnosti ili ako je to potrebno radi čuvarja državne, vojne, službene ili važne poslovne tajne, čuvarja javnog reda, zaštite morala u demokratskom društvu, osobnog i intimnog života optuženog ili oštećenog ili zaštite interesa maloljetnika ili svjedoka.“

U skladu sa navedenom zakonskom odredbom, Sud je donio odluku da se sa dijela glavnog pretresa održanog 21.12.2017. godine, isključi javnost, kako bi tužilac detaljno obrazložio prijedlog za određivanje mjera zaštite svjedoku Daliboru Guzijanu, koji je za taj dan pozvan u Sud u svojstvu svjedoka. Tužilac je istakao da mu je svjedok rekao da se osjeća ugroženim, odnosno kako smatra da je ugrožena njegova i sigurnost njegove porodice, kao i njegovo radno mjesto u UIO BiH, te smatra da će zbog svog svjedočenja, ukoliko sadržaj njegovog iskaza ode u javnost, imati velikih problema na poslu. Predložio je da se svjedoku ne objavljuje fotografija, kao i da se u medijima ne iznosi sadržaj njegovog svjedočenja.

Izjašnjavajući se povodom navedenog prijedloga optužbe, branilac optuženog Čauševića naveo je da se protivi prijedlogu za određivanje mjera zaštite, ističući pritom da je navedeni svjedok u istrazi davao iskaz u više navrata i da taj iskaz, koliko mu je poznato, nije bio nikakva tajna. Dodao je da njegov branjenik nije imao nikakav razlog da prijeti svjedoku, odnosno da mu ugrožava sigurnost, ponavljajući da u konkretnom slučaju ne postoje zakonski razlozi za mjere zaštite koje je tužilac predložio. Branilac optuženog Sadikovića je istakao kako odbrana nema stav po ovom pitanju.

Nakon izjašnjenja odbrane optuženih, Sud je na ove okolnosti saslušao i svjedoka Dalibora Guzijana, te nakon što je svjedok iznio svoje razloge za mjere zaštite, Sud je donio odluku kojom se odbija prijedlog Tužilaštva BiH da se u odnosu na ovog svjedoka odrede mjere zaštite u smislu objavljivanja fotografija i sadržaja iskaza svjedoka, cijeneći da nije ugrožena lična sigurnost svjedoka i njegove porodice, u skladu sa Zakonom o

zaštiti svjedoka. Takođe, Sud je, nakon izjašnjenja stranaka i branilaca optuženih, donio odluku da se sa dijela glavnog pretresa na kojem će se saslušavati svjedok Dalibor Guzijan isključi javnost, iz razloga zaštite interesa ovog svjedoka.

Javnost je isključena i na dijelu ročišta održanog dana 11.10.2018. godine, prilikom saslušanja vještaka Miloša Grujića, a u cilju zaštite privatnog života optuženog Čauševića, s obzirom da nalaz i mišljenje koje je sačinio vještak obuhvata suprugu i sina optuženog.

Nadalje, Sud je donio odluku da se sa dijela glavnog pretresa održanog dana 25.04.2019. godine, isključi javnost kako bi svjedok Aida Čaušević, supruga optuženog Kemala Čauševića, čije je saslušanje planirano za taj dan i usmeno obrazložila razloge za isključenje javnosti za vrijeme njenog svjedočenja (svjedok Sudu dostavila pisani podnesak sa zahtjevom za isključenje javnosti).

Tužilac je istakla da podnesak koji je svjedok dostavila Sudu ne može biti osnov za isključenje javnosti, te da, cijeneći navode svjedoka, da radi na javnom mjestu i da je u kontaktu sa građanima, ostavlja Sudu na ocjenu na koji način da zaštititi svjedoka, predlažući kao jednu od mjera, neobjavljivanje fotografije svjedoka u medijima. Branilac optuženog Kemala Čauševića, advokat Suad Sultanić, naveo je da je zahtjev svjedoka osnovan, s obzirom na radno mjesto na kojem radi, te svakodnevnu komunikaciju sa klijentima, što bi, kako navodi, moglo ugroziti njenu privatnost i sigurnost.

Nakon što je svjedok iznijela svoje razloge za isključenje javnosti, te nakon izjašnjenja stranaka i branilaca, Sud je donio odluku da se sa dijela glavnog pretresa na kojem će se saslušavati svjedok Aida Čaušević isključi javnost, iz razloga zaštite interesa i ličnog života navedenog svjedoka.

Odluke Suda o isključenju javnosti su donesene po prethodnom saslušanju stranaka i branilaca i odnosile su se isključivo na određene dijelove glavnog pretresa, na koji način su ispoštovane odredbe o javnosti postupka, a istovremeno zaštićeni interesi navedeni u odredbi člana 235. ZKP BiH.

Odluke o „procesnoj“ zaštiti svjedoka

Na glavnom pretresu održanom dana 19.04.2018. godine, tužilac je obavijestio Sud da svjedok A. S., čije je saslušanje planirano za taj dan, traži mjere zaštite, na način da Sud zabrani objavljivanje njegovog imena i prezimena, kao i njegovog lika, odnosno fotografije u javnosti. Optuženi i njihovi branioci izjasnili su se da su saglasni sa prijedlogom tužioca, te nakon što je i svjedok obrazložio svoje razloge u vezi sa predmetnim zahtjevom, Sud je, u cilju zaštite interesa svjedoka, donio odluku, kojom se zabranjuje svim printanim i elektronskim medijima da u javnosti objavljuju ime i prezime

svjedoka A.S., kao i njegov lik, odnosno fotografiju, što uključuje i zabranu da se na bilo koji način učine dostupnim medijima navedeni podaci svjedoka.

Naime, Sud je našao da postoje specifične okolnosti na strani svjedoka, imajući u vidu činjenice o kojima je trebao svjedočiti na glavnom pretresu, a koje uključuju zadiranje u određenoj mjeri u privatni i poslovni život svjedoka, te činjenicu da je isti zbog prirode posla koji obavlja¹¹ u konstantnom i neposrednom kontaktu sa velikim brojem osoba.

Sud je zaključio da bi objavljivanje fotografije dovelo do prepoznavanja svjedoka od strane javnosti, te dovodeći navedeno u vezu sa činjenicom da se u konkretnom slučaju radi o procesu koji je medijski praćen, Sud je zaključio da je cjelishodno u cilju zaštite interesa, daljeg neometanog obavljanja poslovnih aktivnosti, te sprječavanja potencijalnih neugodnosti u svakodnevnom životu i radu svjedoka, zabraniti da se u medijima objavljuje ime i prezime, te njegov lik, odnosno fotografija.

Svjedok A. S. saslušan je u javnoj sjednici, sa zabranom da se ime, prezime i fotografije svjedoka iznose ili učine dostupnim medijima. Takođe, identitet i sve okolnosti na strani svjedoka, kao i sadržaj njegovog svjedočenja je bio dostupan odbrani, čime Sud smatra da su javnost postupka i pravo na odbranu kvalitetno osigurani, a istovremeno zaštićeni interesi svjedoka.

Udaljavanje optuženog iz sudnice i održavanje dijela pretresa bez njegovog prisustva

Tokom čitavog postupka, u skladu sa članom 241. ZKP BiH, predsjednik vijeća se starala o održavanju reda u sudnici i dostojanstvu Suda. S tim u vezi, obaveza predsjednika vijeća je bila da se tokom čitavog postupka, pristojnim i odlučnim upozorenjem prisutnih osoba, osigura da se na glavnom pretresu svi učesnici u postupku, pristojno ponašaju, da ne vrijeđaju svjedoke, te da ne ometaju rad Suda.

Postupajući u skladu sa navedenom zakonskom obavezom, predsjednik vijeća je na nastavku glavnog pretresa održanog dana 21.12.2017. godine, donijela rješenje da se optuženi Kemal Čaušević udalji iz sudnice za vrijeme saslušanja svjedoka optužbe Osmana Jamakovića. Naime, članom 242. ZKP BiH, određeno je da predsjednik vijeća može narediti da se optuženi udalji iz sudnice za određeni vremenski period ukoliko i nakon upozorenja nastavi sa nedoličnim ponašanjem zbog kojeg je opravdano njegovo udaljavanje iz sudnice.

Pri tome, Sud podsjeća da je optuženog Čauševića, prije samog udaljavanja, predsjednik vijeća upozorila na nedolično ponašanje, odnosno da remeti red u sudnici, uz napomenu da će u slučaju ponavljanja istog, biti udaljen iz sudnice. S obzirom da je

---

¹¹ Svjedok je prema sopstvenom kazivanju, ...

na navedenom pretresu bio prisutan branilac optuženog, advokat Asim Crnalić, Sud je ocijenio da je optuženi adekvatno zastupan, da njegovi interesi i prava na odbranu niti u jednom trenutku nisu ugroženi, nastavivši dalje sa ročištem za glavni pretres.

Takođe, Sud je primjenom člana 242. ZKP BiH, donio rješenje o udaljavanju optuženog Kemala Čauševića iz sudnice i na nastavku glavnog pretresa održanog dana 25.02.2021. godine. Naime, nakon što je predsjednik vijeća obrazložila odluku Suda kojom su odbijeni dokazni prijedlozi optuženih, a u vezi sa izmijenjenom optužnicom, optuženi Čaušević je nedoličnim ponašanjem remetio red u sudnici¹², te nakon više upozorenja predsjednika vijeća, isti je opravdano udaljen do kraja nastavka glavnog pretresa. S obzirom da je i na ovom pretresu bio prisutan branilac optuženog, advokat Suad Sultanić, Sud je ocijenio da je optuženi adekvatno zastupan, da njegovi interesi i prava na odbranu niti u jednom trenutku nisu oštećeni ili ugroženi, nastavivši dalje sa glavnim pretresom.

U svim navedenim slučajevima, pred Sud se postavljalo pitanje opravdanosti nastavka postupka bez prisustva optuženog, u situacijama kada optuženi svojim nedoličnim ponašanjem, a po dobijenoj opomeni predsjednika vijeća, dovede sebe u situaciju da bude udaljen iz sudnice, radi narušavanja reda u sudnici. Odredbe Zakona o krivičnom postupku ne regulišu takve situacije, kao što i ne postoje odredbe koje sprječavaju Sud da u ovoj situaciji nastavi postupak, čak i bez prisustva optuženog. Međutim, ova procesna situacija nalaže razmatranje osnovnih prava i sloboda optuženog sa aspekta ostalih domaćih i međunarodnih pravnih standarda i sudske prakse.

Tako član 247. ZKP BiH propisuje da se „Optuženom ne može suditi u odsustvu“. Međutim, analizom ove odredbe, može se zaključiti da se izraz „u odsustvu“ odnosi na slučajeve potpune odsutnosti optuženog iz postupka, bilo zbog toga što je nemoguće obezbijediti njegovo prisustvo u postupku, ili je on iz drugih razloga nedostupan organima gonjenja npr. nalazi se u bijegu ili se krije, ne zna se gdje je, ili mu nije poznato da se postupak vodi, ili postoje druge poteškoće da se obavijesti o postupku ili obezbijedi njegovo prisustvo.

U konkretnom slučaju, evidentno postoje terminološke razlike između suđenja u odsustvu i suđenja bez prisustva optuženog, jer suđenje u odsustvu podrazumijeva situaciju gdje je prisustvo optuženog onemogućeno iz razloga kojima on ne može upravljati ili su izvan njegove kontrole, dok suđenje bez prisustva optuženog

---

¹² **Predsjednik vijeća:** Optuženi, sud donosi rješenje... **Prvooptuženi:** Donesite rješenje. **Sudija:** Optuženi se upozorava da ometa suđenje. **Prvooptuženi:** Pozovite policiju nek' me izvede. Ne, odredite mi pritvor... **Sudija:** Možete napustiti sudnicu. **Prvooptuženi:** Ne...mogu, ali neću.

podrazumijeva da je optuženi u mogućnosti da prisustvuje, ali se svojim neprimjerenim ponašanjem dovodi u situaciju da bude udaljen iz sudnice. Optuženi Čaušević je i pored upozorenja Suda nastavio sa narušavanjem reda u sudnici, onemogućivši na taj način održavanje dostojanstvenog i neometanog suđenja, pa je očigledno njegova slobodna volja jedini razlog da se suđenje nastavi bez njegovog prisustva. Dakle, slobodna volja i izbor optuženog, koji se ogleda u remećenju reda u sudnici u vidu nedoličnog ponašanja, a što za posljedicu ima njegovo udaljšavanje iz iste, predstavlja jedinu prepreku čije uklanjanje je isključivo pod kontrolom optuženog.

Sa druge strane, odlaganje pretresa u ovakvim situacijama bilo bi potpuno suprotno interesima pravičnosti, efikasnosti i ekonomičnosti, naročito što i drugooptuženi u ovom predmetu uživa garancije na pravično suđenje i suđenje u razumnom roku, u smislu člana 6. stav 1. EKLJP. Bitno je istaći da je u svakoj od navedenih situacija (kada je optuženi udaljen iz sudnice), branilac optuženog Čauševića prisustvovao nastavku glavnog pretresa, te je na nesmetan način mogao istupati u ime svog branjenika, odnosno štitiiti njegove pravne interese. Na ovaj način, Sud je sve vrijeme poštivao procesna prava optuženog.

Dakle, u slučajevima kada optuženi ima sve potrebne garancije da ostvaruje svoje pravo da prisustvuje i interveniše tokom suđenja, neopravdano je smatrati suđenje u njegovom odsustvu kršenjem prava optuženog, ukoliko sam optuženi, svojim ponašanjem dovede sebe u takvu situaciju. Stoga, praktični interesi pravičnosti idu u prilog odluci o nastavku krivičnog postupka bez prisustva optuženog. Takva odluka je u skladu sa zahtjevima „vladavine prava“, te sa osnovnim idejama Vijeća Evrope i Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: Evropska konvencija), a to su pravičnost, demokratija, poštivanje ljudskih prava i javnog interesa.

Sve navedeno potkrijepljuje tvrdnju da niti jedan krivičnopravni sistem, ne smije biti otvoren za mogućnost da optuženi samovoljno opstruira svoje suđenje, jer poštujući načelo jednakosti u postupanju, Sud je dužan osigurati pravičnost ne samo odbrani, nego i Tužilaštvu, kao ravnopravnoj strani u postupku. Iz tog razloga, Sud nalazi da, ukoliko optuženi svojevoljno odluči da nedoličnim ponašanjem remeti red u sudnici, u načelu ne postoji nikakav objektivan razlog da ovakva njegova odluka utiče na tok postupka. Bitno je istaći da je u toku cijelog postupka, na zahtjev svih strana u postupku, Sud redovno dostavljao audio snimke održanih ročišta, pa tako i odbrani optuženog Čauševića, na koji način je optuženom omogućeno da se upozna sa svim aktivnostima u sudnici, posebno u situacijama kada je remećenjem reda u sudnici, bio udaljen iz iste.

Saslušanje osoba koje mogu odbiti svjedočenje

Na nastavku glavnog pretresa održanog dana 25.04.2019. godine, u svojstvu svjedoka odbrane optuženog Kemala Čauševića saslušana je Aida Čaušević, supruga optuženog. Imajući u vidu da se radi o osobi koja na osnovu srodstva s optuženim, shodno odredbi člana 83. stav 1. tačka b) ZKP BiH, može odbiti svjedočenje, prije njenog saslušanja Sud je istu upozorio, a u skladu sa stavom 2. iste odredbe, da može odbiti svjedočenje, pa se nakon što je obaviještena o navedenom, svjedok Aida Čaušević izjasnila da želi svjedočiti u predmetnom krivičnom postupku, što je konstatovano u zapisniku.

Ista situacija je bila i na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana 18.07.2019. godine, kada je u svojstvu svjedoka odbrane Anesa Sadikovića, saslušan njegov otac, Kasim Sadiković, a nakon prethodno datog upozorenja od strane Suda i odgovora svjedoka da želi biti saslušan.

Izmjena redoslijeda izvođenja dokaza

Dana 07.09.2017. godine, prilikom saslušanja svjedoka Sedineta Karića, Sud je donio odluku da se mijenja redoslijed izvođenja dokaza, a sve u skladu sa članom 261. ZKP BiH¹³. Nakon što je tužilac završio sa direktnim ispitivanjem, branilac optuženog Anesa Sadikovića, kojem se pridružio branilac optuženog Čauševića, istakao je da od Tužilaštva nisu dobili iskaz ovoga svjedoka, te da je nezvanično čuo da bi se tužilac, kako bi premostio ovu situaciju, koristio iskazom koji je dat u svojstvu osumnjičenog, napominjući pritom da ni u iskazima osumnjičenog nema ništa od onoga o čemu je svjedok govorio na glavnom pretresu, iz kojeg razloga ga nije u mogućnosti unakrsno ispitati.

Tužilac je potvrdio navode branilaca optuženih kao tačne, dodajući da je Tužilaštvo koristilo zapisnik o ispitivanju osumnjičenog od 13.01.2017. godine, koji je odbranama dostavljen, te da je svjedok iznio sadržaj tog zapisnika, zbog čega nije bilo potrebe da ga koristi u nekom smislu kontradiktornosti. Izjavio je da se ne protivi prijedlogu odbrane da im se ostavi određeno vrijeme za pripremu i unakrsno ispitivanje svjedoka.

---

¹³ Tužilac je na pretresu održanom dana 06.07.2017. godine, obavijestio Sud da je optuženi Sedinet Karić sa Tužilaštvom BiH sklopio sporazum o priznanju krivnje, te predložio da se, ukoliko Sud isti prihvati, izmijeni redoslijed izvođenja dokaza i za sljedeći nastavak glavnog pretresa pozove Sedinet Karić u svojstvu svjedoka

Odredba člana 261. ZKP BiH, propisuje da se dokazni postupak, odnosno redosljed izvođenja dokaza, može izmijeniti ukoliko sudija, odnosno vijeće, u interesu pravde, nađe da postoje razlozi koji se odnose na složenost i obim dokaznog materijala, većeg broja optuženih, svjedoka ili većeg broja krivičnih djela, što je u konkretnom predmetu i bio slučaj. Pri tome, Sud ne nalazi da su na ovaj način povrijeđena prava odbrane, s obzirom da je odbrani prije ispitivanja svjedoka, dostavljen zapisnik o ispitivanju Sedineta Karića koji je isti dao u svojstvu osumnjičenog u Tužilaštvu, a koji je predložen u optužnici, kao materijalni dokaz Tužilaštva i isti je, kao takav, bio poznat i dostupan odbrani. Osim toga, Sud je, prihvatajući iznesene argumente odbrane optuženih, odgodio unakrsno ispitivanje svjedoka Karića za naredni nastavak pretresa, te je isti unakrsno ispitan na pretresima održanim dana 05.10.2017. godine i 12.10.2017. godine, na koji način je odbrana, prema ocjeni Suda, imala dovoljno vremena da adekvatno pripremi odbranu i ispita svjedoka.

Također, na nastavku pretresa održanom dana 01.11.2018. godine, nakon što je završio sa ulaganjem materijalnih dokaza, tužilac je izjavio da odustaje od ostalih dokaza u optužnici (osim od zapisnika o ispitivanju osumnjičenih iz istrage koje bi uložio naknadno, nakon što odbrana završi sa svojim dokazima). Tužilac je još dodao da po predmetnoj optužnici ostaje da se u svojstvu svjedoka saslušaju Hata Bešlagić¹⁴ i Enes Gonjanin. Kada je u pitanju svjedok Enes Gonjanin, tužilac je pojasnio da je u posjedu dopisa Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA), u kojima se navodi da je za istim raspisana potraga, te da se ne nalazi u BiH. Nakon izlaganja tužioca, Sud je u skladu sa članom 261. ZKP BiH, donio odluku o izmjeni redosljeda izvođenja dokaza, na način da će se prije okončanja izvođenja dokaza Tužilaštva, izvoditi dokazi odbrane optuženog Kemala Čauševića.

Na istom pretresu, Sud je prihvatio i prijedlog odbrane optuženog Čauševića, da se u svojstvu svjedoka saslušaju Zorica Drljača, Nevenko Kopanja i Džinita Fočo. Rukovodeći se interesima pravde i ekonomičnosti postupka, Sud je odlučio da se navedeni svjedoci saslušaju na nastavku pretresa planiranom za dan 15.11.2018. godine.

Vijeće ne nalazi da su ovakvim postupanjem Suda povrijeđena prava odbrane, s obzirom da je Sud uvažio molbu branioca optuženog Čauševića da se nastavak pretresa zakaže za dan 15.11.2018. godine, umjesto 08.11.2018. godine, kako je to prvobitno planirano prema rasporedu suđenja, pa je odbrana, po mišljenju Vijeća, imala dovoljno vremena da adekvatno pripremi odbranu i ispita navedene svjedoke.

---

¹⁴ S obzirom na ranije istaknute prigovore odbrana optuženih, da svjedok Hata Bešlagić nije predložena u optužnici, te da eventualno može biti predložena kao dodatni dokaz, ista je u konačnici saslušana kao dokaz replike.

Nadalje, na nastavku pretresa održanom dana 10.12.2020. godine, Sud je donio odluku da će se preći na izvođenje dodatnih dokaza odbrane optuženog Anesa Sadikovića, s obzirom da svjedok odbrane optuženog Čauševića, Almir Kadić, ponovo nije pristupio pred Sud iz zdravstvenih razloga¹⁵, o čemu je dostavio medicinsku dokumentaciju.

Odbijanje čitanja iskaza svjedoka Tužilaštva Enesa Gonjanina i dokaz proveden u postupku međunarodne pravne pomoći pred ovim Sudom

Tužilac je na nastavku glavnog pretresa održanom dana 02.07.2020. godine, predložio da se pročita iskaz Enesa Gonjanina (predložen u optužnici), s obzirom da je isti u nekoliko navrata pozivan od strane Suda, a nije pristupio na glavni pretres. Tužilac je istakao kako ima saznanja da se svjedok nalazi u R. Srbiji, da je za istim u BiH raspisana potraga, da se ne odaziva na pozive Tužilaštva, Suda i SIPA-e, kao i to, da je u drugom predmetu Tužilaštva saslušan putem Međunarodne pravne pomoći (MPOM), tačnije putem video linka.

Optuženi Čaušević usprotivio se prijedlogu tužioca za čitanje iskaza ovog svjedoka navodeći da isti živi 100 km udaljen od BiH, te da se ne radi o svjedoku koji je umro ili koji je nedostupan. Branilac optuženog Anesa Sadikovića takođe je izrazila protivljenje prijedlogu tužioca za čitanje iskaza svjedoka Enesa Gonjanina, navodeći kako Tužilaštvo nije iscrpilo sve mogućnosti za saslušanje ovog svjedoka. Tužilac je istakao kako nema ništa protiv da se svjedok sasluša putem video linka, napominjući da se radi o licu koji je dio organizovane grupe, da su pojedini članovi te grupe optuženi u drugom predmetu koji se vodi pred ovim Sudom, te da je to razlog zašto je isti nedostupan.

Sud je na navedenom nastavku glavnog pretresa, nakon saslušanja optuženih i njihovih branilaca, te odgovora tužioca, odbio prijedlog tužioca za čitanje iskaza svjedoka Enesa Gonjanina. Naime, Sud nalazi da u ovoj fazi postupka nisu bili ispunjeni uslovi za čitanje iskaza ovog svjedoka propisani odredbom člana 273. stav 2. ZKP BiH, tj. da dolazak svjedoka pred ovaj Sud nije bio znatno otežan iz važnih uzroka u toj fazi postupka. Naime, kako tužilac raspolaže adresom ovog svjedoka u R. Srbiji, ocjena je Suda da je moguće pokušati osigurati saslušanje istog putem međunarodne pravne pomoći, s obzirom da se radi o svjedoku koji je nastanjen u R. Srbiji.

Na nastavku pretresa održanom dana 04.08.2020. godine, proveden je dokaz putem međunarodne pravne pomoći, saslušanjem svjedoka Enesa Gonjanina, po molbi Suda BiH broj: S1 2 K 024465 17 K od 19.08.2020. godine, upućenoj Ministarstvu pravde R. Srbije putem Direkcije za koordinaciju policijskih tijela, NCB Interpol Sarajevo, u skladu

---

¹⁵ Saslušanje svjedoka Almira Kadića prvobitno je planirano za dan 03.12.2020. godine, ali svjedok nije pristupio pred Sud iz zdravstvenih razloga

sa članom 4. stav 4. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima i Ugovora između Bosne i Hercegovine i R. Srbije o pravnoj pomoći u građanskim i krivičnim stvarima. Naime, prema navedenoj molbi, kojoj je udovoljeno, pred Višim sudom u Beogradu, putem video-konferencijske veze izvršeno je direktno i unakrsno ispitivanje imenovanog svjedoka, u prisustvu sudećeg vijeća ovog Suda i sudije iz R. Srbije, koji su kontrolisali zakonitost provedenog postupka.

Postavljanje pravnog savjetnika svjedoku

Odredbom člana 84. stav 5. ZKP BiH je izričito propisano: „*Svjedoku se odlukom Suda za savjetnika određuje advokat za vrijeme trajanja saslušanja, ukoliko je očito da nije u stanju da koristi svcja prava u vrijeme saslušanja i ako njegovi interesi ne mogu biti zaštićeni na drugi način.*“

Na nastavku glavnog pretresa održanom dana 31.01.2019. godine, svjedok Jasmin Kasumović, prije početka svjedočenja obratio se Sudu sa zahtjevom da bude saslušan u prisustvu pravnog savjetnika, navodeći kao razlog činjenicu da je optužen u drugom predmetu koji se vodi pred ovim Sudom i koji se na određeni način dovodi u vezu sa ovim predmetom. Cijeneći činjenicu da je svjedok Jasmin Kasumović optužen u drugom predmetu, kao odgovorno lice u pravnom licu Janus, a koje pravno lice se pojavljuje u činjeničnom supstratu optužnice u ovom predmetu, zaključak je Suda da svjedok, s obzirom na navedene okolnosti, nije u stanju da koristi svoja prava za vrijeme saslušanja i da njegovi interesi ne mogu biti zaštićeni na drugi način. Sud nalazi da bi se svjedok mogao, bez savjetovanja od strane stručnog lica, dovesti ili biti doveden u situaciju, da zbog neznanja, određenim izjavama pogorša svoj položaj u ovom krivičnom postupku zbog čega je svjedoku, za pravnog savjetnika postavio advokata Kadriju Kolića koji će se, prema ocjeni Suda, na najefikasniji način moći brinuti o pravima i obavezama svjedoka tokom njegovog saslušanja.

Takođe, na nastavku glavnog pretresa održanom dana 04.08.2020. godine, prije saslušanja svjedoka Hate Bešlagić, a nakon što je svjedok Sudu saopštila razloge zbog kojih joj je potreban pravni savjetnik¹⁶, Sud je za savjetnika svjedoku imenovao advokata Sinišu Derganca, koji će se, prema ocjeni Suda, na najefikasniji način moći brinuti o pravima i obavezama svjedoka tokom njenog saslušanja.

Odluke donesene u vezi sa načinom saslušanja svjedoka u direktnom i unakrsnom ispitivanju i načinom izvođenja materijalnih dokaza

---

¹⁶ Svjedok je, kao razlog navela činjenicu da je optužena u drugom predmetu koji se vodi pred ovim Sudom, izražavajući pritom stav da, ukoliko bi tokom saslušanja dala određene odgovore, da bi se izložila krivičnom gonjenju.

Odredba člana 273. stav 1. ZKP BiH, propisuje dopuštenost korištenja iskaza datih u istrazi tokom saslušanja na glavnom pretresu, u kojem slučaju se saslušanoj osobi može dati mogućnost da objasni ili pobije svoj prethodni iskaz. U skladu sa ciljem i svrhom navedene odredbe, a da bi izvođenje dokaza bilo efikasno za utvrđivanje istine, Sud je tokom saslušanja svjedoka strankama i braniocima dozvolio korištenje iskaza datih u istrazi u cilju podsjećanja svjedoka na određeni dio iskaza, kao i kod predočavanja dijela iskaza iz istrage koji se razlikuje u odnosu na svjedočenje na glavnom pretresu.

U odnosu na prigovor¹⁷ da je odbrana dovedena u neravnotežan položaj prilikom saslušanja svjedoka, s obzirom da tužilac svjedoka na glavnom pretresu saslušava i na okolnosti koje nisu bile predmet saslušanja u istrazi, a u odnosu na koji zapisnik se odbrana pripremala za unakrsno ispitivanje, Sud je ukazao da će se odbrani omogućiti dodatno vrijeme pripreme za unakrsno ispitivanje na okolnosti pitanja postavljenih svjedoku tek na glavnom pretresu.

U odnosu na svjedoke koji nisu saslušani u istrazi¹⁸, odnosno za koje ne postoji zapisnik o njihovom saslušanju, Sud je naložio tužiocu da odbrani ukaže na koje okolnosti će svjedok biti saslušan, a kako bi se odbrana mogla pripremiti za unakrsno ispitivanje. Sa ovakvim procesnim obavezama stranaka u postupku, u cilju jednakosti oružja, Sud je upoznao i odbranu u fazi predlaganja dokaza odbrane.

Predsjednik vijeća je na početku dokaznog postupka¹⁹, na konstataciju branioca optuženog Čauševića, da ukoliko od UIO BiH odbrana ne dobije traženu dokumentaciju, da neće biti spremni za ispitivanje svjedoka Sedineta Karića planiranog za naredni pretres, uputila branioca da dokumentaciju, koju smatraju bitnom za odbranu zatraže od UIO BiH, te u slučaju da budu odbijeni, Sud će se obratiti UIO BiH za dostavu predmetne dokumentacije.

S obzirom na činjenicu da je odbrana optuženih i na nastavku pretresa održanom dana 07.09.2017. godine, ponovo pokrenula pitanje nedostavljanja dokaza, kako od strane tužioca tako i od UIO BiH, predsjednik vijeća je upozнала stranke i braniocima da je Sud izdao naredbu Upravi za indirektno oporezivanje da odbrani prvooptuženog sukcesivno dostavlja dokumentaciju, na način kako to odbrana bude tražila svojim podneskom, a potom da UIO BiH obavijesti Sud koju dokumentaciju je dostavila odbrani. U vezi sa dokazima sa kojima raspolaže tužilac, predsjednik vijeća je istakla da je pravo

---

¹⁷ Glavni pretres održan 07.09.2017. godine, saslušanje svjedoka Sedineta Karića; glavni pretres održan 25.01.2018. godine, saslušanje svjedoka Nedžada Agovića

¹⁸ Svjedok Davor Ilić, glavni pretres od 05.07.2018. godine

¹⁹ Pretres održan 06.07.2017. godine

odbrane da izvrši uvid u sve spise i dokaze ovog predmeta, dodajući da je stvar odbrane da li su to u međuvremenu učinili ili ne.

Takođe, predsjednik vijeća se osvrnula i na podneske prvooptuženog dostavljene Sudu, u vezi sa navodnim nedostavljanjem dokaza od strane Tužilaštva, pojasnivši da je Sud navedene podneske proslijedio Tužilaštvu na izjašnjenje. U svom izjašnjenju na dostavljene podneske, tužilac je naveo da je saradnik tužioca uručio, odnosno pokušao da uruči dokaze optuženom uz optužnicu, međutim, da optuženi nije htio da primi te dokaze, o čemu je kao dokaz svojih tvrdnji dostavio i službenu zabilješku sačinjenu od strane stručnog saradnika. Predsjednik vijeća je potom još jednom ponovila instrukciju da se odbrana može obratiti Sudu za izdavanje naredbe (drugoj instituciji) za dostavljanje dokaza samo u slučaju kada eventualno zatraže od nekog organa/institucije dokaze i dobiju negativan odgovor. Nakon što branilac Sudu dostavi dokaz da taj organ nije postupio po zahtjevu/molbi za dostavu dokaza, u tom slučaju će Sud izdati naredbu tom organu/instituciji za dostavljanje dokaza.

Nadalje, na nastavku pretresa održanom dana 01.11.2018. godine, prilikom ulaganja materijalnih dokaza optužbe, odbrana optuženih je istakla više prigovora koji se tiču autentičnosti pojedinih dokaza, odnosno da su isti dostavljeni u kopiji. S obzirom na izjašnjenje tužioca da sporne dokaze može uložiti na idućem pretresu u originalu/ovjerenoj kopiji Sud je to tužiocu dozvolio, a kako bi se izbjegli nepotrebni prigovori. Poštujući princip ravnopravnosti stranaka u postupku, Sud je isto postupio prilikom ulaganja materijalnih dokaza odbrane optuženog Čauševića, na pretresima održanim dana 30.05.2019. godine, 27.06.2019. godine. Naime, odbrana optuženog u spis je uložila veći broj dokaza koji su bili u kopiji, na koje je tužilac istakao prigovor, zatim određeni broj dokaza koji nisu prihvaćeni rješenjem Suda, dok su pojedini dokazi čije je izvođenje rješenjem Sud prihvatio nedostajali. S obzirom na navedeno, predsjednik vijeća je na pretresu održanom dana 27.06.2019. godine, dozvolila odbrani da do idućeg nastavka pretresa sve dokaze sravni, provjeri i kompletira²⁰, a potom dostavi tužiocu, kako bi se mogao izjasniti na iste.

Postupajući na ovakav način, Sud je vodio računa o ravnopravnosti stranaka u postupku, kako to zahtijeva i Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (u daljem tekstu: EKLJP). Pri tome, Sud nalazi da se, prema načelu procesne ravnopravnosti (načelu jednakosti oružja), svakoj stranci mora pružiti razumna mogućnost da iznese svoj slučaj pod uslovima koji je ne stavljaju u znatno nepovoljniji položaj *vis—a-vis* suprotne strane. Sud takođe nalazi da, kako bi se omogućilo da

---

²⁰ Optuženi Čaušević i njegov branilac Suad Sultanić, u prisustvu saradnika Suda, izvršili su u pisarnici Suda uvid u dokaze koje su prethodno uložili, te iste popisali u cilju sravnjavanja i dostavljanja Sudu

optuženi ima pošteno suđenje, sve poteškoće s kojima se odbrana susretne zbog ograničenja svojih prava moraju imati dovoljnu protutežu u postupcima koje provode sudske vlasti²¹. Osim toga, Sud takođe nalazi da, kada je riječ o mogućnostima koje, svako ko je optužen za krivično djelo treba imati, takvoj osobi treba pružiti prilika da se, radi pripreme odbrane, upozna sa rezultatima istrage koje su se provodile tokom postupka²².

Sa druge strane, prigovore optuženog Čauševića koje je u više navrata isticao tokom postupka (usmeno na ročištu, te u pismenoj formi), ali i u završnoj riječi, usmjerene na diskreditaciju Tužilaštva, ali i Suda, kroz postupanja u raznim fazama postupka, što je, kako navodi, dovelo do kršenja presumpcije nevinosti, Sud je odbio kao nesonovane. Naime, tokom cijelog postupka, Sud je vodio računa o presumpciji nevinosti i prema svim strankama u postupku postupao sa jednakom pažnjom i na jednak način, poštujući pri tome sve principe pravičnog suđenja, fokusirajući se samo na ono što se dešava u sudnici i dokaze izvedene neposredno na glavnom pretresu. Navodi optuženog u tom smislu, mogu predstavljati osnov za neke druge postupke koje je odbrana ovlaštena eventualno pokretati (a što je i činila), što svakako nije niti će biti u bilo kojem pravcu, predmet interesovanja ovog Vijeća, koje je kroz čitav postupak i kroz svaku svoju odluku, vodilo računa o principu nepristrasnosti Suda.

Odluke po prijedlozima odbrane za donošenje odluke po prigovoru zakonitosti dokaza u toku postupka

Odrane optuženih su u više navrata, usmeno na glavnom pretresu, ali i u dostavljenim podnescima²³, zahtijevale da Sud u toku glavnog pretresa donese odluku o zakonitosti određenih dokaza (ovo se posebno odnosi na saslušanje svjedoka Sedineta Karića, te zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Anesa Sadikovića od 19.06.2014. godine), odnosno da se određeni dokazi izuzmu iz spisa kao nezakoniti i isti ne provode, a cijeneći procesni momenat kada je prigovor istaknut, Sud je ukazao da će se po uloženom prigovoru očitovati i donijeti odluku kada bude imao na raspolaganju sve relevantne činjenice i okolnosti.

Naime, Sud nije našao opravdanim u tom momentu donijeti odluku o zakonitosti navedenih dokaza optužbe, s obzirom da nije pred sobom imao sve relevantne dokaze, činjenice i okolnosti koje bi morao imati u vidu prilikom donošenja takve odluke. Naime, sam prigovor zakonitosti dokaza koji je odbrana istakla, prije samog izvođenja predloženih dokaza, ali i nakon toga, te bez pružanja mogućnosti da tužilac takav prigovor

---

²¹ Odluka Evropskog suda: Doorson protiv Nizozemske, 26.mart 1996, par. 72

²² Odluka Evropskog suda. C.G.P. protiv Nizozemske , br. 29835/96, 15.januar 1997

²³ Podnesci optuženog Kemala Čauševića/njegovog branioca, advokata Suada Sultanića od 05.09.2017. godine; 21.04.2020. godine; 05.05.2020. godine; 16.06.2020. godine; 01.07.2020. godine; 25.02.2021. godine i dr., nastavak pretresa od 02.07.2020. godine

u daljem toku postupka osporava drugim dokazima, nije bio dovoljan za donošenje sveobuhvatne i kvalitetne odluke o tako važnom pitanju kakvo je pitanje odluke zakonitosti dokaza, jer je Sud cijenio da takva odluka može uslijediti tek nakon što Sud izvrši uvid u sve relevantne dokaze.

Sud je tokom glavnog pretresa donosio procesne odluke po uloženim prigovorima stranaka na materijalne dokaze samo u situacijama kada je postojao očigledan razlog zbog kojih se određeni dokazi neće provoditi na glavnom pretresu (nezakonitost/nerelevantnost) i o tome dao odgovarajuće obrazloženje. U ostalim situacijama, Sud je prihvatao u dokaznu građu izvedene dokaze, a sve prigovore i argumente cijenio u momentu kada su dokazi detaljno ocjenjivani, pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima.

Pri donošenju odluke o ovakvom postupanju, osim razloga pravičnosti i logičke opravdanosti, Sud se rukovodio i praksom ovog Suda u predmetu broj: S 1 2 K 004050 13 Krž 15 /Kovelja Božidar/, u kojem je navedeno: „Odluka o prihvatanju dokaza u toku provođenja dokaznog postupka, procesnog je karaktera. Primjereno je da se dokazi u spis u toku postupka prihvataju procesnim rješenjima, a da se ocjena tih dokaza u smislu njihove sadržine i dokazne snage vrši po okončanju glavnog pretresa, kada prvostepeno vijeće ima pregled svih izvedenih dokaza, te može u smislu odredbe iz člana 15. i 281. stav 1. i 2. ZKP BiH, izvršiti slobodnu ocjenu dokaza pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima.“

Prigovori odbrane optuženih na dokaze

S obzirom da su branioci optuženih, tokom čitavog postupka, prigovarali na skoro svaki dokaz koji je prezentovan i uložen od strane tužioca, Sud će se u ovom dijelu presude osvrnuti na iste, najprije ih grupišući po kategorijama, s obzirom da su se pojedini identični prigovori ponavljali kroz postupak, a potom će cijeliti svaki prigovor ponaosob. Branioci optuženih, ali i tužilac, tokom postupka ulagali su prigovore zakonitosti, autentičnosti i relevantnosti na pojedine dokaze, koje prigovore će Sud razmotriti i obrazložiti u odnosu na svaki dokaz pojedinačno.

a) Prigovori na ulaganje zapisnika o saslušanju svjedoka iz istrage

Nakon što je tužilac uložio zapisnik o saslušanju svjedoka Namera Orića od 03.07.2014. godine (DT-1), branilac optuženog Anesa Sadikovića je zahtijevala da se isti stavi na grafoskop radi autentičnosti, odnosno kako bi se utvrdilo da li se radi o kopiji ili originalu, uz obrazloženje da je 70% zapisnika o saslušanju svjedoka iz drugog predmeta. Nakon što je tužilac prezentirao predmetni zapisnik na grafoskopu, advokat Doboilić je izjavila da je prilikom čitanja iskaza ovog svjedoka na glavnom pretresu istaknut prigovor, te da ga neće ponavljati.

U kontekstu izjavljenog prigovora, Sud je izvršio uvid u zapisnik o saslušanju svjedoka Namera Orića, sačinjen u Tužilaštvu BiH dana 03.07.2014. godine, te prije svega utvrdio da se radi o originalnom zapisniku koji je sačinjen u skladu sa odredbama ZKP BiH. Nadalje, u uvodu zapisnika jasno je naznačeno da je isti sastavljen u krivičnom predmetu protiv osumnjičenog Kemala Čauševića i dr., te su pobrojana krivična djela zbog kojih se vodi postupak. S obzirom na navod branioca, da je prilikom čitanja iskaza ovog svjedoka odbrana na glavnom pretresu istakla prigovor iz kojeg razloga isti nije željela ponavljati prilikom ulaganja materijalnih dokaza, Sud je izvršio uvid u transkript suđenja sa nastavka glavnog pretresa održanog dana 11.01.2018. godine, kada je saslušan svjedok Naser Orić, te utvrdio da odbrana optuženog Anesa Sadikovića nije imala nikakvih prigovora u vezi sa saslušanjem ovog svjedoka, pa tako ni prilikom čitanja dijelova iskaza iz istrage od strane tužioca. Kako je to vidljivo iz sadržaja transkripta održanog suđenja, branilac optuženog nije unakrsno ni ispitivao svjedoka Orića, nego je to samo učinio optuženi Sadiković, u cilju razjašnjenja određenih činjenica. Cijeneći sve navedeno, Sud je odbio ovakav prigovor branioca kao neosnovan i neutemeljen.

Prilikom ulaganja zapisnika o saslušanju svjedoka A. S. od 07.07.2014. godine (DT-2), branilac optuženog Čauševića, advokat Simić, naveo je da nema prigovora na ulaganje ovog dokaza, te da ostaje kod onog što je ranije rečeno u toku postupka. I branilac optuženog Sadikovića, advokat Dobojić, u vezi sa navedenim dokazom, izjavila je da ostaje kod ranije izjavljenog prigovora.

S obzirom na izjave branilaca optuženih, da ostaju kod ranije izjavljenog prigovora, Sud je izvršio uvid u transkript suđenja sa nastavka glavnog pretresa održanog dana 19.04.2018. godine, kojom prilikom je saslušan svjedok A. S. (... optuženog Anesa Sadikovića). Naime, iz sadržaja transkripta suđenja jasno proizlazi da odbrane optuženih, u vezi sa saslušanjem navedenog svjedoka, uključujući i čitanje većeg dijela njegovog iskaza iz istrage od strane tužioca (s obzirom na kontradiktornost u izjavi datoj na glavnom pretresu i onoj iz istrage), nisu isticali nikakve prigovore, niti prije saslušanja svjedoka, niti nakon završetka njegovog svjedočenja. Također, Sud napominje da branilac optuženog Čauševića nije imao pitanja za ovog svjedoka (samo je optuženi Čaušević postavio jedno pitanje), dok je branilac optuženog Sadikovića postavila dva pitanja svjedoku. Stoga, za Sud ostaje nejasno koji su to raniji prigovori izneseni od strane odbrane optuženih, iz kojeg razloga je ovakve navode branilaca optuženih ocijenio kao paušalne i neosnovane.

U vezi sa uloženim zapisnikom o saslušanju svjedoka Alije Mašića od 10.01.2017. godine (DT-3), branilac optuženog Čauševića, advokat Simić, istakao je da se radi o iskazu svjedoka iz drugog predmeta, da sa procesne strane nema prigovor na ulaganje ovog dokaza, ali da ostaje kod onih suštinskih, izjavljenih ranije u toku postupka.

Prije svega, Sud napominje da su pogrešni navodi branioca optuženog Čauševića, da se u konkretnom radi o zapisniku iz drugog predmeta. Naime, Sud je izvršio uvid u zapisnik o saslušanju svjedoka Alije Mašića, sačinjen u Tužilaštvu BiH dana 17.01.2017. godine (DT-3), te utvrdio da je predmetni zapisnik sačinjen u krivičnom predmetu broj: T20 0 KTO 0007850 14, protiv osumnjičenog Kemala Čauševića i drugih, zbog krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. KZ BiH, Davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 218. KZ BiH, Pranje novca iz člana 209. KZ BiH i krivično djelo Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 220. KZ BiH. Dakle, radi se o optuženom i krivičnim djelima koji su predmet optužnice Tužilaštva BiH, protiv optuženog Kemala Čauševića i dr.

Vezano za prigovore istaknute u prethodnom toku postupka od strane tadašnjeg branioca optuženog, avokata Asima Crnalića, koji se tiču iskaza navedenog svjedoka iz istrage, isti se odnose na protiviljenje da se određeni dijelovi iskaza iz istrage čitaju na glavnom pretresu, uz obrazloženje da se kompletna izjava odnosi na Euro 1 obrasce koji nisu predmet optuženja. Branilac je ukazao Sudu i na činjenicu da je svjedok saslušan 2017. godine, nakon što je Tužilaštvo zaključilo sporazum o priznanju krivnje sa optuženim Čauševićem i od istog saznalo za ovog svjedoka.

Sud prihvata kao tačne navode branioca optuženog (Crnalića), da se iskaz svjedoka Alije Mašića dat u istrazi u većem dijelu odnosi na Euro 1 obrasce, a što nije predmet optuženja u konkretnom krivičnom postupku. Međutim, kako je tužilac na glavnom pretresu svjedoku prezentirao samo dio zapisnika iz istrage koji se odnosi na probleme oko uvoza tekstila u vrijeme kada je on (svjedok) bio šef, Sud ga je u tom dijelu i prihvatio.

Prigovor branioca optuženog koji se odnosi na period saslušanja ovog svjedoka u Tužilaštvu BiH (nakon što je optuženi zaključio sporazum o priznanju krivnje sa Tužilaštvom BiH), Sud prije svega ističe da je zakonsko ovlaštenje tužioca da u toku istrage prikuplja dokaze i saslušava svjedoke. Način na koji tužilac rukovodi istragom i prikuplja dokaze, diskreciona je odluka postupajućeg tužioca u svakom pojedinom predmetu. U odnosu na sporazum o priznanju krivnje na koji se poziva branilac, Sud nalazi da je pravo osumnjičenog da u svakom trenutku pregovara sa tužiocem o krivnji. Sam sporazum, ukoliko do istog dođe, prema ocjeni Suda predstavlja vrstu ugovora, odnosno saglasnih izjava volja između zainteresovanih strana, pa tako uvijek postoji određeni rizik i da se takav dogovor ne realizuje iz bilo kojeg razloga. U svakom slučaju, Sud napominje da je optuženi u fazi pregovaranja sa tužiocem imao branioca koji mu je sasvim sigurno objasnio sve prednosti, ali i rizike, pregovaranja sa tužiocem, pa tako i mogućnost da isti može odustati od dogovora. Bitno je istaći da predmetni sporazum u konačnici nikada nije dostavljen Sudu na razmatranje, niti je Sud na bilo koji način upoznat sa istim. Dakle, Sud nema zakonsku mogućnost da utiče na rad i dinamiku

Tužilaštva, niti da provodi represivne mjere prema Tužilaštvu, cijeneći da odbrana u svakom slučaju, ukoliko smatra da je na bilo koji način oštećena ovakvim postupanjem Tužilaštva, ima druge mogućnosti i mehanizme za ostvarivanje svojih prava.

Branioци optuženih uložili su prigovor relevantnosti, a branilac optuženog Sadikovića, usmeno na glavnom pretresu i prigovor zakonitosti, na iskaz svjedoka Neđada Dervišića dat u Tužilaštvu BiH dana 10.07.2014. godine (DT-4).

Sud je izvršio uvid u zapisnik o saslušanju svjedoka Neđada Dervišića dat u Tužilaštvu BiH dana 10.07.2014. godine (DT-4), te suprotno navodima branioca, utvrdio da je isti u potpunosti zakonit, s obzirom da sadrži sve potrebne zakonske elemente, pouke svjedoku, informacije o identitetu svjedoka u skladu sa članom 86. ZKP BiH, te u konačnici, samu izjavu svjedoka, kao i potpise lica čiji je potpis na zapisniku obavezan prema odredbama ZKP BiH. Neosnovanim se ukazuje i prigovor relevantnosti koji su odbrane optuženih, izjavili na predmetni zapisnik, s obzirom da iz sadržaja ovog materijalnog dokaza proizlaze relevantne činjenice koje se odnose na zahtjev optuženog Čauševića za dostavu podataka o broju uvoza tekstila, na mjesečnoj osnovi, a o čemu su govorili i drugi saslušani svjedoci u toku postupka.

Branilac optuženog Anesa Sadikovića, prilikom ulaganja zapisnika o saslušanju svjedoka Dženana Sadikovića u Tužilaštvu BiH dana 26.06.2014. godine (DT-5), navela je da ostaje kod ranije iznesenih prigovora u toku postupka.

Slijedom iznesenog prigovora, Sud je izvršio uvid u transkript suđenja sa nastavka glavnog pretresa održanog dana 22.02.2018. godine, kojom prilikom je saslušan svjedok Dženan Sadiković, te utvrdio da branilac optuženog Anesa Sadikovića nije imao prigovora tokom saslušanja ovog svjedoka, niti tokom prezentiranja svjedoku dijela iskaza iz istrage (zbog kontradiktornosti u izjavi datoj na glavnom pretresu i onome što je izjavio na zapisnik u istrazi), koji je tužilac pročitao na glavnom pretresu. Stoga, Sud je navode branioca da ostaje kod ranije iznesenih prigovora, ocijenio kao paušalne i neutemeljene.

Nadalje, prilikom ulaganja zapisnika o saslušanju svjedoka Edina Nuhića u Tužilaštvu BiH od 11.07.2014. godine (DT-6), branilac optuženog Anesa Sadikovića izjavila je da ostaje kod ranije iznesenih prigovora. Branilac optuženog Čauševića (advokat Simić) nije imao prigovor na ulaganje ovog dokaza, ali je raniji branilac optuženog, advokat Crnalić, na glavnom pretresu prigovoraao čitanju određenih dijelova iskaza iz istrage, uz obrazloženje da se cijeli iskaz odnosi na Euro 1 obrasce, što nije predmet optuženja.

Sud je izvršio uvid u transkript suđenja sa nastavka glavnog pretresa održanog dana 08.02.2018. godine, kojom prilikom je saslušan svjedok Edin Nuhić, te utvrdio da

branilac optuženog Anesa Sadikovića nije imala nikakvih prigovora u vezi sa predočavanjem dijelova iskaza iz istrage svjedoku od strane tužioca. Kako to proizlazi iz sadržaja transkripta suđenja, branilac je izjavila prigovor tokom ispitivanja svjedoka od strane tužioca, u smislu da tužilac precizira koje su to firme porodice Sadiković, što je tužilac i učinio, nabrojivši svjedoku nekoliko firmi (Centrumbus, Holand Shop, SaTours), dok drugih prigovora nije bilo.

Nadalje, Sud prihvata kao tačne navode branioca advokata Crnalića, da se iskaz svjedoka Edina Nuhića dat u istrazi u većem dijelu odnosi na Euro 1 obrasce (što ni svjedok nije negirao na glavnom pretresu, navodeći da se ne može izjasniti), a što nije predmet optuženja u konkretnom krivičnom postupku. Kako je tužilac na glavnom pretresu svjedoku prezentirao dio zapisnika iz istrage koji se tiče odnosa UIO prema firmama koje se dovode u vezu sa optuženim Anesom Sadikovićem, Sud ga je u tom dijelu i prihvatio, te će iskaz ovog svjedoka cijeliti u kontekstu samo ove činjenice. U pogledu dijela iskaza koji je tužilac prezentirao svjedoku, a tiče se Euro 1 obrazaca, zapošljavanja i premještanja ljudi u UIO, Sud je prihvatio prigovor advokata Crnalića da navedene činjenice nisu predmet optuženja, iz kojeg razloga navedene dijelove iskaza iz istrage, koji su pročitani na glavnom pretresu, Sud nije ni cijenio prilikom donošenja konačne odluke.

Branilac optuženog Anesa Sadikovića, istakla je na glavnom pretresu održanom dana 19.04.2018. godine, prigovor zakonitosti na saslušanje svjedoka Anele Čavrk, navodeći da svjedok nije saslušana u ovom predmetu. Nadalje, na nastavku glavnog pretresa održanog dana 01.11.2018. godine, prilikom ulaganja materijalnih dokaza optužbe, branilac je istakla prigovor zakonitosti na zapisnik o saslušanju svjedoka Anele Čavrk, dat u Tužilaštvu BiH dana 14.07.2014. godine (T-7), navodeći da svjedok nije saslušana u ovom predmetu nego u predmetu kodnog naziva „Boss“.

Sud je odbio prigovor branioca kao paušalan i neosnovan iz sljedećih razloga: Naime, kako to proizlazi iz transkripta sa ročišta održanog dana 19.04.2018. godine, nakon što je branilac prigovorila saslušanju ovog svjedoka, uz obrazloženje da je ista saslušana u drugom predmetu, da je davala više izjava, te odbrani nije jasno po kojoj od tih izjava će ista biti saslušana, tužilac je istakao da je svjedok saslušana u više predmeta u Tužilaštvu BiH, u vezi sa ovom problematikom, ali i da je saslušana u ovom konkretnom predmetu broj: T20 0 KTO 7850 14 dana 14.07.2014. godine. Nakon pojašnjenja tužioca u vezi sa saslušanjem svjedoka, branilac optuženog je izjavila da je sve razjašnjeno, te da odbrana nema prigovora, s obzirom da se radi o iskazu iz ovog predmeta. Cijeneći navedeno, Sudu ostaje nejasno iz kojeg razloga branilac optuženog, prilikom ulaganja zapisnika o saslušanju svjedoka Anele Čavrk od 14.07.2014. godine, ponovo izjavljuje isti prigovor, s obzirom da je na glavnom pretresu utvrđeno da se radi o zapisniku iz ovog predmeta.

Branioци optuženih istakli su prigovor zakonitosti na uložene zapisnike iz istrage svjedoka Nebojše Mihajlovića, Džemala Škrijelja, Envera Kancića i Ferida Jusufovića, kao i na saslušanje navedenih svjedoka na glavnom pretresu (DT-8; DT-9; DT-10: DT-11), sa obrazloženjem da se radi o zapisnicima iz drugog predmeta (predmet kodnog naziva „Boss“ koji se vodi pred Sudom BiH protiv optuženog Anesa Sadikovića), da svjedoci nisu saslušani u istrazi u konkretnom predmetu, niti na okolnosti optuženja, niti za krivična djela za koja se optuženi terete.

Branilac optuženog Sadikovića uložila je i prigovor autentičnosti na zapisnike o saslušanju svjedoka Nebojše Mihajlovića, Džemala Škrijelja, Envera Kancića, Ferida Jusufovića, a branilac optuženog Čauševića na zapisnik o saslušanju svjedoka Ferida Jusufovića, navodeći da se radi o kopijama. Tužilac je pojasnio da su svi zapisnici u originalu, te da u slučaju da neki dokaz nije, Tužilaštvo će uložiti originale. Predsjednik vijeća je naložila tužiocu da za idući planirani pretres pripremi i u spis uloži originalne zapisnike ovih svjedoka, što je i učinjeno na nastavku pretresa održanom dana 29.11.2018. godine. S obzirom da je tužilac u spis uložio ovjerene kopije zapisnika o saslušanju svjedoka Nebojše Mihajlovića, Džemala Škrijelja, Envera Kancića i Ferida Jusufovića, nije bilo potrebe za daljim razmatranjem navedenih prigovora odbrane u tom pravcu.

U odnosu na izjavljeni prigovor zakonitosti, Sud je izvršio uvid u zapisnike o saslušanju svjedoka Nebojše Mihajlovića, Džemala Škrijelja, Envera Kancića i Ferida Jusufovića, te utvrdio da su tačni navodi odbrane optuženih, da su navedeni svjedoci saslušani u Tužilaštvu BiH u drugom predmetu (T20 0 KTO 0000389 07), odnosno u istrazi koju je Tužilaštvo BiH tada vodilo protiv osumnjičenog Anesa Sadikovića i dr., za krivična djela koja nisu predmet optuženja u konkretnom predmetu. Cijeneći navedeno, Sud je prigovore odbrane našao osnovanim, te na navedenim dokazima nije ni zasnovao presudu.

Prilikom ulaganja dokaza DT-12 – Zapisnik o saslušanju svjedoka Ferhata Pešalića, broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 24.01.2017. godine, branioци optuženih su izjavili da ostaju kod ranijih prigovora istaknutih na glavnom pretresu. Slijedom iznesenih prigovora, Sud je izvršio uvid u sadržaj transkripta suđenja održanog dana 11.10.2018. godine, kada je svjedok Ferhat Peštalić saslušan pred Sudom u svojstvu svjedoka. Tom prilikom, advokat Simić istakao je prigovor zakonitosti pribavljanja iskaza ovog svjedoka, navodeći da je Tužilaštvo došlo do istog nakon što ga je optuženi Čaušević spomenuo u svojoj izjavi dana 02.09.2014. godine. Branilac je, pozivajući se na praksu Evropskog suda za ljudska prava, da se u konkretnom radi o principu trule voćke, istakao kako iz tog razloga svjedok ne bi trebao biti saslušan pred Sudom. Očitujući se na prigovor branioca optuženog, tužilac je istakao da navodi odbrane nisu tačni, te da je Tužilaštvo do svjedoka Pešatalića došlo na osnovu drugih svjedoka koji su davali iskaze u sklopu ovog postupka,

a ne na osnovu izjave optuženog, kako to odbrana tvrdi. Ne želeći prepričavati iskaze svjedoka, tužilac je podsjetio da je pred Sudom saslušan svjedok koji je sa Čauševićem išao u porodičnu kuću svjedoka Peštalića (svjedok Fahrudin Halilović), te da je tom prilikom bilo određenih problema, dodajući još da je navedenog svjedoka takođe spominjao i osuđeni Sedinet Karić.

Sud je ovakvu tvrdnju tužioca, ocijenio tačnom, s obzirom da je branilac optuženog Čauševića, prilikom unakrsnog ispitivanja, u više navrata svjedoku Haliloviću istakao činjenicu da su izjave koje je davao u istrazi iz 2012. godine, dakle, kako je tužilac i pojasnio, prije izjave koju je optuženi Čaušević dao Tužilaštvu BiH. S obzirom na navedeno, Sud je prigovor branioca odbio kao nesnovan. Nadalje, iz sadržaja transkripta suđenja od 11.10.2018. godine, proizlazi da branilac optuženog Sadikovića, izuzev prigovora da tužilac, prije čitanja dijela zapisnika iz istrage mora prvo pojasniti šta je to različito u izjavi (što je tužilac odmah i učinio, pojasnivši u čemu se ogleda kontradiktornost izjave sa glavnog pretresa sa onim što je izjavio na zapisnik u istrazi), nije imala drugih prigovora u vezi sa saslušanjem ovog svjedoka, niti predočavanjem svjedoku iskaza iz istrage, iz kojeg razloga nema potrebe za daljim obrazloženjem Suda u vezi sa navedenim prigovorom.

Branilac optuženog Čauševića, prilikom ulaganja Zapisnika o saslušanja svjedoka Besima Jahića, broj: T20 KTO 0007850 14 od 26.01.2017. godine (DT-13), naveo je da nema prigovora na ulaganje predmetnog dokaza, te da ostaje kod ranijih prigovora istaknutih na glavnom pretresu. Iz sadržaja transkripta sa pretresa održanog dana 05.07.2018. godine, na kojem je saslušan svjedok Besim Jahić, vidljivo je da je optuženi Čaušević uložio prigovor na određena pitanja koja je tužilac postavljao svjedoku, te ponuđene odgovore koje je svjedok davao, navodeći da firma „Sidoil“ nema veze sa predmetom optuženja. Sud je prigovore optuženog odbio, dozvoljavajući da svjedok odgovori na postavljeno pitanje, ali samo u kontekstu vrste poslova koje je obavljao u pomenutoj firmi. Optuženi je prigovorio i na pitanje tužioca svjedoku da li mu je Karić pričao o odnosu sa UIO i prolasku njegovih kamiona kroz carinu, navodeći da ne postoji termin kamion i „Sidin“ kamion, nakon čega je, u cilju razjašnjenja određenih činjenica, intervenisao Sud i svjedoku postavio pitanje. Drugih prigovora u smislu zakonitosti, autentičnosti i relevantnosti u vezi sa saslušanjem ovog svjedoka odbrana optuženog nije imala.

Na nastavku pretresa održanom dana 02.07.2020. godine, nakon što je tužilac uložio zapisnik o saslušanju svjedoka Bogdana Novakovića, broj: T20 0 KTO 000 7850 14 od 09.07.2014. godine (DT-29), optuženi Čaušević prigovorio je ulaganju navedenog zapisnika navodeći da isti nije prezentiran svjedoku prilikom njegovog saslušanja na glavnom pretresu, dok je branilac drugooptuženog izjavila da se ne sjeća ovog svjedoka, te da, ukoliko je zapisnik prezentovan svjedoku, u tom slučaju nema prigovora na

ulaganje. Sud je odbio prigovor optuženog Čauševića kao neosnovan, iz razloga što iz sadržaja transkripta sa nastavka glavnog pretresa održanog dana 09.11.2017. godine, proizlazi da je tužilac svjedoku, prilikom svjedočenja, prezentirao iskaz koji je dao u istrazi, iz razloga podsjećanja svjedoka na određene dijelove iz iskaza, odnosno zbog kolizije u određenim dijelovima iskaza iz istrage sa iskazom sa glavnog pretresa.

Na nastavku pretresa održanom dana 01.10.2020. godine, nakon što je tužilac u spis uložio zapisnik o saslušanju svjedoka Enesa Gonjanina, sačinjen u Državnoj agenciji za istrage i zaštitu broj: 16-04/2-23/17 od 02.02.2017. godine (DT-41), optuženi Čaušević je istakao prigovor (bez preciziranja o kojem se prigovoru radi), navodeći da je navedeni iskaz plod otrovne voćke, s obzirom da je on firmu o kojoj svjedok govori, spomenuo u izjavi 2010. godine, te da zapisnik ne sadrži pitanja i odgovore. Branilac optuženog Sadikovića istakla je prigovor zakonitosti, navodeći kako je i sam svjedok izjavio da neke činjenice iz zapisnika nije rekao.

Sud je izvršio uvid u zapisnik o saslušanju svjedoka Enesa Gonjanina sačinjen u Državnoj agenciji za istrage i zaštitu broj: 16-04/2-23/17 od 02.02.2017. godine (DT-41), te suprotno iznesenim prigovorima, utvrdio da je isti u potpunosti zakonit, s obzirom da sadrži sve potrebne zakonske elemente, pouke svjedoku, informacije o identitetu svjedoka u skladu sa članom 86. ZKP BiH, te u konačnici, samu izjavu svjedoka, kao i potpise lica čiji je potpis na zapisniku obavezan prema odredbama ZKP BiH. Takođe, iz sadržaja zapisnika proizlazi da je svjedok poučen o pravima i dužnostima, te da je isti imao mogućnost prije potpisivanja, zapisnik pročitati, a potpisao ga je bez primjedbi na sam tok saslušanja. Stoga, ukoliko je u sadržaj zapisnika unesen neki podatak koji svjedok nije izjavio, isti je bio dužan to staviti kao primjedbu ili pak prijaviti, ukoliko službena osoba nije htjela unijeti primjedbe, a što nije učinjeno. Cijeneći navedeno, ocjena je Suda da je predmetni iskaz uzet u zakonom propisanom postupku i na zakonom propisan način, a određene manjkavosti na koje su optuženi Čaušević i branilac optuženog Sadikovića ukazali, ni u kojem slučaju ne čine ovaj dokaz nezakonitim²⁴.

Konačno, kako je optuženi Čaušević na sve uložene zapisnike o saslušanju svjedoka iz istrage uložio i generalni prigovor zakonitosti, jer prema ocjeni optuženog, isti nisu sačinjeni u skladu sa članom 152. ZKP BiH, odnosno nisu evidentirana pitanja i odgovori svjedoka, Sud je prigovor odbio, cijeneći da zapisnici uloženi kao dokazi DT-1, DT-2 T-3, T-4, DT-5, DT-6, DT-7, DT-12, DT-13, DT-29, DT-41 (zapisnici koje je Sud prihvatio, a kako je to naprijed objašnjeno), sadrže sve zakonom propisane elemente, odnosno sadrže podatke organa pred kojim se obavlja radnja, mjesto i vrijeme obavljanja radnje, imena prisutnih osoba i svojstvo, kao i naznačenje radnje koja se poduzima. Iz sadržine zapisnika proizlazi da je svjedocima predložen predmet o kojem treba da

---

²⁴ Ustavni sud BiH, Odluka o dopustivosti i meritumu, broj: AP-2938/14 od 19.04.2017. godine

svjedoče, te data mogućnost da iznesu sve što im je poznato. Takođe, svjedocima je ostavljena mogućnost da zapisnik pročitaju, te eventualno stave primjedbe i dodaju ukoliko nešto nije evidentirano, a o čemu su svjedočili, na šta svjedoci nisu imali primjedbi, te su zapisnik kao takav potpisali.

b) Prigovori na saslušanje svjedoka čiji zapisnici iz istrage nisu uloženi na glavnom pretresu

Odbrane optuženih u toku postupka protivili su se saslušanju svjedoka optužbe Fahrudina Halilovića, Nedžada Agovića, Nedžada Beganovića, Asifa Bašića, Nenada Kojića, Davora Ilića, Almira Kadića, Mehmeda Akšamije, sa obrazloženjem da su pojedini svjedoci u istrazi saslušani u drugom predmetu (kodnog naziva "Boss"²⁵), zatim da je do pojedinih svjedoka tužilac došao nakon sporazuma o priznanju krivnje sa optuženim Čauševićem²⁶, da pojedini svjedoci nisu ispitani u istrazi²⁷, odnosno da su ispitani u svojstvu osumnjičenog koja izjava je kasnije pretočena u zapisnik o saslušanju svjedoka²⁸.

Nakon iznesenih prigovora, te izjašnjenja tužioca, Sud je dozvolio izvođenje ovih dokaza Tužilaštva, nalazeći da su predloženi svjedoci dio dokaznih prijedloga po potvrđenoj optužnici Tužilaštva, te da je pravo tužioca da izvodi dokaze koji su u okviru optužnice predloženi, odnosno da je dispozicija tužioca u kojem segmentu i na koji način će dokazivati svoju optužnicu. Sud je svakako, u okviru ocjene svih provedenih dokaza, nakon okončanja dokaznog postupka, razmatrao zakonitost, autentičnost i relevantnost iskaza ovih svjedoka, kako je to zakonom i propisano, o čemu će više riječi biti u nastavku presude, po tačkama optuženja.

c) Prigovori na uloženu materijalnu dokumentaciju iz UIO BiH

Branilac optuženog Čauševića istakao je prigovor autentičnosti na Naredbe UIO BiH o promjeni mjesta carinjenja uvozne robe – tekstil na područje BiH (DT-16), uz obrazloženje da se radi o kopijama, a branilac optuženog Sadikovića na predmetni dokaz istakla je prigovor (iako branilac nije precizirala, iz sadržaja prigovora vidljivo je da se radi o prigovoru relevantnosti), da većina naredbi ne obuhvata period optužnice, sa zahtjevom da se ne ulažu naredbe koje nisu predmet optuženja. U pogledu prigovora autentičnosti, Sud napominje da je tužilac na nastavku pretresa održanog dana 29.11.2018. godine, uložio ovjerene kopije predmetnih naredbi (DT-16), te nema potrebe za daljim obrazloženjem od strane Suda u vezi sa navedenim. Nadalje, uvidom u naredbe UIO (DT-16), Sud je, saglasno navodima branioca optuženog Sadikovića, utvrdio da se većina

---

²⁵ Svjedoci Fahrudin Halilović, Nedžad Agović, Nedžad Beganović, Asif Bašić, Nenad Kojić

²⁶ Svjedoci Almir Kadić i Mehmed Akšamija

²⁷ Svjedok Davor Ilić

²⁸ Svjedok Almir Kadić

naredbi odnosi na period koji nije obuhvaćen optužnicom. Međutim, Sud je prihvatio da se u spis ulože i naredbe za taj vremenski period, kao modus operandi, o čemu su svjedoci govorili na glavnom pretresu u vezi sa načinom promjene rute kretanja uvoza u carinarnice, te ih je u tom kontekstu i cijenio, a prigovor branioca odbio kao neosnovan.

Branilac optuženog Sadikovića istakla je prigovor relevantnosti na dokaz DT-18 – Akt UIO od 06.01.2017. godine, sa CD-om u prilogu, na vremenski period koji nije obuhvaćen optužnicom, dodajući da je analiziran period od 2004. godine. Nakon izvršenog uvida u predmetni dokaz, Sud je utvrdio da su tačni navodi branioca optuženog, da podaci o zbirnom uvozu za svaku godinu pojedinačno, dostavljeni od strane UIO, obuhvataju period od 2004 – 2011. godine. Stoga, Sud će prilikom odlučivanja cijeliti samo podatke koji se odnose na relevantni period optuženja, odnosno period od 2007-2011. godine.

d) Prigovori na ostale uložene dokaze

Prilikom ulaganja dokaza, odbrana optuženog Sadikovića izjavila je prigovor autentičnosti na dokaz DT-22 – Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj: U-1256/05 od 28.11.2007. godine, s obzirom da je uložena kopija. Međutim, kako je tužilac na nastavku pretresa održanog dana 29.11.2018. godine, uložio ovjerenu kopiju presude, nije bilo potrebe za daljim razmatranjem navedenog prigovora u tom pravcu.

Branilac optuženog Kemala Čauševića na nastavku pretresa održanom dana 11.10.2018. godine, izjavio je prigovor zakonitosti na način pribavljanja dokaza, a radi se o nalazu vještaka finansijske struke Miloša Grujića (DT-25). Branilac je istakao kako Tužilaštvo nije moglo izdati nalog Državnoj agenciji za istrage i zaštitu (SIPA) da pristupi bankarskim transakcijama i bankarskim podacima optuženog, što su pripadnici SIPA-e učinili i na osnovu prikupljenih podataka je sačinjen Izvještaj o finansijskoj istrazi od 21.09.2012. godine, te Izvještaj o proširenoj finansijskoj istrazi od 18.06.2013. godine (DT-23 i DT-24), a upravo na osnovu prikupljenih podataka iz navednih izvještaja, vještak je sačinio svoj nalaz i mišljenje.

Pojasnio je da u konkretnom slučaju sudsko tijelo nije izdalo nalog pristupu bankarskim transakcijama i bankarskim podacima, što je, prema riječima braniocima, suprotno praksi Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP), koji je u odluci „Sommer protiv Njemačke“ (aplikacija broj 73607/13) od 27.04.2017. godine, zauzeo stav da se ne mogu tražiti provjere bankarskih podataka, ako to nije tražilo sudsko tijelo, odnosno Sud. Na izjašnjenje tužioca, da je prema Zakonu o sprječavanju pranja novca, upravo Tužilaštvo BiH to koje naređuje SIPA-i da pribavlja i provjerava informacije, a ne Sud, branilac Simić je odgovorio da to može biti tačno, ali da je član 6. Evropske konvencije o pravu na

pravično suđenje iznad pomenutog Zakona, te da je pred Sudom dilema da li primijeniti Zakon ili praksu ESLJP, s obzirom da je član 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima iznad ovog Zakona. Pored prigovora zakonitosti pribavljanja ovog dokaza, branilac je još istakao da je vještačenje urađeno na osnovu suženog obima dokumentacije, da se čak nije ulazilo u suštinu dokumentacije, kao i da se prilikom sačinjavanja nalaza krenulo od početnog stanja 0, te da se onda gradila imovina, a imovina je postojala i ranije, zbog čega je u cijelosti prigovorio nalazu vještaka, navodeći da isti nije zadovoljio standarde da bi bio kvalitetan dokaz, posebno misleći na drugi dio nalaza, gdje se vještak upuštao u procjenu iskaza Sedineta Karića.

Branilac optuženog Anesa Sadikovića pridružila se prigovoru branioca optuženog Čauševića koji se odnosi na zakonitost pribavljanja ovog dokaza, te istakla i prigovor zakonitosti koji se odnosi na materijalnu dokumentaciju, u koju je vještak prilikom sačinjavanja nalaza, vršio uvid. Branilac je problematizirala naredbe Suda za oduzimanje predmeta koje je Sud izdao u drugom predmetu koji se vodi protiv njenog branjenika, dodajući da, ukoliko je vještak prilikom izrade nalaza koristio dokumentaciju koja je pribavljena po osnovu naredbi Suda iz drugog predmeta, to bi predstavljalo „plod otrovne voćke“. Tužilac se očitovao na prigovor odbrane optuženog Sadikovića, ističući da su oba nalaza vještaka Miloša Grujića sačinjena isključivo na osnovu materijalne dokumentacije koja je iz ovog predmeta i čini dokumentaciju koja će biti uložena kao dokaz uz optužnicu, te da ništa iz drugog predmeta nije korišteno, niti će biti uloženo u ovom konkretnom predmetu.

Slijedom iznesenih prigovora, Sud je prije svega razmotrio prigovor zakonitosti odbrane optuženih koji se tiče pribavljanja ovog dokaza. U vezi navoda branioca optuženog Čauševića, kako SIPA nije imala ovlaštenje da pristupi bankarskim transakcijama i bankarskim podacima optuženog, bez naredbe sudskog tijela, odnosno Suda, Sud je iste odbio kao neosnovane, a iz sljedećih razloga. Naime, Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti uređen je način postupanja organa u pogledu otkrivanja i sprečavanja pranja novca²⁹.

U članu 45. Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti³⁰ je propisano: Poslove koji se odnose na sprečavanje, istraživanje i otkrivanje

---

²⁹ Prvi Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti usvojen je i stupio na snagu krajem 2004. godine (Službeni glasnik BiH, broj 29/04), kada i Finansijsko obavještajni odjel (FOO) postaje funkcionalan i operativan u SIPA-i, a već 29. 6. 2005. godine, FOO je primljen u članstvo Egmont grupe, svjetske mreže finansijsko-obavještajnih jedinica. Drugi Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti je donesen 2009. godine. Najnoviji Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti je donesen 2014. godine ("Službeni glasnik BiH" broj 47/14), a njegove izmjene su donesene 2016. godine (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti – "Službeni glasnik BiH" broj 67/16).

³⁰ (Službeni glasnik BiH, broj: 53/09, 15.06.2009. godine). Ovaj Zakon je bio važeći u periodu izdavanja naredbe SIPA-i od strane tužioca. Zakon je stupio na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH" i tada je prestao da važi Zakon o sprečavanju pranja novca ("Službeni glasnik BiH", broj 29/04).

operacija pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u skladu s odredbama Zakona o državnoj agenciji za istrage i zaštitu, ovog i drugih zakona, na promoviranje saradnje između nadležnih organa Bosne i Hercegovine, FBiH, RS-a i Distrikta u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, kao i na promoviranje saradnje i razmjene informacija s nadležnim organima drugih država i međunarodnih organizacija zaduženih za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti obavlja FOO Državne agencije za istrage i zaštitu pod nadzorom direktora Državne agencije za istrage i zaštitu.

U članu 46. istog Zakona je navedeno:

(1) FOO prima, sakuplja, evidentira, istražuje i analizira kada je to propisano ovim ili drugim zakonom, dostavlja nadležnom tužilaštvu podatke, informacije i dokumentaciju koju dobije u skladu s odredbama ovog zakona.

(2) Ako FOO na osnovu podataka, informacija i dokumentacije pribavljene iz stava 1. ovog člana ocijeni da postoje osnovi sumnje da je u pitanju krivično djelo povezano s nekom transakcijom ili licem, dužan je nadležnom tužilaštvu dostaviti pismenu obavještenje s prikupljenom dokumentacijom. FOO prikuplja podatke, informacije i dokumentaciju radi utvrđivanja osnova sumnji o postojanju krivičnog djela pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti po zahtjevu tužilaštva.

(..)...

(4) Nakon detaljno prikupljenih podataka, informacija i dokumentacije iz stava (2) ovog člana, FOO sastavlja izvještaj o učiniocu i osnovama sumnje o počinjenom krivičnom djelu pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti s prijedlogom mjera i radnji koje treba preduzeti nadležno tužilaštvo po svojoj ocjeni u toku istrage.

Dakle, imajući u vidu naprijed citirane zakonske odredbe, jasno proizlazi da je upravo Tužilaštvo to koje ima ovlaštenje da od SIPA-e zahtijeva pribavljanje i provjeravanje svih informacija značajnih za istragu, što u konačnici nije osporio ni branilac optuženog na glavnom pretresu, nakon što je tužilac istakao ovu činjenicu.

U pogledu odluke ESLJP „Simmer protiv Njemačke“ od 27.04.2017. godine, na koju se branilac poziva, ocjena je Suda da ista nije primjenjiva na konkretni predmet, iz sljedećih razloga. Prije svega, Sud napominje da u navedenoj odluci nije došlo do povrede člana 6. EKLJP, kako to branilac pogrešno interpretira, nego do povrede člana 8. EKLJP.³¹ ESLJP je u predmetnoj odluci zaključio da su u konkretnom povrijeđena prava apelanta koji je advokat po profesiji, na način da su istražni organi izvršili kontrolu

---

³¹ član 8. Evropske konvencije o ljudskim pravima: „1. Svako ima pravo na poštovanje svog privatnog i...života...“

njegovog bankovnog računa iako aplikant nije imao status osumnjičenog lica, odnosno sumnje protiv njega su, prema zaključku Suda, bile prilično nejasne i nekonkretizovane. Takođe je navedeno da kontrolu bankovnog računa aplikanta nije naredio sudski organ, te da nije bila primijenjena nijedna „konkretna proceduralna garancija“ kako bi se zaštitila zakonska privilegija profesije, odnosno njegova uloga kao branioca (aplikant nikada nije upoznat da njegov poslovni bankovni račun kontroliše javni pravobranilac, za istražne radnje je saznao tek nakon uvida u spis predmeta, a do tada su podatke o njegovom bankovnom računu i transakcijama, imenima njegovih klijenata i iznosima naplaćenih računa vidjeli policijski službenici, javni pravobranilac, sudije i branioci svih šest saoptuženih sa njegovim branjenikom). Sud je zaključio da, s obzirom na niski prag za nadzor bankovnog računa aplikanta i široki opseg zahtjeva za informacijama, naknadno otkrivanje i kontinuirano pohranjivanje ličnih podataka aplikanta, te nedovoljne proceduralne zaštite/garancije, uplitanje nije bilo proporcionalno, te stoga ni „neophodno u demokratskom društvu“, te da je došlo do povrede člana 8. Konvencije.

Optuženi Kemal Čaušević u toku postupka i u završnoj riječi istakao je prigovor zakonitosti na Izvještaj Državne agencije za istrage i zaštitu o finansijskoj istrazi broj: P-16-03-04-3-464-203/12 od 21.09.2012. godine (DT-23) i izvještaj Državne agencije za istrage i zaštitu o proširenoj finansijskoj istrazi broj: P-16-03-04-3-464-334/12 od 18.06.2013. godine (DT-24), navodeći da je materijalna dokumentacija od banaka drugih institucija prikupljena suprotno odredbama člana 72. ZKP BiH, kao i da policijski izvještaji ne mogu biti dokaz u krivičnom postupku.

Sud ukazuje da je istraga Finansijsko-obavještajnog odjela (FOO) Državne agencije za istrage i zaštitu u odnosu na optuženog Kemala Čauševića provedena zakonito, te da se, nasuprot navodima optuženog, u konkretnom slučaju radi o finansijskoj istrazi (koja se vodila odvojeno od redovne istrage koju je provodilo Tužilaštvo), koja je obuhvatala prikupljanje i provjeru relevantnih podataka i dokumentacije koji se odnose na ukupne prihode i zaduženja optuženog, te užih članova porodice predmetnog lica i njegove supruge.

Naime, Finansijsko-obavještajni Odjel Državne agencija za istrage i zaštitu u konkretnom slučaju je postupao u skladu sa odredbama Zakona o sprječavanju pranja novca, te su policijski službenici, u skladu sa naredbama Tužilaštva BiH, izvršili prikupljanje i provjeru relevantnih podataka i dokumentacije, koji su pretočeni u Izvještaj SIPA-e o finansijskoj istrazi, broj: P-16-03-04-3-464-203/12 od 21.09.2012. godine i Izvještaj SIPA-e o proširenoj finansijskoj istrazi broj: P-16-03-04-3-464-334/12 od 18.06.2013. godine. Cijeneći navedeno, Sud nadležnost Finansijsko-obavještajnog odjela nalazi neupitnim, te je prigovor optuženog odbio kao neosnovan.

Branioci oba optužena istakli su prigovor autentičnosti na dokaz DT-28 – Izvod iz kaznene evidencije MUP-a KS, za Anesa Sadikovića, s obzirom da je uložena kopija. Branilac optuženog Sadikovića je dodala da se radi o drugom predmetu, te da u ovom predmetu, u istrazi nije ni tražena kaznena evidencija. S obzirom na činjenicu da je tužilac na nastavku pretresa održanom dana 29.11.2018. godine, u spis uložio ovjereni izvod iz kaznene evidencije, ocjena je Suda da nema potrebe za daljim razmatranjem navedenog prigovora u tom pravcu. Sa druge strane, tačni su navodi branioca da je kaznena evidencija dostavljena u drugom predmetu, međutim, navedena činjenica, prema ocjeni Suda, nema nikakvog uticaja na autentičnost, zakonitost ili relevantnost predmetnog dokaza.

e) Prigovori na ulaganje zapisnika o ispitivanju osumnjičenih

Odbrane optuženih uložili su prigovor zakonitosti i na ulaganje zapisnika o ispitivanju osumnjičenog Anesa Sadikovića, broj: T20 0 KTO 000 7850 14 od 19.06.2014. godine (DT-30), zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Sedineta Karića broj: T20 0 KTO 000 7850 14 od 13.01.2017. godine (DT-31), te zapisnik o ispitivanju osumnjičene Hate Bešlagić, sačinjen u Državnoj agenciji za istrage i zaštitu broj: 16-02/5-18/12 od 24.09.2012. godine (DT-40). U odnosu na zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Anesa Sadikovića, branilac optuženog Čauševića naveo je da se radi o zapisniku iz drugog predmeta u kojem se Anes Sadiković tereti za počinjenje drugih krivičnih djela, te da ne postoje procesni uslovi za ulaganje navedenog dokaza u ovom predmetu. Optuženi Čaušević je dodao da je sudija za prethodno saslušanje odbio optužnicu upravo iz razloga o kojima je govorio njegov branilac, te ukazao na manjkavosti samog zapisnika, jer isti nije sačinjen u skladu sa članom 78. ZKP BiH. Branilac optuženog Sadikovića pridružila se izjavljenim prigovorima odbrane optuženog Čauševića, dodajući da je razlog odbijanja optužnice u odnosu na njenog branjenika činjenica da nije ispitan na okolnosti krivičnih djela koja su mu stavljena na teret.

Kada je u pitanju zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Sedineta Karića, optuženi Čaušević i branilac optuženog Sadikovića saglasno su izjavili da, s obzirom na to, da tužilac iskaz iz istrage nije predočavao svjedoku na glavnom pretresu prilikom njegovog saslušanja, nema potrebe da se isti ulaže u spis.

Vezano za zapisnik o ispitivanju osumnjičene Hate Bešlagić, optuženi Čaušević je istakao da ista nije saslušana kao svjedok u ovom predmetu, nego u drugom, kao i to da je izjavu u SIPA-i dala bez prisustva branioca, što ovaj dokaz čini nezakonitim. Branilac optuženog Sadikovića navela je da su okolnosti o kojima svjedok svjedoči vezane za drugi predmet u kojem je ona, pored Anesa Sadikovića, takođe optužena, te u slučaju da ukoliko tužilac bude koristio zapisnik iz istrage, predsjednik vijeća će se

morati izuzeti iz ovog predmeta (jer je u drugom predmetu u kojem je Anes Sadiković optužen postupala kao sudija za prethodni postupak).

U svom izjašnjenju na izjavljenje prigovore tužilac je prije svega istakao da je Tužilaštvo vodilo više istraga, za više složenih krivičnih djela protiv većeg broja lica, između ostalog i za krivična djela za koja su uhapšeni optuženi i prijašnji osumnjičeni i razdvojeni su postupci. Kako dalje navodi, tada osumnjičeni Anes Sadiković je dao izjavu u prisustvu branioca i tom prilikom do u detalje objasnio sve ono što je navedeno u činjeničnom opisu optužnice. U odnosu na Hatu Bešlagić, tužilac je naveo da ista nije saslušana kao svjedok, nego kao osumnjičena i taj njen iskaz je dostavljen uz optužnicu, pozivajući se na stav Apelacionog vijeća Suda BiH u pogledu korištenja zapisnika iz istrage.

Sud je u tom smislu dozvolio izvođenje ovih dokaza Tužilaštva, nalazeći da su navedeni zapisnici o ispitivanju osumnjičenih dio dokaznih prijedloga po potvrđenoj optužnici Tužilaštva. U odnosu na uloženi zapisnik Sedineta Karića iz istrage (DT-30), ocjena je Suda da je pravo tužioca da izvodi dokaze koji su u okviru optužnice predloženi, odnosno, da je dispozicija tužioca u kojem segmentu i na koji način će dokazivati svoju optužnicu. Sud je svakako, u okviru ocjene svih provedenih dokaza, nakon okončanja dokaznog postupka, razmatrao zakonitost, autentičnost i relevantnost iskaza ovih svjedoka, kako je to zakonom i propisano.

Sa druge strane, Sud je našao osnovanim prigovor zakonitosti odbrane optuženih, u odnosu na uložene zapisnike iz istrage Anesa Sadikovića (DT-30) i Hate Bešlagić (DT-40).

Naime, uvidom u zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Anesa Sadikovića, Sud je utvrdio kao tačne navode tužioca, da je isti dao iskaz u prisustvu branioca. Međutim, kako to osnovano prigovara optuženi Čaušević, iz sadržaja zapisnika vidljivo je da u konkretnom slučaju nije u potpunosti ispoštovana procedura, odnosno, osumnjičeni prije davanja izjave nije poučen o pravima i obavezama shodno članu 78. stav 2. tačka c) ZKP BiH, prema kojem se osumnjičeni poučava da se može izjasniti o djelu koje mu se stavlja na teret i iznijeti sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist, te ukoliko to učini u prisustvu branioca, da je takav njegov iskaz dopušten kao dokaz na glavnom pretresu i da bez njegove saglasnosti može biti pročitani i korišten na glavnom pretresu.

Takođe, uvidom u zapisnik o ispitivanju osumnjičene Hate Bešlagić, Sud je, pored činjenice da je tada osumnjičena Hata Bešlagić lišena slobode i ispitana za druga krivična djela u drugom predmetu, utvrdio da je ista svoj iskaz prilikom prvog ispitivanja u SIPA-i dala bez prisustva branioca.

U članu 78. stav 2. tačka c) ZKP BiH, se navodi da će se osumnjičeni poučiti da se može izjasniti o djelu koje mu se stavlja na teret i iznijeti sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist i ako to učini u prisustvu branioca, da je takav iskaz dopušten kao dokaz na glavnom pretresu i da bez njegove saglasnosti može biti pročitani i korišten na glavnom pretresu. Međutim, kako to proizlazi iz uložnog zapisnika, osumnjičena Hata Bešlagić u vrijeme davanja predmetne izjave nije imala branioca. Tumačenjem odredbe člana 78. stav 2. tačka c) ZKP BiH, prisustvo branioca prilikom izjašnjenja osumnjičenog o djelu koje mu se stavlja na teret i pouke o mogućnosti korištenja takvog dokaza, ako je data u prisustvu branioca je sine qua non zakonitosti takvog ispitivanja, a konsekvntno i dopuštenosti takvog zapisnika kao dokaza na glavnom pretresu.

Ako se ova manjkavost zapisnika o ispitivanju osumnjičenih (izostanak pouke o mogućnosti upotrebe dokaza i neprisustvo branioca ispitivanju osumnjičenog, a shodno obavezi propisanoj u tački c) stava 2. člana 78. ZKP BiH), dovede u vezu sa odredbom člana 78. stav 6. ZKP BiH, koja propisuje da, ukoliko je postupljeno protivno odredbama člana 78. ZKP BiH, na iskazu osumnjičenog se ne može zasnivati sudska odluka, proizlazi jedini mogući zaključak, a to je da se presuda ne može zasnivati na iskazu ovih osumnjičenih, s obzirom da je izostala pouka o korištenju iskaza na glavnom pretresu, kao i to da je Hata Bešlagić izjavu mogla dati samo u prisustvu branioca i samo u tom slučaju je takva izjava mogla biti dokaz u postupku, bez obzira što se u konkretnom slučaju ne radi o obaveznoj odbrani. S obzirom na navedeno, Sud je prigovore odbrane našao osnovanim, te iskaze osumnjičenih Anesa Sadikovića i Hate Bešlagić nije koristio prilikom donošenja presude.

f) Prigovori odbrane optuženih istaknuti u završnoj riječi

Optuženi Čaušević i njegov branilac, prigovorili su u završnim riječima na zakonitost istrage u konkretnom predmetu. Branilac optuženog Čauševića prvobitno je istakao da nikada nije provedena istraga u predmetu u kojem se sudi njegovom branjeniku, zatim da nema naredbe o proširenju istrage za krivično djelo iz člana 217. KZ BiH, kao i to da istraga nije na vrijeme okončana. Naveo je da je optuženi Čaušević lišen slobode u predmetu „ Nusmir Mujanović i Novkoprom“, a da je rješenje o privremenoj mjeri zabrane otuđenja i raspolaganja imovinom Sud donio u drugom istražnom predmetu (Kekerović i dr.), u kojem njegov branjenik nije optužen. Naveo je još da u Tužilaštvu ne postoji predmet koji ima poslovni broj 7850 14 (postoji 7850 13), niti je isti zaveden u tužilačkom CMS-u, te da je tužilac uzeo iskaze iz 12 predmeta i na osnovu njih formirao predmet.

Optuženi Čaušević je nakon citiranja članova Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (i entiteskih zakona), pozivajući se pritom na odluke Suda Bosne i Hercegovine, Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, odluke sudova u regionu kao i praksu

Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP), na detaljan i opširan način, ukazao na nezakonitost provedene istrage, bitne povrede postupka i povrede prava na odbranu po raznim osnovama. Ukazao je na grubi tretman od strane policijskih službenika i Tužilaštva i na torturu koju je preživio prilikom hapšenja, te dodao da je donošenjem nezakonitog rješenja o privremenoj mjeri zabrane otuđenja i raspolaganja imovinom - nekretninama, povrijeđeno njegovo pravo na imovinu i ugrožena egzistencija njegove porodice.

I branilac optuženog Anesa Sadikovića, osvrnula se u završnoj riječi na nezakonitost provedene istrage, dodajući da su predsjednik sudećeg vijeća i jedan član vijeća postupali u istrazi, kao sudije za prethodni postupak u predmetu kodnog naziva „Boss“, te da je drugi član vijeća postupala kao član Vanraspravnog vijeća u istražnom predmetu u kojem je doneseno rješenje o privremenoj mjeri zabrane otuđenja i raspolaganja imovinom, zbog čega, kako navodi, nisu mogli postupati u konkretnom predmetu kao sudeće vijeće.

Sud je prigovore odbrane optuženih o nezakonitosti istrage, odnosno da ista nije provedena u ovom predmetu, odbio kao nesnovane iz razloga kako slijedi. Prije svega, iz uloženi materijalnih dokaza u spisu (zapisnika o saslušanju svjedoka, zapisnika o ispitivanju osumnjičenih, akata UIO BiH upućenih Tužilaštvu BiH, sa pozivom na broj predmeta: T20 0 KTO 000 7850 14, naredbe Suda za pretres stana, ostalih prostorija i pokretnih stvari i privremeno oduzimanje predmeta), jasno proizlazi da je predmetna istraga u Tužilaštvu vođena pod poslovnim brojem predmeta broj: T20 0 KTO 000 7850 14 i za krivična djela za koja je optuženi Čaušević u konačnici optužen. Činjenica jeste da je u naredbi Suda za pretres od 16.06.2014. godine (DOI.5), u uvodu rješenja navedeno da Sud odlučuje po prijedlogu Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTA 000 7850 13, međutim, ocjena je Suda da se u konkretnom radi o tehničkoj grešci u kucanju koja ni u kojem slučaju ne dovodi u pitanje zakonitost predmetne istrage.

U vezi navoda branioca optuženog Čauševića, o neprovođenju istrage u konkretnom predmetu, te nepostojanju naredbe o proširenju istrage za krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. KZ BiH, Sud će se na ovom mjestu osvrnuti na pravni karakter naredbe o sprovođenju istrage.

Naime, donošenje naredbe o sprovođenju istrage ima izuzetno veliku važnost. Ova naredba sa jedne strane predstavlja odluku tužioca o postojanju osnova sumnje dok sa druge strane predstavlja svojevrsno planiranje istrage u njenoj početnoj fazi, te razradu istražne strategije i taktike koja će obezbijediti efikasno krivično gonjenje. U odgovoru na pitanje pravnog karaktera naredbe o sprovođenju istrage, treba poći od odredbe člana 216. stav 2. ZKP BiH, koji predviđa: “ O sprovođenju istrage donosi se naredba, koja sadrži: podatke o učiniocu krivičnog djela ukoliko su poznati, opis djela iz kojeg proizilaze

zakonska obilježja krivičnog djela, zakonski naziv krivičnog djela, okolnosti koje potvrđuju osnove sumnje za sprovođenje istrage i postojeće dokaze. U naredbi tužilac će navesti koje okolnosti treba istražiti i koje istražne radnje treba preduzeti.”

Prvo pitanje koje se postavlja u vezi sa naredbom o sprovođenju istrage, je pitanje njenog pravnog karaktera, odnosno pitanje da li se radi o obaveznom formalnom procesnom aktu koji proizvodi određene pravne posljedice po osumnjičenog ili se radi o internom aktu tužioca usmjerenom na planiranje i rukovođenje istragom.

U odgovoru na ovo pitanje prvenstveno treba poći od člana 18. ZKP BiH koji predviđa: “Kada je propisano da pokretanje krivičnog postupka ima za posljedicu ograničenje određenih prava, ove posljedice, ako ovim zakonom nije drugačije određeno, nastupaju potvrđivanjem optužnice, a za krivična djela za koja je propisana kao glavna kazna novčana kazna ili zatvor do pet godina – od dana kada je donesena osuđujuća presuda, bez obzira na to da li je postala pravosnažna.” Shodno navedenoj zakonskoj odredbi, jasno proizlazi da samo donošenje naredbe o sprovođenju istrage ne proizvodi nikakve posljedice za osumnjičenog u smislu ograničenja određenih njegovih prava. Naravno, u toku istrage može doći do ograničenja određenih prava osumnjičenog (mjere za obezbjeđenje prisustva, posebne istražne radnje), ali tada osnov takvih ograničenja ne predstavlja naredba o sprovođenju istrage, nego odluka suda zasnovana na većem standardu dokazivanja (osnovnoj sumnji) od standarda dokazivanja potrebnom za donošenje naredbe o sprovođenju istrage.

Nadalje u odgovoru na pitanje o pravnom karakteru naredbe o sprovođenju istrage treba poći i od samog sadržaja već citiranog člana 216 stav 2. ZKP BiH, koji određuje sadržaj naredbe o sprovođenju istrage, iz kojeg je jasno vidljivo da je naredba o sprovođenju istrage usmjerena ka uspješnom i efikasnom vođenju istrage, pri čemu ta naredba faktički sadrži dva dijela. Prvi dio sadržaja naredbe o sprovođenju istrage odnosi se na osnov i predmet istrage i to izražen kao: “podatke o učiniocu krivičnog djela ukoliko su poznati, opis djela iz kojeg proizilaze zakonska obilježja krivičnog djela, zakonski naziv krivičnog djela, okolnosti koje potvrđuju osnove sumnje za sprovođenje istrage i postojeće dokaze...” dok je drugi dio sadržaja usmjeren na planiranje i rukovođenje istragom izražen kao :”... U naredbi tužilac će navesti koje okolnosti treba istražiti i koje istražne radnje treba preduzeti.” Prema tome, sadržaj naredbe o sprovođenju istrage ukazuje da tom naredbom tužilac istovremeno odlučuje o postojanju osnova za istragu, odlučuje o predmetu istrage, te odlučuje o načinu vođenja istrage (istražna strategija i taktika).

Međutim, gledajući naredbu o sprovođenju istrage kao cjelinu, a posebno imajući u vidu da ne postoji obaveza njenog dostavljanja, nepredviđanja procesnih sankcija u slučaju nedonošenja takve naredbe, te činjenicu da u odnosu na osumnjičenog ne proizvodi nikakvo pravno dejstvo u smislu ograničenja njegovih prava, kao i činjenicu da

je u članu 218. stav 4. ZKP BiH, tužiocu data slobodna dispozicija u pogledu donošenja naredbe o sprovođenju istrage, proizlazi da je naredba o sprovođenju istrage interni akt tužioca, inicijalni u istražnom postupku, kojim tužilac odlučuje o postojanju osnova sumnje da je izvršeno krivično djelo, predmetu istrage, te kojim rukovodi istragom. Shodno tome, naredba o sprovođenju istrage ne može se posmatrati kao strogo formalni akt, odlučujući za pravnu valjanost preduzetih radnji u istražnom postupku³².

Pored navedenog, Sud napominje da odbrana, shodno članu 47. ZKP BiH, nakon potvrđivanja optužnice ima pravo uvida u sve spise i dokaze, a na što je odbrani, predsjednik vijeća u nekoliko navrata na početku suđenja u ovom predmetu i ukazala. Takođe, kako je to naprijed objašnjeno, naredba o provođenju/proširenju istrage je interni akt Tužilaštva koji tužilac nije u obavezi predlagati uz optužnicu kao dokaz. S obzirom na činjenicu da je navedeni prigovor branilac istakao tek u završnoj riječi, te da naredbe Tužilaštva o provođenju/proširenju istrage nisu uložene u sudski spis, Sud nije u mogućnosti provjeriti navode branioca u tom smislu. Konačno, odbrana je u toku dokaznog postupka imala mogućnost da se obrati Sudu sa zahtjevom da Sud zatraži navedenu naredbu, ukoliko istu nije mogla pribaviti, odnosno ukoliko joj od strane Tužilaštva nije omogućen uvid u istu, a što odbrana nije učinila.

Sud je kao neosnovane odbio i prigovore odbrane optuženog Čauševića, da je u jednom istražnom predmetu lišen slobode (predmet protiv osumnjičenog Nusmira Mujanovića i dr.), da je Sud u drugom istražnom predmetu (Kekerović i dr.) donio rješenje o privremenoj mjeri zabrane otuđenja i raspolaganja imovinom, te da se on ni na koji način ne može dovesti u vezi sa konkretnim predmetima i licima. Naime, iz naredbe Suda BiH, broj: S1 2 K 014305 14 Krn 13 od 16.06.2014. godine (Ol.5) nesporno proizlazi da je istraga vođena protiv osumnjičenog Nusmira Mujanovića i drugih osumnjičenih lica, za više krivičnih djela (Organizovani kriminal iz člana 250. KZ BiH, Porezna utaja ili prevara iz člana 210. KZ BiH, Pranje novca iz člana 209. KZ BiH, Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 220. KZ BiH, Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. KZ BiH i dr.), te da je između ostalih, i u odnosu na tada osumnjičenog Kemala Čauševića, Sud izdao naredbu za pretres stambenih prostorija i drugih objekata koje isti koristi. Sud napominje da je upravo u ovom istražnom predmetu Suda (S1 2 K 014305 14 Krn 13) osumnjičenom Čauševiću, na prijedlog Tužilaštva BiH određen pritvor, a što ni optuženi Čaušević nije osporavao u toku postupka (rješenje se nalazi u istražnom dijelu spisa u koji je Vijeće izvršilo uvid).

---

³² Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, Javna ustanova centar za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH, Krivična oblast – istražni postupak, Sarajevo, januar, 2006. godine

Nadalje, kada je u pitanju rješenje Suda broj: S1 2 K 012 740 13 Krn od 01.04.2013. godine (DT-15), kojim je prema tada osumnjičenom Kemalu Čauševiću određena mjera zabrane otuđenja i raspolaganja imovinom-nekretninama, iz uvoda istog jasno proizlazi da se radi o krivičnom predmetu protiv osumnjičenog Kemala Čauševića, zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 220. KZ BiH. Dakle, suprotno navodima odbrane, osporenim rješenjem određena je privremena mjera zabrane otuđenja i raspolaganja imovinom zbog postojanja osnova sumnje da je upravo optuženi počinio krivično djelo, dakle, u krivičnom predmetu protiv optuženog kao osumnjičenog, u fazi istrage, iz kojeg razloga je, prema ocjeni Suda, u takvim okolnostima irelevantan navod odbrane da u predmetu Kečerović i drugi isti nije optužen. Imajući u vidu sve navedeno, jasno se da zaključiti da je Tužilaštvo BiH vodilo više povezanih istraga, protiv većeg broja osumnjičenih lica i za više krivičnih djela, među kojima i protiv Kemala Čauševića, a što je na glavnom pretresu u više navrata pojasnio i sam tužilac, zbog čega je Sud navode branioca optuženog i optuženog Čauševića, iznesene u završnoj riječi, odbio kao neosnovane. Uporište za ovakvu odluku Sud je našao i u odluci Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj: AP 2753/13 od 30.09.2015. godine, u kojoj je, o istim pitanjima, rješavao po apelaciji Kemala Čauševića i Aide Čaušević.

Prigovore optuženog Čauševića, da mu je zbog "nezakonito" donesenih rješenja Suda, o određivanju privremene mjere zabrane otuđenja i raspolaganja imovinom, povrijeđeno pravo na imovinu, te ugrožena njegova egzistencija, ali i članova njegove porodice, Sud nije mogao prihvatiti, s obzirom da iz izvedenih dokaza u toku postupka proizlazi suprotno. Naime, optuženi Čaušević potvrdio je u iskazu datom u svojstvu svjedoka (na okolnosti iz tačke 2. optužnice), da ostvaruje prihode po osnovu izdavanja nekretnina pod zakup. Istakao je i da radi kao vještak finansijske struke, iako je sada znatno manje angažovan zbog, kako navodi postupka koji se protiv njega vodi. I supruga optuženog prilikom svjedočenja pred Sudom, izjavila je da je zaposlena i da po tom osnovu ostvaruje primanja, iz kojeg razloga je Sud prigovore optuženog odbio kao neosnovane i neutemeljene.

I Ustavni sud Bosne i Hercegovine je u istoj odluci (od 30.09.2015. godine), rješavajući identične navode koji se tiču povrede prava na imovinu, zaključio da osporenim odlukama Suda BiH (rješenja o određivanju mjere zabrane otuđenja i raspolaganja imovinom-nekretninama), "nije povrijeđeno apelantovo pravo na imovinu zagarantovano članom II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 1. Protokola broj 1. uz Evropsku konvenciju, jer je u okolnostima konkretnog slučaja miješanje u to pravo bilo u skladu sa zakonom i u javnom interesu, pri čemu na apelanta nije stavljen pretjeran teret".

Sud na ovom mjestu smatra bitnim istaći činjenicu da je optuženi Čaušević, u toku trajanja dokaznog postupka u ovom predmetu, pred ..., izjašnjavajući se po tužbi, koju su protiv njega podnijeli supruga i mladb. sin, u postupku utvrđivanja posebne imovine stečene u toku braka, priznao tužbeni zahtjev u cijelosti, nakon čega je ..., donio presudu na osnovu priznanja (DI.57), kojom se utvrđuje da su supruga i mladb. sin vlasnici određenih nekretnina precizno navedenih u izreci presude, te je naloženo Zemljišnoknjižnom uredu Općinskog suda u Sarajevu da se navedena lica u "B" vlasničkom listu, umjesto dosadašnjeg vlasnika/suvlasnika Kemala Čauševića, upišu kao vlasnici sa dijelom 1/1.

Dakle, optuženi je na ovaj način pokušao izdejstvovati da u zemljišnim knjigama dođe do izmjene podataka, tako što je određene nekretnine koje su u njegovom vlasništvu/suvlasništvu želio prenijeti na suprugu i sina, iako mu je od ranije bilo poznato da je Zemljišnoknjižni ured Općinskog suda u Sarajevu, u zemljišnim knjigama zabilježio zabranu otuđenja nekretnina precizno navedenih u rješenjima Suda BiH, iz kojeg razloga Sud ovakvo umišljajno ponašanje optuženog nalazi apsolutno neprihvatljivim.

Konačno, prigovore branioca optuženog Sadikovića koji se tiču postupanja članova sudećeg vijeća iz ovog predmeta u ulozi sudije za prethodni postupak u predmetu „Boss“, odnosno člana Vanraspravnog vijeća u istražnom predmetu, u kojem je optuženom Čauševiću određena privremena mjera zabrane otuđenja i raspolaganja imovinom – nekretninama, Sud je odbio kao neosnovane, polazeći od činjenice da Sud poznaje pravo, napominjući pritom da je o prigovorima ove vrste ranije raspravljano (po zahtjevima za izuzeće optuženog Čauševića), te su donijete odluke³³, iz kojeg razloga nema potrebe za daljim obrazlaganjem Suda u vezi sa navedenim.

S obzirom da je odbrana optuženih u toku cijelog trajanja postupka, te u završnoj riječi, kao sporno provlačila pitanje vlasništva pravnih lica „EkoSan“ d.o.o. Banja Luka i „Janus“ d.o.o Brčko Distrikt, navodeći da ne postoje „Anesove firme“, Sud je uvidom u rješenja o registraciji navedenih pravnih lica (DT-19) utvrdio i to: iz rješenja Osnovnog suda u Banja Luci o registraciji pravnog lica „EkoSan“ d.o.o. Banja Luka, da je u periodu od 2006. godine do 2011. godine, vlasnik i direktor firme bez ograničenja bio Esad Sadiković (stric optuženog), a kao zamjenici direktora pojavljuju se Kasim Sadiković (otac optuženog Anesa Sadikovića) i Ismet Sadiković (stric optuženog). Iz rješenja Okružnog privrednog suda Banja Luka od 04.04.2011. godine, proizlazi da je osnivač i direktor

---

³³ Vidjeti dio presude – Odluke povodom zahtjeva odbrane optuženog Kemala Čauševića za izuzeće predsjednika i članova sudećeg vijeća

pravnog lica „EkoSan“ d.o.o. Banja Luka, Kasim Sadiković, a zamjenik direktora, bez ograničenja Ismet Sadiković.

Kada je u pitanju pravno lice „Janus“ d.o.o. Brčko Distrikt, Sud je iz rješenja Osnovnog suda Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine od 19.08.2003. godine, 17.10.2007. godine, 12.03.2009. godine, 24.03.2009. godine, o registraciji/statusnim promjenama, utvrdio da je od osnivanja navedenog pravnog lica, osnivač i direktor bez ograničenja upisano lice Jasmin Kasumović. Navedeno su, prilikom svjedočenja na glavnom pretresu, potvrdili i svjedoci Anes Sadiković, Kasim Sadiković i Jasmin Kasumović.

Međutim, da je optuženi Anes Sadiković, iako *de iure* nije bio dio vlasničke niti upravljačke strukture u firmama „EkoSan“ d.o.o. Banja Luka i „Janus“ d.o.o. Brčko Distrikt BiH, *de facto* je upravljao istima i bio stvarni vlasnik, te da se, prema kazivanju svjedoka (koji ne znaju niti moraju znati ko je vlasnik/direktor firme), na terenu upravo on pojavljivao kao vlasnik ovih firmi, pored svjedoka Sedineta Karića, potvrđuju i svjedoci Dalibor Guzijan, Ferhat Peštalić, Fadil Kavazović, Goran Marinković, Anela Čavrk.

Tako svjedok Dalibor Guzijan u svjedočenju na glavnom pretresu navodi da su mu poznate firme „EkoSan“ i „Janus“ od 2007. godine, te da je vlasnik istih Anes Sadiković, dodajući da ga poznaje iz viđenja (svjedok je prepoznao optuženog u sudnici). Viđao ga je u ispostavi Banja Luka, gdje je Sadiković znao dolaziti sa radnicima. Svjedok Ferhat Peštalić, u izjavi datoj na zapisnik u istrazi od 24.01.2017. godine (DT-12), naveo je da je Anes Sadiković imao više firmi koje je otvarao na članove svoje porodice, a tekstil je uvezio uglavnom na firme „EkoSan“ i „Janus“.

Takođe, svjedok Fadil Kavazović, šef CI Tuzla u periodu 2007/10 godine, na kojoj je, između ostalih, pravno lice „Janus“ uvezilo robu, naveo je da ne poznaje Jasmina Kasumovića (vlasnik i direktor „Janusa“). Sjeća se da mu je jedne prilike, kolega koji radi na pregledu robe rekao da je Anes Sadiković bio prisutan na pregledu. Potvrdio je da je Anes ulazio u njegovu kancelariju (kancelariju svjedoka) i pitao što se zadržava roba, te koliko se sjeća, imao je neki problem sa rukom.

I svjedok Goran Marinković, šef CI Banja Luka (gdje je robu carinilo pravno lice „EkoSan“), potvrdio je susrete sa Sadikovićem u njegovoj kancelariji, te u bašti ispred Meridijana, gdje su sjedili na pauzi.

Svjedok Anela Čavrk, pojašnjavajući sistem poslovanja i način rada firme „EkoSan“ oko uvoza robe iz Mađarske, potvrdila je u svom iskazu pred Sudom da je sve radila po naredbi Kasima Sadikovića ili Anesa Sadikovića, dodajući da Kasim ..., pa je, kada ne dobije njega, pozivala Anesa Sadikovića. Svjedok je potvrdila da je u vezi

poslovanja firme tokom 2007-2008. godine, komunicirala isključivo sa Anesom Sadikovićem, jer je Kasim bio bolestan u tom periodu.

Prigovori tužioca na dokaze odbrane optuženih

Tužilac je istakao prigovor relevantnosti na dokaze odbrane optuženog Čauševića označene kao Ol.1 i Ol.2, navodeći da Tužilaštvo ne zna šta se navedenim dokumentima želi dokazati.

Slijedom iznesenih prigovora, Sud je izvršio uvid u navedene dokaze, pa je tako iz sadržaja dokaza Ol.1 utvrdio da se u konkretnom radi o rješenju o postavljanju pomoćnika direktora-operativnog rukovodioca Sektora za poslovne usluge Hajrudina Lagumdžije u UIO BiH, broj: 01-3318/08 od 05.12.2008. godine, dok iz sadržaja dokaza Ol.2 proizlazi da se pomoćnik direktora Sektora za poslovne usluge ovlašćuje za potpisivanje svih akata vezanih za postupak javnih nabavki. Nesporna je činjenica da je Hajrudin Lagumdžija obavljao funkciju pomoćnika direktora-operativnog rukovodioca Sektora za poslovne usluge od 2008. godine, kao i to da je isti bio ovlašten za potpisivanje akata vezanih za postupak javnih nabavki. Navedeno su potvrdili saslušani svjedoci na glavnom pretresu, kao i optuženi u svojstvu svjedoka. Međutim, iako je optuženi navedene dokaze predložio kao dokaze za tačku 1. optužnice, kojom se isti tereti za krivično djelo Primanje dara ili drugih oblika korist, Sud je utvrdio da se ovi dokazi odnose na tačku 3. optužnice, te ih je u tom kontekstu i cijenio, a prigovor tužioca odbio kao neosnovan.

Tužilac je istakao prigovor autentičnosti, relevantnosti i zakonitosti na dokaz odbrane broj Ol.4 (fotografije stana optuženog u ..., koje svjedok Karić nije prepoznao). Sud je izvršio uvid u navedeni dokaz i utvrdio da su dostavljene fotografije nejasne, da nisu precizno označene, da se iz istih ni na koji način ne može raspoznati koja nekretnina je u pitanju, niti na kojoj adresi se nalazi nekretnina, iz kojeg razloga je uvažio prigovore tužioca.

Nadalje, tužilac je istakao prigovor relevantnosti na dokaz odbrane označen kao Ol.5 - Naredba Suda BiH broj: S1 2 K 014305 14 Krn 13 od 16.06.2014. godine. Uvidom u predmetni dokaz, Sud je utvrdio da se radi o naredbi Suda BiH za pretres stana, ostalih prostorija i pokretnih stvari i privremeno oduzimanje predmeta od 16.06.2014. godine, koja je donesena na prijedlog Tužilaštva BiH. Nesporno je da je u toku istrage po naredbi Suda BiH izvršen pretres stana i drugih prostorija koje su u vlasništvu ili koje koristi Kemal Čaušević, te Sudu ostaje nejasano, šta odbrana optuženog, u odnosu na tačku 1. optužnice, kojom se optuženi Čaušević tereti za krivično djelo Primanje dara ili drugih oblika koristi, ovim dokazom želi dokazati, iz kojeg razloga je prigovor tužioca usvojio.

Tužilac je istakao prigovor autentičnosti na dokaze odbrane označene kao Ol.6 - Tehničko uputstvo za korisnike sistema Asycuda, sektora informacionih tehnologija UIO

iz 2007. godine i Ol.7- Uputstvo o pristupu informacionom sistemu Asycuda, PDV softvera za registraciju i korištenje sistema informacija UIO, broj: 18-9871-1/05 od 16.12.2005. godine, koje je donio direktor UIO, sa dopunama iz 2006. godine. Slijedom iznesenog prigovora, Sud je izvršio uvid u navedene dokaze i utvrdio da se dokaz Ol.6 odnosi na Tehničko uputstvo za korisnike sistema Asycuda, za službenike UIO BiH koje ne zahtijeva potpis niti ovjeru, iz kojeg razloga je prigovor tužioca odbio kao neosnovan. Istu odluku Sud je donio i u pogledu dokaza Ol.7, s obzirom na raniji stav Suda u pogledu dokumentacije koja je dostavljena iz UIO BiH.

Na uloženi dokaz odbrane označen kao Ol.8 - Izvod iz krivične evidencije za Sedineta Karića, tužilac je istakao prigovor relevantnosti, navodeći da je nejasno šta se ovim dokazom želi dokazati. Nakon izvršenog uvida u Izvod iz kaznene evidencije MUP-a Tuzlanskog kantona, PU Gradačac, PS Srebrenik, od 03.02.2017. godine, Sud je utvrdio da je Sedinet Karić, više puta osuđivan za različita krivična djela. S obzirom na činjenicu da se radi o licu koji je u konkretnom predmetu bio u istoj procesnoj zajednici sa optuženim Čauševićem i Sadikovićem, a kasnije, nakon zaključenog sporazuma o priznanju krivnje, isti je saslušan u svojstvu svjedoka i svojim iskazom teretio optužene Čauševića i Sadikovića za izvršenje krivičnih djela koja im se optužnicom stavljaju na teret, za Sud se čini logičnim da odbrana optuženog na ovaj način želi diskreditovati ovakvog svjedoka, pa je u tom kontekstu prihvatio navedeni dokaz, a prigovor tužioca odbio kao neosnovan.

Tužilac je uložio prigovor autentičnosti na dokaz odbrane označen kao Ol.16 - Saglasnost direktora Kemala Čauševića na prijedlog Sektora za provođenje propisa za pojačani nadzor nad uvozom tekstila, navodeći kako isti ne sadrži broj i datum donošenja. Sud je izvršio uvid u predmetni dokaz i utvrdio da se isti odnosi na Plan pojačanih aktivnosti Odsjeka za provođenje i poštivanje carinskih i poreznih zakonskih propisa za period oktobar-decembar 2010. godine „Tekstil“. Tačni su navodi tužioca da na navedenom dokumentu nije upisan poslovni broj kao ni datum donošenja (navedeno je samo 09.2010. godine, bez oznake koji dan je u pitanju). Međutim, Sud je utvrdio da se na prvoj strani dokumenta, ispod oznake saglasan nalazi potpis optuženog Čauševića u svojstvu direktora, te da se na zadnjoj strani dokumenta nalaze potpisi šefa odsjeka, Naila Čauševića, koji je sačinio plan i pomoćnika direktora Saudina Terzića, koji je odobrio plan. Nadalje, nesporno je da je optuženi Čaušević u svojstvu direktora dao saglasnost na ovaj, ali i mnoge druge dokumente, o čemu su govorili i saslušani svjedoci u toku postupka, te manjkavost koja se ogleda u tome što na dokumentu nije naveden dan donošenja, prema ocjeni Suda ne dovodi automatski u sumnju autentičnost ovog dokaza.

Tužilac je istakao prigovor autentičnosti na dokaz odbrane Ol.18 - Dopis Upravnog odbora od 23.08.2005. godine, da se preuzme nadležnost nad štampanjem markica od

01.09.2005. godine, uz obrazloženje da se iz dokumenta-odluke, ne vidi ko ju je donio, nema memorandum, te da nije potpisana. Nakon što je izvršio uvid u navedeni dokaz, Sud je utvrdio da se u konkretnom ne radi o dopisu Upravnog odbora, nego o dokumentu isprintanom iz računara naslovljenog kao Odluka o preuzimanju nadležnosti nad štampanjem i izdavanjem poreskih i kontrolnih markica, od 05.07.2005. godine, UIO Odluke-050705/19. Suprotno navodu tužioca, Sud je utvrdio da iz uvoda predmetne Odluke jasno proizlazi da je istu donio Upravni odbor na osnovu člana 14. i 25. stav 2. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH, te člana 49. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga. Sa druge strane, Sud je prigovor tužioca koji se tiče memoranduma i potpisa našao osnovanim, jer Odluka ne sadrži niti memorandum niti potpis predsjednika Upravnog odbora.

Nadalje, tužilac je istakao prigovor autentičnosti na dokaz odbrane označen kao OI.19 - Zahtjev advokata Milice Cvijanović iz 2008. godine, navodeći da je isti djelimično nečitak, te da je rukom dodano nešto što također nije čitko. Uvidom u navedeni dokaz Sud je prije svega utvrdio da se radi o kopiji Zahtjeva advokata Milice Cvijanović, za naknadu štete naslovljenog UINO Banja Luka, n/r direktora Kemala Čauševića, međutim, kako tužilac nije osporavao autentičnost dokumenta u tom pravcu, Sud se nije ni upuštao u obrazlaganje u vezi sa navedenim. U pogledu prigovora tužioca da je predmetni dokument djelimično nečitak kao i dijelovi rukom pisani na dokumentu, Sud je iste odbio kao nesnovane, s obzirom da iz teksta samog zahtjeva jasno proizlazi iz kojih razloga advokat od UINO BiH zahtijeva naknadu štete u iznosu od 200.000,00 KM. Takođe, ocjena je Suda, da dijelovi na dokumentu koji su rukom ispisani, ni na koji način ne utiču niti mijenjaju sadržaj samog zahtjeva advokata, zbog čega je Sud prigovore tužioca odbio kao nesnovane.

Prigovor autentičnosti tužilac je izjavio i na dokaz odbrane OI.23 - Prijedlog Komisije o izboru Grafotiska (komisija u sastavu: Hozo, Akšamija, Kolunija), sa obrazloženjem da isti nije potpisan, te da nema broja niti datuma. Slijedom iznesenog prigovora, Sud je izvršio uvid u navedeni dokaz i utvrdio da se na posljednjoj strani prijedloga nalaze potpisi sva tri člana komisije, Dževada Hoze (kao predsjednika komisije), te Zagorke Kolunija i Mehmeda Akšamije, kao članova komisije. Ispod potpisa članova komisije naveden je datum 11.07.2005. godine. Cijeneći navedeno, Sud je prigovor tužioca odbio kao neosnovan. U odnosu na prigovor autentičnosti koji je tužilac uložio u odnosu na Odluku o utvrđivanju iznosa naknade za članove Komisije za pregled prostorija koja je bila formirana u skladu sa Pravilnikom o poreznim markicama, Sud napominje da navedeni dokaz odbrana optuženog nije uložila u sudski spis, niti je isti naveden u rješenju Suda o prihvatanju dokaza od 04.01.2020. godine, iz kojeg razloga Sud navedeni prigovor tužioca nije ni mogao cijiniti. Zaključak je Suda, da je odbrana prilikom dostavljanja dokaza, suprotnoj strani, odnosno tužiocu dostavila više dokumenata, nego što je predložila, a u konačnici i uložila u sudski spis.

Tužilac je uložio prigovor relevantnosti na dokaz odbrane OI.25 - Mišljenje Pravobranilaštva BiH, sa sugestijom da se isplati 200.000,00 KM, kako bi se izbjeglo plaćanje kamata. Sud je izvršio uvid u navedeni dokaz iz kojeg proizlazi da je Pravobranilaštvo BiH dalo mišljenje da se Sporazum o vansudskom poravnanju koji se treba zaključiti između ugovornih strana (UINO BiH i Glas Srpski – Grafika a.d. Banja Luka) može zaključiti, da je isti pravno valjan i da će proizvoditi pravno dejstvo. Nadalje, iz predmetnog dokaza proizlazi da Pravobranilaštvo BiH ne ocjenjuje pravilnost provedenog postupka niti izbor najpovoljnijeg ponuđača, za šta, shodno Zakonu o javnim nabavkama odgovara organ koji provodi postupak. Cijeneći navedeno, te činjenicu da je isplata naknade štete u iznosu od 200.0000,00 KM Grafotisku predmet optuženja u tački 3. optužnice, Sud je prigovor tužioca odbio kao neosnovan, našavši ovaj dokaz relevantnim za odlučivanje u ovoj krivičnopravnoj stvari.

Tužilac je uložio prigovor autentičnosti na dokaz odbrane OI.27 - Izvještaj Kancelarije za razmatranje žalbi za 2010. godinu, navodeći da isti nije kompletan, odnosno u primjerku koji je dostavljen Tužilaštvu nedostaju stranice, te da nije potpisan. Slijedom iznesenog prigovora, Sud je izvršio uvid u navedeni dokaz iz kojeg prije svega proizlazi da je predsjedavajući Ureda za razmatranje žalbi dana 22.03.2011. godine, dostavio dopis Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, a u prilogu dopisa je dostavljen Izvještaj o radu Ureda za razmatranje žalbi u 2010. godini sa priložima. U potpisu dopisa je dr. Amir Pilav, predsjedavajući Ureda za razmatranje žalbi. Međutim, odbrana optuženog je propustila da Sudu dostavi kompletan Izvještaj Ureda za razmatranje žalbi, odnosno dostavljeno je pet stranica izvještaja koje su ručno numerisane, bez hronološkog redoslijeda (17, 3, 5, 18, 19) i bez potpisa na kraju izvještaja, zbog čega Sud nije mogao sa sigurnošću utvrditi ko je isti sačinio, te da li su dostavljene stranice zaista dio Izvještaja koji je Ured za razmatranje žalbi dostavio Parlamentarnoj skupštini. Cijeneći navedeno, Sud je prigovor tužioca prihvatio kao osnovan.

Tužilac je istakao prigovor relevantnosti na dokaz odbrane OI.29 - Rješenje o sporazumnom prekidu radnog odnosa, Zorica Drljača 01.09.2009. godine, navodeći da je Tužilaštvu nejasno šta se sa ovim dokazom želi dokazati. Uvidom u navedeni dokaz Sud je utvrdio da se radi o sporazumu o prekidu radnog odnosa od 08.07.2009. godine, kojim su se UINO BiH i Zorica Drljača, državni službenik Središnjeg ureda Banja Luka, sporazumjeli da imenovanoj dana 14.07.2009. godine, prestane radni odnos. Cijeneći da je Zorica Drljača bila svjedok u konkretnom predmetu, te da su ona, ali i drugi svjedoci tokom svjedočenja iznosili određene činjenice u vezi sa predmetom optuženja po tački 3. optužnice, Sud je navedeni dokaz našao relevantnim, a prigovor tužioca odbio kao neosnovan.

Prilikom ulaganja materijalnih dokaza odbrane optuženog Čauševića uloženi na okolnost iz tačke 2. optužnice, tužilac je istakao prigovor relevantnosti na dokaze označene pod brojem: Ol.33; Ol.35; Ol.36; Ol.37; Ol.38, Ol.39; Ol.40; Ol.41; Ol.42; Ol.43; Ol.47; Ol.48; Ol.49; Ol.50 (radi se o dokumentaciji iz banaka, UIO BiH i drugih institucija, te ugovorima koje je optuženi zaključio sa raznim organizacijama, udruženjima i institucijama, a koja se odnosi na novčana primanja koje je optuženi ostvario u određenom vremenskom periodu), navodeći da se većina uložene dokumentacije ne odnosi na vremenski period obuhvaćen optužnicom.

Slijedom iznesenog prigovora, Sud je izvršio uvid u navedene dokaze, te utvrdio, a kako to tužilac osnovano ukazuje, da se isti zaista sadržajno odnose na period koji seže mnogo godina unazad, u odnosu na vremenski period koji je obuhvaćen optužnicom. Međutim, kako se radi o dokumentaciji koja se direktno odnosi na optuženog Čauševića, te dokazima koje je vještak odbrane Jasminka Kalisi koristila prilikom izrade nalaza i mišljenja (koji su sastavni dio nalaza i mišljenja), a kojim dokazima je odbrana optuženog pobijala nalaz vještaka Tužilaštva, Miloša Grujića, Sud je u tom smislu iste prihvatio, a prigovor tužioca odbio kao neosnovan.

Nadalje, tužilac je uložio prigovor relevantnosti i na dokaze označene pod brojem Ol.52 i Ol.53, a na dokaze Ol.54 i Ol.59, pored ovog, i prigovor autentičnosti i zakonitosti.

Uvidom u dokaz Ol.52, proizlazi da se isti odnosi na uvjerenja PIO FBIH o visini i iznosima penzije koje su roditelji optuženog Čauševića primali na ime starosne, odnosno porodične penzije, te kako je navedeni dokaz vještak odbrane koristila prilikom izrade nalaza i mišljenja, Sud je isti u tom kontekstu prihvatio, a prigovor tužioca odbio kao neosnovan.

Iz istih razloga, Sud je uvažio prigovor tužioca i kada je u pitanju dokaz odbrane Ol.53. Naime, iz sadržaja ovog dokaza proizlazi da se optuženom Čauševiću, rješenjem opštine Stari Grad od 05.03.1997. godine, odobrava osnivanje samostalne ugostiteljske radnje, kao dopunsko zanimanje, te da je isti platio porez. Sastavni dio ovog dokaza čine punomoć Građevinskog preduzeća „Sedrenik“ Sarajevo iz 1995. godine, za optuženog, da može zastupati interese preduzeća, te dozvola opštine Stari Grad iz 1991. godine, izdata na ime optuženog, da vrši prodaju svojih proizvoda-robe na lokalitetu Bašćaršije. Cijeneći sadržaj i godinu izdavanja navedenih dokumenata, te vremenski period koji se optuženom optužnicom stavlja na teret, Sud navedeni dokaz nalazi irelevantnim za konačno rješenje ove krivičnopravne stvari.

U odnosu na izjavljene prigovore tužioca na dokaz broj Ol.54, Sud iste nalazi osnovanim, cijeneći da se u konkretnom radi o izjavi uloženoj u fotokopiji, koju je optuženi Čaušević svojeručno sačinio dana 28.04.2019. godine, za potrebe izrade nalaza vještaka

odbrane Jasminke Kalisi, a u kojoj je optuženi naveo iznose na ime ostvarenih primanja u periodu 1996-2012. godine. Sa druge strane, Sud je odbio prigovor autentičnosti na dokaz Ol.59, cijeneći da se radi o dokumentu pribavljenom iz UIO BiH (što je vidljivo iz zahtjeva optuženog koji je prilog dokaza, kojim se obraća UIO BiH za dostavu istog), na dokumentu je naveden datum donošenja, poslovni broj, potpis donosioca odluke i pečat. Takođe, Sud je odbio i prigovor relevantnosti ovog dokaza, s obzirom da su o činjenicama iz navedenog dokumenta govorili svjedoci na glavnom pretresu. U odnosu na izjavljeni prigovor zakonitosti, Sud je isti odbio kao paušalan, s obzirom da tužilac nije obrazložio u čemu se ogleda nezakonitost konkretnog dokaza.

Tužilac je istakao prigovor autentičnosti na dokaze odbrane označene pod brojem Ol.34; Ol.44; Ol.46; Ol.51. U kontekstu izjavljenog prigovora Sud je izvršio uvid u iste, te utvrdio sljedeće: u odnosu na dokaz Ol.34 - dopis Privredne banke Sarajevo od 23.04.2019. godine, Sud je isti prihvatio, s obzirom da se radi o ovjerenoj kopiji, dok je u odnosu na priloge koji su sastavni dio ovog dokaza (odluke o imenovanju Upravnog odbora, analitičke kartice Bor banke) utvrđeno da se radi o kopijama, te da na analitičkim karticama nema potpisa ni pečata, iz kojeg razloga je u odnosu na ove dokaze uvažio prigovor tužioca. Sud je odbio kao neosnovan prigovor tužioca izjavljen na dokaz Ol.44 - Uvjerenje Vanjskotrgovinske komore BiH, o primanjima optuženog Čauševića za period 2004 -2011. godina, s obzirom da isti sadrži naziv institucije, poslovni broj, datum, potpis službenika za finansije i generalnog sekretara, te da je isti dostavljen u ovjerenoj fotokopiji.

Sud je odbio i prigovor tužioca izjavljen na dokaz Ol.46. Naime, iz sadržaja navedenog dokaza proizlazi da ugovor o djelu zaključen između Javnog preduzeća Elektroprivreda BiH i optuženog Čauševića sadrži predmet ugovora, način plaćanja, rok, potpise ugovornih strana, te je isti dostavljen u ovjerenoj fotokopiji. Činjenica da u ugovoru nije naveden datum sačinjavanja istog, prema ocjeni Suda ne dovodi automatski u pitanje autentičnost ovog dokaza, jer se iz sadržaja ugovora (član 6) može vidjeti da je planirani termin za održavanje seminara (a što je predmet ugovora) naveden datum 02.11.2005. godine.

Nadalje, uvidom u dokaz Ol.51 - Rješenje Kantonalnog poreznog ureda Sarajevo broj: 13-6-01-15-5-977-2/01,959-2/07, 1543-2/07, 1544-01/07, 1558-02/07 i 484-2/12 od 08.11.2012. godine, sa priložima (dokumentacija o bezgotovinskom prenosu sredstava sa računa K. Č. u Intesa San Paolo banci na račun u Bor banci, te bezgotovinski prenos za kupovinu poslovnog prostora od Poreske uprave FBiH), Sud je utvrdio da je kompletan dokaz dostavljen u kopiji, iz kojeg razloga je prigovor tužioca koji se tiče autentičnosti istog našao osnovanim.

Tužilac je uložio prigovor relevantnosti na dokaze odbrane OI.58 i O.II.4 (odbrane optuženih uložile su iste dokaze, s tim da je odbrana optuženog Sadikovića, pored uloženi dokumenata priložila i fotografije hotela Šeher iz spornog perioda, na okolnost da isti nije bio završen 2009. godine). Obrazlažući prigovor tužilac je istakao da je pred Sudom na ove okolnosti saslušan svjedok, dodajući da pola objekata u Banja Luci i Sarajevu nema upotrebnu dozvolu, a rade 50 godina, te da se nepobitna činjenica, koja je dokazana tokom postupka, na ovaj način pokušava dokazivati, što je, kako navodi, nemoguće. Uvidom u navedene dokaze Sud je utvrdio da se radi o dopisu grada Banja Luka od 16.07.2018. godine, sa rješenjem o upotrebnoj dozvoli za dio poslovnog objekta Šeher od 03.02.2009. godine, te fotografijama hotela. S obzirom na to da se hotel Šeher spominje u činjeničnom dijelu tačke 1. optužnice, te da je na ove okolnosti saslušan određeni broj svjedoka (optužbe i odbrane), Sud je navedene dokaze prihvatio, a prigovor tužioca odbio kao neosnovan.

Nakon što je branilac optuženog Sadikovića u spis uložila dokaz odbrane označen kao O.II.3 – Korespodencija mailova sa pratećom dokumentacijom (narudžbenice, spiskovi robe, tarife itd.), na okolnost pobijanja izjave svjedoka Nenada Kojića, da su fakture bile unaprijed pripremljene i fiktivno ovjeravane od strane dobaljača, tužilac je izjavio prigovor zakonitosti i autentičnosti, navodeći da je sa mailovima vrlo jednostavno manipulirati, te da ne postoji način na koji će neko dokazati realno vrijeme, niti postoji način na koji će se dokazati ko je pošiljalac, a ko primalac. Izjašnjavajući se na izjavljeni prigovor, branilac optuženog je istakla da su mailovi iz predmeta Tužilaštva koji se vodi pred Sudom BiH protiv protiv optuženog Sadikovića, da je ovo sve obrađeno i u nalazu vještaka odbrane Ismeta Ramovića, te da će odbrana u dodatnim dokazima, uložiti dokaz u cilju pobijanja prigovora tužioca. Sud prihvata obrazloženje tužioca u smislu pouzdanosti i vjerodostojnosti mailova i priloga dostavljenih uz iste, s obzirom da se radi o dokumentaciji isprintanoj iz računara, iz kojeg razloga je istu teško provjeriti, a odbrana optuženog je (iako je to najavila), propustila uložiti dokaz kojim bi pobila prigovore tužioca u tom smislu. Pored navedenog, Sud primjećuje da se navedena dokumentacija odnosi na vremenski period kraj 2011. godine i 2012. godine, što je van vremenskog perioda obuhvaćenog optužnicom.

Konačno, tužilac je uložio prigovor zakonitosti, relevantnosti i autentičnosti na nalaze vještaka ekonomske struke Jasminke Kalisi i Gorana Radivojca (dokazi OI.55 i OI.56), iz razloga, kako navodi, svih izjavljenih prigovora na dokaze po tačkama 1. i 2. optužnice, te prigovor (bez preciziranja o kojem se radi), na nalaz i mišljenje vještaka ekonomske struke Ismeta Ramovića – OII.1.

U kontekstu izjavljenih prigovora, Sud ističe da su vještaci Goran Radivojac i Jasminka Kalisi, nalaze sačinili po nalogu odbrane optuženog Kemala Čauševića, a vještak Ismet Ramović po nalogu odbrane optuženog Sadikovića, nakon što je Sud, u

skladu sa članom 239. ZKP BiH, rješenjem od 04.01.2019. godine, prihvatio prijedlog odbrane optuženih, da se obave vještačenja po navedenim vještacima. Takođe, vještaci su navedene nalaze sačinili na osnovu dokumentacije koju je Tužilaštvo kao dokaze predalo u spis, kao i na osnovu dokumentacije dostavljene od strane optuženih i UIO BiH, isti su potpisani, ovjereni i sačinjeni od strane ovlaštenih lica za tu vrstu vještačenja. Cijeneći navedeno, Sud je u tom smislu nalaze ovih vještaka i prihvatio, a prigovore tužioca (zakonitosti i autentičnosti) odbio kao neosnovane, napominjući pritom, da će se o njihovoj relevantnosti i dokaznoj vrijednosti, Sud detaljnije izjasniti u nastavku presude, po tačkama optuženja.

Poseban osvrt na iskaz svjedoka koji je sklopio sporazum o priznanju krivnje („svjedok pokajnik“)

S obzirom na činjenicu da je u ovom krivičnom postupku kao svjedok u toku glavnog pretresa saslušano pravosnažno osuđeno lice (Sedinet Karić), koji je zaključio sporazum o priznanju krivnje sa tužiocem, te s obzirom na mnogobrojne istaknute prigovore odbrane optuženih u toku postupka, ali i u završnoj riječi, Sud smatra da je potrebno dati poseban osvrt o vrijednosti iskaza takvog svjedoka.

Prije svega, bitno je napomenuti da su na početku dokaznog postupka³⁴, tadašnji branioci optuženih (advokati Asim Crnalić i Almin Dautbegović), ukazali Sudu na procesni položaj svjedoka Sedineta Karića, navodeći da je isti u konkretnom predmetu imao status osumnjičenog, a na glavnom pretresu je (nakon zaključenog i od strane Suda prihvaćenog sporazuma o priznanju krivnje) saslušan u svojstvu svjedoka. Ono što je odbrana istakla kao sporno jeste činjenica, da lice Sedinet Karić, prije poziva za svjedočenje u Sud, nije saslušan u svojstvu svjedoka, nego je tužilac odbrani najavio da će prilikom njegovog saslušanja koristiti zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Karića iz istrage, što je prema stavu odbrane neprihvatljivo.

I kasniji branilac optuženog Čauševića, kao i sam optuženi u više navrata, te u završnoj riječi, osporavali su zakonitost iskaza osuđenog Karića, posebno akcentirajući razlike u procesnom svojstvu osumnjičenog i svjedoka. U tom smislu, istaknutim prigovorima se zapravo htjelo ukazati na činjenicu da je iskaz osumnjičenog Karića, iskaz koji je dat u posve drugom krivičnom postupku, te da se on kao svjedok pojavljuje i svjedoči neovisno od te procesne situacije u kojoj se nalazio kao osumnjičeni, u drugom krivičnom predmetu koji se vodi protiv optuženog Kemala Čauševića i Anesa Sadikovića, iz kojeg razloga je, prema stavu odbrane, iskaz Sedineta Karića nezakonit dokaz.

---

³⁴ Glavni pretres održan dana 07.09.2017. godine

Razmatarajući navedene prigovore, Sud je imajući u vidu odredbu člana 273. stav 1. ZKP BiH, ocijenio da se iskazi dati u istrazi mogu koristiti kao dokaz na glavnom pretresu. Naime, u konkretnom slučaju osuđeno lice Sedinet Karić saslušan je kao svjedok u toku glavnog pretresa u tri navrata koje iskaze je Sud kao takve i cijenio i dovodio u vezu sa drugim izvedenim dokazima. Činjenica da je osuđeni Karić dao iskaz kao osumnjičeni u toku predmetne istrage, dakle u okviru istog krivičnog predmeta, te da se isti u daljem toku postupka pojavio i kao svjedok, ne isključuje mogućnost korištenja kao dokaza, u toku glavnog pretresa, i njegovog iskaza datog u istrazi³⁵. U tom smislu i u Komentaru Zakona o krivičnom postupku BiH navodi se da se iskazi svjedoka, vještaka ili osumnjičenog koji se neposredno ispituju na glavnom pretresu mogu koristiti kao dokazi na glavnom pretresu, te ukoliko se i upotrijebe na glavnom pretresu, svim ispitanim licima može se, po ocjeni Suda, dati mogućnost da objasne ili negiraju svoj prethodni iskaz. Iako u konkretnom slučaju, kako to odbrane ispravno navode, tužilac nije predočavao svjedoku njegov iskaz iz istrage u svojstvu osumnjičenog, jer za tim nije bilo potrebe, prema ocjeni Suda, nema nikakve zakonske smetnje da se navedeni zapisnik uloži u sudski spis, s obzirom da se radi o dokazu predloženom u optužnici. Takođe, Sud nalazi da na ovaj način nije povrijeđeno pravo na odbranu, s obzirom da je odbrana optuženih na vrijeme bila upoznata sa sadržajem zapisnika koji je tužilac najavio da će koristiti prilikom ispitivanja svjedoka Karića, te je svakako imala mogućnost unakrsno ispitati svjedoka u cilju pobijanja njegovih navoda, što je odbrana i učinila na narednim nastavcima pretresa.

Kada je u pitanju problem prihvatljivosti iskaza svjedoka koji su zaključili sporazum o priznanju krivnje, Sud ukazuje na usvojeni stav da u situaciji, kada lice, koje je također bilo optuženo u istom krivičnom predmetu, zaključi sporazum o priznanju krivnje, ta činjenica *a priori*, ne isključuje mogućnost zasnivanja presude na njegovom iskazu, budući da se njegov iskaz dovodi u vezu sa ostalim provedenim dokazima, posmatrano pojedinačno i u međusobnoj povezanosti pa tek, na osnovu tako provedene ocjene dokaza, izvodi zaključak o krivnji.

U vezi s tim, valja dodati da je o ovom pitanju raspravljao i Ustavni sud Bosne i Hercegovine, te uspostavio standard prema kojem, činjenica da se radi o iskazu svjedoka, koji je prethodno zaključio sporazum o priznanju krivnje, ne umanjuje vrijednost tog iskaza, ukoliko je isti ocijenjen u smislu člana 281. stav 2. ZKP BiH, ali da postoji kršenje prava na pravično suđenje kada se osuđujuća presuda isključivo ili u najvećoj mjeri zasniva na iskazu svjedoka, koji je sa tužiocem sklopio sporazum o priznanju krivnje, a Sud ne dadne logično i uvjerljivo obrazloženje za ocjenu, kako tog, tako i drugih provedenih dokaza, nego se ta ocjena doima proizvoljnom. S tim u vezi, Ustavni sud BiH je u Odluci o dopustivosti i meritumu AP 661/04 konstatovao da „...Što se tiče svjedočenja

---

³⁵ Presuda Apelacionog vijeća Suda BiH, broj: S1 2 K 003356 11 KŽ od 13.10.2011. godine

navedenog svjedoka, iako ovakvi svjedoci često mogu biti nepouzdana, to samo po sebi nije razlog da se iskazu takvog svjedoka ne pokloni vjera. Zakon, s druge strane, daje mogućnost odbrani, da korištenjem unakrsnog ispitivanja pokuša pokazati nedosljednost u izjavama takvog svjedoka i da ga, eventualno, na taj način diskredituje³⁶.

Ustavni sud BiH je u svojoj praksi i dalje zauzimao stav po pitanju prihvatljivosti iskaza svjedoka koji su zaključili sporazum o priznanju krivnje, pa je tako u Odluci o dopustivosti i meritumu AP- 1394/07³⁷ iznio stav da se ne radi o istoj situaciji kako je to bilo u predmetu AP 661/04, pa je odbio apelaciju Ferida Okića podnesenu protiv presuda Suda Bosne i Hercegovine³⁸. Naime, u predmetnoj apelaciji apelant je navodio da je presuda zasnovana isključivo na iskazima suoptuženika, što je suprotno stavu Ustavnog suda izraženom u Odluci broj AP 661/04, ali je Ustavni sud zaključio upravo suprotno navodeći da je: „... Sud BiH saslušao više lica koja su prvo bila optužena zajedno sa apelantom, a potom su sklopila sporazume o priznanju krivnje. Dalje, Ustavni sud smatra da je u obrazloženju presude kojom je apelant pravosnažno proglašen krivim detaljno navedeno zašto je Apelaciono vijeće iskaze ovih svjedoka prihvatilo kao istinite. Ustavni sud zapaža da je Apelaciono vijeće obrazložilo da je utvrdilo da su iskazi ovih svjedoka međusobno saglasni, da se potvrđuju u svim detaljima, te da su saglasni iskazima drugih saslušanih svjedoka kao i materijalnim dokazima izvedenim na glavnom pretresu. Dalje, Apelaciono vijeće je obrazložilo da iskazi ovih svjedoka tvore jednu logičku cjelinu i da objašnjavaju pojedine detalje cjelokupnog toka događaja za koje se apelant tereti. Zbog toga, Ustavni sud ističe da se ne radi o istoj situaciji kao u predmetu koji je riješen Odlukom Ustavnog suda broj AP 661/04 i da su ovi apelantovi navodi neosnovani³⁹”.

Sud je prilikom ocjene iskaza svjedoka Sedineta Karića cijenio njegovo držanje i ponašanje tokom davanja iskaza, ispitao konzistentnost njegovog iskaza datog u sudnici, uporedio činjenice o kojima je svjedok svjedočio sa činjenicama koje su utvrđene od strane drugih svjedoka, te činjenicama utvrđenim materijalnim dokazima, a sve kako bi se utvrdilo da li je potkrijepljen ili osporen drugim dokazima u ovom predmetu.

Pri tome, Sud je imao u vidu da je ovaj svjedok bio neposredni očevidac događaja, odnosno isti je učestvovao u njihovom ostvarenju. Odbrane optuženih su tokom postupka, kao i u završnim riječima, zastupale tezu da ovaj svjedok ne govori istinu, da mu se ništa

---

³⁶Odluka o dopustivosti i meritumu Ustavnog suda BiH, broj AP-661/04 od 22.04.2005. godine, objavljena u „Službenom glasniku BiH“, br. 44/05, paragraf 37.

³⁷ Odluka o dopustivosti i meritumu Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP- 1394/07 od 17.12.2009. godine, objavljena u „Službenom glasniku BiH“, br. 23/10

³⁸ Apelaciono vijeće Suda BiH je rješenjem broj KPŽ 18/06 od 17. maja 2006. godine uvažilo žalbe apelanta i njegovog branioca, te je prvostepena presuda Suda BiH broj KPV-04/05 od 22.11.2005. godine ukinuta i određeno održavanje pretresa, nakon čega je presudom Apelacionog vijeća Suda BiH broj: KPŽ-18/06 od 12.02.2007. godine apelant oglašen krivim za inkriminisana krivična djela, te mu je izrečena jedinstvena kazna dugotrajnog zatvora.

³⁹ Odluka o dopustivosti i meritumu Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP- 1394/07 od 17.12.2009. godine, objavljena u „Službenom glasniku BiH“, br. 23/10, paragraf 62

ne može vjerovati, te su njegov kredibilitet pokušali osporiti izvođenjem svojih dokaza, te kroz unakrsno ispitivanje pojedinih svjedoka optužbe, ali je Sud uvjerenja da je svjedok iscrpno i detaljno svjedočio i odgovarao na sva postavljena pitanja učesnika u postupku, na koji način je pružio značajan činjenični materijal, koji je omogućio da se stekne jasna i cjelovita slika događaja o kojem je svjedočio.

Činjenice sadržane u iskazu ovog svjedoka objašnjavaju način i vrijeme izvršenja krivičnih djela za koja su lica u ovom krivičnom predmetu optuženi. Sud je njegov iskaz cijenio i istom poklonio vjeru, u onom dijelu u kojem je u saglasnosti sa drugim izvedenim dokazima, subjektivne ili materijalne prirode. S obzirom na prirodu dokaznog sredstva, pri upoređivanju sadržine iskaza u obzir dolazi poređenje s materijalnim dokazima ili s drugim iskazima. Pri ovome se upoređeni iskazi mogu podudarati sadržajno ili u slučaju samo djelimične istovjetnosti sadržaja iskaza, oni stoje jedan prema drugom u odnosu jednostavnog dopunjavanja.

Iz svega navedenog, ali i iz onoga što je navedeno u nastavku presude (u osuđujućem dijelu), proizlazi da je svjedok koji je sklopio sporazum, neposredno saslušan pred Sudom, te su odbrane optuženih imale mogućnost da ga unakrsno ispituju i ospore njegove navode. Osim toga, valja napomenuti da odluka o krivici optuženih, nije zasnovana samo na iskazu ovog svjedoka, budući da je Sud njegov iskaz doveo u vezu sa provedenim materijalnim dokazima i iskazima drugih svjedoka, te je ocjenom izvedenih dokaza, pojedinačno i uzetih svih zajedno, zaključio da su optuženi izvršili krivična djela za koje su oglašeni krivim⁴⁰. Dakle, prema mišljenju Suda, iskaz ovog svjedoka tvori jednu logičku cjelinu i objašnjava pojedine detalje cjelokupnog toka događaja za koje se optuženi terete⁴¹, iz kojih razloga je Sud istom i poklonio vjeru, na naprijed opisan način.

Odbrane optuženih pokušale su osporiti kredibilitet svjedoka Karića tokom cijelog trajanja postupka, prilikom njegovog ispitivanja, kroz podneske dostavljene sudu (od strane optuženog Čauševića), u završnim riječima, saslušanjem svjedoka, kao i uložnim materijalnim dokazima. Tako je odbrana optuženog Čauševića kao materijalni dokaz uložila fotografije stana optuženog (Ol.4), na okolnost da je Karić prilikom svjedočenja na glavnom pretresu iznio neistine da je bio u njegovom stanu, u kojem mu je navodno davao novac, kao i Izvod iz kaznene evidencije (Ol.8) iz kojeg proizlazi da je Sedinet Karić više puta osuđivan, sve sa ciljem dokazivanja da se radi o kriminogenoj osobi, sklonoj lažima i davanju neistinitih iskaza, čijem iskazu Sud ne treba pokloniti vjeru.

---

⁴⁰ Vidjeti detaljnije: Odluka Ustavnog suda BiH o dopustivosti i meritumu broj AP-2118/08 od 12.10.2011. godine, paragraf 15

⁴¹ Odluka o dopustivosti i meritumu Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-661/04 od 22.04.2005. godine, objavljena u „Službenom glasniku BiH“, br. 44/05, paragraf 37.

Branilac optuženog Sadikovića, kroz izvedene dokaze, te postavljanjem pitanja svjedocima o Karićevom karakteru i njegovoj svađi sa Anesom Sadikovićem (vezano za paljevinu Karićevih kamiona), željela je ukazati Sudu, da Karić tokom svjedočenja nije govorio istinu o mnogim stvarima o kojima je svjedočio, te da se radi o nepouzdanom svjedoku koji u većini slučajeva ne govori istinu. Osim toga, teza odbrane je takođe bila da su tužilac i Karić na ročištu za razmatranje sporazuma o priznanju krivnje koji je isti zaključio sa Tužilaštvom „prevarili“ sudeće vijeće dostavljanjem informacije da pravno lice „Sidoil“, koje je u vlasništvu Karića, nema duga prema UIO BiH, zatim da je Kariću tužilac obećao brisanje millionskog duga koje njegova firma ima prema UIO BiH, u zamjenu za lažno svjedočenje, te da je tužilac iznudio lažno priznanje od Karića, jer mu je prijetio novim zatvorom, zbog čega je on imao interes da lažno svjedoči protiv ostalih optuženih.

Međutim, nakon detaljnog uvida u izvedene dokaze odbrane, koje je Sud cijenio upravo u kontekstu osporavanja kredibiliteta svjedoka, Sud je našao da isti nisu relevantni za odlučivanje u ovoj krivičnopravnoj stvari. Naime, Sud se u tom smislu ograničio na iskaz svjedoka Karića u onim dijelovima koji su bili relevantni za odlučivanje u ovom krivičnom predmetu, te dokazi uloženi od strane odbrane nisu doveli u pitanje kredibilitet ovog svjedoka u tom smislu. Sud je imao u vidu da se radi o osobi koja je ranije osuđivana, što ni sam svjedok nije sporio, navodeći za koja krivična djela je osuđivan, ali još jednom podsjeća da je iskaz ovog svjedoka, cijenio sa posebnom pažnjom, s obzirom da se radi o kategoriji svjedoka koji je zaključio sporazum opriznanju krivnje, a što je naprijed detaljno obrazloženo.

Pored toga, pri ocjeni iskaza svjedoka, Sud je imao u vidu da pouzdanost iskaza jednog svjedoka zavisi od njegovog poznavanja činjenica, ali na pouzdanost iskaza u velikoj mjeri može uticati protok vremena, nestalnost ljudske percepcije, kao i traumatičnost samog događaja o kome svjedoči. Nedosljednosti u iskazu svjedoka ne znače same po sebi da sudsko vijeće koje postupa razložno to svjedočenje mora odbaciti kao nepouzdanu.⁴² Slično tome, faktori kao što su vremenski razmak između događaja i svjedočenja, mogući uticaj trećih lica, nepodudarnosti, ili stresne okolnosti u vrijeme događaja ne isključuju automatski mogućnost da se Sud osloni na takav iskaz, pri čemu je Sud dužan uporediti, kako je naprijed navedeno, činjenice o kojima je određeni svjedok svjedočio sa činjenicama koje su utvrđene od strane drugih svjedoka, te činjenicama utvrđenim materijalnim dokazima, a sve kako bi se utvrdilo da li su potkrijepljeni ili osporeni drugim dokazima u ovom predmetu.

Branioци optuženih, kao i optuženi Čaušević, isticali su tokom postupka, kada su se stvorili uslovi za isto (nakon što je postupak u predmetu protiv optuženog Karića okončan), te u završnim riječima, prigovore, da je sudeće vijeće odlučivalo o sporazumu

---

⁴² MKSJ, presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Čelebić*, paragraf 485 i 496 – 498.

o priznanju krivnje koji je sa Tužilaštvom BiH zaključio Sedinet Karić, te je, nakon upoznavanja sa svim činjenicama i dokazima donijelo osuđujuću presudu, a nakon toga nastavilo suditi u ovom predmetu, na koji način je, prema navodima odbrane, Sud bio kontaminiran i upoznat sa svim kasnije izvedenim dokazima i prije izvođenja istih od strane tužioca. Odbrana je stava da iz navedenih razloga sudeće vijeće nije moglo nastaviti rad u konkretnom predmetu, odnosno da se isto trebalo izuzeti iz daljeg postupanja, te da je usljed ovakvog nezakonitog sastava vijeća došlo do povrede prava na pravično suđenje iz člana 6. EKLJP.

Imajući u vidu praksu Suda BiH, kao i odluke Ustavnog suda BiH, kojima se odlučivalo o istovjetnim prigovorima, prema ocjeni Suda nemaju uporište u zakonskim i činjeničnim osnovama konkretnog predmeta, iz kojeg razloga su isti odbijeni u cijelosti. Naime, u konkretnoj situaciji nisu postojali razlozi za izuzeće postupajućih sudija u okviru tačke f) člana 29. ZKP BiH, a što je ranije i konstatovano u jednoj od odluka Suda donesenih po zahtjevu odbrane optuženog Čauševića za izuzeće. Naime, procesna situacija u okviru koje postupajući sudija/vijeće razmatra sporazum o priznanju krivnje, isti prihvata u odnosu na drugog saoptuženog, a potom nastavlja vođenje glavnog pretresa, prema dosadašnjoj praksi i stavu Suda BiH ne predstavlja razlog za izuzeće tog sudije/vijeća.

Ovakav stav temelji se i na odluci Ustavnog suda broj: AP 1394/07 od 17.12.2009. godine, iz koje proizilazi: „.....apelant ističe i da mu je povrijeđeno pravo na pravično suđenje zbog toga što su sudije iz prvostepenog vijeća bile istovremeno i sudije vijeća koje je odlučivalo u postupcima u kojima se odlučivalo o sporazumima o priznanju krivnje drugih suoptuženika u ovom postupku Time se apelant žali na princip nepristranosti suda koji je, također, element prava iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije...“. „Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud naglašava da sama činjenica da su određene sudije bile članovi vijeća koje je odlučivalo o prihvatanju sporazuma o priznanju krivnje u postupcima gdje su optuženi bili lica koja su u konkretnom postupku bili i svjedoci, samo po sebi, ne dovodi do povrede prava na pravično suđenje u smislu standarda koje propisuje član 6. stav 1. Evropske konvencije. Također, ne postoje bilo kakvi relevantni dokazi koji bi osnovano mogli ukazivati na to da su te sudije bile pristrane pri donošenju osporene odluke, te da je time povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje.“⁴³ Dakle, imajući u vidu odluku Ustavnog suda, kao i praksu Suda BiH, Sud je prigovore odbrane optuženih odbio kao neosnovane i neutemeljene.

Relevantno materijalno pravo

---

⁴³ Odluka Ustavnog suda BiH broj: AP 1394/07 od 17.12.2009. godine, par. 65.

Izmijenjenom optužnicom Tužilaštva BiH, optuženom Kemal Čauševiću, na teret je stavljeno izvršenje krivičnih djela Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 1. KZ BiH, Pranje novca iz člana 209. stav 3. u vezi sa stavom 2. KZ BiH, te krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 220. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ BiH, a optuženom Anesu Sadikoviću izvršenje krivičnog djela Davanje dara ili drugih oblika koristi iz člana 218. stav 1. KZ BiH.

Krivično djelo Primanje dara ili drugih oblika koristi iz člana 217. KZ BiH glasi: (1) Službena ili odgovorna osoba u institucijama BiH, uključujući i stranu službenu osobu, koja zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist ili koja primi obećanje dara ili kakve koristi, da u okviru svojeg ovlaštenja izvrši što ne bi smjela učiniti ili da ne izvrši što bi morala izvršiti, *kaznit će se zatvorom od jedne do deset godina*. Odredbom stava 4. Istog člana je propisano da će se primljeni dar ili imovinska korist oduzeti.

Krivično djelo Davanje dara ili drugih oblika koristi iz člana 218. KZ BiH glasi: (1) Ko službenoj ili odgovornoj osobi u institucijama Bosne i Hercegovine uključujući i stranu službenu osobu ili međunarodnog službenika, učini ili obeća dar ili kakvu drugu korist, da u okviru svojeg ovlaštenja izvrši što ne bi smjela izvršiti ili da ne izvrši što bi morala izvršiti, ili ko posreduje pri ovakvom podmićivanju službene ili odgovorne osobe, *kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina*.

Krivično djelo Pranje novca iz člana 209. KZ BiH glasi: 1) Ko novac ili drugu imovinu za koju zna da su pribavljeni učinjenjem krivičnog djela primi, zamijeni, drži, njima raspolaže, upotrijebi u privrednom ili drugom poslovanju, ili na drugi način prikrije ili pokuša prikriti, a takav je novac ili imovina veće vrijednosti ili to djelo ugrožava zajednički ekonomski proctor Bosne i Hercegovine ili ima štetne posljedice za djelatnosti ili finansiranje institucija Bosne i Hercegovine, *kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina*. (2) Ako je počinitelj djela iz stava (1) ovog člana istovremeno i počinitelj ili saučesnik u krivičnom djelu kojim je pribavljen novac ili imovina iz stava (1) ovog člana, *kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina*. (3) Ako vrijednost novca ili imovinske koristi iz stava 1. ovog člana prelazi iznos od 200.000 KM, učinitelj će se kazniti *kaznom zatvora najmanje tri godine*. (4) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. i 2. ovog člana učinitelj postupio nehatno u odnosu na okolnost da su novac ili imovinska korist pribavljeni krivičnim djelom, *kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine*. (5) Novac i imovinska korist iz stavova od (1) do (4) ovog člana će se oduzeti.

Krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 220. KZ BiH glasi: (1) Službena ili odgovorna osoba u institucijama Bosne i Hercegovine, koja iskorištavanjem svog službenog položaja ili ovlaštenja, prekoračivši granice svog službenog ovlaštenja ili ne izvršivši svoje službene dužnosti, pribavi sebi ili drugom kakvu korist, drugom nanese kakvu štetu ili teže povrijedi prava drugog, *kaznit će se kaznom*

zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina. (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 50.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine. (4) Pribavljena korist bit će oduzeta.

Produženo krivično djelo iz člana 54. KZ BiH glasi: (1) Odredbe ovog zakona o sticaju krivičnih djela neće se primijeniti kada učinilac učini produženo krivično djelo. (2) Produženo krivično djelo je učinjeno kad je učinilac s umišljajem učinio više istih ili istovrsnih krivičnih djela koja s obzirom na način učinjenja, njihovu vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti koje ih povezuju čine jedinstvenu cjelinu. (3) Kada se radi o produženom krivičnom djelu istih zakonskih obilježja, sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za to krivično djelo. Ako se radi o istovrsnim krivičnim djelima, sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za najteže od tih djela.

Korupcijska krivična djela i krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti (XIX glava KZ BiH) među koje spadaju i krivična djela Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. KZ BiH, Davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 218. KZ BiH, Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 220. KZ BiH, predstavljaju protivpravna ponašanja upravljena protiv pravilnog funkcionisanja javnih službi koja vrše službena ili ovlaštena lica u vršenju svoje službene dužnosti ili u vezi sa njenim vršenjem. Ovaj vid krivičnih djela u današnje vrijeme spada u kategoriju kriminaliteta sa izrazito visokim stepenom opasnosti za društvo. To se ogleda ne samo u materijalnim posljedicama koje vršenjem ovih djela nastaju, već posebno u razaranju i remećenju osnovnih tokova društvenog života kroz napad na moralne vrijednosti društva. Među najvažnije međunarodne konvencije čiji sadržaj je kroz izmjene i dopune Krivičnog zakona BiH i entiteskih zakona inkorporiran u krivično zakonodavstvo BiH spadaju Konvencija protiv korupcije UN⁴⁴, a dan 11.12.2003. godine, kada je i započelo potpisivanje ove Konvencije je označen kao međunarodni dan borbe protiv korupcije, te Konvencija UN-a protiv transnacionalnog organizovanog kriminala.⁴⁵

---

⁴⁴ Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije (Convention against Corruption, usvojena rezolucijom 58/4 – 31.10.2003. godine, stupila na snagu 14.12.2005. godine, stupila na snagu u odnosu na BiH 26.10.2006. godine, objava "Službeni glasnik BiH" – Međunarodni ugovori 05/2006)

⁴⁵ Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organizovanog kriminala (Convention against Transnational Organized Crime, Palermo, 15.11.2000. godine, stupila na snagu u međunarodnom i unutrašnjem smislu 29.09.2003. godine, objava „Službeni glasnik BiH“ broj:03/2002

MERITORNE ODLUKE PO OPTUŽNICI

I Osuđujući dio

Opšta razmatranja i dokazni standardi

Rukovodeći se prvenstveno principom slobodne ocjene dokaza, zagwarantovanim odredbom člana 15. ZKP BiH, Sud je cijeli postupak vodio sa ciljem da se osigura da niko nevin ne bude osuđen, a da se učiniocu krivičnog djela izrekne krivičnopravna sankcija pod uslovima propisanim KZ BiH i u zakonom propisanom postupku (član 2. stav 1. ZKP BiH). U tom smislu, Sud je izvedene dokaze u ovom predmetu cijenio u skladu sa osnovnim načelima ZKP BiH i Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (EKLJP), nalazeći da nije prihvatljivo odlučivati na štetu optuženog, ako nema jasnih činjenica i dokaza protiv njega, što je u duhu pravnih načela *praesumptio innocentiae i in dubio pro reo*, te visokih zahtjeva dokaznog standarda, odnosno ispunjavanja zahtjeva u odnosu na najviši stepen vjerovatnosti postojanja bitnih činjenica za oglašavanje optuženog krivcem, a što je od suštinske važnosti za pravilno i zakonito presuđenje. Osim toga, Sud je dužan razmatrati i ocjenjivati dokaze koji idu u korist optuženog sa jednakom pažnjom kao i dokaze koji terete optuženog (član 14. ZKP BiH).

U skladu sa navedenim načelima, te principom slobodne ocjene dokaza, Sud je pažljivo razmotrio sve izvedene dokaze. Pritom, Sud podsjeća da je slobodna ocjena dokaza ocjena oslobođena pravnih pravila, koja bi *a priori* određivala vrijednost pojedinih dokaza. Vrijednost dokaza nije unaprijed određena, ni kvalitativno, ni kvantitativno. Ocjena dokaza obuhvata logičku i psihološku ocjenu. Iako ne postoje pravna, ni formalna pravila ocjene, ista je vezana za pravila ljudskog mišljenja i iskustva.

Prilikom ocjene iskaza svjedoka koji su svjedočili u ovom postupku, Sud je cijenio njihovo držanje i ponašanje tokom davanja iskaza, ispitao konzistentnost njihovih iskaza datih u sudnici, uporedio činjenice o kojima je određen svjedok svjedočio sa činjenicama koje su utvrđene od strane drugih svjedoka, te činjenicama utvrđenim materijalnim dokazima, a sve kako bi se utvrdilo da li su potkrijepljeni ili osporeni drugim dokazima u ovom predmetu.

Pored toga, pri ocjeni iskaza svjedoka, Sud je imao u vidu da pouzdanost iskaza jednog svjedoka zavisi od njegovog poznavanja činjenica, ali na pouzdanost iskaza u velikoj mjeri može uticati protek vremena, nestalnost ljudske percepcije, kao i traumatičnost samog događaja o kome svjedoči. Nedosljednosti u iskazu svjedoka ne znače same po sebi da sudsko vijeće koje postupa razložno to svjedočenje mora

odbaciti kao nepouzđano.⁴⁶ Slično tome, faktori kao što su vremenski razmak između događaja i svjedočenja, mogući uticaj trećih lica, nepodudarnosti, ili stresne okolnosti u vrijeme događaja ne isključuju automatski mogućnost da se Sud osloni na takav iskaz, pri čemu je Sud dužan uporediti, kako je naprijed navedeno, činjenice o kojima određeni svjedok svjedoči sa drugim provedenim dokazima.

Takođe, Sud na ovom mjestu nalazi bitnim dati obrazloženje u pogledu pojedinih relevantnih pitanja, koja se tiču prije svega, ocjene iskaza svjedoka i pitanja njihovog kredibiliteta. Naime, ovaj je krivični postupak od početka pratila izražena nevoljkost pojedinih svjedoka da daju iskaz na glavnom pretresu. Također, kod određenog broja svjedoka bila je primjetna određena doza nelagode i uznemirenosti, poput svjedoka Osmana Jamakovića koji nije želio ući u sudnicu čak ni u pratnji službenika Odjeljenja za podršku svjedocima Suda BiH, insistirajući da prvo razgovara sa tužiocem, zatim svjedoka Fahrudina Halilovića, koji je pred Sudom objasnio da u istrazi nije spominjao određene činjenice u vezi sa Čauševićem, jer je po izlasku iz zgrade Čaušević znao da je on bio u Tužilaštvu, te dodao da mu nije drago ni što iznosi činjenice o kojima govori na glavnom pretresu, kao i svjedoka Dalibora Guzijana koji je prije svjedočenja zatražio da mu se dodijele mjere zaštite, navodeći kao razlog činjenicu da Čaušević ima njegovu izjavu koju je dao tužiocu, izražavajući strah da, ukoliko to sve izađe u medijima, da bi mogao biti sankcionisan na poslu (jer je još uvijek zaposlen u UIO BiH, a šef mu je Goran Marinković).

Određeni svjedoci, poput A. S. i Dženana Sadikovića, na glavnom pretresu su u cijelosti odstupili od iskaza datog u istrazi. Pritom, ovi svjedoci nisu bili u mogućnosti dati adekvatno obrazloženje zašto mijenjaju iskaze, pa je tako svjedok A. S., na pitanje Suda zašto je promijenio iskaz, naveo da nema objašnjenje, dok je svjedok Dženana Sadiković, nakon što je tužilac pročitao veći dio iskaza iz istrage, izjavio da se ničega ne sjeća. Tužilac je potom pročitao posljednju rečenicu u zapisniku, u kojoj je navedeno da je svjedok slušao glasno diktiranje i da nema primjedbi na zapisnik, ali je svjedok i dalje ostao pri neuvjerljivoj tvrdnji da izjavu nije pročitao, što ukazuje na nastojanje svjedoka da na ovaj način, u što većoj mjeri umanje krivičnu odgovornost optuženog Anesa Sadikovića.

Također, neke svjedoke je bilo potrebno podsjetiti na određene dijelove izjava koje su dali na zapisnik u istrazi poput svjedoka Bogdana Novakovića, Nasera Orića, Besima Jahića, Ferhata Peštalića, Anele Čavrk, Enesa Gonjanina, kako zbog protoka vremena, tako i zbog nastojanja određenih svjedoka da pruže što manje informacija, odnosno da u što većoj mjeri umanje ulogu optuženih. Ipak, svjedoci su u pogledu činjenica bitnih za

---

⁴⁶ MKSJ, presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Čelebić*, paragraf 485 i 496 – 498.

predmet optuženja, na kraju mahom potvrđivali da je istina ono što je navedeno u istrazi, ostajući kod tih i takvih izjava. Sud će se u nastavku dotaći tih spornih izjava, ali je bilo neophodno, radi preglednosti i izbjegavanja ponavljanja, na ovome mjestu istaći ovo generalno zapažanje, koje je primjenjivo u odnosu na veći broj saslušanih svjedoka.

Istovremeno, Sud je imao u vidu da se saglasno praksi ESLJP, Sud, iako je obavezan dati razloge za svoju odluku, ne mora detaljno baviti svakim argumentom koji je iznijela neka od strana u postupku i da nije dužan baviti se svakim dokazom⁴⁷, nego je u smislu odredbi članova 15. i 281. ZKP BiH, dužan da se bavi, u prvom redu onim dokazima koji su nužni za ostvarenje svrhe konkretne presude, iz čega proizlazi da nije nužno raspravljati baš o svakom dokazu.⁴⁸ Iz naprijed navedenih standarda uspostavljenih judikaturom ESLJP, dakle proizlazi da je obaveza Suda da, iako presudu donosi na temelju savjesne ocjene svih izvedenih dokaza, u obrazloženju izloži samo one dokaze koji su bili od značaja za njeno donošenje. Upravo se navedenim standardom Sud vodio u osuđujućem dijelu presude.

Tačka 1. izreke presude

Nakon što je cijenio sve izvedene dokaze, kako optužbe tako i odbrane, te dovodeći ih u međusobnu vezu, Sud van razumne sumnje nalazi dokazanim da je optuženi Kemal Čaušević, radnjama opisanim u tački 1. izreke presude počinio krivično djelo Primanje dara ili drugih oblika koristi iz člana 217. stav 1. KZ BiH, u vezi sa članom 54. KZ BiH, a optuženi Anes Sadiković krivično djelo Davanje dara ili drugih oblika koristi iz člana 218. stav 1. KZ BiH, u vezi sa članom 54. KZ BiH.

U suštini, Tužilaštvo tereti optuženog Čauševića da je u okviru svoje funkcije direktora UIO BiH, u periodu od početka 2007. godine do februara 2011. godine, od optuženih Anesa Sadikovića i Sedineta Karića, uvoznika tekstila, zahtijevao i primio dar, te da je nezakonito i u namjeri sticanja protupravne imovinske koristi, dogovorio sa istim, da će kroz poslovanje UIO BiH i svojim odlukama i položajem, u svojstvu direktora UIO BiH favorizirati njihove firme kao uvoznike tekstila, a na štetu ostalih uvoznika, na način da će im obezbijediti da im se prilikom uvoza robe na carini priznaju fakture za robu koju uvoze, a koje oni prezentuju carinicima, iako je znao da su na fakturama prikazane manje cijene robe od stvarnih cijena, da im se roba koju dovezu na carinu neće detaljno pregledati i da će isti dan proći carinu bez zadržavanja.

---

⁴⁷ ESLJP je tako zauzeo stanovište da: „[S]udovi nisu dužni da daju detaljne odgovore na svako pitanje.“ Vidi *Van de Hurk vs the Netherlands*, 19.april 1994. godine, str. 61.

⁴⁸ Vidjeti presudu Pretresnog vijeća MKSJ u predmetu *Tužilac protiv Dar ja Kordića i Marja Čerkeza*, predmet br.IT-95-14/2-T od 26.2.2001. godine, paragraf 20., te presudu Žalbenog vijeća u istom predmetu broj: IT-95-14/2-A od 17-12-2004. godine, paragraf 382.

Dakle, optuženom Kemal Čauševiću Tužilaštvo BiH stavilo je na teret pravo pasivno podmićivanje koje se sastoji u činjenici da je optuženi zahtijevao i primio dar, da u okviru svoje funkcije direktora UIO BiH u periodu od početka 2007. godine, do februara 2011. godine, izvrši nezakonitu službenu radnju. Optuženom Anesu Sadikoviću stavljeno je na teret da je službenoj osobi u institucijama BiH učinio dar da u okviru svoje funkcije izvrši što ne bi smjela izvršiti (pravo aktivno podmićivanje).

Naime, krivično djelo iz člana 217. KZ BiH čini službeno ili odgovorno lice u institucijama BiH, uključujući i strana službena lica, koje zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist za sebe ili drugo lice ili koje primi obećanje dara ili kakve koristi za sebe ili drugo lice da u okviru svog ovlaštenja izvrši nešto što ne bi smjelo izvršiti ili da ne izvrši nešto što ne bi moralo izvršiti (stav 1.); ili da izvrši nešto što bi inače moralo izvršiti ili da ne izvrši nešto što i inače ne bi smjelo izvršiti (stav 2.); ili koje nakon vršenja ili nevršenja iz stavova 1. i 2., a u vezi s tim, zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist (stav 3.). Iz navedenog proizlazi da ovo krivično djelo, koje se kod nas označava i kao tzv. pasivno podmićivanje ima tri oblika: pravo, nepravo i naknadno pasivno podmićivanje.

Pravo pasivno podmićivanje (stav 1.) postoji kada službeno ili odgovorno lice zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist ili primi obećanje dara ili kakve koristi, da u okviru svog ovlaštenja izvrši radnju koju ne bi smjelo izvršiti ili da ne izvrši radnju koju bi moralo izvršiti. *Radnja izvršenja* kod ovog oblika primanja dara sastoji se u *zahtjevanju ili primanju dara, primanje kakve druge koristi, primanje obećanja dara, te primanje obećanja kakve druge koristi* za sebe ili drugo lice. Za postojanje djela je irelevantno od koga je potekla inicijativa za podmićivanje, da li od davaoca ili primaoca dara. Zahtijevanje dara se može sastojati u svakom postupanju iz kojeg se može zaključiti da službeno lice traži navedenu protuuslugu za preduzimanje ili nepreduzimanje službene radnje. Zahtijevanje ili primanje dara treba da je povezano sa službenom radnjom službenog ili odgovornog lica, odnosno neophodno je da se time službeno lice obavezuje da u okviru svog službenog ovlaštenja *izvrši ili ne izvrši službenu radnju koju ne bi smjelo, odnosno koju bi moralo izvršiti*. U pitanju su dakle nezakonite, nedopuštene radnje. Ovdje *učinilac za nagradu nezakonito postupa*.

Izvršilac djela u svim oblicima može biti samo službeno ili odgovorno lice u institucijama BiH, uključujući i strana službena lica. U tom smislu, odredbom člana 1. tačka 3. KZ BiH je propisano da je službeno lice izabrani ili imenovani funkcioner u organima zakonodavne, izvršne i sudske vlasti BiH i u drugim državnim i upravnim ustanovama ili službama koje vrše određene upravne, stručne i druge poslove u okviru prava i dužnosti vlasti koja ih je osnovala; lice koje stalno ili povremeno vrši službenu dužnost u navedenim upravnim organima ili ustanovama; ovlašteno lice u privrednom društvu ili u drugom pravnom licu kojem je zakonom ili drugim propisom donesenim na

osnovu zakona povjereno vršenje javnih ovlaštenja, a koje u okviru tih ovlaštenja obavlja određenu dužnost; te drugo lice koje uz naknadu ili bez naknade obavlja određenu službenu dužnost na osnovu ovlaštenja iz zakona ili drugog propisa donesenog na osnovu zakona. Subjektivnu stranu djela čini *direktni umišljaj, te pokušaj ovog krivičnog djela n.je moguć*. Za djelo iz stava 1. propisana je kazna zatvora od jedne do deset godina, a za djelo iz stavova 2. i 3. od šest mjeseci do pet godina. U stavu 4. člana navedene odredbe predviđeno je obavezno oduzimanje primljene koristi.

Iz zakonskog opisa krivičnog djela iz člana 218. KZ BiH se vidi da se radi o drugom obliku korupcije koji je funkcionalno povezan sa krivičnim djelom iz člana 217. KZ BiH. U svojoj biti ovo djelo predstavlja navođenje službenog ili odgovornog lica na povredu zakonitog vršenja službe. Za razliku od ostalih krivičnih djela iz ove grupe koja mogu da vrše samo službena lica, krivično djelo davanja dara ili kakve druge koristi čine lica koja nemaju svojstvo službenog lica, i kada to čine službena lica, ona to ne čine u vršenju službe. Pravo aktivno podmićivanje postoji kada neko službenom ili odgovornom licu u institucijama BiH, uključujući i strano službeno lice, učini ili obeća poklon ili kakvu drugu korist da ono u granicama svog ovlaštenja obavi službenu radnju koju ne bi smjelo učiniti ili da ne izvrši radnju koju bi moralo izvršiti ili ko posreduje pri ovakvom podmićivanju službenog ili odgovornog lica. Izvršilac krivičnog djela može biti svako lice. Subjektivnu stranu djela čini umišljaj.

1. Bitna zakonska obilježja krivičnog djela Primanje dara ili drugih oblika koristi iz člana 217. KZ BiH čine: a) zahtijevanje ili primanje dara, odnosno kakve druge koristi od strane službene osobe za sebe ili drugo lice; b) dar ili kakva druga korist treba da se zahtijevaju ili primaju u vezi sa službenim radnjama; c) dar ili kakva druga korist.

2. Bitna zakonska obilježja krivičnog djela Davanje dara ili drugih oblika koristi iz člana 218. KZ BiH čine: a) davanje ili obećanje dara ili kakve druge koristi; b) dar ili druga korist treba da su učinjeni ili obećani službenoj osobi u vezi sa vršenjem nezakonite službene radnje ili neizvršenjem zakonite službene radnje.

Prije nego se upusti u razmatranje činjeničnog utvrđenja, Sud je utvrdio svojstvo optuženog kao službene osobe u institucijama BiH, u vrijeme izvršenja inkriminisanog krivičnog djela, a imajući u vidu definiciju službene osobe, datu kroz odredbu člana 1. tačka 3. KZ BiH. Naime, Sud nalazi da je optuženi u spornom periodu, odnosno od osnivanja UIO BiH do mjeseca februara 2011. godine, obavljao funkciju direktora UIO BiH, koju činjenicu potvrđuju saslušani svjedoci, kao i materijalna dokumentacija uložena u spis. Tako svjedok Edin Čano, u svom iskazu na glavnom pretresu navodi da je u UIO BiH zaposlen od njenog osnivanja, te da je na poslovima vozača direktora Čauševića radio do 2011. godine. Svjedok Ramiza Džananović potvrdila je na glavnom pretresu da

je u periodu 2007-2010. godine, radila u Odsjeku za poreze, u RC Sarajevo, te da je obavljala određene poslove za direktora, na način da je po prijemu stranaka, kada je direktor bio u upravi, usluživala goste koji mu dođu. Dakle, da je ova činjenica bila dobro poznata kako svim svjedocima Tužilaštva BiH, tako i svjedocima odbrane, potvrđuju u svojim iskazima na glavnom pretresu i svjedoci Elvedin Rizvan, Bogdan Novaković, Hazim Mujezinović, Mensud Halilović, Neđad Dervišić, Mehmedalija Osmić, Naser Orić, Zorica Drljača, Edvin Alibašić.

I sam optuženi Kemal Čaušević potvrdio je na glavnom pretresu, prilikom saslušanja u svojstvu svjedoka, da je obavljao funkciju direktora UIO BiH u spornom periodu, navodeći tom prilikom da je na poziciju direktora imenovan dana 08.12.2003. godine, na petogodišnji mandat, na osnovu javnog konkursa koji je objavilo Vijeće ministara. Kao direktor je preuzeo nadležnost tri bivše carinske uprave (RS, FBiH i Brčko Distrikt), te je u januaru 2004. godine, predložio Upravnom odboru plan organizacionog restrukturiranja navedenih uprava. Zvanično su spojeni u UIO BiH dana 29.10.2004. godine, uspostavili su protokol i preuzeli arhivu ranijih carinskih administracija. Istakao je još da je cijelo vrijeme rukovodio UIO BiH sve do novembra 2011. godine, pojašnjavajući da je nakon isteka mandata 2008. godine, bio u tehničkom mandatu, te da je razriješen dužnosti 24. februara 2011. godine⁴⁹.

Branilac optuženog u završnoj riječi pokušao je osporiti status optuženog u svojstvu direktora nakon 08.12.2008. godine (kada mu je istekao mandat), međutim, Sud ovakve navode nije mogao prihvatiti. Naime, pored naprijed navedenih svjedoka i svjedok Edvin Alibašić, koji je bio zaposlen u UIO BiH u periodu od 2007/2011. godine, na mjestu šefa kabineta direktora, izjavio je pred Sudom da je u spornom periodu radom UIO BiH rukovodio direktor kojem je 2008. godine istekao mandat, dodajući da je on i nakon ovog perioda nastavio obavljati dužnost direktora. Dakle, kao nesporno je utvrđeno da je optuženi u kritičnom periodu imao svojstvo službene osobe u institucijama BiH, a koje je svojstvo potrebno utvrditi, budući da je predmetno krivično djelo određeno svojstvom počinioca (*delicta propria*).

1a) Zahtijevanje ili primanje dara, odnosno kakve druge koristi od strane službene osobe za sebe ili drugo lice

Da je optuženi Kemal Čaušević, u svojstvu direktora UIO BiH, stupio u kontakt sa uvoznicima tekstilne robe, optuženim Anesom Sadikovićem i Sedinetom Karićem, da je zahtijevao primanje dara u vidu novca i da je primio novac koji predstavlja dar, Sud je utvrdio prije svega iz iskaza svjedoka Sedineta Karića. Iskaz ovog svjedoka Sud je ocijenio kao istinit, te u bitnim, činjeničnim dijelovima potkrijepljen drugim dokazima,

⁴⁹ Nasatavk pretresa od 18.04.2019. godine

iskazima svjedoka i materijalnim dokazima. Sud je svjedoku u potpunosti poklonio vjeru i u dijelu činjenica o kojima samo on svjedoči, s obzirom da je iskaz svjedoka u cjelini uvjerljiv i logičan, a njegova tačnost potvrđena drugim izvedenim dokazima.

Tako svjedok Sedinet Karić, u svom iskazu na glavnom pretresu, navodi da se nakon uspostave UIO BiH 2005. godine, uvoz robe iz Mađarske i Turske nije mogao vršiti preko fizičkih lica, nego preko firmi, te je od tog perioda uvezio na firme „Sidoil“, „Obitex“, „KS Obitex“ i kasnije „Zlatnik“. Najveći uvoznik za BiH je bio Anes Sadiković, zatim on, pa ostali, pojašnjavajući da je od 10 kamiona koji sedmično dođu na Arizonu 6 kamiona pripadalo Sadikovićima, 2 kamiona su bila njegova, a ostala 2 od drugih uvoznika.

Iskaz Karića u ovom dijelu potvrđuje i svjedok Ahmed Šerifović, šef CI Bijeljina u to vrijeme, navodeći, da su u kritičnom periodu najveći uvoznici tzv. „pijačarskih roba“ bile firme „Janus“, „EkoSan“, „Obitex“, „Modatesami“, a kasnije se spominju i firme „Zlatnik“ i „Dančeprom“. Takođe, svjedok Adnan Kulenović koji je u periodu od 2007/2011. godine, radio na poslovima šefa za carine RC Banja Luka, naveo je na glavnom pretresu da su najveći uvoznici tekstila bile firme „Ekosan“ i „KS Obitex“, dodajući da je tekstil unutar UIO BiH prepoznat kao rizična roba, te da je bilo problema oko uvoza.

Svjedok Sedinet Karić opisao je dalje u svom iskazu na glavnom pretresu, da je optuženog Čauševića upoznao 2007. godine, preko Almira Kadića koji ga je, kako navodi, „uvezao u taj sistem prvi put“. Sastao se sa optuženim Čauševićem u restoranu Šeher kod Banja Luke, početkom 2007. godine. Čaušević je znao da se on bavi uvozom tekstilne robe iz Mađarske, Turske i Kine, za fizička i druga pravna lica, kao i da carini robu u Mostaru, Sarajevu, i Travniku. Nakon upoznavanja, povelu su razgovor oko carinjenja te robe. Razgovarali su da svjedok i dalje nastavi uvoziti robu, na način da optuženom Čauševiću za svaki uvezeni kamion robe daje po 1000,00 KM, a da će mu zauzvat, optuženi Čaušević omogućiti da se roba koju uvozi neće zadržavati na carini, neće detaljno pregledati i da mu se neće povećavati cijene robe upisane na fakturama koje su pratile tu robu. Svjedok je pojasnio da je Anes Sadiković saznao da se on sastajao sa Kemalom Čauševićem, te mu je i svjedok sam to rekao i pitao ga želi li i on s njim da ode na sastanak u Banja Luku u restoran Šeher, gdje je Čaušević spavao.

Zajedno su otišli na sastanak kod Čauševića i sve što je svjedok Karić prethodno prihvatio, na način kako je to opisao, prihvatio je i Anes Sadiković, tako da su poslovali na isti način i pod istim uslovima, odnosno da je i optuženi Anes Sadiković davao dar u vidu novca u iznosu od 1.000 KM po kamionu optuženom Čauševiću, a da se Čaušević obavezao da mu se roba koju uvozi neće zadržavati na carini, neće detaljno pregledati i da mu se neće povećavati cijene robe upisane na fakturama koje su pratile tu robu. Anes je znao Čauševića i prije odlaska u Banja Luku, ali se „pravio“ da ga ne zna, te da

je saradnja između njih počela nakon sastanka u Banja Luci. Sadiković je uvezao na više firmi, kao što su „Eko San“, „Sa tours“, „Janus“. Od tih sastanaka i razgovora sa optuženim Čauševićem više nisu imali problema prilikom carinjenja robe i priznavanja fakturane vrijednosti robe. Dakle, iz ovakvog postupanja optuženog Čauševića, Sud je nesumnjivo zaključio da je optuženi Čaušević, kao službeno lice, zahtijevao dar u vidu novca od Anesa Sadikovića i Sedine Karića.

Svjedok Karić je kazao da je po proteku par mjeseci od sastanka u Banja Luci (svjedoka, Anesa i Čauševića), održan sastanak u Kladnju. Svjedoka je pozvao optuženi Čaušević i rekao da će Ahmed Šerifović, šef carine Bijeljina, doći u hotel Bosna u Kladnju i da i on dođe. Kad je stigao, njih dvojica (Čaušević i Šerifović) su već bili tu. Sastanak je Čaušević organizovao povodom razgovora da svjedok ubuduće carini robu na carinskom terminalu CI Bijeljina, te da zauzvrat daje novac i Šerifoviću i od tog sastanka u Kladnju počeo je cariniti robu u Bijeljini. Na tom sastanku Čaušević je zahtijevao dar i za Šerifovića, govoreći svjedoku da „pripazi i Šerifovića“ i da mu daje 300 KM po kamionu, dodajući da je na to pristao, ali da je on davao 500 KM, jer mu je Šerifović naknadno tražio veći iznos, rekavši mu da ima i druge carinike kojima mora platiti da ne bi bilo problema. Pojasnio je da je Ahmedu Šerifoviću davao novac kao šefu CI Bijeljina, kao i carinicima u toj ispostavi, iz razloga da bi sistem bio uvezan i da bi svi bili zadovoljni. Svjedok pojašnjava da, u situaciji, kada ima 6 kamiona mjesečno, u tom slučaju zapakuje 3.000 KM i preda u koverti Ahmedu Šerifoviću na mjestu gdje dogovore, a po šoferima pošalje i za carinike po 100 KM, jer su govorili da neće džaba da rade i da im šefovi ništa ne daju, tako da je i njima davao, sve u zavisnosti koliko ima robe i kamiona. Dalje objašnjava da je za jedan kamion sa robom koji dođe na terminal u CI Bijeljina od direktora Uprave do carine izdvajao od 1.500-2.000,00 KM, od toga je 100,00 KM išlo carinicima na ulazu koji pregledaju robu, njihovom šefu Šerifoviću 500,00 KM, a Čauševiću 1.000,00 KM po kamionu. Novac je Čauševiću davao periodično, sakupi oko 20-30 kamiona, znači svakih mjesec do mjesec i po je plaćao.

2a) Davanje ili obećanje dara ili kakve druge koristi

Da su optuženi Anes Sadiković i Sedinet Karić pristali da optuženom Kemalu Čauševiću, direktoru UIO BiH, za navedene usluge, na mjesečnoj osnovi daju dar u vidu novca u iznosu od 1.000,00 KM po kamionu, (radnja uručivanje novca primaocu), a optuženi Kemal Čaušević primao takav dar, na lokacijama koje je određivao Čaušević i to u ..., u zgradi gdje živi optuženi Čaušević, u sobi hotela Šeher u Banja Luci, gdje je isti boravio dok je bio direktor UIO BiH, zatim u kancelariji Čauševića u UIO BiH, te drugim mjestima koje bi on odredio, proizlazi iz iskaza svjedoka Karića koji je pred Sudom na jasan i detaljan način pojasnio da je novac davao u stanu Čauševića, zatim u zgradi UIO BiH, a najčešće je davao u hotelskoj sobi u Šeheru, u Banja Luci, dodajući da hotel nije

velik, skriven je i nekako zavučen. Novac je davao po sistemu broj kamiona x 1.000,00 KM, dodajući da je nekoliko puta bio i Anes s njim kad su davali novac i to je bilo u toj istoj sobi u Šeheru.

Susrete u hotelu Šeher u Banja Luci, u kojem je optuženi Čaušević boravio, pored svjedoka Karića potvrđuju i svjedoci Edin Čano, Mensud Halilović, Šemsudin Mujčinović, Besim Jahić, Ferhat Peštalić, A. S.

Tako je svjedok Edin Čano, zaposlen na mjestu vozača optuženog Čauševića, pojasnio pred Sudom da je većinu vremena sa direktorom provodio u Šeheru u Banja Luci, opisujući to kao neki motel na ulazu u Banja Luku, te da je svakodnevno išao u isti po direktora. Svjedok je potvrdio da je Anesa Sadikovića jedne prilike vidio u sobi kod direktora u motelu Šeher, kada ga je direktor pozvao da uzme neke stvari.

I svjedok Mensud Halilović (bivši vozač Sadikovića), potvrdio je na glavnom pretresu da je često vozio Anesa Sadikovića za Banja Luku. Dva puta ga je odvezao u motel Šeher do direktora Čauševića, pojašnjavajući da je za vrijeme trajanja sastanka ostajao u autu ili išao da prošeta, a nakon što sastanak završi, Sadiković bi mu telefonom javio da dođe po njega. Svjedok je potvrdio da je vidio Anesa sa „Sidom“ (Sedinet Karić) dva puta, oba puta u Šeheru.

Navedeno potvrđuje i svjedok Šemsudin Mujčinović, koji je u kritičnom periodu bio zaposlen na mjestu vozača u firmi Sedinet Karića. Naveo je da poznaje optuženog Čauševića i Anesa Sadikovića, te dodao da je vozio Karića dva puta, negdje 2008/09 godine, u motel Šeher u Banja Luku. Sedinet je ušao u motel, a on ga je čekao ispred, dodajući da je tu bio šofer Anesa Sadiković, po imenu Menso i da su zajedno tu čekali. Ova činjenica mu je poznata, jer mu je sam vozač rekao da je dovezao Sadikovića, a to mu je potvrdio i Sedinet u autu, kad su se vraćali kući, rekavši da je bio sa Sadikovićem i Čauševićem. Potvrdio je da je pored Banja Luke vozio Karića i u Sarajevo više puta, ali ne zna s kim se tada sastajao, te da je vozio i suprugu Karića u Banja Luku dva puta, u zgradu UIO kod Čauševića, kad je Karić otišao u zatvor.

Svjedok Besim Jahić, u svom iskazu na glavnom pretresu, kao i u izjavi datoj na zapisnik iz istrage, pojasnio je da je par puta sa Sedinetom Karićem išao na njegove sastanke sa Kemalom Čauševićem, direktorom Uprave, ali da nije prisustvovao sastancima, nego je čekao u autu, a to se sve dešavalo u hotelu Šeher u Banja Luci, gdje je Kemal Čaušević boravio. On bi ostao u autu, a Karić bi ušao unutra, dodajući da je tu bio i neki restoran i bazen.

I svjedok A. S., u izjavi datoj na zapisnik iz istrage od 07.07.2014. godine (DT-2), potvrdio je da je sa Anesom išao u Banja Luku. Sjeća se da bi mu po dolasku tamo, Anes rekao da ga sačeka u vozilu, a on bi otišao da se vidi s nekim u hotelu koji se, kako svjedok opisuje, nalazi na ulazu u Banja Luku iz pravca Jajca. Anes mu je još rekao da on ne bi trebao da zna ko je osoba sa kojom se treba naći u hotelskoj sobi.

Obrana optuženog Čauševića pokušala je izvođenjem svojih dokaza, saslušanjem svjedoka Džemila Kobilja i kroz uloženu materijalnu dokumentaciju (Akt grada Banja Luka - Kabinet gradonačelnika broj: 23-059-573/2018 godine od dana 16.07.2018. godine sa Rješenjem broj 03-360-413/07 od dana 03.02.2003. godine - OI.58 i OII.4), pobiti navode svjedoka Karića, da je u kritičnom periodu novac optuženom donosio u hotelskoj sobi u Šeheru, navodeći da je hotel izgorio i da je isti obnovljen tek 2009. godine. Za Sud nije sporno da je u hotelu bio požar, te da je isti dobio upotrebnu dozvolu 2009. godine, a kako to u svom iskazu pojašnjava svjedok Džemil Kobilj. Međutim, sam svjedok, opisujući objekat čiji je vlasnik, navodi da je imao restoran koji je bio uz bazen, te da je tu bila i jedna kancelarija i jedna soba za nuždu u kojoj je optuženi Čaušević spavao. I svjedok Edvin Alibašić koji je u to vrijeme bio na poziciji šefa kabineta direktora, pojasnio je pred Sudom da je u periodu od 2007-2011. godine, direktor boravio u restoranu Šeher, dodajući da je znao i negdje drugo prespavati, ali da je Šeher bio osnovni smještaj. Poznato mu je da je bio požar 2005/06 godine, ali kako navodi, hotel nije totalno stradao, a to mu je poznato, jer je išao tamo na doručak često.

Nadalje, iz iskaza Sedineta Karića proizlazi da se sa optuženim Čauševićem sastajao i u zgradi UIO BiH, u njegovoj kancelariji, a svraćao je i u kancelariju kod Hajrudina Lagumdžije, pomoćnika Čauševića i tu je čekao dok Čaušević ne bude slobodan da ga primi. Ovu činjenicu potvrđuje i svjedok Hajrudin Lagumdžija, navodeći da je Karić dolazio u njegovu kancelariju, da ga je u zgradi UIO vidio nekoliko puta, a u par navrata ga je spojio sa Čauševićem.

Da su Sedinet Karić i Anes Sadiković dolazili kod optuženog Čauševića u zgradu UIO BiH, proizlazi i iz iskaza svjedoka Osmana Jamakovića, zaposlenog u UIO BiH, na mjestu recepcionera od 2007. godine. Svjedok je pojasnio na glavnom pretresu da je direktor Čaušević imao kancelariju u RC Sarajevo na zadnjem spratu u ul. Đoke Mazalića 5, te da je dolazio često u RC Sarajevo, većinom petkom, nekada i četvrtkom. Potvrdio je da je Čauševiću u kancelariju dolazio Ramiz Delalić, Anes Sadiković, Sedinet Karić, Naser Keljendi, te da je bilo u pitanju više dolazaka, ne zna tačno. Da su navedena lica dolazili u RC Sarajevo, svjedoku je poznato iz dokumenata koja su isti pokazivali na recepciji prilikom ulaska u zgradu. Naveo je da je po nalogu Čauševića, svaki put morao da ga nazove kada neko želi da ga posjeti, te da mu je isti rekao da se te osobe ne evidentiraju u knjigu dolazaka, tako da on te osobe nije ni evidentirao.

Opisujući susrete sa optuženim Čauševićem u Sarajevu, svjedok Karić je pojasnio da su se viđali u Kemalovim stanovima koji se nalaze kod .... Istakao je da se oba stana optuženog nalaze u istoj zgradi, jedan stan je bio u potkrovlju zgrade, a da se drugi stan u kojem je takođe bio, nalazi u sredini zgrade i renovirao se. Jedan put su tu bili sami, a u tom drugom stanu je bio sa prijateljem koji se zove Ferhat Peštalić. Iskaz Karića u ovom dijelu potvrđuju svjedoci Besim Jahić i Ferhat Peštalić.

Svjedok Besim Jahić, u svom iskazu na glavnom pretresu, te u izjavi datoj na zapisnik iz istrage od 26.01.2017. godine (DT-13), potvrdio je da je jedne prilike dovezao Sedineta do Katedrale u Sarajevu kako bi se Karić sastao sa optuženim Čauševićem. Vozili su se pravcem Bašaršija – Katedrala i u jednom momentu Karić mu je rekao da zaustavi auto, izašao je, a njemu je rekao da se vozi po gradu dok on nešto ne obavi i da će ga pozvati kad završi. On je potom vozilom produžio „naniže“ i vidio je da se sa desne strane nalazi pijaca, dodajući da je sa televizije shvatio da je to pijaca Markale, te da je Kariću zaustavio vozilo „negdje poviše Katedrale“.

Svjedok Ferhat Peštalić potvrdio je na glavnom pretresu, te na zapisnik iz istrage da ga je, koliko se sjeća, 2010. godine, Sedinet pozvao da idu u Sarajevo, na što je on pristao. Odveo ga je u jednu kancelariju u zgradi koja se nalazi pored Markala i Staklenog grada, a u toj kancelariji ih je dočekaio Kemal Čaušević. Kada ga je Sedinet predstavio Kemal Čauševiću on je rekao: „Pa ti Pero dođe na kraju mog mandata“. Kratko se zadržao u toj kancelariji, a suština susreta je bila da on Čauševiću potvrdi da Sedinet ne vrši uvoz robe preko njegove firme, odnosno da ne laže Kemala za broj uvezenih kamiona, što je on i potvrdio, rekavši mu da Sido radi sam, a on sam. Nakon toga on je izašao iz kancelarije, a Sedinet je ostao s njim još 10-15 minuta.

I ... optuženog Anesa Sadikovića, A. S., potvrdio je u svojoj izjavi datoj na zapisnik u Tužilaštvu BiH (DT-2), da se Kemal Čauševiću davao novac u Staklenom gradu, izjaviši da je jedne prilike, dok se nalazio u kući, vidio kako otac (Kasim Sadiković) priprema „poveću“ kovertu u koju je stavio jako puno novca u krupnim apoenima. Ne zna tačno koliko je novca bilo, ali je siguran da je bilo preko 20.000,00 KM, nakon čega je sa ocem otišao na kafu u Stakleni grad u ulicu Ferhadija, kako bi se vidio sa nekim čovjekom i dao mu novac. Dok su sjedili u kaficu u Staklenom gradu, za sto im je prišao i sjeo Kemal Čaušević. Tu su se zadržali nekih 15 minuta, odnosno popili su kafu, nakon čega su ustali i sva trojica otišli u haustor zgrade u ... koji je prethodno otključao Kemal Čaušević. Kada su ušli u taj zatvoreni prostor gdje su bili sami, vidio je da mu je otac predao prethodno opisanu kovertu sa novcem. Poslije više nikada nije sjedio sa Kemalom Čauševićem, ali je kasnije, kada se uključio u porodične poslove i kada je vidio sa kojim problemima se firma susreće od strane UIO BiH, shvatio da je taj vid reketiranja od strane

Kemala Čauševića trajao duži niz godina i počeo je povezivati sve i prisjećati se majke koja je u kući plakala dok je pakovala kovertu sa novcem, a koje je njegova porodica morala davati da bi firma funkcionisala.

Takođe, iz iskaza svjedoka Fahrudina Halilovića proizlazi da je optuženog Čauševića viđao u ..., dodajući da je Kemal tu kupio nadogradnju od gospodina Borisa Jeličanina, da nije tu živio, ali je imao namjeru da živi, a inače je živio na „Čaršiji“. Bili su u prijateljskim odnosima, svaki dan su bili zajedno, pili kafu, družili se. Sjedio je jedne prilike u kafiću Epoha u Staklenom gradu sa Ramizom Delalićem, tu su još bili Anesov otac i Čaušević. Pili su kafu i razgovarali, a onda mu je u jednom trenutku Delalić rekao da imaju jedan razgovor koji on ne bi trebao slušati i da se izmakne od stola. Ustao je od stola i krenuo da prošetati i tada je vidio momka starosti oko 30 godina kako silazi niz stepenice i prilazi prema njima. Sjeća se da mu je nešto ..., mislio je da imao neku povredu, a kasnije je saznao da je to Anes Sadiković. Vidio je da je Anes prišao stolu gdje su sjedili Delalić, Čaušević i Anesov otac.

Zajedničke susrete optuženih Čauševića i Anesa Sadikovića, te Sedineta Karića, Kasima Sadikovića, Ramiza Delalića, opisao je pred Sudom i svjedok Almir Kadić, koji je u kritično vrijeme radio kao konobar u kafiću „Kiborg“, u Štrosmajerovoj ulici u Sarajevu, čiji je vlasnik bio Ramiz Delalić. Pojasnio je da odlično poznaje optuženog Čauševića, te da su bili u dobrim prijateljskim odnosima. Anesa Sadikovića, njegovog oca, te Sedineta Karića, upoznao je u kafiću u kojem je radio. Vidio je jedan dan dok je bio u smjeni, Ramiza Delalića, Kasima Sadikovića i Anesa Sadikovća da sjede, poslije je došao Čaušević, zadržao se desetak minuta i otišao, a Sedinet je kasnije sjeo sa Ramizom. Anesov otac se sastajao tu par puta sa Ramizom, pojašnjavajući da je Ramiz često tražio od njega telefon da pozove Čauševića da dođe. Naveo je da je jedne prilike vidio kovertu A4 formata koju je izvadio Kasim Sadiković kad je sjedio sa Ramizom, nakon čega ga je Ramiz zovnuo i rekao „odnesi ovo do Kemala“. Odgovorio je da zbog obaveza u radnji ne može otići, ali kasnije ga je Ramiz opet pozvao i rekao da to odnese. Odnio je to Kemal, pojašnjavajući da je njegov stan udaljen od Kiborga nekih 70-100 m, ali Kemal mu je rekao da vrati kovertu Ramizu. Kovertu je stavio na sto između Ramiza i Kasima, ne zna šta je dalje bilo s tim, zna da je Kemal par dana prije toga sjedio s njima.

1b) Dar ili kakva druga korist treba da se zahtijevaju ili primaju u vezi sa službenim radnjama

2b) Dar ili druga korist treba da su učinjeni ili obećani službenoj osobi u vezi sa vršenjem nezakonite službene radnje ili neizvršenjem zakonite službene radnje

Optuženi Kemal Čaušević je zahtijevao i primao dar u vidu novca, u vezi sa službenim radnjama koje u okviru svog službenog ovlaštenja, direktora UIO BiH, ne bi smio izvršiti, a koje se, kako to proizlazi iz iskaza svjedoka Sedineta Karića, ogledaju u tome da je optuženi Čaušević, kroz poslovanje UIO BiH i svojim odlukama i položajem, u svojstvu direktora UIO BiH, favorizovao firme Sadikovića i Karića kao uvoznike tekstila, a na štetu ostalih uvoznika, na način da im se prilikom uvoza robe iz Mađarske, Turske i Kine na fakturama neće podizati cijene robe (jer su iste umanjivane), da se roba neće dugo zadržavati na graničnim prelazima i carini, te da se roba neće brojati i detaljno pregledati. Ovakvo činjenično utvrđenje potvrdili su u svojim iskazima svjedoci – službenici UIO BiH, Dalibor Guzijan, Elvedin Rizvan, Mehmedalija Osmić, Bogdan Novaković, te svjedoci – uvoznici tekstila, Besim Jahić, Ferhat Peštalić, Enes Gonjanin.

Svjedok Dalibor Guzijan koji je tokom 2007. godine, radio u ispostavi Banja Luka, pojašnjava u svom iskazu da su, cijelo vrijeme dok su firme „EkoSan“ i „Janus“ uvozile, direktor bio Čaušević, a direktor RC Banja Luka je bio Goran Marinković. Kad je došao u ispostavu 2007. godine, upoznat je da su to firme od ljudi „iz vrha“. Upoznat je od strane kolega da iza tih firmi stoji direktor Čaušević, te da se roba zato ne smije puno zadržavati na carinskom terminalu, niti detaljno pregledati i da moraju što prije završavati pregled. Pod „odmah“ je značilo da je ta roba morala biti urgentno vagana, pregledana na brzinu i djelimično i nije se smjela dugo zadržavati. Ta roba je prolazila za 1-1,5 sat, a radilo se o količini od 16 do 24 tone tekstila. Druge firme su pregledane po 3-4 sata i prolazile su redovni postupak. Istakao je da su firme „Eko San“ i „Janus“ u RC Banja Luka imale povlašten status, te da su bile privilegovane u odnosu na sve druge, jer su pregled robe morali vršiti djelimičan, što brže i bez zadržavanja kamiona. Svjedok dalje pojašnjava da, u slučaju, da nisu postupali po naredbi sa vrha vezano za ove dvije firme u smislu brzog pregleda i prolaza kamiona, misli da bi bili sankcionisani, na način da budu negdje prebačeni, da se pokrene disciplinski postupak, dodajući da „oni mogu sve“.

Svjedok Mehmedalija Osmić, predsjednik sindikata UIO BiH, pojasnio je pred Sudom da je u kritičnom periodu radio kao inspektor za reviziju i kontrolu i znalo se šta je Kemal Čaušević radio. Pojašnjava da je u vezi uvoza tekstila bilo puno kriminala. Država je pljačkana neradom pod pokroviteljstvom Kemala Čauševića. Kao primjer svjedok navodi situaciju, da, kada krene kamion sa robom iz Turske, u Turskoj se zna da taj kamion mora proći granicu bez kontrole. Sjeća se da mu je jedan čovjek pričao za slučaj kad je Čaušević sa aerodroma u Turskoj zvao telefonom i rekao da određeni kamion mora proći i pušten je, nije bilo kontrole. Tekstil se carinio tamo gdje direktor napiše naredbu. Te naredbe su se mijenjale zavisno od njegove odluke, odnosno mijenjale su se često, a cilj svega je bila pljačka. Navodi kao primjer situaciju, kad kamion dođe na granicu, ako Čaušević nazove i kaže da mora kamion proći, svi su znali da prolazi, jer su to bili „*Kemini kamioni*“, odnosno kamioni vlasnika sa kojima je Čaušević bio „u talu“. Poznaje lično

Sedineta Karića i Anesa Sadikovića. Pojasnio je da je Čaušević imao svoje ljude na graničnim prelazima, tačno se znalo koji će kamion proći, a koji ne. Poznaje Ahmeda Šerifovića, radio je u CI Bijeljina. Bio je blizak sa Čauševićem i na taj prelaz su ulazili kamioni Sedineta Karića (firma Obitex). Ponavlja da je Čaušević „vedrio i oblačio“ u UIO BiH. Zvali su ga ljudi sa različitih graničnih prelaza i pričali mu šta se radi, nisu smjeli da to pričaju, bojali su se, jer ih je smjenjivao sa radnih mjesta na kojima su bili.

I svjedok Elvedin Rizvan potvrdio je u svom iskazu da mu je poznato da je tekstilna roba u to vrijeme nepravilno carinjena. Čuo je da se roba firme „EkoSan“ ne smije pregledati, niko mu nije objašnjavao zbog čega je to tako.

Svjedok Bogdan Novaković, u svom iskazu na glavnom pretresu, te u izjavi datoj na zapisnik u istrazi u Tužilaštvu BiH od 09.07.2014. godine (DT-29), u pogledu nezakonitosti u vezi carinjenja tekstila u UIO BiH, pojasnio je da su postojale određene sumnje na pravilnost utvrđivanja carinske vrijednosti na uvoz tekstila iz Mađarske, Turske i Kine, te da je bilo nekoliko preduzeća koja su uvozila enormne količine robe i iste su carinjene po jako niskim cijenama. Navedene činjenice su mu poznate iz informacija koje su dolazile od radnika sa terena. Istakao je da je prema analizama koje je provodio Sektor za provođenje i poštivanje propisa, istaknuto niz firmi koje su bile najznačajniji uvoznici tekstila, među kojima su „EkoSan“, „Obitex“, „Janus“, dodajući da je bilo još firmi, ali se ne sjeća naziva.

Opisujući postupanja optuženog Čauševića, kao direktora, svjedok Novaković je naveo da je isti imao realnu mogućnost da sam lično usmjerava uvoznike na pojedine carinske ispostave u kojima je imao bliske odnose sa pojedinim šefovima carinskih ispostava ili carinicima kojima je direktno, zaobilazeći nadležnu službu Uprave, izdavao naloge i zadavao zadatke, da je sam samostalno određivao u kojim carinskim ispostavama se mogu cariniti koje robe, te ispostave mijenjao, kao i da je uposlenike u carinskim ispostavama, šefove carinarnica, šefove smjena, pa čak i carinike lično raspoređivao onako kako je to njemu odgovaralo, te da se tako ponašao prema svim strukturama u Upravi za indirektno oporezivanje i da on (svjedok) nije mogao imati nikakav uticaj na takve radnje direktora.

Iskazi svjedoka Osmića i Novakovića su u međusobnoj saglasnosti i sa uloženim objektivnim dokazima u spisu (Naredbe direktora o nadležnosti carinskih ispostava za carinjenje određenih vrsta roba - DT-16), te sa iskazom svjedoka Davora Ilića koji je u konkretnom predmetu, postupajući po zahtjevu Odsjeka za carinske istrage, sačinio analizu, odnosno šematski prikaz kretanja roba, na osnovu dostavljenih 12 dokumenata

i 13 excel fajlova (koji su se odnosili na uvoz 10 uvoznika tekstila), a koji su pribavljeni od Sektora za informacione tehnologije.

Naime, iz sadržaja dokaza DT-16, proizlazi da je u periodu od 2004. godine do 2010. godine, doneseno više naredbi/dopuna naredbi/izmjena naredbi o nadležnosti carinskih ispostava za carinjenje određenih vrsta roba, da je neke od njih potpisao optuženi Kemal Čaušević, na nekima je faksimil njegovog potpisa, dok na nekim naredbama pored njegovog imena, stoji oznaka „za“ i potpis službenika kojeg je, u to vrijeme, optuženi Čaušević ovlastio za potpisivanje ove vrste dokumenata. Sud je kao relevantne za ovaj krivični postupak cijenio naredbu od 07.11.2008. godine, kojom se vrši dopuna naredbe od 05.04.2006. godine, u tački 1a. naredbe, na način da se, pored CI Tuzla, u prvoj alineji kao mjesto carinjenja dodaje i CI Bijeljina, a u drugoj alineji, pored CI Sarajevo dodaje i CI Goražde, te naredbe donesene tokom 2009. godine i 2010. godine, dok je naredbe iz perioda koji je van perioda optuženja prihvatio samo kao modus operandi postupanja optuženog, o čemu su govorili i svjedoci na glavnom pretresu.

U vezi sa izdatim naredbama o mjestu carinjenja, svjedok Davor Ilić, kazao je na glavnom pretresu da su u istim tačno specificirane carinske lokacije nadležne za carinjenje. Navedene naredbe su trajale *ad hoc* po potrebi i donosio ih je rukovodilac institucije, u tom periodu optuženi Čaušević. Pojašnjavajući pojam *ad hoc*, naveo je da to u praksi znači da naredba traje određeni period, a ukoliko dođe do nekih izmjena donosi se druga naredba. U nastavku izlaganja svjedok je naveo da je, prema naredbama koje su mu dostavljene, primijetio da su neke trajale mjesec dana, neke po godinu dana, a neka 2-3 godine, smatrajući pod naredbom i izmjene i dopune naredbi. Naveo je da je kroz sačinjenu analizu, odnosno šematski prikaz koji je uradio, moguće utvrditi gdje je carinjena roba u periodu od 2007-2012. godine, za pravna lica „EkoSan“, „Janus“, „Obitex“ i „KS Obitex“, pojašnjavajući da je on u stvari grafički prikazao ono što je elektronski zapisano u sistemu koji se zove ASYCUDA, a radi se o službenom sistemu u kojem se vrši elektronski unos svih carinskih dokumenata. To konkretno znači da svaka carinska deklaracija o uvozu, izvozu ili provoz roba mora biti evidentirana i fizički je ista kao i papirni dokument, te da carinski dokument ima minimalno 64 polja, da sva polja moraju biti popunjena, a jedno od obaveznih polja je i registracija kamiona. Nakon što su svjedoku prezentovane naredbe na osnovu kojih je sačinio šematski prikaz, isti je prezentovao šematski prikaz ulaska kamiona sa tekstilom za 4 naprijed navedene firme (DT-18), pojašnjavajući pritom da svaka naredba prati šematski prikaz koliko je bilo carinjenja za navedene 4 firme, gdje su bila carinjenja, na kojoj carinskoj ispostavi, podaci o količini i vrijednosti robe, dodajući da je po istom principu urađena svaka naredba, a ima ih ukupno 12.

Da su firme, preko kojih su Anes Sadiković i Sedinet Karić uvozili tekstilnu robu („EkoSan“, „Janus“, „Obitex“ i „KS Obitex“), bile u povlaštenom položaju, pored svjedoka - službenika UIO BiH, potvrđuju i iskazi svjedoka koji su se takođe u to vrijeme bavili uvozom tekstilne robe.

Tako svjedok Besim Jahić, u svom iskazu na glavnom pretresu, te izjavi datoj na zapisnik u istrazi, u Tužilaštvu BiH od 26.01.2017. godine (DT-13), navodi da je u periodu od 2001. godine do 2007. godine, radio kod Sedineta Karića u njegovoj firmi, a i kasnije do 2010. godine je bio uz njega, te da mu je bilo poznato da je Karićeva firma uvozila tekstil, da je Karić govorio da su oni u BiH, što se tiče carine pokriveni, da su im se priznavale najniže cijene na carini i da se ne sekiraju. Naveo je i to da je Karić uvijek govorio da je u dobrim odnosima sa Kemalom Čauševićem i da preko njega završava svoje poslove oko uvoza tekstila.

Svjedok Ferhat Peštalić, na glavnom pretresu, te u izjavi datoj na zapisnik u istrazi, u Tužilaštvu BiH od 24.01.2017. godine (DT-12), pojasnio je da se od 2005. godine bavi uvozom tekstila iz Mađarske i Turske. Poznaje Karića, Sadikovića i Kemala Čauševića. Jedne prilike mu je majka rekla da je dolazio Kemal kući sa nekim čovjekom i tražio od nje 50.000 KM, dodajući da on nema ništa sa Kemalom niti su imali neki kontakt, niti zna što je tada dolazio u njegovu kuću. Naveo je da je prilikom uvoza imao problema, da su mu stalno „dizali“ fakturne cijene robe, kao i da su njegovu robu na carinskom terminalu detaljno pregledali. Svjedok dalje navodi da je firma prilično dobro poslovala sve do 2007. ili 2008. godine, kada su mu počeli podizati fakturne cijene robe i to znatno više nego drugim uvoznicima iz tog perioda, a prije svega firmama Sedineta Karića i Anesa Sadikovića, koji su u to vrijeme imali povlašten status kod carinskih organa, odnosno plaćali su ubjedljivo najmanje dažbine, kod uvoza, jer su se njima priznavale cijene robe koje su upisane na fakturama koje su donosili. Poznato mu je da su Karić i Anes morali plaćati Kemal u određenom iznos novca po kamionu, ali da ne zna koliki je taj iznos.

I svjedok Enes Gonjanin koji je na glavnom pretresu saslušan putem video linka (međunarodna pravna pomoć sa R. Srbijom), te na zapisnik u istrazi od 02.02.2017. godine (DT-41), naveo je da se u periodu od 2005-2017. godine, dok je boravio u BiH, bavio trgovinom tekstila na malo i veliko. Poznaje Anesa Sadikovića od 2000. godine, kao i Sedineta Karića s kojim se intenzivno družio. S obzirom da je radio na tržištu Arizona, poznato mu je da su se uvozom tekstila bavili Karić, Anes i njegova porodica i da su u jednom vremenskom periodu bili najjači što se tiče uvoza robe u BiH, a to im je omogućilo njihovo prijateljstvo sa Čauševićem. Poznato mu je da su Sedinet Karić i Anes Sadiković u tom periodu radili zajedno, odnosno Kemal Čaušević ih je pomirio, na način da su dogovorili da mogu samo zajedno da rade i da će pod istim uslovima uvoziti robu i to da je Sedinet Karić mogao sedmično da uvozi jedan kamion robe iz Turske, a dobit

uvoza robe iz Mađarske Anes i Sedinet su dijelili u omjeru 60% Anesu i 40% Sedinetu. Takođe mu je poznato da su u tom periodu Sedinet i Anes davali određen iznos novca Kemal Čauševiću koji im je na osnovu toga omogućavao povlašten status pri uvozu koji je podrazumijevao da im se roba carini jefinije u odnosu prema drugim uvoznicima, dodajući da se njima carinilo po 4.50 KM po kg, a ostalim uvoznicima 6,50 KM po kg uvezene robe, pri čemu im je omogućavano da se ne vagaju njihovi kamioni i da pri tom pokazuju tonu do dvije manje robe po kamionu. Pored toga, njihovi kamioni nisu detaljno pregledavani niti su nepotrebno zadržavani prilikom carinskog pregleda. Poznaje Besima Jahića i Ferhata Peštalića (zvanog Pero), dodajući da je i on bio jedan od uvoznika tekstila. Poznato mu je da je Kemal Čaušević imao dobre odnose sa Peštalićem, te da je i on također davao novac Kemal koji mu je omogućavao nesmetano carinjenje u CI Mostar.

Iz dokaznog postupka Sud je nesumnjivo utvrdio da je optuženi Čaušević, pored Sadikovića i Karića, kao uvoznike robe, namjeravao kontrolisati i druge uvoznike tekstila u Bosni i Hercegovini, a što proizlazi iz iskaza Sedineta Karića koji je objasnio pred Sudom da ga je tokom 2008/09 godine, pozvao Naser Orić i rekao mu da je i on zainteresovan za uvoz tekstila. Nakon tog razgovora, on i Sadiković obavijestili su Čauševića da Naser Orić počinje raditi sa Draganom Stajićem i Ekremom Lekićem na uvozu tekstila, te su se dogovorili da organizuju sastanak sa Naserom radi dogovora. Sastanak je održan u Matuzićima, kod Anesa Sadikovića u firmi „Bosna Expres“. Čaušević je tom prilikom predložio da njih dvojica (Karić i Sadiković) kupe kamion i da zajedno sa njima Orić vrši uvoz robe. Orić je tada rekao da mora sve vidjeti sa Lekićem i Stajićem, sa kojima je radio i na tome se sve završilo, niti su mu oni kupili kamion, niti je Orić s njima počeo raditi.

Iskaz Karića u ovom dijelu, potvrdili su u svojim iskazima i svjedoci Naser Orić, Dragan Stajić i Dženan Sadiković. Tako svjedok Naser Orić, u svom iskazu na glavnom pretresu, te izjavi datoj na zapisnik u istrazi u Tužilaštvu BiH od 03.07.2014. godine (DT-1), navodi da je na inicijativu Sedineta Karića 2009. godine, pozvan na sastanak u sjedište firme Anesa Sadikovića „Bosna Expres“ u Matuzićima. Na sastanak je došao sam, a istom su prisustvovali Sedinet Karić, Anes Sadiković i Kemal Čaušević, direktor UIO BiH, što ga je, kako navodi, jako iznenadilo. Pregovarali su o njegovom načinu rada i tom prilikom Karić i Sadiković su nudili da on i Dragan Stajić zajedno posluju u okviru njihove djelatnosti, na što on nije pristao, dodajući da je iz ponašanja Čauševića, koji se prijateljski i veoma prisno ophodio prema njima dvojici (kao sa starim poznanicima i saradnicima), zaključio da je on tokom tog razgovora bio na njihovoj strani.

Navedeno je potvrdio i svjedok Dragan Stajić, koji je pred Sudom izjavio da mu je Orić ispričao da je bio na sastanku sa Čauševićem i Karićem i da nisu mogli postići

dogovor oko tog posla. Naveo je da je Čaušević bio tada direktor UIO BiH, te da je rekao da, što se njega tiče, mogu i oni raditi, ali da se njemu treba plaćati određeni dio, a radilo se o iznosu od 1.000-2.000 KM po kamionu. Poznato mu je da je Karić plaćao od 1.000-2.000 KM po kamionu Kemal Čauševiću, jer mu je Sedinet rekao da Čauševiću nosi pare u hotel Šeher, negdje kod Banja Luke, dodajući da su firme Sedineta Karića imale povlašten položaj kod Čauševića zbog mita koji je isti davao.

Svjedok Dženan Sadiković, u izjavi datoj na zapisnik u istrazi u Tužilaštvu BiH od 26.06.2014.godine (DT-5), potvrdio je da je održan sastanak u Matuzićima na kojem su bili prisutni Anes Sadiković, Čaušević, Orić i Karić, te da je trajao najviše pola sata-sat vremena. Sud nije mogao prihvatiti iskaz svjedoka dat na glavnom pretresu u dijelu gdje svjedok navodi da nije viđao ove ljude u firmi u Matuzićima, te je poklonio vjeru njegovom iskazu iz istrage, cijeneći da je isti na glavnom pretresu promijenio iskaz u cilju umanjavanja krivične odgovornosti optuženih.

Iskaz Dženana Sadikovića potvrdio je i svjedok Mensud Halilović, koji je 10 godina radio u firmi "Bosna expres" u Matuzićima, kao vozač Anesa Sadikovića. Sjeća se da je jedne prilike Čaušević došao službenim autom pred firmu "Bosna Expres" i on ga je dopratio do kancelarije Anesa Sadikovića gdje je i ušao, a poslije su stigli Naser Orić i Sido Karić.

Nadalje, iz provedenih dokaza, prije svega iskaza Karića, proizlazi da je optuženi Čaušević na jednom od održanih sastanaka rekao da su cijene robe prikazane na fakturama niske, te je donio odluku o povećanju vrijednosti cijena u odnosu na prijašnje carinjenje te iste robe (npr. sa 4 KM na 5 KM za mađarsku robu i sa 6 KM na 7 KM za tursku robu). Međutim, prema navodima svjedoka, i pored tog povećanja cijena, vrijednost robe je i dalje bila nestvarno niska u odnosu na pravu cijenu, pojašnjavajući da je fakture sa umanjnim cijenama robe u Mađarskoj sačinjavala Hata Bešlagić

Da je vrijednost robe prikazana na fakturama koje je sačinjavala Hata Bešlagić bila umanjena, te da se službenicima UIO BiH davao novac, potvrdila je u svom iskazu na glavnom pretresu, te na zapisnik iz istrage u Tužilaštvu BiH od 14.07.2014. godine (DT-7) i svjedok Anela Čavrk koja je u kritičnom periodu radila u firmi "Eko San". Opisujući svoju ulogu i radne zadatke u firmi, svjedok je navela da je njen posao obuhvatao kompletan postupak koji se odnosio na organizovanje autobusa i kamiona za uvoz robe iz Mađarske, pregledanje putnih naloga, pripremu faktura itd. Pojašnjavajući način rada firme "Eko San" tokom 2007-2008. godine, svjedok je navela da se to odvijalo na način da dođe u Mađarsku, putnici koji su dolazili birali su robu, a nakon toga, Kinezi - prodavci robe, dovezu robu i uz svaki karton morao je da ide račun. Na osnovu tih računa ona je sastavljala pisanu fakturu, a koja faktura je kasnije umanjivana 25-30% od strane

izvoznika, dodajući da je 2007. godine to bila Hata Bešlagić (firma "Karišik") koja je to radila po naredbi Kasima Sadikovića, a ako njega ne dobije, onda po naredbi Anesa Sadikovića. Potvrdila je kao tačno i to da se znalo desiti da Anes iznenada promijeni mjesto carinjenja robe i to turskog porijekla, pa su tako znali cariniti u Bihaću umjesto u Banja Luci i tom šefu carine su plaćali na isti način kao i šefu u Banja Luci. Njena je obaveza bila da, kada se sve završi sa carinom, da odvoji otprilike 1 KM na sto kilograma robe, što je na kamionu sa 20 tona robe iznosilo oko 200 KM, dodajući da se to pakovalo u kovertu, na način da se napiše "ŠLB", a što je značilo da je to interna šifra za "šefa CI Banja Luka".

O odnosu povjerenja optuženog Čauševića prema Sedinetu Kariću i Anesu Sadikoviću, prilikom predaje novca Čauševiću, svjedok Karić je kazao da mu je Čaušević vjerovao, ali da je bio skeptičan kad je Sadiković u pitanju, pojašnjavajući da je mislio da mu Anes prijavljuje manji broj kamiona u odnosu na stvarni broj. To mu je potvrdio i Hajrudin Lagumdžija, rekavši mu jedne prilike da je Čaušević tražio od saradnika da provjere kroz dokumente broj uvoza, dodajući da je na sastancima u hotelskoj sobi, kada su nosili novac, Čaušević uvijek imao odštampane dokumente na stolu, a koji se odnose na podatke ko je uvoznik, kolika je tonaža i vrsta robe, broj kamiona itd., odnosno podatke o robi koju su oni uvozili, kao neku provjeru da je tačan broj kamiona koji oni plaćaju.

Iskaz Karića u ovom dijelu potvrđuje i svjedok Neđad Dervišić, koji je na glavnom pretresu, te na zapisnik u istrazi od 10.07.2014. godine (DT-4), naveo da je u kritičnom periodu bio zaposlen u UIO BiH, na poslovima šefa Odsjeka za razvoj i održavanje informacione tehnologije, u Središnjem uredu UIO BiH u Banja Luci. Koliko se sjeća, u periodu od 2008-2011. godine, na lični zahtjev direktora Čauševića, istom je dostavljao mjesečne izvještaje iz ASYCUDE (elektronska baza podataka carinskog sistema) o broju uvoza kamiona u BiH, koje je Čaušević od njega tražio preko svoje sekretarice, a koji podaci se odnose na pojedine vrste roba, između ostalog, i izvještaje koji se odnose na broj uvoza tekstila na mjesečnom nivou. Navedene izvještaje je dostavljao sekretarici u štampanom obliku.

Odbrana optuženog je saslušanjem svjedoka Dijane Ostojić, koja je također radila u istom odjelu kao i svjedok Neđad Dervišić, neuspješno pokušala pobiti činjenicu koja se odnosila na traženje redovnih izvještaja za uvoz tekstila od strane optuženog Kemala Čauševića, navodeći da korisnički izvještaji ne mogu dati podatke o kamionima. Međutim, svjedok je na jasan i nedvojbjen način pojasnila da je Neđad Dervišić bio šef odsjeka za razvoj, te da se bavio tehničkim dijelom vezanim za server, a ona korisničkim dijelom, kao korisnička podrška, te u slučaju, da direktoru hitno zatreba neka informacija za određeni selektivitet, tipa tekstil, koga bi trebao zvati, nju ili Neđada, svjedok je odgovorila

Neđada, dodajući da je on imao statističku šifru, odnosno imao je pristup ASYCUDI i svim potrebnim informacijama u tom periodu.

1c) Dar ili kakva druga korist

Da je optuženi Kemal Čaušević primio dar u novcu, u iznosu ne manjem od 1.722.000,00 KM, od optuženog Anesa Sadikovića i Sedineta Karića, proizlazi iz materijalnih dokaza optužbe uložene u spis i to Akta UIO BiH od 03.01.2017. godine (DT-14), na osnovu kojeg je Sud utvrdio da su u označenom periodu (2007-2011. godina), pravna lica „EkoSan“, „Janus“, „Obitex“ i „KS Obitex“ uvezli ukupno 1722 kamiona različite vrste robe, od čega su firme „EkoSan“ d.o.o. Banja Luka i „Janus“ d.o.o. Brčko Distrikt BiH uvezle ukupno 1.297 kamiona tekstilne robe, a firme „Obitex“ d.o.o. Srebrenik i „KS Obitex“ d.o.o. Laktaši, su uvezle 425 kamiona tekstilne robe.

Navedeno činjenično utvrđenje proizlazi i iz iskaza svjedoka Damira Župarića koji je na glavnom pretresu saslušan kao svjedok odbrane optuženog Čauševića i svjedok Tužilaštva. Naime svjedok je pred Sudom izjavio da je tokom 2016-2017. godine, kao pomoćnik ravnatelja Sektora za provedbu propisa, postupao po naredbi tužioca od 26.12.2016. godine, te je istakao da, što se tiče dokumenta koji mu je prezentovan u sudnici, a radi se o tabeli uvoza za četiri pravna lica i to „Ekosan“, „Janus“, „KS Obitex“ i „Obitex“ (DT-14), isti nije sačinio on, nego tadašnji šef Odsjeka za istrage Nikica Gligorić, ali je dokument potpisao on (svjedok). Pojašnjavajući o kakvom se dokumentu radi, svjedok je naveo da je to spisak broja prevoznih sredstava koji su uvozili robu za navedena pravna lica u periodu od 2007. godine do 2011. godine. Svjedok je pojasnio da se u konkretnom slučaju radi o robama koje su završavale na tržištu u BiH, dakle radi se o konačnom carinjenju robe, a ne o tranzitu. Prema riječima svjedoka, ovih 1722 kamiona dobila su BH status i to je BH roba na koju se moraju platiti sve dažbine i tom prilikom je izanaliziran dio koji je ušao u BiH. Na kraju, svjedok je nedvojbeno potvrdio da brojevi u tabeli koju je postupajući tužilac prezentirao na pretresu, predstavljaju broj prevoznih sredstava za navedene firme i navedene godine.

Kada se broj od 1722 kamiona uvezene robe (DT-14) dovede u vezu sa iskazom svjedoka Sedineta Karića, iz kojeg jasno proizlazi da su optuženi Anes Sadiković i Sedinet Karić optuženom Kemalu Čauševiću davali 1.000,00 KM po kamionu, te kada se ovaj iznos novca pomnoži sa brojem kamiona, proizlazi jasan zaključak da je optuženi Anes Sadiković optuženom Čauševiću učinio dar u vidu novca u iznosu od 1.297.000,00 KM, a Sedinet Karić u iznosu od 425.000,00 KM, kako bi optuženi Kemal Čaušević, kao direktor UIO BiH, izvršio nezakonitu radnju, kako je to ranije objašnjeno, kao i to da je optuženi Čaušević, u označenom periodu, na ime dara primio novac u iznosu ne manjem od 1.722.000,00 KM, te time ostvario imovinsku korist u navedenom iznosu.

Dakle, na osnovu svih provedenih dokaza, kako subjektivne tako i objektivne prirode, Sud je sa sigurnošću utvrdio da su optuženi Kemal Čaušević i Anes Sadiković izvršio predmetnih krivičnih djela, te navedeni zaključak Suda odbrana optuženih ničim nije dovela u pitanje.

Optuženi Kemal Čaušević i Anes Sadiković koji su na glavnom pretresu saslušani u svojstvu svjedoka, grade tezu odbrane da se u konkretnom slučaju radi o montiranoj optužnici, zasnovanoj na nezakonitim dokazima, pritom posebno osporavajući kredibilitet svjedoka Sedineta Karića, uz obrazloženje da je isti imao motiv da sa Tužilaštvom zaključi sporazum o priznanju krivnje, a potom da, radi ličnog interesa, da neistinit iskaz.

Optuženi Čaušević je krivični postupak koji se vodi protiv njega nazvao „osvetničkim procesom „iz razloga što je svoj posao obavljao čestito i pošteno, boreći se protiv utaje indirektnih poreza kroz podnošenje većeg broja izvještaja Tužilaštvu BiH u kojima je obuhvaćeno 3.000 lica. Istakao je da je osam godina krivičnog postupka vršeno u svrhu da se on „fizički ukloni“, da mu je zbog svega što se desilo ugrožena egzistencija, kao i da je stigmatiziran u očima građana. Optuženi je u toku postupka, te u završnoj riječi koja je Sudu dostavljena u pismenoj formi, na više od 3.000 stranica sadržaja, osporavao kredibilitet skoro svih saslušanih svjedoka optužbe, navodeći da su svojim iskazima vjerovatno imali namjeru da mu se osvete iz različitih razloga. Tako za svjedoke – službenike UIO BiH, optuženi kao razlog osvete, između ostalog, navodi to što ih je on (kao direktor UIO BiH) smjenjivao sa pozicija na kojima su bili, što im nije želio priznati lažne diplome, što je odbijao njihove zahtjeve za unapređenje, zbog premještanja i sl., dok kao razlog za pojedine svjedoke – uvoznike tekstila navodi osvetu njemu i uništavanje konkurencije tj. optuženog Sadikovića, te da su mnogi od njih, kao i Karić, procesuirani za najteža krivična djela ili im je tužilac nezakonito oprostio desetina miliona u zamjenu za svjedočenje.

Tokom svjedočenja pred Sudom, optuženi Čaušević je negirao kontakte sa Karićem i Anesom Sadikovićem, kao i to da je sa istima imao dogovor o favorizovanju njihovih firmi. Prema riječima optuženog, sastanak kako ga tužilac interpretira, a na kojem su bili Karić, Sadiković i Orić nikada nije održan, dodajući da je bio u Matuzićima u avgustu 2009. godine, u firmi Bosna Expres, ali u vezi sa uvozom autobusa. Pojašnjava da ga je Lagumdžija upoznao sa Sedinetom Karićem oko 12.11.2008. godine, u Banja Luci u zgradi UIO, te da je to bio slučajni susret. Poslije toga je bilo susreta, jednom u restoranu motela Šeher u Banja Luci, kad je došao sa knjigovođom, a tema sastanka je bilo knjiženje. Sreli su se opet u tom istom restoranu, bili su Karić i Anes Sadiković, ista tema, povećanje carinske vrijednosti i žigovi. To je ukupno tri sastanka sa Karićem i jedan sa Sadikovićem. Vidio je Sedineta preko puta Predsjedništva jednom i jednom kad je išao u RC Tuzla (slučajni susret). Jednom ga je Hajro Lagumdžija nazvao i rekao da mu primi

druga, čekao je kod Katedrale, bilo je zima, otišao je u kuću i rekao Hajri „ako hoće da dođe nek dođe do mene“. Anesa je upoznao poslije 03.02.2009. godine, ljeto ili jesen, na terasi u restoranu u Šeheru. Sjedio je Karić sa Anesom, kaže Sedinet „evo doveo sam jednog mog druga, ima firme, ima nekih problema“, tada ga je upoznao. Ostao je sa njima 15-20 minuta, a tema razgovora je bio Ekosan (vlasništvo nekog od Sadikovića) i carinska vrijednost. Sastao se sa Anesom u stanu kod Šemsudina Mehmedovića, tu su bila još neka lica, dodajući da ne zna što su se sastali kod njega. Tema razgovora su bili žigovi, a UIO to nije htio da primjenjuje i to je bio problem.

Obrana optuženog Sadikovića zastupala je tezu da pravna lica navedena u optužnici nikada nisu imala povlašteni položaj u odnosu na druga pravna lica u spornom periodu, te da je Tužilaštvo zbog nepoznavanja oblasti prava u smislu Zakona o žigu pravnim licima „EkoSan“ i „Janus“ stavilo na teret da su bili u povlaštenom položaju. Fokus odbrane je bio na dokazivanju činjenice da su, suprotno navodima optužnice, carinski službenici prilikom pregleda uvezene robe veoma često podizali cijene na fakturama, zbog čega su se ove firme putem advokata u više navrata žalile na rješenja carinskih organa o povećanju osnovice. Sud prihvata navode odbrane da su cijene prikazane na fakturama u pojedinim slučajevima uvećavane, a što su u svojim iskazima objasnili svjedoci Bogdan Novaković, Haris Mujnović, Ahmed Šerifović, Sead Marić, Sanja Kojić, Danilo Ninković, Nedžad Šečić, Sreto Vidaković, Nata Blagojević, Selma Škrijelj, kao i vještak Ismet Ramović u svom nalazu i mišljenju od 27.11.2019. godine, sa dopunom nalaza i mišljenja vještaka od 27.01.2020. godine (OII-1).

Međutim, ono što je Sud prihvatio kao ključno, a odbrana zanemaruje, jeste navod svjedoka Karića u kojem pojašnjava da su ti uvećani iznosi na fakturama, odnosno povećanja osnovice i dalje bila nestvarno niska vrijednost robe u odnosu na pravu cijenu, a kako je to naprijed objašnjeno.

Optuženi Anes Sadiković u svojstvu svjedoka, izjavio je pred Sudom da je u poslovanje firme „EkoSan“ bio involviran 2010. godine, kada su u pitanju žigovi „EkoSana“. Kemala Čauševića je poznavao iz medija, ostavljajući mogućnost da ga je dva puta sreo u prolazu, u Štrosmajerovoj ulici u Sarajevu, dodajući da ga je sa Čauševićem 2009. godine, u Banja Luci, u kafiću „San Remo“ upoznao Sedinet Karić. Negira da je tom prilikom Kemalu Čauševiću nuđen novac ili bilo kakva nagrada od strane optuženog ili Sedineta Karića. O odnosu sa Sidom Karićem, optuženi je izjavio da sa istim nije u dobrim odnosima još od 2007. godine, kada se desila paljevina kamiona za koju je on optužen, te da u vrijeme kada je komunicirao sa Karićem 2009. godine, nikada nisu dogovarali da Karić daje novac Čauševiću kako bi Sadiković bio u povlaštenom položaju. Ipak, ostavlja mogućnost da je Kemala Čauševića upoznao u periodu između 2006.-2007. godine, kada je bio sa ocem u Štrosmajerovoj ulici kod Ramiza Delalića. Negira da je

postojao dogovor između njega i optuženog Čauševića o davanju novca po kamionu, kao i to da se u Matuzićima desio sastanak između Namera Orića, Side Karića, Kemala Čauševića, njega i Kasima (njegovog oca).

Međutim, Sud ne prihvata ovakvu odbranu optuženih, cijeneći je konstrukcijom usmjerenom na izbjegavanje vlastite krivične odgovornosti, te u suprotnosti sa izvedenim dokazima u toku postupka, prije svega, iskazom Sedineta Karića, kao direktnog učesnika u inkriminiranim događajima, koji iskaz je potkrijepljen i u međusobnoj saglasnosti sa iskazima mnogobrojnih svjedoka, kako optužbe tako i odbrane, čije iskaze je Sud ocijenio kao istinite, a kako je to naprijed već objašnjeno.

Sud je u skladu sa svojom zakonskom obavezom cijenio i ostale dokaze koje je u toku postupka izvela odbrana optuženih (saslušanjem svjedoka, vještaka, kao i uloženu materijalnu dokumentaciju), te zaključio da navedeni dokazi nisu mogli ishoditi drugačije rješenje ove krivičnopravne stvari, s obzirom da isti nisu od bitnog uticaja za odlučivanje, a da je pritom stanje stvari dovoljno razjašnjeno na osnovu ostalih provedenih dokaza.

Tačka 2. izreke presude

Krivično djelo Pranje novca označava svaku aktivnost usmjerenu na prikrivanje nepošteno ili nezakonito stečenih prihoda kroz dopuštene poslove, pretvaranje ilegalno ostvarne dobiti u privredno legalnu koja se može podijeliti u tri faze: faza polaganja novca, faza ležanja novca i faza integrisanja novca kada se ovaj novac miješa sa legalnim novcem. Prema članu 209. stav 1. KZ BiH, Pranje novca predstavlja specifičan vid krivičnog djela prikrivanja, a na što ukazuje činjenica da radnja izvršenja krivičnog djela može biti svaka radnja koja se sastoji u prikrivanju ili puštanju prikrivanja prljavog novca ili imovine. Za postojanje ovog krivičnog djela dovoljno je da izvršilac zna da su novac i imovina stečeni krivičnim djelom.

Danas u teoriji postoji više definicija pranja novca, ali između tih definicija ne postoje suštinske razlike, jer se sve zapravo svode na konstataciju da se pod pranjem novca podrazumijeva postupak usmjeren na prikrivanje nezakonito stečenog prihoda, na način da se prikaže kao da se radi o zakonitoj zaradi. Radi se, dakle, o plasiranju nelegalno stečenog novčanog kapitala koji se nalazi van zakonskog prometa u legalne finansijske tokove, zahvaljujući čemu se s jedne strane, omogućava njegovo korištenje, a s druge strane, time se otežava dokazivanje kriminalne aktivnosti iz koje je proizišao "prljav" novac.

Prljavim novcem se smatra svaki novac koji je stečen krivičnim djelom i sva imovina koja proizlazi iz tog novca, koja bi se, prema važećim zakonskim propisima, trebala oduzeti. Opštepoznato je da krajnji cilj učinilaca velikog broja krivičnih djela jeste

upravo sticanje imovinske koristi, te je logično da oni traže i iznalaze različite načine da tako ostvarenu imovinsku korist ne samo prikriju, već i da je koriste kao legalno stečenu imovinu. Načini na koji se nelegalno stečen novac ili imovinska korist ubacuju u legalne finansijske tokove su veoma različiti. Najčešće se to vrši putem banaka i drugih finansijskih organizacija, kao i putem preduzeća ili drugih privrednih subjekata. Pri tome posebnu ulogu imaju tzv. „off shore“ kompanije, osnovane u državama u kojima nije praksa provjeravanje novca koji se ulaže. Često se pranje novca vrši preko sistema „dvostrukih faktura“, odnosno pravljenja paralelnih ili duplih računa, kao i falsifikovanjem dokumentacije, kupovinom određenih proizvoda, skupih nekretnina, preduzeća i sl. Prema procjenama tijela međunarodne zajednice (Europol), količina opranog novca u svijetu doseže vrijednost između 500 biliona i 1,3 triliona evra, što čini 2 do 5% svjetskog porasta domaćeg proizvoda⁵⁰.

Bitna zakonska obilježja krivičnog djela Pranje novca čine: a) porijeklo novca (pribavljen krivičnim djelom), b) raspolaganje takvim novcem, c) novac veće vrijednosti, i d) štetne posljedice na zajednički ekonomski prostor BiH ili djelatnost ili finansiranje institucija BiH.

Na osnovu provedenih dokaza, prije svega nalaza i mišljenja vještaka Miloša Grujića i drugih materijalnih dokaza, Sud je utvrdio da je optuženi Kemal Čaušević, novac koji potiče iz izvršenja krivičnog djela iz tačke 1. presude, koje je isti počinio u vrijeme dok je vršio funkciju direktora UIO BiH, upotrijebio tako što je u cilju prikrivanja stvarnog porijekla novca, isti stavio u legalne tokove, na način da je kupio nekretnine precizno navedene u tački 2. izreke presude, bez kreditnog zaduženja, u ukupnom iznosu od najmanje 1.146,760.43 KM.

a) Porijeklo novca (pribavljen krivičnim djelom)

Tužilaštvo BiH je u toku dokaznog postupka ponudilo dovoljno dokaza na osnovu kojih je Sud van razumne sumnje utvrdio da novac, koji je optuženi koristio za kupovinu spornih nekretnina, potiče iz kriminalne aktivnosti optuženog, odnosno iz izvršenja krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 1. KZ BiH, koje djelo, u konkretnom slučaju, predstavlja prethodno ili tzv. predikatno krivično djelo. Naime, Sud je optuženog oglasio krivim da je u periodu od 2007. godine, do februara 2011. godine, od optuženih Anesa Sadikovića i Sedineta Karića, na ime dara, prvo zahtijevao, a zatim primio gotov novac u iznosu ne manjem od 1.722.000,00 KM, kako bi kroz poslovanje UIO BiH i svojim odlukama i položajem, u svojstvu direktora UIO BiH, favorizovao njihove firme kao uvoznike tekstila, na štetu ostalih uvoznika, a kako je to detaljno opisano u tački 1. presude. Dakle, Sud je van razumne sumnje utvrdio da novac koji je optuženi Čaušević

---

⁵⁰ Krivično djelo Pranje novca, Autor: Dr. Miloš Babić, bivši sudija Suda Bosne i Hercegovine

primio na ime dara, a potom isti upotrijebio stavljajući ga u legalne tokove, predstavlja prljav novac koji potiče iz kriminogene aktivnosti.

b) Raspolaganje takvim novcem

Da je optuženi raspolagao novcem stečenim izvršenjem krivičnog djela (prijavim novcem), tako što je u cilju prikrivanja stvarnog porijekla novca, isti stavio u legalne tokove, na način da je kupio sporne nekretnine navedene u činjeničnom opisu tačke 2. izreke presude, bez kreditnog zaduženja, u ukupnom iznosu od najmanje 1.146,760.43 KM, proizlazi iz nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke, Miloša Grujića od 10.03.2018. godine (DT-25), kao i uložene materijalne dokumentacije (DT-23, DT-24, DT-26).

Iz iskaza na glavnom pretresu, te nalaza i mišljenja od 10.03.2018. godine, proizlazi da je vještak Grujić po naredbi Tužilaštva BiH od 05.03.2018. godine, dobio zadatak da, na osnovu materijalne dokumentacije u spisu⁵¹, te nakon analize predmetne dokumentacije o pokretnoj i nepokretnoj imovini Kemala Čauševića i članova njegove uže porodice, kao i na osnovu dokumentacije o prihodima navedenih lica za period od 2006. godine do 2012. godine, sačini nalaz i mišljenje, da li je stečena imovina mogla biti pribavljena od legalnih primanja Kemala Čauševića i članova njegove porodice za navedeni period, odnosno da prikaže ukupne prihode Kemala Čauševića i njegove uže porodice i ukupnu vrijednost njegovih nekretnina, te da li postoje razlike između prihoda i stečene imovine. Vještak je kazao da iz dokumentacije sa kojom je raspolagao jasno proizlazi da je prvo utvrdio određeno početno stanje računa Kemala, Aide i K. Č. od kojeg je krenuo i isto nije bilo na nuli, koje stanje je pratio počev od 01.01.2006. godine, što je prikazao kroz tabelu 4, 5. i 6. nalaza, a da je period optuženja 2007. do 2012. godine.

Objasnujući nalaz i mišljenje, vještak je pojasnio da je na osnovu dokumentacije iz spisa koju je imao na uvid, sačinio pregled kupljene imovine (nekretnina), stečene u vlasništvo i suvlasništvo od strane Kemala Čauševića, što je prikazano u tabeli 1. nalaza, zatim pregled ostvarenih prihoda po raznim osnovama, za fizičko lice Kemal Čaušević u periodu od 2006. do 2012. godine, što je prikazano u tabeli broj 2. u nalazu, te pregled ostvarenih prihoda po raznim osnovama, za fizičko lice, Aidu Čaušević u periodu od 2006. godine do 2012. godine, što je prikazano u tabeli broj 3. nalaza, nakon čega je dao rekapitulaciju ostvarenih prihoda Kemala Čauševića i Aide Čaušević, za pomenuti

---

⁵¹ Izvještaj o finansijskoj istrazi Državne agencije za istrage i zaštitu, broj P-16-03-04-3-464-203/12 od 21.9.2012. godine sa priložima i izvještaj o proširenoj finansijskoj istrazi Državne agencije za istrage i zaštitu broj P-16-03-04-3-464-336/12 od 18.6.2013. godine sa priložima, evidencija porezne uprave, analitičkih kartica prometa po računima kod poslovnih banaka o uplati sredstava na račune po osnovu plata i drugih primanja, te drugih uplata, kao i isplata sa računa po osnovu plaćanja cijena za kupljenu nekretninu, izvodi iz registra vrijednosnih papira, kupoprodajni ugovori ZK izvadci i dr dokumentacija.

period. Po navednoj rekapitulaciji: 1. Kemal Čaušević (tabela 2) je ostvario primanja u iznosu 670.173,06 KM; 2. Aida Čaušević (tabela 3) ostvarila primanja u iznosu od 282.166,59 KM, a što ukupno iznosi (1+2) 952.339,65 KM.

Nakon toga, vještak je sačinio pregled raspoloživih sredstava na računima po raznim osnovama fizičkih lica: Kemala Čauševića, Aide Čaušević, te K. Č. (sin optuženog) u posmatranom periodu, što je prikazano u tabelama broj 4, 5. i 6. u nalazu. Sredstava na računima navedenih fizičkih lica, za posmatrani period, iznosila su ukupno 1.960.964,65 KM i to: raspoloživa sredstva po raznim osnovama za Kemala Čauševića iznose 1.552.554,76 KM (tabela 4); za Aidu Čaušević 317.768,50 KM (tabela 5) i K. Č. 90.623,39 KM (tabela 6). Nadalje, vještak je našao da je optuženi Kemal Čaušević izvršio nabavku imovine - nekretnina u posmatranom periodu, u ukupnom iznosu od 1.261.760,43 KM⁵² (tabela 1. nalaza), zatim akcija u iznosu od 138.000,00 KM, uz iznos plaćenog poreza na promet po stopi od 5% na nekretnine od rednog broja 5 do 17 u iznosu od 66.478,10 KM, te da je imao osnivački kapital u dva društva, u iznosu od 3.000,00 KM, što ukupno predstavlja iznos od 1.469.238,53 KM. Naveo je da ostvareni i evidentirani prihodi na računima različitih banaka koji se vode na ime Kemala i Aide Čaušević, iznose 952.339,65 KM (tabela 2 i 3 nalaza), te da sredstva na računima Kemala, Aide i K. Č., koji se vode kod različitih banaka, iznose 1.960.946,65 KM. (tabela 4, 5 i 6 nalaza).

Prema nalazu i mišljenju vještaka Grujića, postoji nesrazmjer između utvrđene i tabelarno prikazane vrijednosti imovine - nekretnina i legalno (evidentirano kroz zakonom propisane evidencije) ostvarenih prihoda (tabela 2 i 3), u posmatranom periodu, u iznosu od 516.898, 88 KM, ($1.469.238,53 - 952.339,65 = 516.898,88$ KM), uz napomenu da među evidentiranim troškovima, nisu uračunati troškovi izdržavanja i troškovi života porodice Čaušević. Takođe, vještak je naveo da postoji nesrazmjer između raspoloživih sredstava na računima pomenutih fizičkih lica (tabela 4, 5. i 6.) i ostvarenih i evidentiranih prihoda (tabela 2. i 3.) u iznosu od 1.008.607,00 KM ($1.960.946,65 - 952.339,65 = 1.008.607,00$ KM).

Vještak je objasnio da u posmatranom periodu postoje uplate na računima koji se vode kod različitih banaka na ime Kemala, Aide i K. Č. u iznosima koji su veći od dozvoljenih u skladu sa Zakonom o sprječavanju pranja novca, a nema materijalnih dokaza o porijeklu tih sredstava. Kao primjer je naveo uplate u iznosu od 120.370,00 KM kod Intesa San Paolo banke BiH dana 18.09.2006. godine, uplata na devizni štedni ulog od 55.120,00 Eura, kod Intesa San Paolo banke dd BiH od 18.03.2008. godine, zatim

---

⁵² Nabavka imovine koja se tiče isključivo kupovine nekretnina iznosi 1.261.760,43 KM – tabela 1. nalaza, redni broj 13 u tabeli, od kojeg iznosa je umanjen iznos od 115.000 KM na ime kupovine stana od kojeg je tužilac odustao u optužnici, te se došlo do iznosa ne manjeg od 1.146,760.43 KM.

polog gotovine u Procredit bank dd Sarajevo u iznosu od 11.195,00 Eura od 19.05.2008. godine, kao i uplata na račun otvoren u Volks bank d.d. Sarajevo, u iznosu od 25.000,00 KM od 23.6.2008. godine. U vezi ovih transakcija, vještak je naveo da se radi o sredstvima koja su uključena u nalaz, odnosno sadržana su u ukupnom prihodu, te da je intencija vještaka bila da se ukaže na činjenicu da je bilo određenih nepravilnosti.

U nastavku izlaganja, vještak je kazao da je na osnovu dokumentacije u spisu našao da je optuženi posjedovao dionice „Sarajevo osiguranja“ u iznosu od 92.000,00 KM (tabela 1, tačka 19. nalaza), te da je po osnovu ugovora broj 12/12, 13/12 i 14/12 od 11.04.2012. godine, našao da je za dionice Finansijsko-ekonomskog biroa platio 46.000 KM. Vezano za iznos od 356.408,10 KM koji se kretao na više računa u više banaka, vještak je pojasnio da transakcije nisu uzete po svakom računu, nego samo na jednom računu, odnosno navedeni iznos nije dva puta obrađen (u zbiru), što je i istaknuto u fus noti nalaza na stranici 11). Naveo je dalje, da je u dokumentaciji u spisu vidio nalog za bezgotovinski prenos sa računa K. Č. u Intesa San Paolo banci, na račun Kemala Čauševića u Bor banci u iznosu od 356.400,10 KM. U pogledu prihoda od ukamaćenja, vještak je kazao da je optuženi imao otvorene račune u osam banaka, u nekim bankama je bilo više računa, tako da je na nekim računima bila *a vista* štednja, a negdje oročena štednja, dodajući da je sve to uobzirio u tabeli 4 nalaza.

Prema ocjeni Suda, nalaz ovog vještaka je jasan, konkretan i potpun, dat u okviru vremena izvršenja krivičnog djela od stane optuženog, te potkrijepljen materijalnim dokazima optužbe, pa ga je Sud u cijelosti prihvatio.

Provedenim dokazima odbrane optuženog nije osporena tvrdnja optužbe. Naime, u toku dokaznog postupka, u odnosu na ovu tačku optuženja provedeno je finansijsko vještačenje po vještaku Jasminki Kalisi, saslušan je optuženi u svojstvu svjedoka, njegova supruga, Aida Čaušević, te su prezentovani i u spis uloženi mnogobrojni materijalni dokazi. Odbrana se u najvećoj mjeri fokusirala upravo na osporavanje teze tužioca, da je novac ostvaren vršenjem krivičnog djela, usmjeren na kupovinu spornih nekretnina. Međutim, izvedeni dokazi odbrane nisu dokazali suprotno.

Vještak ekonomske struke, Jasminka Kalisi, u svom nalazu i mišljenju od 01.05.2019. godine (OI-55) i iskazu na glavnom pretresu, pojasnila je da je u cilju utvrđivanja činjenica i okolnosti iz postavljenog zadatka, pored dokumentacije iz spisa predmeta, koja se odnosi na period 01.01.2006. - 31.12.2012. godine, bilo neophodno vještačiti i dokumentaciju koju je predočio optuženi, a koja se odnosi na period 01.06.1996-31.12.2005. godine, kao i dokumentaciju koja se odnosi na period 01.01.2013-31.03.2013. godine. Vještak je tako pojasnila da je u periodu od 01.06.1996. godine do 08.12.2003. godine, odnosno, do dana kad je imenovan za direktora Uprave

za indirektno oporezivanje, Kemal Čaušević ostvario ukupne prihode u iznosu od 338.696,30 KM, (tabela 4 nalaza), a da je za isti period imao rashode u ukupnom iznosu od 106.000,00 KM (tabela 5), te shodno tome, njegovo početno imovno stanje na dan imenovanja na funkciju direktora UIO BiH dana 08.12.2003. godine, iznosilo je 232.696,30 KM. (tabela 6). Pojasnila je da je od imenovanja za direktora UIO BiH do dana donošenja rješenja Suda o privremenoj mjeri od 01.04.2013. godine, Kemal Čaušević ostvario prihode u iznosu od 934.531,46 KM (tabela 13), što sa početnim stanjem i prihodom izdržavanog člana u porodici iznosi 1.230.739,81 KM, a Aida Čaušević, ukupne prihode u iznosu od 455.625,92 KM (tabela 16). Od toga, na prihode koji imaju karakter bračne stečevine odnosi se iznos od 243.625,92 KM (tabela 15), dok preostali iznos prihoda od 197.600,00 KM (tabela 14) predstavljaju posebnu imovinu i nema karakter bračne stečevine. Ovom iznosu, vještak je dodala i iznos od 14.400,00 KM, koji se odnosi na uštedeni dio od stipendija koje je Aida Čaušević primila u periodu od 2001-2003. godine (od stipendije koja je iznosila 600 KM mjesečno, prema mišljenju vještaka, Aida je svakog mjeseca uštedila 400 KM x 36 mjeseci = 14.400,00 KM).

Obrazlažući dalje nalaz, vještak je istakla da je za kupovinu nekretnina obuhvaćenih u tački 2. optužnice ukupno plaćeno 1.261.760,43 KM (tabela 19). Od toga je sredstvima Kemala Čauševića plaćeno 724.248,43 KM, što uključuje i 50.000,00 KM nadoknađenih sredstava, po Zakonu o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo. Sredstvima K. Č. plaćeno je 236.632,00 KM, a sredstvima Aide Čaušević plaćeno je 166.880,00 KM (tabela 24). Prema mišljenju vještaka, od ukupnih prihoda Kemala, Aide i K. Č., ostvarenih u periodu od 08.12.2003. godine do 31.03.2013. godine, a koji iznos je 1.683.459,20 KM (tabela 25), mogle su se kupiti nekretnine iz tačke 2. optužnice. Posebno je naglasila da je stan u ulici ...3 dobijen naslijeđem, dok je stan u ulici ... plaćen 2001. godine i u isti je useljeno u ljeto 2003. godine, dodajući da je za izgradnju tog stana bilo nužno dograditi i dio stana u ulici .... Mišljenja je da su nekretnine iz tačke 2. optužnice od 28.02.2017. godine, koje pripadaju Kemal Čauševiću i njegovoj supruzi, Aidi Čaušević, kupljene od legalnih prihoda. Razlika između ukupnih prihoda u periodu 08.12.2003. godine do 31.03.2013. godine i vrijednosti kupljenih nekretnina iznosi 421.698,72 KM i predstavlja ostatak prihoda nad rashodima, što je prikazano u tabeli 25 nalaza, za period 2004. do 2012. godine, koji je tezaurisiran u banci, iskorišten za plaćanje poreza na promet nepokretnosti u iznosu od 65.000,00 KM, poreza na iznajmljivanje nekretnina u iznosu od 17.000,00 KM i troškove života. Ponavlja da bi ova razlika bila znatno veća da se posmatrao period od 1996. godine do 2012. godine i da su uključeni i prihodi iz izjave koju je Kemal napisao od 146.000,00 KM⁵³ koje je isključila iako dokumenti i događaji upućuju da su ovi prihodi i ostvareni. Znači, ukupni ostvareni prihodi

---

⁵³ Od ukupnog iznosa od 161.000 KM kako je to optuženi naveo u svojoj izjavi, vještak je u nalaz uračunala iznos od 15.000 KM

od 1996. godine do 2012. godine iznosili bi 1.934.365,73, a kupovina nekretnina je iznosila 1.261.760,43 KM, iz čega proizlaze veći prihodi u iznosu od 672.605,30 KM.

Vežano za ugovor o poklonu novčanih sredstava u iznosu od 140.000,00 KM, od strane roditelja Aide Čaušević dana 25.05.2010. godine i prateću dokumentaciju uz isti vještak je potvrdila da ugovor nije ovjeren, odnosno radi se samo o potpisima lica koji su ga sastavili, te da je to jedina dokumentacija koja je pratila ovaj ugovor na osnovu kojeg je utvrdila iznose. U pogledu ugovora od 29.06.2011. godine, o oročenom depozitu dječije štednje u iznosu od 200.000 Eura, koji je optuženi stavio sinu na dječiju štednju na depozitni račun, vještak je pojasnila da se u konkretnom ne radi o pologu gotovine, nego da su to sredstva prebačena sa određenog računa optuženog Čauševića i stavljena na ime sina optuženog, te da su navedena sredstva kasnije iskorištena za kupovinu nekretnina. Potvrdila je da je u pogledu troškova života porodice Čaušević za cijeli posmatrani period uzela prosjek od 400,00 KM vodeći se podacima Agencije za statistiku, jer je to bilo jedino što je mogla koristiti za neku procjenu, dodajući da je nekoj porodici za život potrebno 300 KM, a nekoj 3.000 KM, te da to zavisi od načina na koji određena porodica živi.

Prema zaključku Suda, oba vještaka saglasni su u pogledu perioda kupovine spornih nekretnina iz tačke 2. presude, odnosno perioda zaključivanja ugovora o kupoprodaji istih⁵⁴ (vremenski period 2007 - 2012. godine). Ono u čemu se nalazi vještaka razlikuju jeste činjenica, da li je optuženi Čaušević nekretnine kupio/mogao kupiti od legalno stečenih prihoda ili ne.

Upoređujući oprečna zaključna mišljenja vještaka optužbe i odbrane optuženog, te cijeneći uloženu materijalnu dokumentaciju, Sud smatra bitnim istaći da je evidentno da je vještak optužbe nalaz i mišljenje zasnovao na relevantnoj dokumentaciji, pribavljenoj od strane zvaničnih organa/institucija u toku provođenja finansijske istrage (DT-23 i DT-24 sa priložima, DT-26), za razliku od vještaka odbrane optuženog koja je nalaz i mišljenje u većem dijelu zasnovala na dokumentaciji koju je dobila od optuženog.

Sud cijeni, da nalaz vještaka odbrane nije potpun i sveobuhvatan, odnosno da je paušalan i manjkav, iz kojeg razloga Sud isti nije mogao prihvatiti prilikom odlučivanja i donošenja konačne odluke. Naime, kako to proizlazi iz sadržaja nalaza i mišljenja vještaka Jasminke Kalisi, isti je u većem dijelu zasnovan na dokumentaciji koja sa vremenskog aspekta, nije relevantna za predmet optuženja, kao i na dokumentaciji koja se ne može sa potrebnom sigurnošću prihvatiti kao tačna, kao što je to recimo slučaj sa

---

⁵⁴ Prema nalazu vještaka odbrane, stan u ul. ... je plaćen 2001. godine, putem Fonda za izgradnju stanova, ali i ona kao i vještak Tužilaštva, kao datum zaključivanja konačnog ugovora o kupoprodaji navodi ugovor iz 2008. godine, na osnovu kojeg je izvršen upis vlasništva u zemljišne knjige Općinskog suda u Sarajevu

izjavom optuženog Kemala Čauševića od 28.04.2019. godine (Ol.54) koju je on lično sastavio (koja je u spis uložena u fotokopiji), u kojoj navodi da je zaradio 161.000,00 KM, bez navođenja konkretnih dokaza koji bi potvrdili ovakve njegove tvrdnje.

Vještak Jasminka Kalisi je navela da je prihode i rashode optuženog i članova njegove porodice prikazala u dva perioda i to period od 01.06.1996. godine do 08.12.2003. godine i drugi period od 08.12.2003. godine, do 01.04.2013. godine. Tačkom 2. optužnice, optuženom Čauševiću stavljene su na teret radnje izvršenja u periodu od početka 2007. godine pa do kraja 2012. godine, pri čemu vještak odbrane nije posebno prikazala prihode i rashode optuženog za period 2007. godine do kraja 2012. godine. Dakle, po nalazu ovog vještaka, Sud nije mogao utvrditi koliko iznose prihodi i rashodi optuženog za konkretan period optuženja.

Tvrdnja vještaka da je obradila stanje prihoda i rashoda počev od 01.06.1996. godine, dakle, više od dest godina prije perioda optuženja, navodeći da je to uradila da bi došla do početnog stanja, za Sud je neprihvatljiva. Po ocjeni Suda, ovaj period je nebitan, s obzirom na početno stanje koje je uzeo vještak optužbe od 2006. godine, iz kojeg je bilo vidljivo ranije imovno stanje optuženog.

Nadalje, vještak Kalisi je pred Sudom potvrdila da je prilikom izrade nalaza i mišljenja imala na uvid svu dokumentaciju kao i vještak optužbe, međutim, kako to proizlazi iz nalaza, vještak prihode i rashode optuženog i članova njegove porodice nije prikazala po godinama, niti je dala pregled prihoda i rashoda po raznim osnovama pojedinačno, po godinama i po računima banaka, tako da Sudu nije jasno, kako je vještak prikazala da se npr., kod optuženog Čauševića, u tabeli prihodi iz UIO BiH (tabela 13 nalazu), može sa sigurnošću utvrditi da se radi o ukupnom iznosu od 622.551,15 KM. Sa druge strane, vještak optužbe u svom nalazu i mišljenju precizno je prikazao prihode i rashode optuženog i članova njegove uže porodice, pojedinačno, za svaku godinu, uz oznaku banke, broja računa, visinu i osnov uplate, te broj uplata, zatim ukupni iznos za svaku pojedinačnu godinu, kao i iznos za cijeli posmatrani period vještačenja (tabela 2. nalaza).

Kada je u pitanju stan u ulici ..., prema nalazu vještaka odbrane, isti je plaćen 06.01.2001. godine, putem Fonda za izgradnju stanova za demobilisane borce Kantona Sarajevo (u daljem tekstu Fond), a po odluci Vlade FBiH broj: 09-1/01 od 06.02.2001. godine, kojom je Vlada FBiH Fondu odobrila finansijsku pomoć u iznosu od 50.000 KM (tabela 5 nalaza). Odluci Vlade FBiH prethodila je molba optuženog Čauševića, kojom je tražio pomoć u rješavanju stambenog pitanja od Vlade FBiH. Molbom je tražio da se na žiro - račun Fonda, koji se vodio kod Univerzal banke uplati iznos od 50.000,00 KM. Nakon toga, a pošto su sredstva uplaćena na žiro-račun Fonda, dana 04.02.2003. godine,

Fond i optuženi Čaušević zaključili su predugovor o udruživanju sredstava za finansiranje izgradnje stana u ulici ..., u iznosu od 55.347,00 DM⁵⁵. Međutim, vještak odbrane u nalazu dalje ne obrazlaže da je ugovorom o kupoprodaji zaključenom dana 04.09.2008. godine, između Fonda i optuženog Kemala Čauševića, prodavac - investitor (Fond) prodao kupcu (optuženom) predmetni stan, površine 108,71 m², te da je kupoprodajna cijena iznosila 56.928,43 KM, a koju je kupac Čaušević tada isplatio prodavcu - Fondu, kao i da je tek nakon zaključivanja ovog ugovora, isti stekao uslove za upis vlasništva u zemljišnim knjigama Općinskog suda u Sarajevu. Dakle, prema ovom kupoprodajnom ugovoru, optuženi je izvršio plaćanje predmetnog stana, ne dana 06.02.2001. godine, kako to vještak odbrane tvrdi u svom nalazu, nego prilikom zaključenja ugovora od 04.09.2008. godine. Takođe, Sud nije prihvatio ni tvrdnje vještaka Kalisi navedene u tabeli 5 nalaza, da je optuženi Čaušević, za otklanjanje ratnih šteta u stanu, u ulici Grbavička 4c, koji je dobio na korištenje od Vlade FBiH, uložio 20.000 KM, jer nema dokaza koji bi potvrdili ovakve navode vještaka.

U odnosu na ugovor o poklonu novčanih sredstava od 25.05.2010. godine, prema kojem roditelji Aide Čaušević istoj poklanjaju novčani iznos od 140.000,00 KM, na ime kupovine nekretnine – njive Krlje, površine 7.400 m², u iznosu od 134.000,00 KM, Sud je utvrdio da iz pečata nadležnog organa koji je izvršio ovjeru potpisa poklonodavca i poklonoprimca proizlazi da je ovjera izvršena dana 22.05.2019. godine, dakle, devet godina nakon zaključivanja ugovora (ugovor je ovjeren u toku trajanja krivičnog postupka, u vrijeme kada je odbrana optuženog izvodila svoje dokaze). Stoga, cijeneći navedeno, Sud nije mogao sa sigurnošću utvrditi da je supruga optuženog navedena sredstva utrošila za kupovinu predmetne nekretnine-njive dana 27.05.2010. godine, a kako to u nalazu tvrdi vještak odbrane.

Što se tiče kupovine njive Krlje površine 8.000 m², Sud nije prihvatio nalaz vještaka odbrane u dijelu u kojem tvrdi da je supruga optuženog, novcem sa svog računa platila iznos od 80.000 KM. Naime, iz ugovora o kupoprodaji navedene nekretnine od 27.10.2011. godine (Ol.49), jasno proizlazi da je prodavcu isplaćena kupoprodajna cijena od strane kupaca Aide i Kemala Čauševića, i to po pola. Pored toga, Sud nalazi da vještak odbrane u nalazu nije jasno i precizno prikazala iz kojih sredstava i sa kojeg računa i iz koje banke je supruga optuženog platila iznos od 80.000 KM, kako to tvrdi vještak, a i Aida Čaušević u svom iskazu pred Sudom.

Nadalje, Sud nije prihvatio ni nalaz vještaka odbrane u dijelu u kojem navodi da je Aida Čaušević, supruga optuženog, imala prihode u iznosu od 455.625,92 KM (tabela 16 nalaza), u koji iznos je, pored stipendija koje je primala od svojih roditelja (čak i u periodu koji u većem dijelu nije obuhvaćen optužnim aktom), uključila i prihode od

---

⁵⁵ Dokumentacija koju je vještak odbrane koristila pri izradi nalaza i mišljenja od 01.05.2019. godine

iznajmljivanja nekretnina (period od 2007-31.03.2013. godine). Ovo iz razloga što je upravo način kupovine navedenih nekretnina sporan u konkretnom slučaju, te ovakav zaključak vještaka, Sud cijeni neobjektivnim pristupom sa ciljem da se pogoduje optuženom, što u konačnici dovodi u sumnju kompetencije ovog vještaka.

Iz nalaza vještaka odbrane proizlazi da su u cijelom posmatranom periodu vještačenja optuženi Čaušević, a kasnije i članovi njegove porodice, imali iste rashode u iznosu od 400,00 KM, što je sa aspekta logike i životnog iskustva neodrživa teza. Tako je recimo iz tabele 5 u nalazu, vidljivo da je optuženi Čaušević u periodu od 01.06.1996-08.12.2003. godine, imao rashode koji se odnose na troškove života u iznosu od 36.000 KM (90 mjeseci po 400,00 KM). Prema nalazu vještaka, troškovi života nisu se povećali ni u kasnijem periodu obuhvaćenom vještačenjem, odnosno za cijeli posmatrani period vještačenja, troškovi i dalje iznose 400,00 KM, čak i u periodu kada se optuženi oženio i dobio dijete, te kada je u domaćinstvu imao i izdržavanog člana porodice.

Vještak opravdanje za ovakav zaključak nalazi u činjenici da je do iznosa od 400,00 KM došla na osnovu podataka Agencije za statistiku, dodajući da nekome treba 300 KM, a nekome 3.000 KM mjesečno, te da to zavisi od načina na koji određena porodica živi. Sud nije mogao prihvatiti zaključak vještaka, da su rashodi u cijelom posmatranom periodu ostali na nivou od 400,00 KM, ne uzimajući pritom u obzir povećanje troškova života četveročlane porodice u rasponu od nekoliko godina, koji se ogledaju u svim segmentima kao što su povećanje cijene potrošačke korpe, toplotne energije, električne energije, komunalija i sl., cijeneći da je cilj odbrane, a potom i vještaka, da kroz prikazane prihode, sa minimalno prikazanim rashodima, dokaže pred Sudom, da su sporne nekretnine kupljene od legalno stečenih prihoda i to bez kreditnog zaduženja.

Prema ocjeni Suda, ni saslušanje optuženog u svojstvu svjedoka, ni svjedoka, Aide Čaušević, kao ni uložena materijalna dokumentacija od strane optuženog, nisu mogli ishoditi drugačije rješenje ove krivičnopravne stvari. Naime, isti u svojim iskazima, osim što su ponovili činjenice koje je u svom nalazu i mišljenju obradila vještak odbrane Jasminka Kalisi, nisu ponudili druge argumente, niti dokaze koji bi na nedvosmislen način ubijedili Sud u suprotan zaključak do kojeg je u svom nalazu i mišljenju došao vještak optužbe Miloš Grujić.

Tako je optuženi Kemal Čaušević, u svom iskazu pred Sudom, izjašnjavajući se na okolnosti iz tačke 2. presude, naveo da je prije zaposlenja u UIO BiH zaradio preko 500.000,00 KM. Pojasnio je da je imao prihode po osnovu službenih putovanja, da je pisao za časopise, za Vanjskotrgovinsku komoru BiH, da je supruga imala prihode od izdavanja imovine, miraz, zatim prihode od kamata od ušteđevine koja je prije imenovanja

za direktora UIO iznosila skoro 100.000,00 KM, dodajući da su njegovi prihodi 2.000.000,00 KM, (to se odnosi na period od 1996. godine do 31.03.2013. godine).

Supruga optuženog, Aida Čaušević, pojasnila je na glavnom pretresu da sa optuženim živi od 01.10.2003. godine, kada je preselila u njegov stan u .... Tokom zabavljanja su gradili još jedan stan kako bi uspostavili stambenu jedinicu u kojoj i danas žive. Kad su se vjenčali njen otac i Kemal su pokušali da kupe apoteku u zgradi u kojoj žive i za tu namjenu su izdvojili po 200.000 KM. To je propalo, pa su oročili pare, a onda su se uslovi stekli 2011. godine. Tada je poreska uprava FBiH raspisala oglas za jedan prostor. Dobila je punomoć od oca da prisustvuje licitaciji. Bilo je problema sa punomoći, te se na drugu licitaciju javio Kemal i bio najuspješniji. To je uknjiženo na njega, a prostor je plaćen sa računa sina K. Č. 2004. godine, kad su se vjenčali, roditelji su joj željeli kupiti prostor, ali to je propalo. U maju 2010. godine, kupili su njivu koju su platili njeni roditelji. To je 7 i po dunuma, to je jedan komad od više njih koje je ona razdijelila da prodaje. Nakon godinu dana kupila je i drugi dio njive do tog dijela po cijeni od 80.000,00 KM. Platila je svojom ušteđevinom sa računa. Za tri poslovna prostora koje imaju dala je: 26.000,00 KM, za jedan prostor, 60.000,00 KM za jedan stan (od tri koje su imali), dodajući da je učestvovala jednim dijelom, jer je stan bio skuplji. U ovom trećem dijelu njive koji je koštao 66.000,00 KM nije učestvovala, dodajući da je to muž završio sa drugom iz Beograda.

Zaključak je Suda, a kako to jasno proizlazi iz nalaza vještaka optužbe, da nabavka nekretnina (prikazanih u tabeli 1. nalaza), precizno pobrojanih u tački 2. izreke presude, iznosi 1.261.760,43 KM. Međutim, kako je navedeni iznos umanjnjen za iznos od 115.000 KM, na ime kupovine stana u ulici ... po ugovoru od 13.02.2006. godine, od kojeg je tužilac odustao u optužnici, Sud zaključuje da je vrijednost nekretnina koje je optuženi kupio, ne manja od 1.146,760.43 KM. Dakle, iz provedenih dokaza, a prije svega nalaza i mišljenja vještaka Miloša Grujića, kao i matrijalnih dokaza, Sud je utvrdio da je optuženi Čaušević, dio novca u iznosu od najmanje 1.146,760.43 KM, koji predstavlja prijav novac (stečen izvršenjem krivičnog djela iz tačke 1. presude), ubacio u legalne tokove, na način da je isti upotrijebio za kupovinu spornih nekretnina opisanih u tački 2. izreke presude.

c) Veća vrijednost novca

Iznos koji je optuženi Kemal Čaušević stekao izvršenjem krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. KZ BiH (iznos novca ne manji od 1.722.000,00 KM) i iznos koji je upotrijebio u cilju prikrivanja stvarnog porijekla novca, odnosno koji je stavio u legalne tokove, na način da je kupio sporne nekretnine bez kreditnog zaduženja (iznos od najmanje 1.146,760.43 KM), po uvjerenju Suda predstavljaju novac „veće

vrijednosti“, u smislu odredbe člana 209. KZ BiH, čime su ostvarena sva bitna obilježja izvršenja krivičnog djela Pranje novca iz istog člana.

Dakle, nalazeći nesporno utvrđenim da su opisanim radnjama izvršenja ostvarena bitna obilježja krivičnog djela Pranje novca iz člana 209. stav 3. u vezi sa stavom 2. i 1. KZ BiH, Sud je optuženog Kemala Čauševića, oglasio krivim za izvršenje ovog krivičnog djela.

Imajući u vidu sve naprijed navedeno, kao i činjenicu da u toku postupka sposobnost optuženih da shvate značaj djela koje su počinili i upravljaju svojim postupcima ničim nije dovedena u pitanje, Sud je zaključio da su se u konkretnom slučaju, u radnjama optuženog Kemala Čauševića opisanim u tački 1. izreke presude stekla sva obilježja krivičnog djela Pranje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 1. KZ BiH, u vezi sa članom 54. KZ BiH, a u radnjama optuženog Anesa Sadikovića, obilježja krivičnog djela Davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 218. stav 1. KZ BiH, u vezi sa članom 54. KZ BiH, te u radnjama optuženog Kemala Čauševića opisanim u tački 2. izreke presude, obilježja krivičnog djela Pranje novca iz člana 209. stav 3. u vezi sa stavom 2. i 1. KZ BiH, u vezi sa članom 54. KZ BiH, te ih je oglasio krivim za ista, a navode odbrane optuženog Čauševića, iznesene u završnoj riječi, da se u konkretnom slučaju radi o montiranoj i osvetnički koncipiranoj optužnici, odbio kao neosnovane.

Sud podsjeća da u postupku odlučivanja po optužnici nije vezan pravnom kvalifikacijom, a kako je to navedeno u članu 280. stav 2. ZKP BiH. Kako iz činjeničnog opisa u tačkama 1. i 2. izreke presude proizlazi da se u konkretnom radi o konstrukciji produženog krivičnog djela, Sud je radnje optuženih kvalifikovao kao produženo krivično djelo Pranje dara i drugih oblika koristi i Davanje dara i drugih oblika koristi, te produženo krivično djelo Pranje novca. Nadalje, kod krivičnog djela Pranje novca iz člana 209. KZ BiH, Sud je intervenisao, na način da je iza stava 3. u vezi sa stavom 2. dodan i stav 1, s obzirom da navedeni stav upućuje na opis radnji izvršenja krivičnog djela Pranje novca.

Da se u konkretnom slučaju na strani optuženih radi o konstrukciji produženog krivičnog djela, Sud polazi od činjenice da su ispunjeni propisani uslovi iz člana 54. stav 2. KZ BiH, prema kojim odredbama produženo krivično djelo je učinjeno kada je učinilac sa namjerom učinio više istih ili istovrsnih krivičnih djela koja, s obzirom na način izvršenja, njihovu vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti koje ih povezuju čini jedinstvenu cjelinu. Po ocjeni Suda, ispunjeni su ovakvi uslovi, jer su optuženi, a što je vidljivo iz činjeničnog opisa, izvršili više radnji koje su istovrsne, a međusobno odvojene, od kojih svaka pojedinačno sadrži sva zakonska obilježja istog krivičnog djela. Nesporno,

u poduzimanju tih radnji postoji određeni vremenski kontinuitet između pojedinačno izvršenih krivičnopравnih radnji.

Takođe, iz načina njihova izvršenja proizlazi da su sve inkriminisane radnje sa stanovišta običnog životnog i logičnog rezonovanja takve da predstavljaju kontinuiranu djelatnost koja ima vid jedinstvene prirodne cjeline, te napokon da primjena konstrukcije produženog krivičnog djela na konkretni slučaj nije u suprotnosti sa zahtjevima kriminalne politike, koji su došli do izražaja u pozitivnom krivičnopравnim propisima. Isto tako i druge stvarne okolnosti poduzetih radnji povezuju ih da čine jednu jedinstvenu prirodnu cjelinu, jer postoji istovjetnost direktnog umišljaja, identičan način postupanja, isti oblik vinosti, zatim istovrsnost opšteg načina izvršenja krivičnog djela (činjenje), koje sve opravdavaju konstrukciju produženog krivičnog djela.

Institut produženog krivičnog djela je u krivično zakonodavstvo uveden u interesu optuženog, te on predstavlja povoljnost za optuženog. Da nema tog instituta, optuženom bi bilo suđeno za svaku od učinjenih krivičnopравnih radnji i za svaku od tih radnji bi mu bile utvrđene posebne kazne, pa bi mu uz primjenu odredaba o sticaju krivičnih djela bila izrečena jedinstvena kazna, što je za optuženog nesumnjivo nepovoljnije, nego u slučaju kada se primjenjuje institut produženog krivičnog djela, te kada mu se sudi i utvrđuje kazna propisana za jedno djelo⁵⁶.

Primjena važećeg zakona

S obzirom na to da su radnje izvršenja u tački 1. presude počinjene u periodu od 2007. godine do februara 2011. godine, a u tački 2. presude, u periodu od početka 2007. godine do kraja 2012. godine, da su optuženi posljednje krivičnopравne radnje poduzeli 2011. godine, odnosno 2012. godine, te cijeneći činjenicu da se u konkretnom radi o konstrukciji produženog krivičnog djela, gdje se, kao vrijeme njegovog izvršenja uzima vrijeme preduzimanja posljednje radnje, valjalo je primijeniti zakon koji je bio na snazi u to vrijeme, a to je Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj 8/10 od 02.02.2010. godine).

Naime, Sud je prilikom utvrđivanja kada je krivično djelo učinjeno, kao bitne pretpostavke za primjenu materijalnog prava, imao u vidu, između ostalog, da se produženo krivično djelo sastoji od više radnji istog krivičnog djela gdje svaka pojedina radnja ne predstavlja samostalno krivično djelo, nego dio produženog (istog) krivičnog djela, tako da se vrijeme izvršenja računa od preduzimanja posljednje krivičnopравne radnje, te da se takvo krivično djelo posmatra kao cjelina, odnosno kao jedno krivično

---

⁵⁶ Vidi Odluku o dopustivosti i meritumu, Ustavni sud Bosne i Hercegovine, broj: AP-3229/10 od 09.12.2014. godine

djelo, iz kojeg razloga je zaključio da u konkretnom slučaju treba primijeniti KZ BiH koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja krivičnog djela, u skladu sa članom 4. stav 1. KZ BiH.

Sud smatra bitnim istaći, da je prilikom razmatranja pitanja primjene materijalnog zakona, imao u vidu i činjenicu da je, kada su u pitanju krivična djela Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 1. KZ BiH i Davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 218. stav 1. KZ BiH, dolazilo do izmjena krivičnog zakona, te je utvrđeno da se ne radi o izmjenama koje bi mogle biti okarakterisane kao blaže po učinioca djela, odnosno navedene izmjene se nisu odnosile na zapriječenu kaznu za navedena krivična djela.

Kada je u pitanju krivično djelo Pranje novca, u vrijeme izvršenja krivičnog djela (navedenog preciziranom optužnicom) iz člana 209. KZ BiH, isto je bilo propisano na sljedeći način⁵⁷: (1) Ko novac ili imovinu za koju zna da su pribavljeni učinjenjem krivičnog djela primi, zamijeni, drži, njima raspolaže, upotrijebi u privrednom ili drugom poslovanju, ili na drugi način prikrije ili pokuša prikriti, a takav je novac ili imovina veće vrijednosti ili to djelo ugrožava zajednički ekonomski prostor Bosne i Hercegovine ili ima štetne posljedice za djelatnosti ili finansiranje institucija Bosne i Hercegovine, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Ako vrijednost novca ili imovinske koristi iz stava 1. ovog člana prelazi iznos od 50.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina. (3) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava (1) i (2) ovog člana učinilac postupio nehatno u odnosu na okolnost da su novac ili imovinska korist pribavljeni krivičnim djelom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine. (4) Novac i imovinska korist iz stava (1) do (3) ovog člana će se oduzeti.

Izmjenama ovog člana sadržanim u "Službenom glasniku BiH", br. 8/10, u članu 209. u stavu (1) riječi: "šest mjeseci do pet godina" zamjenjuju se riječima: "jedne do osam godina". Osim toga, ovim izmjenama je iza stava (1) dodat novi stav (2), koji glasi: "(2) Ako je počinitelj djela iz stava (1) ovog člana istovremeno i počinitelj ili saučesnik u krivičnom djelu kojim je pribavljen novac ili imovina iz stava (1) ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina." Nadalje, u dosadašnjem stavu (2), koji postaje stav (3), broj "50.000" zamjenjuje se brojem "200.000", a riječi: "od jedne do deset godina" zamjenjuju se riječima: "najmanje tri godine", te dosadašnji stavovi (3) i (4) postaju stavovi (4) i (5). U stavu (5) riječi: "iz st. 1. do 3. ovog člana" zamjenjuju se riječima: "iz stavova od (1) do (4) ovog člana".

Imajući u vidu naprijed izložene zakonske formulacije, te s obzirom na propisanu kaznu, proizlazi da je zakon koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja djela („Službeni glasnik BiH“, br. 37/03), povoljniji za optuženog. Međutim, polazeći od činjenice da se u konkretnom radi o konstrukciji produženog krivičnog djela, da je posljednja preduzeta

---

⁵⁷ Krivični zakon BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 37/03)

radnja koja je ušla u opis produženog krivičnog djela preduzeta 2011. godine, odnosno početkom 2012. godine, (dakle u vrijeme kada je na snagu već stupio Službeni glasnik BiH", br. 8/10), te konačno, kako Zakon ne poznaje „konkurenciju među zakonima“, Sud je prema optuženim, za krivična djela za koja su oglašeni krivim, primijenio Krivični zakon objavljen u Službenom glasniku BiH", br. 8/10.

Krivična odgovornost optuženih

Imajući u vidu okolnosti izvršenja krivičnih djela i opisane konkretne radnje optuženih u tačkama 1. i 2. izreke presude, Sud zaključuje da su optuženi izvršenje navedenih krivičnih djela preduzeli sa direktnim umišljajem kao oblikom vinosti. Vrsta krivičnih djela, lični motivi, načini izvršenja pojedinačnih radnji i vremenski kontinuitet potvrđuju ovakav zaključak Suda. Ne postoji ni jedna činjenica ili okolnost koja bi upućivala na zaključak da su krivična djela počinjena sa nekim drugim oblikom vinosti, niti je odbrana na to ukazivala. Stoga, Sud prihvata da su optuženi u vrijeme izvršenja krivičnog djela bili sposobni za rasuđivanje i u mogućnosti da shvate i razumiju značaj svojih radnji, kao i da su potpuno sposobni da donose odluke i da shvate njihov značaj.

Tako u odnosu na optuženog Kemala Čauševića, Sud zaključuje da je optuženi svjestan da u namjeri postizanja ličnih interesa, tj. u cilju sticanja protivpravne imovinske koristi zahtijeva i prima dar, da u okviru svog ovlaštenja koje proizlazi iz funkcije direktora UIO BiH, izvrši što ne bi smio izvršiti, te je svjestan da kao direktor UIO BiH favorizuje uvoznike tekstila Sedineta Karića i Anesa Sadikovića, na štetu ostalih uvoznika, tako što im omogućava da prilikom uvoza na carini dostavljaju fakture na kojima su umanjene cijene robe u odnosu na stvarne cijene, te da se roba neće detaljno pregledati, bez dužeg zadržavanja na carini. U odnosu na optuženog Anesa Sadikovića, Sud je zaključio da je optuženi bio svjestan da obećava i daje dar, te da to čini u vezi sa vršenjem službene radnje koja proizlazi iz ovlaštenja službenog lica, direktora UIO BiH, Kemala Čauševića, iz čega proizlazi da su postupali sa direktnim umišljajem.

Nadalje, Sud je utvrdio da je optuženi Kemal Čaušević bio svjestan prljavog novca, te svjestan da tako pribavljeni novac potiče iz izvršenja krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. KZ BiH, pa takav novac svjesno stavlja u legalne tokove kupujući nekretnine navedene u tački 2. izreke presude, iz čega proizlazi da je postupao sa direktnim umišljajem.

Odluka o krivičnopravnoj sankciji

Za krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi iz člana 217. stav 1. Zakon je propisao kaznu zatvora od 1 do 10 godina, za krivično djelo Davanje dara i drugih oblika koristi iz člana 218. stav 1. KZ BiH, kaznu zatvora u trajanju od 6 mjeseci do 5 godina,

a za krivično djelo Pranje novca iz člana 209. stav 3, u vezi sa stavom 2. i 1. KZ BiH, kaznu zatvora u trajanju od najmanje 3 godine.

Cijeneci konkretne radnje izvršenja krivičnog djela, te količinu kriminalne aktivnosti optuženih u radnjama izvršenja krivičnog djela, a imajući u vidu opšta pravila o odmjeravanju kazne iz člana 48. KZ BiH, Sud je optuženom Kemalu Čauševiću, za krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi utvrdio kaznu zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine, za krivično djelo Pranje novca, kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) godina, te primjenom odredbi o sticaju iz člana 53. KZ BiH, optuženom izrekao jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 9 (devet) godina, a optuženom Anesu Sadikoviću, kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine.

Prilikom utvrđivanja kazni za optužene, Sud je imao u vidu svrhu kažnjavanja, brojnost radnji izvršenja, odnosno količinu kriminalne aktivnosti optuženih, uzimajući u obzir sve okolnosti koje utiču da kazna bude manja ili veća. Prilikom vršenja izbora krivične sankcije i njene visine, Sud je posebno cijenio činjenicu da korupcijska krivična djela u koje spadaju Primanje i davanje dara i drugih oblika koristi, u današnje vrijeme spadaju u kategoriju kriminaliteta sa izrazito visokim stepenom opasnosti za društvo. To se ogleda ne samo u materijalnim posljedicama koje vršenjem ovih djela nastaju, nego posebno u razaranju i remećenju osnovnih tokova društvenog života kroz napad na moralne vrijednosti društva.

No i pored navedenog, Sud je od olakšavajućih okolnosti na strani optuženog Kemala Čauševića cijenio da je porodičan i otac mldb. djeteta. Od otežavajućih okolnosti na strani optuženog, Sud je imao u vidu količinu kriminalne aktivnosti i način izvršenja, kao i količinu novca koji je optuženi primio na ime dara. Pored navedenog, Sud je kao otežavajuću okolnost na strani ovog optuženog cijenio njegovo ponašanje koje se ogleda u nepoštovanju Suda, u toku suđenja u samoj sudnici, kao i neprimjereni komentari i uvrede na račun Suda i Tužilaštva navedeni u podnescima koje je optuženi konstantno, tokom cijelog trajanja dokaznog postupka, dostavljao Sudu.

Na strani optuženog Anesa Sadikovića Sud je od olakšavajućih okolnosti cijenio njegovo korektno držanje pred Sudom, da je porodičan, otac dvoje mldb. djece, dok je od otežavajućih okolnosti Sud cijenio količinu kriminalne aktivnosti i način izvršenja, te iznos novca na ime datog dara, kao i činjenicu da je isti ranije osuđivan.

Odluka o uračunavanju pritvora

Sud je na osnovu člana 56. KZ BiH, optuženim Kemalu Čauševiću i Anesu Sadikoviću, u izrečenu kaznu zatvora uračunao vrijeme koje su optuženi proveli u pritvoru i to optuženi Kemal Čaušević u periodu od 18.06.2014. godine, do 12.09.2014.

godine, a optuženi Anes Sadiković u periodu od 19.06.2014. godine, do 15.07.2014. godine. Naime, Sud primjećuje da je kod navođenja ličnih podataka optuženih u optužnici, tužilac propustio navesti period koji su isti proveli u pritvoru, a niti se na ovu činjenicu osvrnuo u završnoj riječi. Međutim, kako je tokom postupka nesporno utvrđeno da su oba optužena određeno vrijeme proveli u pritvoru po rješenju Suda BiH, Sud je uvidom u istražni dio spisa broj: S1 2 K 014305 14 Krn došao do podataka o kojem se vremenskom periodu radi, a potom je to vrijeme provedeno u pritvoru optuženima uračunao u izrečenu kaznu zatvora.

Odluka o oduzimanju protivpravne imovinske koristi

Članom 110. stav 1. KZ BiH određeno je da „niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnom djelom“, a da će se „korist iz stava 1. oduzeti sudskom odlukom kojom je utvrđeno da je krivično djelo učinjeno, pod uslovima propisanim ovim zakonom“. Članom 111. KZ BiH je određeno da će se „od učinitelja oduzeti svaka druga imovinska korist koja je pribavljena krivičnim djelom, a ako oduzimanje nije moguće, učinitelj će se obavezati na isplatu novčanog iznosa srazmjernoj pribavljenoj imovinskoj koristi“, kao i da se „imovinska korist pribavljena krivičnim djelom može oduzeti od osobe na koju je prenesena bez naknade ili uz naknadu koja ne odgovara stvarnoj vrijednosti, ako je ona znala ili mogla znati da je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom“.

S obzirom da je utvrdio odgovornost optuženog Kemala Čauševića, na osnovu člana 110. i 111. KZ BiH, u vezi sa članom 217. stav 4. KZ BiH, Sud je od optuženog, kao imovinsku korist stečenu izvršenjem krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi oduzeo novac u iznosu od 575,239,57 KM, koji iznos predstavlja razliku od utvrđenog novca na ime primljenog dara u ukupnom iznosu od 1.722.000,00 KM i novca koji je optuženi upotrijebio za kupovinu spornih nekretnina.

Nadalje, Sud je prihvatio prijedlog Tužilaštva BiH za oduzimanje imovinske koristi, stečene izvršenjem krivičnog djela, te je na osnovu člana 110. i 111. u vezi sa članom 209. stav 5. KZ BiH, od optuženog Kemala Čauševića, oduzeo nekretnine precizno navedene u tački 2. izreke presude, kao imovinsku korist pribavljenu izvršenjem krivičnog djela.

Naime, kako je to ranije pojašnjeno, vještak finansijske struke Miloš Grujić, po nalogu Tužilaštva BiH ispitao je legalne prihode porodice optuženog Čauševića, a potom sačinio pregled raspoloživih sredstava, na računima po raznim osnovama fizičkih lica Kemala Čauševića, Aide Čaušević, te K. Č., nakon čega je utvrdio da postoji nesrazmjer između osvarenih evidentiranih prihoda i raspoloživih sredstava na

računima pomenutih fizičkih lica u iznosu od 1.008.607,00 KM, u odnosu na ostvarene evidentirane prihode.

Provedenim dokazima odbrane nije osporena tvrdnja optužbe. Fokus odbrane optuženog kroz izvođenje kako subjektivnih dokaza, tako i materijalne dokumentacije, bio je upravo na pobijanju teze Tužilaštva, da je novac ostvaren vršenjem krivičnog djela, upotrijebljen za kupovinu spornih nekretnina. Međutim, priloženi dokazi nisu dokazali suprotno. Sud nije prihvatio nalaz i mišljenje vještaka odbrane Jasminke Kalisi iz razloga kako je to naprijed objašnjeno, nalazeći da isti nije potpun i sveobuhvatan, te da se u određenom dijelu temelji na dokumentaciji van perioda obuhvaćenog optužnim aktom, te shodno tome, nije podoban da Sud na njemu zasnuje svoju odluku.

Troškovi krivičnog postupka

Budući da je donesena presuda kojom su optuženi Kemal Čaušević i Anes Sadiković oglaseni krivim, Sud je na osnovu člana 188. stav 1. ZKP BiH, u vezi sa članom 186. stav 2. ZKP BiH, iste obavezao na plaćanje troškova krivičnog postupka, čiji će iznos Sud utvrditi posebnim rješenjem po pribavljanju potrebnih podataka.

II OSLOBAĐAJUĆI DIO PRESUDE

Sud je u odnosu na optuženog Kemala Čauševića, usljed nedostatka dokaza, donio oslobađajuću presudu da je počinio krivičnopravne radnje opisane pod tačkom 3. izreke presude, odnosno da je počinio krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 220. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ BiH.

Prije svega, Sud smatra bitnim napomenuti da je, kada je u pitanju svojstvo optuženog u vrijeme izvršenja krivičnog djela, a imajući u vidu definiciju službene osobe, datu kroz odredbu člana 1. tačka 3. KZ BiH, ovo pitanje obrazloženo u tački 1. izreke presude, iz kojeg razloga Sud neće ponovo razmatrati isto, kako bi se izbjeglo nepotrebno ponavljanje u presudi. Dakle, za Sud je nesporno da je optuženi Čaušević u kritičnom periodu bio na funkciji direktora UIO BiH.

Kada je u pitanju krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 220. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ BiH, Sud napominje da se radi o takvom krivičnom djelu čija radnja izvršenja je određena alternativno i prema njoj, djelo se javlja u tri vida: kao iskorištavanje službenog položaja ili ovlaštenja, prekoračenje granica službenog ovlaštenja i nevršenje službene dužnosti.

S tim u vezi, Sud konstatuje da se optuženi izmijenjenom optužnicom tereti da je svojim postupanjem prekoračio granice službenog ovlaštenja, u namjeri da drugome

pribavi korist, tako što je prihvatio prijedlog pravnog lica „Glas Srpski - Grafika“ A.D. Banja Luka za vansudsko poravnanje i naknadu štete, prema evidentno nenadležnom organu za odlučivanje po zahtjevu za naknadu štete, u smislu Zakona o javnim nabavkama, te je slijedom toga, UIO BiH, po njegovom naređenju, kao direktora UIO BiH, zaključila sporazum o vansudskom poravnanju kojim je pravnom licu „Glas Srpski - Grafika“ A.D. Banja Luka, na ime naknade štete isplaćen novčani iznos od 200.000,00 KM, za koji iznos je oštećen budžet Bosne i Hercegovine.

Međutim, na osnovu provedenih dokaza od strane Tužilaštva na kojem je teret dokazivanja, Sud nije mogao, van svake razumne sumnje, utvrditi krivičnu odgovornost optuženog Kemala Čauševića. Prema ocjeni Suda, Tužilaštvo nije ponudilo niti jedan konkretan dokaz, koji bi potvrdio činjenične navode opisane u tački tački 3. izreke presude, odnosno nije dokazalo u čemu se sastoji radnja prekoračenja službene dužnosti optuženog, a niti iz sadržaja dokaza proizlazi namjera optuženog da drugome pribavi imovinsku korist.

Naime, iz provedenih dokaza u toku postupka, jasno proizlazi da optuženi nije potpisao sporni Sporazum o vansudskoj nagodbi sa pravnom licem „Glas Srpski Grafika“ A.D. Banja Luka, nego se kao potpisnik ispred UIO BiH pojavljuje drugo lice, odnosno Hajrudin Lagumdžija, koji je u to vrijeme (2008-2011. godine) bio rukovodilac Sektora za poslovne usluge. Takođe, navodi optužnice, da je UIO BiH, po naređenju optuženog Čauševića, zaključila sporazum o vansudskom poravnanju, na osnovu kojeg je pravnom licu „Glas Srpski Grafika“ A.D. Banja Luka, na ime naknade štete isplaćen novčani iznos od 200.000,00 KM, ozbiljno su dovedeni u sumnju izvedenim dokazima odbrane.

Tako svjedok Hajrudin Lagumdžija, u svom iskazu na glavnom pretresu, navodi da mu je iz Kabineta direktora javljeno da je direktor pristao da se uradi vansudska nagodba, odnosno da ga je telefonski kontaktirala savjetnik direktora, Zorica Drljača, te mu rekla da se završi vansudska nagodba i isplati 200.000,00 KM, napominjući da on to nikad ne bi uradio „na svoju ruku“. Naveo je da je on potpisao sve te dokumente u Upravi, dodajući da, kada je direktoru istekao ugovor, isti je nastavio i dalje obavljati dužnost direktora, ali neka svoja ovlaštenja je prenio na određene službenike. Posljedica svega toga je ta šteta koja je isplaćena Glasu Srpske od 200.000,00 KM.

Sud prihvata iskaz ovog svjedoka u dijelu u kojem navodi da je on potpisao sporazum o vansudskom poravnanju, da je po ovlaštenju tadašnjeg direktora (optuženog Čauševića) potpisao sve dokumente u vezi sa nagodbom, jer je isti u saglasnosti sa materijalnim dokazima koje je odbrana optuženog uložila u spis (Ol.2; Ol.3; Ol.30; Ol.32).

Međutim, Sud nije mogao prihvatiti iskaz svjedoka u dijelu u kojem navodi da ga je 08.12.2010. godine, telefonski kontaktirala savjetnik direktora, Zorica Drljača, te da mu je tom prilikom rekla da se potpiše vansudska nagodba, jer je u suprotnosti sa izvedenim dokazima odbrane kojima je Sud poklonio vjeru.

Naime, svjedok Zorica Drljača, stručni savjetnik u kabinetu direktora UIO BiH (do 2009. godine), pojasnila je na glavnom pretresu da su pomoćnici direktora rukovodili određenim sektorom, da su samim zakonom određeni kao operativni rukovodioci i imali su velika ovlaštenja i odgovarali su za rad sektora. Pomoćnik direktora Sektora za poslovne usluge dok je ona bila u Upravi, je bio Dževad Mekić, a kasnije je te poslove obavljao Hajro Lagumdžija. Taj sektor je imao 4 odsjeka, za administrativne poslove, za ljudske resurse, za finansijske poslove i odsjek za naplatu, a bio je, između ostalog, zadužen i za javne nabavke. Svjedok je pojasnila da je u UIO BiH prestala raditi 14.07.2009. godine, radi prelaska u drugu instituciju, a što proizlazi i iz materijalnog dokaza (Ol.29). Istakla je da je bila obični državni službenik, te da nije imala ovlaštenja da prenosi naredbe, te da je to posao sekretarice. Navela je da nisu tačni navodi Lagumdžije, da mu je ona u decembru 2010. godine, prenijela/izdala naredbu direktora, da se potpiše sporazum o vansudskom poravnanju od 09.12.2010. godine, dodajući da je u tom periodu bila zaposlena u drugoj instituciji, dakle godinu i po prije tog perioda je napustila UIO BiH.

Svjedok Neven Kopanja, zaposlen u Nezavisnim novinama i predsjednik Upravnog odbora u kompaniji Glas Srpski – Grafika a.d. Banja Luka, izjavio je pred Sudom da je 2010. godine, upoznat sa zahtjevom za naknadu štete povodom tendera iz 2004. godine, za štampanje akciznih markica. Naknada štete je bila u visini od oko 200.000,00 KM, dodajući da ih je direktor izvjestio da je pred Kancelarijom za žalbe pokrenut proces za naknadu štete. Koliko se sjeća, direktor preduzeća je uputio prijedlog za vansudsko poravnanje povodom tog predmeta, a nakon toga su ih iz UIO BiH pozvali na sastanak. Sjeća se da su sastanku prisustvovali njih trojica iz Glasa Srpske i Hajrudin Lagumdžija sa saradnicima ispred UIO BiH. Rečeno im je nakon sastanka da će ih nakon mišljenja njihove pravne službe obavijestiti o daljim postupcima. Obavijestili su ih iz UIO BiH da je za njih prihvatljivo, da se oni odreknu kamata po osnovu spora, a da UIO BiH isplati glavnica. Oni su to prihvatili i zaključeno je vansudsko poravnanje. Istakao je na kraju da nikada po ovom pitanju nije kontaktirao Kemala Čauševića, te da je jedini sastanak koji su imali, bio sa Lagumdžijom i njegovim timom.

Iskazi svjedoka Hajrudina Lagumdžije, Zorice Drljača i Nevena Kopanje u bitnim, činjeničnim dijelovima u međusobnoj su saglasnosti sa iskazom optuženog u svojstvu svjedoka, koji je naveo da nije potpisao sporazum o vansudskoj nagodbi između UIO

BiH i firme Glas Srpski-Grafika, kao ni isplatu po zaključenom sporazumu, dodajući da to radi poseban sektor, a to je Sektor za poslovne usluge. Rukovodilac sektora je od 2008-2011. godine, bio Hajrudin Lagumdžija i on je potpisao sporazum sa Glasom Srpske, napominjući da je to bila njegova isključiva nadležnost. Poznavao je Zoricu Drljača, bila je njegov savjetnik od 2004-2009. godine, ističući da ona nije bila uposlenik UIO BiH u vrijeme potpisivanja sporazuma, jer je na 17 mjeseci prije potpisivanja sporazuma napustila UIO BiH i otišla u drugu instituciju.

Pojašnjavajući sporni događaj, optuženi kao svjedok navodi da je dana 23.03.2005. godine, donio odluku o provođenju otvorenog postupka, jer je Zakon o akcizama propisao da UIO BiH mora preuzeti nadležnost za štampanje poreskih markica koje su do tada radili entiteti. Radilo se preko noći, jer je javni interes bio ogroman. Proceduru odabira najboljeg ponuđača proveo je Upravni odbor kao eliminatorni kriterij sa stanovišta sigurnosti u kojem su bila tri člana. Oni su obišli sve ponuđače i sačinili izvještaj Upravnom odboru. Upravni odbor im je dao dodatni zadatak da dorade izvještaj i na sljedećoj sjednici taj izvještaj je poslužio da UIO BiH krene u drugu fazu-proces cjenovnog odabira. Komisija od 6 članova na čijem čelu je bio Hajrudin Lagumdžija je izvršila evaluaciju ponuda i dala isti prijedlog kao i radna grupa Upravnog odbora, da Grafotisak bude izabran za štampanje poreskih i kontrolnih markica. Glas Srpske je učestvovao u konkursu. Ulagali su prigovor njemu kao direktoru UIO i oba prigovora je odbio. Onda su se obratili na dvije adrese, Uredu za Žalbe i Ministarstvu finansija, kao tada drugostepenom organu. Ljerka Marić je kao ministar odbila žalbu Glasa Srpske. Podnijeli su tužbu Upravnom odjeljenju Suda BiH, tužba je uvažena i obratili su se UIO za vansudsko poravnanje putem advokata Milice Cvijanović. U ime Glasa Srpske, po dobijanju presude UIO-u se obratio Neđo Gajić, tadašnji direktor, kao i Kancelariji za razmatranje žalbe, za vansudsku nagodbu. Nije prihvatio zahtjev za nagodbu, poslao je dopis Upravnom odboru sa prijedlogom da se vansudska nagodba ne prihvati i Upravni odbor ga je podržao. Ured za žalbe se u vezi sa svim ovim izjasnio, tako što su donijeli zaključak da se obustavi postupak izvršenja ugovora, međutim ugovor je u to doba već bio istekao, pritom misleći na ugovor sa Grafotiskom povodom kojeg se žalio Glas Srpske.

Sjeća se da se UIO BiH obraćala Pravobranilaštvu BiH da ih zastupa u tužbi koju je UIO na temelju pouke o pravnom lijeku Kancelarije za žalbe uputila Sudu BiH, međutim, Pravobranilaštvo BiH se izjasnilo da ih neće zastupati. Sud BiH je odbio njihovu tužbu sa obrazloženjem da nisu ni mogli koristiti taj pravni lijek koji ima je dala Kancelarija za razmatranje žalbi. Ističe da su sredstva koja je UIO BiH isplatila Glasu Srpske bila predviđena budžetom institucija BiH, da je isplata, prema njegovom mišljenju, bila zakonita, te da je to potvrdio i Amir Pilav tokom svjedočenja pred Sudom, rekavši da je Sporazum mogao biti zaključen, ali da je sve trebalo biti obavljeno pred

Kancelarijom za žalbe. Tek kada je dobio dokumentaciju od Tužilaštva vidio je da je Pravobranilaštvo BiH dalo ne samo pozitivno mišljenje, nego i saglasnost i sugestiju za isplatu po nagodbi. Iskaz optuženog kao svjedoka u cijelosti potvrđuju materijalni dokazi odbrane uloženi u spis i to: Ol.1; Ol.2; Ol.3; Ol.17; Ol.18; Ol.19; Ol.20; Ol.21; Ol.22; Ol.23; Ol.24; Ol.25; Ol.26; Ol.29; Ol.30.

Cijeneći sve navedeno, zaključak je Suda da Tužilaštvo nije izvelo dokaze u pogledu odlučnih činjenica, a to su postojanje radnje izvršenja krivičnog djela, kao ni svijest (namjeru) optuženog, da svojim radnjama omogućava nekome pribavljanje protivpravne imovinske koristi. U konkretnom slučaju, bilo je nužno dokazati koja su stvarna ovlaštenja službenog lica, tj. optuženog Čauševića, odnosno koje su njegove zakonom propisane dužnosti, da bi se moglo utvrditi da li je službeno lice takva ovlaštenja iskoristilo, odnosno da li je prekoračilo svoja službena ovlaštenja i zakonom propisane ovlasti u cilju postizanja zabranjene posljedice. Samo paušalno pozivanje Tužilaštva na odredbe pojedinih članova Zakona o javnim nabavkama BiH, prema ocjeni Suda nije dovoljno, jer je bilo neophodno dokazati na koji način je optuženi (u skladu sa navedenim propisom) trebao da postupi, da bi se moglo utvrditi da li je u konkretnom slučaju, uopšte povrijedio taj propis.

S tim u vezi, ocjena je Suda da su činjenice u ovom predmetu utvrđene samo sa vjerovatnošću, a ne sa potrebnom izvjesnošću: vjerovatno i moguće je da se događaj desio kako to tvrdi optužba, a ipak je moguće da se događaj nije desio, kako to tvrdi optuženi. Za osuđujuću presudu, da je neko kriv za djelo za koje se tereti, neophodna je potpuna izvjesnost i sigurnost, dok je za oslobađajuću presudu za optuženog dovoljna razumna sumnja, odnosno mogućnost da je optuženi djelo počinio kao i istovremena razumna mogućnost – sumnja da djelo optuženi nije počinio.

Imajući u vidu navedeno, Sud je, nakon analize svih provedenih dokaza na glavnom pretresu, te rukovodeći se načelom „*in dubio pro reo*“, izveo zaključak da Tužilaštvo nije uspjelo dokazati van svake razumne sumnje odgovornost optuženog za počinjenje krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 220. stav 3, u vezi sa stavom 1. KZ BiH, kako je to opisano u činjeničnom dijelu tačke 3. izreke presude, pa je stoga valjalo, shodno odredbi člana 284. tačka c) ZKP BiH, donijeti presudu kao u izreci.

Troškovi krivičnog postupka

Budući da je donio presudu kojom se optuženi oslobađa od optužbe, Sud je shodno odredbi člana 189. stav 1. ZKP BiH, odlučio da troškovi krivičnog postupka padaju na teret budžetskih sredstava Suda i Tužilaštva BiH.

ZAPISNIČAR :
Pravni savjetnik
Mersiha Ajanović

PREDSJEDNIK VIJEĆA
SUDIJA
Biljana Ćuković

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude može se izjaviti žalba Apelacionom odjeljenju ovog Suda u roku od 15 dana od dana prijema pismenog otpavka presude.

ANEX I

I Rješenje Suda od 04.01.2019. godine:

I U krivičnom predmetu koji se pred ovim Sudom vodi pod brojem: S1 2 K 024465 17 K, kao dokazi odbrane optuženih, provest će se saslušanje slijedećih svjedoka/vještaka i uložiti sljedeća materijalna dokumentacija:

ZA ODBRANU OPTUŽENOG KEMALA ČAUŠEVIĆA:

Svjedoci/vještaci na tačku 1. optužnice:

1. Fadil Kavazović, UIO, tadašnji šef carinske ispostave Tuzla, na okolnost carinjenja tekstila u carinskoj ispostavi Tuzla pravnog lica Janus i ostalih pravnih lica
2. Jasna Ibršimović, UIO, tadašnji šef grupe za istrage u regionalnom centru Tuzla (na području kojeg su uvozila pravna lica Obitex i Janus), na okolnosti rada grupe i odsjeka vezano za uvoz tekstila, a koji se carinio u carinskim ispostavama na području regionalnog cetra Tuzla, kao i o kontinuitetu uvoza tekstila na pijacu Arizona i o drugim aktivnostima lica koja su radila u Sektoru za provođenje propisa
3. Haris Mujnović, UIO, tadašnji šef CI Bihać, na okolnost uvoza tekstila od strane pravnih lica Ekosan I KS Obitex, a za koje uvoze je procedura carinjenja obavljana u carinskoj ispostavi Bihać, kao I na okolnost uvoza tekstila
4. Adnan Kulenović, UIO, tadašnji š e f Odsjeka za carine Regionalnog centra Banja

Luka, na okolnosti zahtjeva za provjeru faktura, zahtjeva za provjeru EUR obrazaca (prvenstveno pravnih lica Ekosan i KS Obitex) koja je dobivao od carinskih ispostava na području regionalnog centra Banjaluka, na okolnost kolegija sa šefovima carinskih ispostava i kolegija koje je pomoćnik direktora u Sektoru za carine Bogdan Novaković držao sa šefovima Odsjeka za carine u 4 regionalna centra UIO

5. Damir Župarić, UIO, carinska ispostava Brčko, granični prelaz Brčko, Brčko distrikt, na okolnosti rada u Odsjeku za provođenje propisa regionalnog centra Tuzla i na okolnost rada u Sektoru za provođenje propisa u sjedištu UIO u Banja Luci, a vezano za uvoz tekstila u Bosnu i Hercegovinu

6. Goran Marinković, UIO, carinska ispostava Banja Luka, tadašnji šef carinske ispostave Banja Luka, na okolnosti uvoza tekstila od strane pravnih lica Ekosan i KS Obitex, kao i uvoza tekstila u BiH

7. Ahmed Šerifović, UIO, tadašnji šef CI Bijeljina, na okolnost uvoza tekstila u CI Bijeljina (prvenstveno Obitex), te posebno na okolnost da li je sa optuženim Čauševićem ikada bio na bilo kakvom sastanku na kojem je bio i Sedinet Karić, a koji je navodno organizovao optuženi Čaušević, a posebno na sastanku u Kladnju

8. Sreto Vidaković, UIO, carinska ispostava Bijeljina, na okolnost uvoza tekstila u carinsku ispostavu Bijeljina od strane pravnog lica Obitex, a po tvrdnjama Karića koji je dao izjavu samo za Obitex i Bijeljina

9. Igor Stojanović, UIO, carinska ispostava Bijeljina, na okolnost carinjenja pravnog lica Obitex u carinskoj ispostavi Bijeljina (povodom izjave Karića) i pravnog lica Janus u carinskoj ispostavi Tuzla

10. Senad Marić, UIO, tadašnji šef carinske ispostave Mostar, na okolnost tvrdnji svjedoka Agovića (izrečenih na suđenju, a ne u izjavi datoj drugom tužiocu u drugom predmetu i ne na suđenju u drugom predmetu), kao i na okolnosti uvoza tekstila u BiH i propisanih carinskih procedura

11. Kemal Čaušević, na sve okolnosti iz optužnice, na okolnosti rada UIO od 08.12.2003. godine, na okolnosti nezakonitih privremenih mjera od 01.04.2013. godine, u drugom predmetu, na okolnost hapšenja 18.06.2014. godine u predmetu izvjesni Nusmir Mujanović i sumnjičenja po 8 tačaka od kojih ni po jednoj nije optužen, kao i svim zahtjevima Tužilaštva od dana hapšenja do podizanja optužnice

12. Ostojić Dušanka, UIO, na okolnost propisanog Tehničkog uputstva za korisnike Sistema Asicuda, odnosno puta jedinstvene carinske isprave-carinske deklaracije

13. Kasumović Jasmin, odgovorno lice Janus, na okolnost uvoza tekstila

14. Edvin Alibašić, UIO, tadašnji šef kabineta, na okolnost rada kolegija, kabineta, boravka-spavanja prvooptuženog u Banjaluci, na okolnost da li je Karić dolazio kod bivšeg direktora UIO

15. Lazar Nađević, UIO, granični prelaz Gradiška, na okolnost ulaska robe u carinsko područje BiH, a koja dolazi iz pravca Srbije

16. Senad Gavranović, UIO, šef graničnog prelaza Rača, Bijeljina, na okolnost ulaska robe u carinsko područje BiH, a koja dolazi iz pravca Hrvatske

17. Nedžad Šečić, UIO, tadašnji šef CI Zvornik, na okolnost voza tekstila pravnog lica Janus

18. Ramiza Džananović, UIO, na okolnost da li su kod direktora Čauševića dolazila lica Karić Sedinet i Sadiković Anes

19. Ninković Danilo, UIO, carinski inspektor, na okolnost carinjenja tekstila za Janus

20. Kojić Sanja, UIO, carinski inspektor, na okolnost carinjenja tekstila za Janus

21. Nata Blagojević, UIO, carinski inspektor, na okolnost carinjenja tekstila Obitex

22. Šemsudin Ruždijić, UIO, vođa referata na graničnom prelazu Izačić, na okolnost ulaska tekstila na ovaj prelaz i provedenih carinskih postupaka

23. Mijić Danka, UIO, carinska ispostava Orašje, vođa smjene, na okolnost ulaska tekstila svih uvoznika tekstila na granični prelaz Orašje

24. Blanka Benković, UIO, carinska ispostava Orašje, šef Odsjeka za obavještajne poslove na okolnost intelektualne svojine, kriterija selektiviteta, obavještajnih informacija

25. Juhić Mirica, UIO, grupa za suzbijanje krijumčarenja, RC Banjaluka, na okolnost fizičkih pregleda poslije izvršenog carinjenja u carinskim ispostavama, prisustva pregledima na graničnim prelazima i carinskim ispostavama

26. Ćataković Aladin, UIO, šef grupe za suzbijanje krijumčarenja u RC Banjaluka na okolnost pregleda robe i dokumentacije uvoznika tekstila na graničnim prelazima Gradiška, Izačić, Šamac, te pregleda u carinskim ispostavama Banjaluka i Bihać

27. Vještačenje po vještaku ekonomske struke dr. Goranu Radivojcu iz Banja Luke

Svjedoci/vještaci na tačku 2. optužnice:

28. Čaušević Aida, na okolnost prihoda koji nemaju karakter bračne stečevine, vlastitih prihoda, te bračne stečevine, učešća u kupovinama nekretnina, odluke da se sredstva sa računa sina upotrijebe za kupovinu prostora, te svih prihoda i rashoda stečenih u braku sa Kemalom Čauševićem

29. Vještačenje po vještaku ekonomske struke, podoblast ekonomija i tržišni odnosi i finansije, Jasminki Kalisi iz Sarajeva

Svjedoci na tačku 3. optužnice:

30. Zorica Drljača, na okolnost do kada je radia u UIO i da li je dana 09.12.2010. godine izdala-prenijela ikakvu naredbu Hajrudinu Lagumdžiji

31. Neven Kopanja, na okolnost da li je ikada kontaktirao sa Kemalom Čauševićem vezano za Sporazum o vansudskom poravnanju, te s kim je imao sastanak povodom Sporazuma o vansudskom poravnanju sa Glas Srpske Grafika

Materijalni dokazi za tačku 1. optužnice:

- Rješenje o postavljanju pomoćnika direktora-operativnog rukovodioca Sektora za poslovne usluge Hajrudina Lagumdžije broj: 01-3318/08 od 05.12.2008. godine
- Ovlaštenje direktora UIO Kemala Čauševića broj: 01-16-34-3315/08 za Hajrudina Lagumdžiju
- Ovlaštenje direktora UIO Kemala Čauševića broj: 01-34-3321/08 od 05.12.2008. godine
- Fotografije stana Kemala Čauševića u ul. ... koje Karić nije prepoznao
- Naredba Suda BiH broj: S1 2 K 014305 14 Krn 13 od 16.06.2014. godine
- Tehničko uputstvo za korisnike sistema Asycuda, sektora informacionih tehnologija UIO iz 2007. godine
- Uputstvo o pristupu informacionom sistemu Asycuda, PDV softvera za registraciju i korištenje sistema informacija UIO koje je donio direktor UIO broj: 18-9871-1/05 od 16.12.2005. godine, sa dopunama iz 2006. godine, te Uputstvo o pristupu informacionom sistemu UIO od strane pravnih lica registrovanih za zastupanje u carinskom postupku koje je donio direktor UIO, broj: 02-2278-1/07 od 19.06.2007. godine
- Izvod iz krivične evidencije za Karić Sedineta – 5 puta osuđivan na kaznu zatvora od 1998-2017. godine
- Rješenja o registraciji Ekosan
- Rješenja o registraciji Janus
- Rješenja o registraciji Obitex,
- Rješenja o registraciji KS Obitex
- Orijentaciona lista Republičke uprave za carine Republike Srpske (u kg)
- Orijentaciona lista Federalne carinske uprave (u kg)
- Orijentaciona lista UIO (u komadima)
- Saglasnost direktora Kemala Čauševića na prijedlog Sektora za provođenje propisa za pojačani nadzor nad uvozom tekstila
- Nalaz vještaka dr. Goran Radivojac

Materijalni dokazi za tačku 2. optužnice:

- Dokumentacija iz Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine o primanjima Kemala Čauševića po raznim osnovama (plate, naknade za odvojeni život, dnevnicu za službena putovanja, regeresi, naknada za smrt člana porodice, drugo)

- Potvrda Vanjskotrgovinske komore Bosne i Hercegovine o primanjima Kemala Čauševića
- Potvrda Finrar-Saveza računovođa i revizora Republike Srpske o primanjima Kemala Čauševića
- Ugovori sa Elektroprivredom BiH, FDS, Toyota, Asocijacijom poslodavaca, Mostarskim sajmom, Udrugom poslodavaca Vitez
- Presuda Suda BiH za članstvo u Komisiji za integralno upravljanje granicom
- Štedne knjižice u bankama članova porodice Čaušević
- Ugovori o štednji sa bankama članova porodice Čaušević od 2001 godine
- Izvodi BOR banke o primanjima kao predsjednika i člana nadzrnog odbora, odbora za reviziju
- Potvrda Union banke o naknadi za članstvo
- Potvrda Investiciono –Komersijalne banke Zenica o naknadi
- Potvrda Poštanske banke
- Ugovor o angažmanu u Nadzornom odboru Lido osiguranja
- Potvrda Ureda za nadzor rada osiguravajućih društava
- Potvrda organizacionog odbora gradova Sarajevo i Istočno Sarajevo
- Potvrda Pobjeda Goražde
- Izjava za Sarajevo Osiguranje
- Potvrda o primanjima u Federalnom ministarstvu finansija
- Ugovor sa Kantonalnim ministarstvom finansija Kantona Sarajevo
- Ugovor sa Vijećem ministara
- Ugovor sa Investiciono-komercijalnom bankom Zenica za elaborat
- Uvjerjenje PIO FBiH o ostvarenim platama od 01.01.1991. godine do 08.03.2003. godine
- Radna knjižica
- Rješenje opštine Stari Grad o obavljanju dodatne djelatnosti
- Rješenja opštine Stari grad o zakupu javnih površina
- Ugovor o stipendiji
- Ugovor o zakupu sa Best
- Ugovor o zakupu sa Het trick
- Ugovori o kupovinama nekretnina i plaćanjima od strane Aide Čaušević
- Nalaz i mišljenje vještaka ekonomske struke Jasna Kalisi
- **Dokumentacija vezana za K. Č.**
- Ugovori o štednji sa bankama
- Dokumentacija o bezgotovinskom prenosu sredstava sa računa K. Č. u Intesa San Paolo banci na račun u Bor banci, te bezgotovinski prenos za kupovinu poslovnog prostora od Poreske uprave FBiH
- Ugovor o zakupu sa Best

- Ovjerene izjave o novčanim poklonima povodom rođenja, rođendana, praznika i drugim novčanim poklonima

Vezano za primanja Esada Čauševića i Džemile Čaušević sljedeća dokumentacija:

- Štedne knjižice
- Potvrda od PIO o visini penzije i iznosima penzija
- Izvode pravnih lica o podizanju gotovine

Materijalni dokazi za tačku 3. optužnice:

- Naredba Ministarstva finansija i trezora BiH o posebnim uplatnim računima za markice
- Dopis Upravnog odbora od 23.08.2005. godine, da se preuzme nadležnost nad štampanjem markica od 01.09.2005. godine
- Zahtjev advokata Milice Cvijanović iz 2008. godine
- Dopis direktora UIO broj:02-16-531-5/08 od 17.06.2008. godine, upućen Upravnom odboru
- Dopis predsjednika Upravnog odbora Glas srpski UIO
- Dopis UIO o naplatama na poseban uplatni račun za markice
- Prijedlog Komisije o izboru Grafotiska (Hozo, Akšamija, Kolunija)
- Prijedlog Komisije o izboru Grafotisak (Lagumdžija predsjednik)
- Mišljenje Pravobranilaštva BiH, sa sugestijom da se isplati 200.000,00 KM kako bi se izbjeglo plaćanje kamata
- Zahtjev Pravobranilaštva BiH za zastupanje
- Izvještaj Kancelarije za razmatranje žalbi za 2010. godinu
- Izvještaj Kancelarije za reviziju institucija BiH o radu UIO za 2010. godinu
- Rješenje o sporazumnom prekidu radnog odnosa Zorica Drljača 01.09.2009. godine
- Sporazum o vansudskom poravnanju (Lagumdžija potpisnik) 09.12.2010. godine
- Ugovori sa Grafotisak (i 2018. godine ima ugovor)
- Ovlaštenje za Hajrudina Lagumdžiju da potpisuje akta iz nadležnosti Sektora

ZA ODBRANU OPTUŽENOG ANESA SADIKOVIĆA:

1. Kasim Sadiković, (bio vlasnik firme Ekosan od 2011. godine), na okolnosti poslovanja firme Ekosan, o odnosu Anesa Sadikovića u firmi i sastajanju optuženog sa drugim licima o kojim sastancima su svjedočili svjedoci optužbe u dosadašnjem toku postupka

2. Esad Sadiković, (bio vlasnik firme Ekosan do 2011. godine), na iste okolnosti kao i svjedok Kasim Sadiković
3. Jasna Čvorak (knjigovođa pravnog lica Ekosan od 2010. godine), na okolnosti poslovanja firme, slanja dopisa i dokumentacije UIO u odnosu na probleme sa prihvaćanjem faktura
4. Selma Škrijelj (radnik firme Ekosan), na okolnost pregleda roba na terminalima, podizanja osnovica, izrade kalkulacija
5. Rajko Subašić, predstavnik dobavljača iz Mađarske i to uvoza za pravna lica Ekosan i Janus
6. Izudin Hajdarević, uposlenik firme Belinda, na okolnost izdavanja faktura i njihove vjerodostojnosti u odnosu na pravna lica Ekosan i Janus
7. Suad Mešić, špediter Deni šped Tuzla, na okolnosti uvoza roba, podizanje osnovica, isti je pisao žalbe vezano za podizanje osnovica za pravno lice Janus
8. Besim Jahić, na okolnosti poznanstva optuženog sa Sedinetom Karićem i njihov odnos
9. Dženan Musemić, radnik UIO, na okolnost carinske tarife i vrijednosti za tekstil
10. Anes Sadiković, na okolnost davanja iskaza u Tužilaštvu BiH i navoda iz izjave
11. Vještačenje po vještaku ekonomsko-finansijske struke, Ismetu Ramović

II Odbija se prijedlog odbrane optuženog Kemala Čauševića za provođenje vještačenja po vještaku informaciono-komunikacionih tehnologija, zatim prijedlog za saslušanje ostalih predloženih svjedoka navedenih u podnesku odbrane od 18.12.2018. godine, dopunjenom dana 26.12.2018. godine, kao i prijedlog za provođenje preostalih materijalnih dokaza pobrojanih u prijedlogu branioca od 26.12.2018. godine.

III Odbija se prijedlog odbrane optuženog Anesa Sadikovića, za saslušanje ostalih predloženih svjedoka navedenih u podnesku od 14.11.2018. godine, dopunjenom dana 28.11.2018. godine.

O b r a z l o ž e n j e

U krivičnom predmetu koji se pred ovim Sudom vodi protiv optuženog Kemala Čauševića i dr., nakon okončanja dokaznog postupka Tužilaštva, Sud je pozvao odbrane optuženih da dostave Sudu pismeno obrazložen prijedlog sa svojim dokaznim prijedlozima.

S tim u vezi, odbrane optuženih Kemala Čauševića (dana 18.12.2018. godine, dopunjen i uređen dana 26.12.2018. godine) i Anesa Sadikovića (dana 01.11.2018. godine i 14.11.2018. godine, dopunjen dana 28.11.2018. godine) dostavili su svoje dokazne prijedloge.

Tužilaštvo BiH je pismenim podneskom od 13.11.2018. godine, dostavilo izjašnjenje na dokazni prijedlog odbrane optuženog Anesa Sadikovića, koji se odnosi na izdavanje naredbe za vještačenje po vještaku ekonomsko-finansijske struke, navodeći da se Tužilaštvo protivi izvođenju ovog dokaza, iz razloga što su pitanja koja su postavljena za konkretno vještačenje u potpunosti nerelevantna za činjenično stanje optužnice, niti mogu doprinijeti razrješenju ove krivičnopravne stvari. Navodi da je vještačenje očigledno potrebno uraditi ili je već urađeno u drugom predmetu koji se pred Sudom vodi protiv Anesa Sadikovića i dr., vezano za carinske prevare, a koji ni na koji način nema dodirnih činjeničnih tačaka sa ovim postupkom, te predlaže da Sud prijedlog odbrane u odnosu na ovaj dokaz, odbije kao nerelevantan.

U pogledu dokaznog prijedloga odbrane optuženog Anesa Sadikovića koji se odnosi na saslušanje svjedoka, Tužilaštvo nije dostavilo svoje izjašnjenje.

Dana 24.12.2018. godine, Sud je zaprimio izjašnjenje Tužilaštva u vezi sa dokaznim prijedlozima odbrane optuženog Kemala Čauševića. Tužilac u izjašnjenju navodi da se Tužilaštvo protivi svim prijedlozima odbrane, s obzirom da iz dostavljenih prijedloga proizlazi očigledna namjera optuženog da odugovlači postupak, a ne da svojim dokazima pobija navode optužbe. Predlaže da Sud prihvati izvođenje realnog broja svjedoka na relevantne okolnosti, a ostale dokazne prijedloge odbije kao nerelevantne.

Uzimajući u obzir dosadašnje izvedene dokaze, prijedloge odbrana optuženih, te izjašnjenje Tužilaštva, Sud je donio odluku iz slijedećih razloga:

Prilikom odlučivanja o prijedlozima odbrana optuženih, Sud se rukovodio krivičnim djelima iz optužnice u ovom krivičnom predmetu, te važnim činjenicama za svaku pojedinu tačku iste. Pri tome, Sud se vodio i zakonskim odredbama, konkretno odredbom člana 263. stav 2. ZKP BiH, koja jasno propisuje da će predsjednik vijeća, odbiti izvođenje dokaza, ukoliko zaključi da okolnosti koje stranka želi da dokaže nemaju značaja za predmet, odnosno ako je predloženi dokaz nepotreban.

Imajući u vidu naprijed navedeno, Sud je predložene dokaze odbrana optuženih, kako objektivne, tako i subjektivne prirode, prihvatio na način kako je to navedeno u tački I dispozitiva rješenja, dok je ostale dokazne prijedloge (objektivne i subjektivne) odbio, cijeneći da bi izvođenje ostalih predloženih dokaza nepotrebno odugovlačilo postupak, a isti nisu od bitnog značaja za razjašnjenje predmetne krivičnopravne stvari, odnosno iz razloga što su okolnosti slučaja i sa ovim brojem prihvaćenih dokaza dovoljno razjašnjene, te nije potrebno iste izvoditi u predloženom broju i obimu.

Sud podsjeća da predmetna odluka o prihvatnju odnosno neprihvatanju predloženih svjedoka, nije konačna i ista može biti modifikovana u daljem toku postupka, u zavisnosti od samog toka postupka kao i prijedloga odbrane.

Nadalje, obavještavamo Vas da će na ročištu za nastavak glavnog pretresa koji je planiran za dan četvrtak, 10.01.2019. godine, biti saslušan svjedok Ahmed Šerifović (unakrsno ispitivanje od strane tužioca), te svjedoci Šemsudin Ruždijić, Danka Mijić i Senad Marić (svjedoci odbrane optuženog Kemala Čauševića).

II Odluka Suda o prijedlogu izvođenja materijalnih dokaza odbrane optuženog Anesa Sadikovića, od 12.03.2020. godine:

U krivičnom predmetu koji se pred ovim Sudom vodi protiv optuženog Kemala Čauševića i dr., nakon okončanja dokaznog postupka Tužilaštva, Sud je pozvao odbrane optuženih da dostave Sudu pismeno obrazložen prijedlog sa svojim dokaznim prijedlozima.

S tim u vezi, odbrane optuženih Kemala Čauševića (dana 18.12.2018. godine, dopunjen i uređen dana 26.12.2018. godine) i Anesa Sadikovića (dana 01.11.2018. godine i 14.11.2018. godine, dopunjen dana 28.11.2018. godine) dostavili su svoje dokazne prijedloge o kojima je Sud odlučio rješenjem od 04.01.2019. godine.

Dana 15.07.2019. godine, Sud je zaprimio prijedlog branioca optuženog Anesa Sadikovića za ulaganje materijalnih dokaza, kao dokaz odbrane i to:

1. Rješenje Janusa – na okolnosti povišenja osnovice uz uvoz robe o kojima su svjedoci davali iskaz tokom glavnog pretresa
2. Rješenje Eko Sana – na okolnosti povišenja osnovice uz uvoz robe o kojima su svjedoci davali iskaz tokom glavnog pretresa
3. Žalbe Janusa i presude Suda BiH – na okolnosti povišenja osnovice za uvoz robe o kojima su svjedoci davali iskaz tokom glavnog pretresa
4. Žalbe Eko Sana i rješenje – na okolnosti povrat novčanih sredstava u odnosu na 120 rješenja drugostepenog organa, donesena rješenja poslije smjene Kemala Čauševića, period 2013-2014 nakon odlaska Kemala Čauševića sa funkcije direktora UIO
5. Akt o cijenama robe u spornom periodu
6. Zapisnici o PDV kontrolama, na okolnosti o naknadnim carinskim kontrolama, kontrolama sektora 05, te dopisi UIO za provjeru faktura i euro obrazaca, a radi dokazivanja Tužilaštva da su provjere započele tek kada je Tužilaštvo otvorilo

istragu. Iz navedene dokumentacije biće prezentovano da je UIO mnogo ranije vršila provjere dokumentacije uvoznika.

7. Vezano za svjedoka odbrane Dženana Musemića, zaposlenika UIO, ulagat ćemo i prezentovat svjedoku. Dokumentacija vezana za tarifu i vrijednost robe.
8. Tabela od UIO uvoznika tekstila (2007-2011) po godinama i količinama na okolnosti povlaštenog položaja firmi Eko San i Janus.
9. Tabela i analiza od UIO, na okolnosti pozicija EkoSana i Janusa o visini cijena kao uvoznika u odnosu na ostale.
10. Akt od UIO na okolnosti prosječnog vremena zadržavanja uvoznika u postupku uvoza.
11. Email korespodencija između firmi Eko San i Janusa i dobavljača, te špeditera na okolnosti upućivana informacija špediteru dan ili dva ranije prije postupka carinjenja, a što dokazuje da je dokumentacija slata i prije carinjenja na pripremu radi organizacije firme u postupku carinjenja te što je ubrzavalo postupak rada špeditera, te carinske deklaracije iz kojih će se vidjeti datumski kada su završeni carinski postupci.
12. Rješenje Zavoda za intelektualno vlasništvo, na okolnosti slanja zahtjeva za nadzor prema svim uvoznicima koji ne raspolažu pravom na žig u periodu od 01.01.2007. godine do 02.2011. godine (vrijeme kada je direktor UIO bio Kemal Čaušević) te nakon toga. Sa ovom dokumentacijom bili bi uloženi i odgovori UIO, te sudske presude, za uvoznike koji su prekršili pravo na žig, za koje su donesene sudske presude u korist Eko Sana.
13. Akt iz 2009. godine – Zapisnik kolegija UIO na okolnosti zaključka da UIO neće odgovarati na zahtjeve Eko Sana i Janusa za nadzor žiga, iz čega je vidljivo da je UIO prekršila prava ovih firmi.
14. Bilans firmi Eko San i Janus i kreditnih zaduženja ovih firmi na okolnosti da su se upravo najveća kreditna zaduženja desila za vrijeme dok je direktor UIO bio Kemal Čaušević.
15. Presuda Suda Brčko Distriktra na okolnosti ranijih pritisci, prijave i postupaka u odnosu na Kasima Sadikovića i firmu Eko San, a radi uvoza tekstila i žigova.
16. Transkript sa glavnog pretresa ... Besima Jahića o svjedočenju Jahić Besima protiv Anesa Sadikovića, na okolnosti svjedočenja Jahić Besima u ovom postupku.
17. Dokumentacija u odnosu na uvoz firmi Holland Shopa i Centrum busa, a u odnosu na okolnosti svjedoka Edina Cernice, gdje je izjavio da je smijenjen tokom 2005. godine radi tih firmi, te dva euro obraza za Holland Shop što je uredno izmireno, a vlasništvo firme Holland Shop je Anesa Sadikovića.
18. Korespodencija emailova o tome da li su slane narudžbe prema dobavljačima ili već pripremljene fakture koje su dobavljači fiktivno ovjeravali, na okolnosti izjava Nenada Kojića sa glavnog pretresa, a što dokazuje da su poslate narudžbe kako zakon propisuje.

19. Izvještaj sa stranice Informer o pisanju medija i portala na okolnosti izjave Čano Edina date na glavnom pretresu, koji je izjavio da je vidio Sadiković Anesa u sobi Kemala Čuševića u hotelu Šeher, te da ga je prepoznao iz medijskih objava koje okolnosti po tvrdnji odbrane nisu tačne, a dokazujemo ih izvodima iz portala i pisanih medija.
20. Akt hotela Šeher, kada je pomenuti hotel otvoren, a na okolnosti izjava Edina Čane i Karić Sedineta, po kojim iskazima su isti vidjeli Anesa Sadikovića i sastali se sa Čauševićem u hotelu Šeher početkom 2009. godine, a iz ovog akta je vidljivo da hotel Šeher nije tada bio otvoren.
21. Medicinska dokumentacija Sadiković Kasima na okolnosti bolesti iz perioda kraj 2009. godine, početak 2010. godine, kada Sadiković Anes pomaže u poslovanju firme Eko San, po punomoći Kasima Sadikovića.

Dana 13.08.2019. godine, tužilac je dostavio izjašnjenje u kojem navodi da prijedlog odbrane optuženog Anesa Sadikovića ostavlja na ocjenu Sudu, uz napomenu da će Tužilaštvo prilikom izvođenja dokaza od strane odbrane optuženog, isticati prigovore na glavnom pretresu.

Ovim putem, Sud vas obavještava da je prihvatio prijedlog odbrane optuženog Anesa Sadikovića za izvođenje sljedećih materijalnih dokaza:

1. Tabela od UIO uvoznika tekstila (2007-2011) po godinama i količinama na okolnost povlaštenog položaja firmi Eko San i Janus (označen pod brojem 8 prijedloga odbrane)
2. Tabela i analiza od UIO, na okolnosti pozicija Eko Sana i Janusa o visini cijena kao uvoznika u odnosu na ostale (označen pod brojem 9 prijedloga)
3. Akt od UIO na okolnosti prosječnog vremena zadržavanja uvoznika u postupku uvoza (označen pod brojem 10 prijedloga)
4. Korespodencija emailova o tome da li su slane narudžbe prema dobavljačima ili već pripremljene fakture koje su dobavljači fiktivno ovjerali, na okolnosti izjava Nenada Kojića sa glavnog pretresa, a što dokazuje da su poslate narudžbe kako zakon propisuje (označen pod brojem 18 prijedloga)
5. Akt hotela Šeher, kada je pomenuti hotel otvoren, a na okolnosti izjava Edina Čane i Karić Sedineta, po kojim iskazima su isti vidjeli Anesa Sadikovića i sastali se sa Čauševićem u hotelu Šeher početkom 2009. godine, a iz ovog akta je vidljivo da hotel Šeher nije tada bio otvoren (označen pod brojem 20 prijedloga)
6. Medicinska dokumentacija Sadiković Kasima na okolnosti bolesti iz perioda kraj 2009. godine, početak 2010. godine, kada Sadiković Anes pomaže u poslovanju firme Eko San, po punomoći Kasima Sadikovića (označen pod brojem 21 prijedloga)

Prijedlog odbrane optuženog Anesa Sadikovića, za ulaganje ostalih materijalnih dokaza navedenih u podnesku od 15.07.2019. godine, Sud je odbio, cijeneći da bi izvođenje ostalih predloženih dokaza nepotrebno odugovlačilo postupak, a isti nisu od bitnog značaja za razjašnjenje predmetne krivičnopravne stvari, odnosno iz razloga što su okolnosti slučaja i sa ovim brojem prihvaćenih dokaza (uključujući i subjektivne dokaze) dovoljno razjašnjene, te nije potrebno iste izvoditi u predloženom broju i obimu.

III Rješenje Suda od 01.10.2020. godine

I

U krivičnom predmetu koji se pred ovim Sudom vodi pod brojem: S1 2 K 024465 17 K, kao **dodatni dokazi** odbrane optuženog Kemala Čauševića, provest će se saslušanje sljedećih svjedoka i uložiti sljedeća materijalna dokumentacija:

1. Svjedok Džemil Kobilj, vlasnik objekta „Šeher“, Banja Luka, na okolnosti boravka Kemala Čauševića u Banja Luci i posebno boravka u hotelu „Šeher“
2. Svjedok Almir Kadić, na okolnost da li je i kada bio na sastanku sa Sedinetom Karićem u hotelu Srebrenik, kako to tvrdi Karić, da li je i na koga iz UIO uputio Karića
3. Hata Bešlagić
4. Dva svjedoka (od predloženih 8 svjedoka po podnesku od 25.03.2020. godine i to: prof. dr. Nenad Brkić, Dževad Katica, Mirza Islambegović, Vahid Karavelić, Esnaf Kastro, Ferid Šabotić, Senad Kovač, Imad (bez prezimena), po izboru optuženog Čauševića na okolnost karaktera optuženog
5. ... i zemljišno-knjižni izvadci
6. Dopis grada Banja Luka broj: 23-059-573/2018 od 16.07.2018. godine, sa Rješenjem o upotrebnoj dozvoli za dio poslovnog objekta „Šeher“ broj: 03-360-413/07 od 03.02.200. godine
7. Naredba-akt direktora UIO, Kemala Čauševića broj: 01-18-1146/07 od 26.03.2007. godine, naziva „Provođenje pojačanog carinskog nadzora nad određenim robama“
8. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (UIO)
9. Uputstvo o utvrđivanju carinske vrijednosti direktora UIO broj: 02-3090 od 07.09.2007. godine (u prilogu odgovor UIO šefu Odsjeka za carine RC Sarajevo, Hamdi Sušiću, sa upitom šefa Odsjeka za carine RC Sarajevo Hamde Sušića o primjeni navedenog Uputstva)

10. Zapisnik o ispitivanju svjedoka Osmana Jamakovića, Tužilaštvo BiH, broj: T20 O KTO 0007858 14 od 20.06.2014. godine
11. Izjave iz tužilaškog spisa i iz istrage koje se razlikuju u odnosu na izjave na glavnom pretresu (svjedok Nedžad Agović), bez broja i datuma
12. Podaci iz nadležnog katastra o katastarskom klasificiranju zemljišta-njive na katastarskoj čestici 140/5, 140/6, 140/7 i podaci nadležnog organa za poljoprivredu, sa ekspertskim mišljenjem

II

Odbija se prijedlog odbrane optuženog Kemala Čauševića za provođenje vještačenja po vještaku finansijske struke Milošu Grujiću, vještačenja Ekonomskog fakulteta Banja Luka, na okolnosti tačke 2. optužnice, grafološkog vještačenja potpisa na Sporazumu o vansudskom poravnjanju od 09.12.2010. godine, vještačenja po vještaku psihologu ili psihijatru lica Sedinet Karić, vještačenja po vještaku građevinsko-arhitektonske struke, vještačenja po vještaku grafologu, vještačenja sistema Asycude, kao službenog sistema carinjenja i Alice kao službenog sistema za PDV, vještačenja po vještaku ekonomske struke, Goranu Radivojcu, vještačenja po vještaku (bez imena i prezimena), kojim će se pokazati da je jedini osnov za pozivanje pojedinih svjedoka bio oduzeti telefon sa podacima u nezakonitom pretresu u Bosanskom Petrovcu dana 18.06.2014. godine, vještačenja ili bilo koji drugi vid provjere, da se utvrdi da li se poštovao Pravilnik o automatskoj dodjeli predmeta u Tužilaštvima – TCMS, vještačenja TCMS po vještaku informatičke struke, ekspertize od strane fizičkog ili pravnog lica, po osnovu člana 4. Zakona o Upravi BiH, u cilju utvrđivanja da li je i koje akte protokol Tužilaštva BiH zaveo kao službene akte, zatim prijedlog za saslušanje ostalih predloženih svjedoka navedenih u podnescima odbrane od 25.03.2020. godine i 01.07.2020. godine, kao i prijedlog za provođenje preostalih materijalnih dokaza pobrojanih u prijedlozima odbrane optuženog od 25.03.2020. godine, 01.07.2020. godine i 22.07.2020. godine.

III

Prihvata se prijedlog odbrane optuženog Anesa Sadikovića, za izvođenje **dodatnih** dokaza saslušanjem svjedoka Hate Bešlagić, te da se u spis ulože sljedeći materijalni dokazi: Zapisnik o ispitivanju osumnjičene Hate Bešlagić broj: T20 O KT 0000389 07 od 25.09.2012. godine; Zapisnik o ispitivanju osumnjičene Hate Bešlagić broj:16-02/5-18/12 od 24.09.2012. godine; Zapisnik o ispitivanju osumnjičene Hate Bešlagić broj: T20 O KT 0000389 07 od 17.06.2016. godine; Zapisnik o ispitivanju osumnjičene Hate Bešlagić broj: T20 O KT 0000399 07 od 02.12.2014. godine; Zapisnik o ispitivanju osumnjičene Hate Bešlagić broj: T20 O KT 0000389 07 od 16.10.2012. godine.

Obrazloženje

Na nastavku pretresa održanom dana 04.08.2020. godine, nakon što je tužilac završio sa izvođenjem dokaza replike, Sud je naložio strankama i braniocima optuženih da u roku od 10 (deset) dana u pisanoj formi dostave prijedloge duplike, kako bi Sud mogao donijeti odluku o istim. S obzirom na činjenicu da je odbrana optuženog Kemala Čauševića u više navrata dostavljala nove dokazne prijedloge (dana 25.03.2020. godine, 01.07.2020. godine i 22.07.2020. godine), Sud je naložio odbrani da iz dostavljenih dokaza (od naprijed navedenih datuma), odabere dokaze duplike i spisak istih dostavi Sudu. Takođe, Sud je i odbrani optuženog Anesa Sadikovića naložio da dostavi svoje dokaze duplike, jer to ranije nije učinjeno.

Odbrana optuženog Kemala Čauševića, i pored toga što je Sud u više navrata (nastavak pretresa od 02.07.2020. godine i 04.08.2020. godine) upoznao iste sa obavezom da reduciraju dokazne prijedloge koje su u više navrata kroz podneske dostavljeni Sudu, na način da od svih predloženih dokaza odaberu dokaze duplike kojima se pobijaju dokazi replike, to nije učinila.

Branilac optuženog Anesa Sadikovića, dana 14.09.2020. godine, na izvedene dokaze replike Tužilaštva, dostavila je prijedlog izvođenja dokaza duplike, saslušanjem svjedoka Hate Bešlagić, te da se u spis ulože sljedeći materijalni dokazi: Zapisnik o ispitivanju osumnjičene Hate Bešlagić broj: T20 O KT 0000389 07 od 25.09.2012. godine; Zapisnik o ispitivanju osumnjičene Hate Bešlagić broj:16-02/5-18/12 od 24.09.2012. godine; Zapisnik o ispitivanju osumnjičene Hate Bešlagić broj: T20 O KT 0000389 07 od 17.06.2016. godine; Zapisnik o ispitivanju osumnjičene Hate Bešlagić broj: T20 O KT 0000399 07 od 02.12.2014. godine; Zapisnik o ispitivanju osumnjičene Hate Bešlagić broj: T20 O KT 0000389 07 od 16.10.2012. godine.

Dana 17.09.2020. godine, Sud je zaprimio izjašnjenje tužioca na prijedlog dokaza duplike optuženog Anesa Sadikovića u kojem navodi, da se Tužilaštvo protivi saslušanju svjedoka Hate Bešlagić, s obzirom da je odbrana, na ročištu održanom dana 04.08.2020. godine (kada je ista saslušana kao dokaz replike), imala mogućnost da unakrsno ispita ovog svjedoka i razjasni sve činjenice.

Uzimajući u obzir dosadašnje izvedene dokaze, prijedloge odbrana optuženih, te izjašnjenje Tužilaštva, Sud je donio odluku iz sljedećih razloga:

Prilikom odlučivanja o prijedlozima odbrana optuženih, Sud se rukovodio krivičnim djelima iz optužnice u ovom krivičnom predmetu, te važnim činjenicama za svaku

pojedinu tačku iste. Pri tome, Sud se vodio i zakonskim odredbama, konkretno odredbom člana 263. stav 2. ZKP BiH, koja jasno propisuje da će predsjednik vijeća, odbiti izvođenje dokaza, ukoliko zaključi da okolnosti koje stranka želi da dokaže nemaju značaja za predmet, odnosno ako je predloženi dokaz nepotreban.

Imajući u vidu naprijed navedeno, Sud je predložene dokaze odbrane optuženog Kemala Čauševića, kako objektivne, tako i subjektivne prirode, prihvatio na način, kako je to navedeno u tački I dispozitiva rješenja, dok je ostale dokazne prijedloge (objektivne i subjektivne) odbio, cijeneći da bi izvođenje ostalih predloženih dokaza nepotrebno odugovlačilo postupak.

Tako u odnosu na odbijanje prijedloga odbrane optuženog Čauševića, za provođenje vještačenja, saslušanja svjedoka, te uvođenja materijalnih dokaza, Sud nalazi sljedeće:

Prijedlog dokaza za tačku 2 optužnice:

U odnosu na predložena vještačenja po vještaku finansijske struke Milošu Grujiću, te vještačenje Ekonomskog fakulteta Banja Luka, na okolnosti tačke 2. optužnice, a zbog različitih nalaza vještaka Tužilaštva i odbrane, Sud je iste odbio, iz razloga što je vještak Miloš Grujić po prijedlogu Tužilaštva saslušan pred ovim Sudom, kojom prilikom je optuženi imao zakonsku mogućnost unakrsno ispitati ovog vještaka. U pogledu predloženog vještačenja od strane Ekonomskog fakulteta Banja Luka, Sud je isti odbio, jer optuženi ne može predlagati nadvještačenje, pritom napominjući da će Sud svakako prilikom ocjene svih dokaza u sklopu donošenja konačne odluke, cijenity i nalaze, kako vještaka optužbe tako i nalaz odbrane, te o tome dati svoj stav.

U pogledu nalaza i mišljenja sudskog vještaka Abida Hodžića od 04.07.2017. godine i 07.02.2017. godine, Sud je odbio njihovo ulaganje, cijeneći da navedeni vještak nije saslušan na glavnom pretresu.

Takođe, Sud je odbio prijedlog odbrane optuženog za ulaganje materijalne dokumentacije: presude Suda BiH u predmetu Kekerović Mladen od 20.09.2016. godine i od 21.04.2017. godine, kao i raznih ugovora o zakupu koje je optuženi zaključio sa različitim fizičkim i pravnim licima, označenih brojevima 5-15 u prijedlogu od 25.03.2020. godine. Naime, kada je riječ o presudama Suda BiH, Sud nalazi da iste nemaju značaj za donošenje odluke u ovoj krivičnopravnoj stvari, a u odnosu na predložene ugovore o zakupu, Sud ističe da su isti uloženi u spis i čine sastavni dio nalaza vještaka finansijske struke Jasminke Kalisi, koje će Sud cijenity prilikom donošenja odluke o glavnoj stvari.

Prijedlog dokaza za tačku 3 optužnice:

U pogledu predloženog grafološkog vještačenja potpisa na Sporazumu o vansudskom poravnanju od 09.12.2010. godine, Sud cijeni da je isto nepotrebno, s obzirom da je u toku postupka nesporno utvrđeno da optuženi Čaušević nije potpisnik navedenog sporazuma.

U pogledu predloženih dokaza odbrane koji potvrđuju nezakonitost izjave Sedineta Karića i različitih izjava Sedineta Karića i to saslušanje svjedoka: Krstan Simić, Mujo Smajlović, Maja Ilić, George Halbach, Amira Hasanović, Sud je iste odbio kao nepotrebne. Prijedlog za saslušanje svjedoka Sedineta Karića, Sud je odbio, s obzirom da je navedeni svjedok već saslušan pred Sudom na prijedlog Tužilaštva, nakon čega je odbrana optuženog, kroz unakrsno ispitivanje, imala mogućnost razjasniti sve sporne činjenice, te i činjenice u korist vlastitih tvrdnji. S obzirom na navedenu činjenicu (saslušanje svjedoka Karića na glavnom pretresu), Sud nalazi nepotrebnim ulaganje materijalnih dokaza: Presuda Suda BiH broj: KPŽ 44/05 od 21.04.2010. godine, dopis Suda od 19.10.2017. godine, presuda Suda BiH broj: S1 2 K 027681 17 K od 18.07.2017. godine, zapisnici o saslušanju sa izjavama svjedoka Sedineta Karića (ukupno 5 izjava), naredba Suda BiH broj: S1 2 K 012674 13 Krm od 22.08.2013. godine, Izvještaj Državne agencije za istrage i zaštitu od 24.09.2013. godine, rezultati vještačenja telefona Sedineta Karića i Kemala Čauševića, dopis Suda BiH od 08.08.2017. godine (u ovom predmetu), jer su okolnosti zbog kojih odbrana predlaže ulaganje navedene materijalne dokumentacije, u dovoljnoj mjeri razjašnjene prilikom saslušanja svjedoka Karića.

Nadalje, kada je riječ o prijedlogu vještačenja lica Sedineta Karića po vještaku psihologu ili psihijatru, Sud je isti odbio, iz razloga što je ovo lice bilo u istoj procesnoj zajednici kao i sam optuženi Čaušević, kao nepotrebno.

U pogledu prijedloga dokaza koji pobijaju navode optužnice o mjestu i vremenu počinjenja krivičnog djela iz tačke 1. optužnice, odnosno na okolnosti boravka optuženog Kemala Čauševića u hotelu „Šeher“ u Banjaluci, u periodu 01.01.2007. godine do 03.02.2009. godine, Sud je video klip, zatim vještačenje po vještaku građevinsko-arhitektonске struke, kao i prijedloga za svjedočenje lica Ado Kobilj i Siniša Vukelić, odbio kao nepotrebne, cijeneći da je u toku postupka saslušan određeni broj svjedoka na ove okolnosti, te prema ocjeni Suda, dodatno razjašnjene ovih okolnosti nije neophodno. Iz istog razloga Sud je odbio i prijedlog za saslušanje svjedoka: Samira Vrečić, Amira Zahirović, Sulejman Čengić, Ahmo Čengić, Nenad Tešanović, Dragan Čavić, kao i saslušanje policijskih službenika MUP-a RS, zatim saslušanje svjedoka Miraleme Husarić, kao i ulaganje materijalnog dokaza - službena zabilješka Agencije za istrage i zaštitu broj: 16-14/1-3-423/14 od 05.03.2014. godine.

Što se tiče prijedloga dokaza i to dopisa UIO od 09.12.2019. godine, registracije pravnih lica „Bilitis“, „Bea“, „Kancić“, zatim dopisa upućenih UIO od strane vještaka Ismeta Ramovića i advokata Adne Dubojlić, kao i odgovore UIO, Sud je iste odbio, jer navedena pravna lica nisu predmet optuženja, te izvođenje ovih materijalnih dokaza nije relevantno za odlučivanje u konkretnom postupku.

Prijedlog dokaza odbrane na okolnosti nepostojanja protivpravne radnje kao elementa krivičnog djela, dokaze koji se odnose na način izvršenja krivičnog djela i to materijalnu dokumentaciju: dokument UIO od 04.07.2018. godine, izvještaj o počinjenom krivičnom djelu SIPA-e od 03.03.2011. godine, nalaz interne revizije UIO od 31.12.2013, godine, dopis UIO sa spiskovima državnih službenika koji su učestvovali u procesu oporezivanja 4 pravna lica iz optužnice, instrukcija o postupku određivanja modula selektiviteta od 29.07.2005. godine, te saslušanje svjedoka: Munevera Dedić, Jelena Vukičević, Dinko Ćorluka, Saudin Terzić, Azra Dedić, Dževad Nekić, Svetlana Perković, Kemal Čaušević, Elvir Muminović, Sud je odbio kao nerelevantne/nepotrebne. Sud podsjeća da je optuženi Kemal Čaušević saslušan u svojstvu svjedoka kojom prilikom je isti svjedočio o svemu onome što smatra korisnim za vlastitu odbranu. Takođe, u ovom postupku saslušan je veći broj službenika UIO iz različitih organizacionih jedinica, te je prema ocjeni Suda, stanje stvari u tom segmentu dovoljno razjašnjeno.

Takođe, Sud je odbio ulaganje materijalne dokumentacije i to: jedinstvene carinske isprave pravnih lica „Ekosan“, „Janus“, „KS Obitex“, „Obitex“, zapisnike o naknadnim carinskim kontrolama pravnih lica „KS Obitex“, „Ekosan“, „Janus“, zapisnike o kontrolama od strane Sektora za poreze za pravna lica „Ekosan“, „Janus“, „KS Obitex“, „Obitex“, mjesečne prijave poreza na dodanu vrijednost za pravna lica „Ekosan“, „Janus“, „KS Obitex“, „Obitex“, te godišnje finansijske izvještaje za „Ekosan“, „Janus“, „KS Obitex“, „Obitex“, cijeneći da je ista nepotrebna za odlučivanje o predmetnoj krivičnopravnoj stvari, a posebno imajući u vidu da je na okolnosti, na koje su predloženi ovi dokazi, svjedočio i određeni broj svjedoka.

U odnosu na naredbe UIO prije perioda optuženja od 23.04.2004., 20.05.2004., 02.07.2004., 29.09.2004., 30.09.2004., 12.01.2005. godine, kao i naredbe UIO koje se odnose na period optuženja i to od 07.11.2008., 21.12.2009., 28.12.2009., 08.01.2010., i 19.01.2009. te naredba UIO nakon perioda optuženja i to od 03.03.2011. godine, Sud je odbio ulaganje istih, s obzirom da su već uložene kao dokazi Tužilaštva Bosne i Hercegovine. Prijedlog ulaganja naredbi UIO i to od 11.10.2012., 10.10.2012., 11.10.2012., 15.10.2012., 18.10.2012., 10.01.2013., 14.01.2013., 18.01.2013., 15.02.2013, 18.10.2013., 18.03.2014., 04.12.2014., 18.09.2015. i 20.07.2017. godine, Sud je odbio kao nerelevante, jer izlaze van vremenskog okvira optuženja.

Odbijeno je i grafološko vještačenje, jer su predmetne naredbe prezentirane na glavnom pretresu, te je nesporna činjenica da iste nije potpisao optuženi Kemal Čaušević. Materijalna dokumentacija i to prigovori poreskih obveznika „KS Obitex“, „Obitex“, „Ekosan“, „Janus“, zatim prvostepena rješenja RC UIO, žalbe izjavljene UIO, drugostepena rješenja UIO po žalbama, te tužbe izjavljene Sudu BiH, kao i presuda Suda BiH, odgovori carinske administracije Mađarske i Turske na zahtjeve za provjeru faktura koje je slala UIO na provjeru, zatim dokumentacija iz Mađarske, akt PIO RS i FBIH, kao i zapisnici sa održanih kolegija, mišljenje EU-CAFAO, dokument Ministarstva vanjske trgovine Bosne i Hercegovine, dopis Evropske komisije, Uputstvo o provedbi postupka po TIR karnetu, te saglasnost na operativni plan akcije „PANDORA“, uputstvo o naplatama iz 2005. godine, dopis federalnom MUP-u i Federalnom tužilaštvu, pregled podnijetih izvještaja tužilaštvu, kao i zapisnici i službena zabilješka o održanim sastancima u tužilaštvu, te službene zabilješke o održanim sastancima u UIO, akt UIO od 27.01.2011. godine, upućen Tužilaštvu, zapisnik o saslušanju svjedoka Hajrudina Lagumdžije, odbijaju se kao nepotrebni za dodatno razjašnjenje u ovoj krivičnopravnoj stvari.

Materijalnu dokumentaciju koja se tiče dopisa optuženog upućenih: Ministarstvu vanjske trgovine Rafiju Gregorijanu, Sud je odio kao nerelevantne, kao i grafološko vještačenje, a kako je to naprijed već obrazloženo.

Nadalje, u odnosu na predloženo vještačenje sistema Asycude i programa Alice, Sud je odbio kao nepotrebno, s obzirom da su okolnosti, na koje je predloženo vještačenje, već dovoljno razjašnjene kroz saslušanje uposlenika UIO koji je detaljno pojasnio način funkcionisanja ovih sistema, a o čemu su govorili i drugi svjedoci - OSL UIO BiH.

Prijedlog saslušanja svjedoka: Senide Karić, Hidajeta Mujića, Selme Husejnović, Mirjane Aleksić, Branke Vujatović, Mehmeda Salkića, Sabine Jahić, su odbijeni kao nerelevantni, dok je prijedlog saslušanja lica uposlenih u UIO: Zagorke Majstorović, Danijele Tomljenović, Senada Kasumovića, Jasmina Šljivića, Dževada Hasića, Muharema Mašinovića i Duška Srdića, Sud odbio kao nepotreban, jer je u postupku na ove okolnosti saslušan dovoljan broj ovlaštenih službenih lica iz UIO.

Sud je odbio prijedlog za saslušanje svjedoka predloženih na okolnosti tačke 1. optužnice, i to svjedoka: Saše Vrhovca, Ivica Čajića, Dragana Dragića, Daliborke Danojević, Senada Kovačevića, Danijela Banjca, Zijaha Mušinovića, Dušana Popovića, Ekrema Džaferagića, Jovana Stevanovića, Nebojše Mihajlovića, Nevzeta Dervića, Krasina Milišića, Jove Milovanovića, Emira Umihanića, Milana Jevtića, Dragana Petrovića, Branke Brtan, Dragana Šepe, Amine Kišmić, Ahmeta Busuladžića, Stanka Gajića, Velimirke Tešić, Mire Krljić, Ignjata Simića, Zagorke Đurić, Duška Jovovića, Ljiljane Popović, Božidara Lejića, Mitra Lazarevića, Cvike Novakovića, Predraga

Pandurevića, Emine Musemić, Zorana Cvjetinovića, Milana Pantića, Siniše Perendije, Pejke Jovanović, Zorice Lazić i Save Vukovića, imajući u vidu da je na tačku 1. optužnice izveden dovoljan broj dokaza i da su stvari dovoljno razjašnjene, zbog čega je saslušanje predloženih svjedoka nepotrebno, tim prije što se optuženi Čaušević ovom tačkom optužnice tereti za počinjenje krivičnog djela Primanje dara, a ne za Poresku utaju ili prevaru ili pak Carinsku prevaru.

Sud je odbio i saslušanje svjedoka Selvera Geke i Suzane Čenić kao nepotrebno, s obzirom da je na okolnosti, za koje je predloženo njihovo saslušanje, Sud saslušao svjedoka Jasnu Čvorak.

U pogledu materijalnih dokaza označenih u prijedlogu dokaza od 25.03.2020. godine, odjeljak IV, pod brojevima 1-37, pozivajući se na nalaz Agencije za istrage i zaštitu od 03.03.2011. godine, a koji Tužilaštvo nije uložilo kao svoj dokaz na okolnost da je optuženi Čaušević omogućio Anesu Sadikoviću dobivanje 180 žigova, na osnovu kojih je Ekosan stvorio monopolski položaj i nanosio štetu pravnim licima: „Hari“, „Urgent“, „Modetesami“, Sud iste nije cijenio relevantnim za donošenje konačne odluke u predmetnoj krivičnopravnoj stvari, prije svega iz razloga što žigovi nisu okolnosti na koje se odnosi optužnica, kao i to da navedene firme nisu predmet optuženja. Iz istih razloga Sud je odbio i predloženo saslušanje svjedoka Jasmine Džajić, Mladena Zirojevića, Prelo Mire, Ede Čolakovića i Edina Krilića, posebno imajući u vidu činjenicu da je pred ovim Sudom saslušan svjedok optužbe Nedžad Agović vlasnik pravnog lica „Hari II“, te da je odbrana optuženog Čauševića imala zakonsku mogućnost da, prilikom unakrsnog ispitivanja, pobije navode svjedoka iznijete u direktnom ispitivanju, te da razjasni sve sporne činjenice.

U odnosu na predloženo vještačenje po vještaku Goranu Radivojcu, Sud je isti odbio iz razloga što je navedeni vještak već saslušan u toku dokaznog postupka, na prijedlog odbrane optuženog, kojom prilikom je isti iznio svoj nalaz i mišljenje, te je optuženi imao mogućnost da kroz direktno ispitivanje razjasni sve činjenice u cilju dokazivanja svojih tvrdnji. S obzirom na navedeno, Sud cijeni da ponovno pozivanje istog vještaka na iste okolnosti nije u cilju ekonomičnosti i efikasnosti predmetnog krivičnog postupka.

Nadalje, predložene materijalne dokaze u vidu podataka UIO koji se odnose na izvoz, poreze i nepostojanje duga za pravna lica „Ekosan“, „Janus“, „KS Obitex“, i „Obitex“, Sud takođe nije cijenio relevantnim za odlučivanje o predmetnoj krivičnopravnoj stvari.

U odnosu na predloženo saslušanje svjedoka: Đorđe Umićević, predstavnik „Fis Vitez“, Elizabeta Josipović, ambasador NR Kine i 8 uvoznika kineskih državljana vlasnika 8 pravnih lica, Fedrija Kojčić, Safet Pjanić, Ismet Hajdarpašić, direktor i vlasnik „Black Out“,

ovlašteno lice „Belisima“ (Čamdžić), Mirnes Salkić, Sud je isto odbio, s obzirom da okolnosti na koje je predloženo njihovo saslušanje nisu relevantne, niti su predmet optuženja.

Dokaze koji se tiču hapšenja od 18.06.2014. godine i potpisivanja sporazuma, kao i drugih radnji koje su uslijedile nakon toga, a radi se o preliminarnom sporazumu o priznanju krivnje od 04.09.2014. godine, transkriptima sa ročišta, naredbi za hapšenje, obavijesti o nesprovedenju istrage, aneksu priloga materijalne dokumentacije uz prijedlog za određivanje pritvora, rješenjima o kontroli mjera zabrane, kao i prijedlog saslušanja svjedoka Đorđa Šešuma, Sud je odbio kao nepotrebne, s obzirom na krivična djela za koja se optuženi tereti, cijenivši da nisu od bitnog značaja za odlučivanje o ovoj krivičnoj stvari.

Također, prijedlog saslušanja svjedoka, zaposlenika UIO, koji su uhapšeni 18.06.2014. godine, u akciji naziva Pandora, a radi se o licima: Zdravko Cvjetinović, Janko Jovanović, Avdija Škahić, Nedeljko Milovanović, Radovan Đurić, Sveto Miljić, Ljubomir Vljanić, Dragan Tomić, Dejan Pavić, Dejan Pavić, Nermin Hrustić, Danijel Stojčić, Radan Kuzmanović, Mišo Novković, Veseljko Starčević, Edvina Ađulović, Dejan Nožica, Mirko Ivić, Josip Kovačević, Milanko Nikić, Miroslav Kraguj, te lica Nusmir Mujanović i Senad Dedić, Sud je odbio, iz razloga što su okolnosti navedene u prijedlogu odbrane, a na koje je predloženo saslušanje navedenih svjedoka, nerelevantne za konkretni krivični postupak.

Prijedlog saslušanja svjedoka pripadnika Državne agencije za istrage i zaštitu na okolnosti hapšenja i izvještaja navedene agencije Sud je odbio kao nepreciziran i nejasno postavljen prijedlog, koji pritom nije od uticaja za donošenje konačne odluke.

Prijedlog saslušanja svjedoka Gorana Salihovića, Olega Čavke, Adisa Šečića, Mirsada Crnovršanina, Mone Meršnik i Mire Džakule, a u vezi davanja iskaza optuženog Čauševića u Tužilaštvu BiH i potpisivanja sporazuma o priznanju krivnje od 04.09.2014. godine, Sud je odbio, s obzirom da se radi o dokazima koji nisu relevantni, te posebno iz razloga što se radi o svjedočenju na okolnosti davanja iskaza u toku istrage, kao faze postupka kojom rukovodi tužilac, a u koju fazu Sud nije involviran.

Iskaz Kemala Čauševića u predmetu broj: T20 0 KTA 0009398 14 za koji je navedeno da se radi o predmetu o kojemu je upoznata javnost, a koji je predložen kao materijalni dokaz, Sud je odbio, s obzirom da u prijedlogu nije tačno navedeno niti detaljno opisano u kojem predmetu je navedeni iskaz dat, pri čemu Sud ističe da je optuženi imao mogućnost dati iskaz u svojstvu svjedoka u ovom krivičnom predmetu, a koju zakonsku mogućnost je isti iskoristio.

Sud je odbio i prijedlog za saslušanje vještaka građevinske struke Avde Kezmana, kao i svjedoka Ilije Studena, Ekrema Hanića, Ševala Suljkanovića, lica pod imenom Mirza (nije navedeno prezime) savjetnika Gorana Salihovića, Dragice Miletić, Biljane Simeunović, Saima Oruča, Selvera Oruča i Omera Baljića, te materijalne dokaze i to ugovor sa Autocentar Hercegovina, Revizorski izvještaj UIO za 201-2017, odluka Ministarstva finansija SAD o stavljanju na crnu listu porodice Nikole Špirića, stenograme sa sjednica Vijeća ministara, s obzirom da se radi o dokazima predloženim na okolnosti koje su nerelevantne za donošenje odluke u ovoj krivičnopravnoj stvari.

U pogledu pozivanja svjedoka u svojstvu ovlaštenih službenih lica koja su potpisivala, ovjeravala JCI, kontrolisala fakture, obračun i naplatu indirektnih poreza i svih ostalih svjedoka – ovlaštenih službenih lica koja su učestvovala u postupcima carinjena tekstilnih roba za četiri pravna lica iz optužnice i to: Ljubisav Vidaković, Emir Umihanić, Emir Slomić, Ševal Abazović, Nihad Ismić, Mugdim Subašić, Mira Divković, Malik Hamzić, Željko Krunić, Edin Divović, Božidar Lejić, Bahrudin Sinanović, Indir Osmić, Lejla Imširović, Bensad Okić, Asmir Salkić, Salko Huremović, Vahida Okanović, Cviko Novaković, Milisava Bošnjaković, Perica Savić, Goran Zekić, Goran Panić, Goran Lazić, Zoran Savić, Ljubinko Stjepanović, Duško Vržina, Nusret Karić, Sud isti nalazi nepotrebnim, s obzirom da su okolnosti na koje su ovi svjedoci predloženi već u dovoljnoj mjeri razjašnjene u toku postupka, kako saslušanjem svjedoka optužbe, tako i saslušanjem svjedoka odbrane.

Isto se odnosi i na svjedoke koji su pozvani kao UIO ovlaštena službena lica koja su kontrolisala ulazne fakture i fakture uvoza pravnog lica „Janus“ i to: Mirsada Bečić, Marija Kovačević, Amir Bijedić, Nataša Kokotović, Goran Avlijaš, Zijad Bečić, Izudin Bešić, zatim na svjedoke, inspektore iz naknadne carinske kontrole: Eldar Hamzić, Jelenko Blažanović, zatim lica sa graničnih prelaza na koja je ulazio tekstil pravnog lica „Janus“: Admir Čikarić, Suada Hodžić, Pejka Janković.

Također, iz istih razloga, Sud je odbio saslušanje lica koja su učestvovala u carinskim postupcima za pravna lica „KS Obitex“ i „Ekosan“: Aida Spahić, Ajša Demirović, Jasmina Mustedanagić, Behdžida Džaferbegović, Suad Ramić, Samra Alijagić, Nijaz Bibanović, Hajrudin Muminović, Anita Gredelj, Faruk Šušnjar, Indir Žerić; zatim za ovlaštena lica koja su učestvovala u provjerama faktura i EUR obrazaca i to Valentine Šukalo i Danijele Banjac.

Nadalje, činjenice na koje su predložena lica koja su učestvovala u carinskim postupcima za pravna lica „KS Obitex“ i „Ekosan“ i to Stanko Gajić, Predrag Pavlović, Miroslav Čulić, Ekrem Hadžić, Azra Baručija, Zoran Babić, Danijel Bjelajac, Nevenko Kuzmanović, Željko

Karalić, Nikola Pavlović, Nedeljko Nježić, Slavko Umičević, Bore Marjanović, Ranko Majkić, Saša Jovanović, Željka Šavija, kao i lica koja su kontrolisala poslovanje pravnog lica „KS Obitex“, službenici sa graničnog prelaza Gradiška gdje je ulazila roba „KS Obitex“ i to: Anto Jurina, Obrad Petrović, Sanda Filipović, Luka Arežina, Sud cijeni da su u dovoljnoj mjeri razjašnjene u toku postupka, kako saslušanjem svjedoka optužbe, tako i saslušanjem svjedoka odbrane. Iz istih je razloga odbijen i prijedlog saslušanja lica Duško Srdić na okolnost registracije „KS Obitex“ kod UIO.

Iz istih razloga je odbijen prijedlog za saslušanje lica koja su vezana za pravno lice „Ekosan“ i to: Amir Mehadžić, Daliborka Danojević, Nedjeljka Adnan, Ibrahim Kelić, kao i prijedlog lica koja su vršila kontrole obračuna i uplate indirektnih poreza, te poreza na dodanu vrijednost i na naknadnu carinsku kontrolu istom pravnom licu i to: Dušanka Milidrag, Nada Janjić, Zoran Mijatović, Azra Huskić, Nedjeljko Salamić, Azra Bašić, Milanko Stupar, Ramiz Jusufović, Adis Hajlovac, Haris Alajbegović, Aida Redžepović, Aleksandar Bozalo, Sabit Čurovac, Sveto Baranac.

Također, za lica koja su učestvovala u carinskim postupcima, te za lica koja su kontrolisala poslovanje pravnog lica „Obitex“ i to: Slobodan Perić, Velimirka Tešić, Ignjat Šimić, Dijana Timić, Emina Musemić, Zagorka Đurić, Miralem Sivčević, Gordana Vasić, Milan Pantić, Mitar Lazarević, Mira Krljić, Duško Jovović, Predrag Pandurević, Fuad Imamović, Ismajil Muratović. Konačno, u pogledu općenitog prijedloga za saslušanje lica koja su potpisivali akte vezane za sva četiri pravna lica iz optužnice i to: Senur Dervišić, Nikica Gligorić, Mato Majić, Nail Čaušević, Milomirka Došenović i Zora Aleksić, Sud naglašava da je saslušanje navedenih svjedoka - službenika UIO nepotrebno, s obzirom da su sve navedene okolnosti na koje bi isti trebali svjedočiti već razjašnjene u toku glavnog pretresa, kao i da je odbrana imala priliku da se o istima očituje.

Prijedlog odbrane za saslušanje optuženog Anesa Sadiković u svojstvu svjedoka u ovom krivičnom predmetu, Sud odbacuje kao nedopušten, imajući u vidu da optuženi ne može pozivati kao svjedoke lica sa kojima je u istoj procesnoj zajednici.

U odnosu na saslušanje svjedoka Emine Mešić i Nermina Karišika, Sud je odbio kao nepotrebne, s obzirom da je na glavnom pretresu saslušana Hata Bešlagić (kao dokaz replike), te da je Sud prihvatio saslušanje ovog svjedoka i kao prijedlog odbrane optuženih, pa je saslušanje ovih svjedoka, na okolnosti o kojima bi svjedočili nepotrebno.

Prijedlog da se saslušaju lica koja se bave špedicijom i to Darko Miličević, Snežana Budimirović, Anđelko Šobot i Željko Jeftić, Sud smatra nepotrebним imajući u vidu da je u toku glavnog pretresa, kao dokaz odbrane optuženog Anesa Sadikovića, saslušan

svjedok Suad Mešić špediter „Denišped“ Tuzla, naglašavajući da su okolnosti, na koje odbrana optuženog Čauševića predlaže ove svjedoke, već dovoljno razjašnjene.

Prijedlog da se saslušaju lica u svojstvu svjedoka na okolnosti provjere EUR obrazaca u nadležnosti Ministarstva vanjske trgovine, prigovorima podsekretarijata za carine Republike Turske, te sastanaka vezanih za prijedloge UIO vezanih za minimalan broj zaposlenih kod pravnih lica koja se bave uvozom, kao i uvođenju kvota za uvoz tekstila iz Kine i to lica: Enver Muratović, Dragiša Mekić, Sabrija Šerifović, Hajrudin Podbičanin, Ismet Pašalić, Mato Lučić, Lidija Vignjević, Sud odbija kao neosnovan, imajući u vidu da predložene okolnosti (EUR obrasci), nisu niti predmet optuženja.

Imajući u vidu prijedlog dokaza odbrane kojim bi se pobijali navodi svjedoka Tužilaštva i to Osmana Jamakovića, Fahrudina Halilovića, Edina Cernice, Nedžada Agovića, Ferhata Peštalića, Almira Kadića i Mehmedalije Osmića, Sud će se osvrnuti na pojedinačne prijedloge.

Tako u odnosu na prijedlog dokaza – svjedočenja službenika i uposlenika UIO koji su radili na poslovima vezanim za EUR obrasce na okolnosti svjedočenja Edina Cernice i to lica: Hamdo Sušić, Mirsad Unuzović, Emir Čehić, Dženana Kovač, Ana Mrnjavac, Milica Miletić, Nerminka Gračić, Radmila Gračanin, Mustafa Šenderović, Igor Šolaja, Enisa Aganović, Brane Budović, Fadila Kusturica, Spomenka Mitorivć, Damir Dudo, Mladen Ivanić i Osman Topčagić, Sud ističe kako okolnosti na koje su ova lica predložena nisu predmet optuženja, kao i da je optuženi imao priliku da razjasni sporna pitanja u svoju korist prilikom saslušanja svjedoka Edina Cernice.

U pogledu prijedloga za saslušanje lica, a koja bi svjedočila na okolnosti, na koje su na glavnom pretresu ispitani svjedoci i to: svjedok Namir Tunić na okolnost svjedočenja Osmana Jamakovića, Dževat Muratović na okolnosti svjedočenja Ferhata Peštalića, Samir Čurt na okolnosti svjedočenja Fahrudina Halilovića, Senad Kovač na okolnosti Almira Kadića, Refik Morankić, Zagorka Kolunica, Đurad Krpić, Predrag Jelača na okolnosti svjedočenja Mehmedalije Osmića, Sud je iste odbio nalazeći da je optuženi u toku unakrsnog ispitivanja navedenih saslušanih svjedoka imao mogućnost da iste diskredituje, a koju je mogućnost je odbrana optuženog u dosadašnjem toku postupka, zasigurno iskoristila.

Nadalje, prijedlog odbrane da se provedu materijalni dokazi koji se navodno odnose na svjedoke Edina Cernica, Aliju Mešića i Edina Nuhića, pozivajući se na činjenicu da je tužilac iste svjedoke pozvao na okolnosti događaja iz 2005. godine, za pravno lice „Centrumbus“ i to: 43 rješenja direktora UIO kojim se odbijaju žalbe pravnog lica „Centrumbus“ Sarajevo, kao i 17 rješenja direktora UIO kojima se odbijaju žalbe pravnog

lica „Holand šop“ Sarajevo, zatim Presuda Suda BiH kojom se odbija tužba Centrumbusa, Izvještaji interne revizije UIO o nekakovitostima kod carinjenja, kao i pobrojana dokumenta od broja 64 do 87 prijedlog za ulaganje dokaza od 25.03.2020. stranica 39, Sud odbija kao nerelevantne. Naime, prevashodno, rješenja koja se odnose na „Centrumbus“ i „Holand šop“, ali i sva materijalna dokumentacija koja se u tom pogledu predlaže od strane odbrane, izlaze van okvira optužbe, jer se odnose na EUR obrasce, dok su svi ostali materijalni dokazi irelevantni. Konačno, imajući u vidu da su svjedoci Edin Cernica, Alija Mašić i Edin Nuhić ispitani na navedene okolnosti od strane tužioca, odbrana je imala priliku da svjedoke suoči prilikom unakrsnog ispitivanja i tako razriješi sve sporne činjenice.

Prijedlog odbrane za ulaganjem materijalne dokumentacije koja se odnosi na kredibilitet i lične okolnosti svjedoka: Elvedina Rizvan, Bogdana Novakovića, Mehmedalije Osmića, Edina Cernice, Hajrudina Lagumdžije, Edina Čane, Ferhata Peštalića, Dragana Stajića, Besima Jahića, Šemsudina Mujčinovića, Fahrudina Halilovića, Almira Kadića, Dalibora Guzijana i Osmana Jamakovića, koji su navedeni u prijedlogu za ulaganje dokaza od 25.03.2020. godine, stranice 40 do 43, Sud *prima facie* odbija kao neosnovane i irelevantne. Naime, Sud naglašava činjenicu da su navedeni svjedoci ispitani na glavnom pretresu, te da je odbrana, kao i optuženi, imala priliku ne samo da pobija navode svjedoka u pogledu činjenica koje se vežu za predmet optužbe, nego i da osporava kredibilitet svjedoka. Konačno, ulaganje materijalne dokumentacije na ove okolnosti bespotrebno bi opteretilo sudski spis.

Odbrana je također predložila da se uloži materijalna dokumentacija na koju se odbrana referira kao svojih 18 svjedoka i to slijedeće: audio zapisi za četiri lica – Naser Orić, Dženan Sadiković, A. S., Mensud Halilović, zatim vještačenje vezano za ova četiri predložena lica; potom dokumenti vezani za svjedoke: Anelu Čavrk, Ferida Jusufovića, Nenada Kojića, Nedžada Beganovića, Nebojše Mihajlovića, Džemala Škriljelja, Hoze, (nema imena) Akšamije, (nema imena) Kolunija, (nema imena) Savanovića, Amira Pilav, Envera Kancića, Davora Ilića i Nedžada Derviševića, pobrojana u prijedlogu za ulaganje dokaza od 25.03.2020. godine, stranice 43 do 44. Sud i ovaj prijedlog odbija kao neosnovan i irelevantan, iz svih prethodno navedenih razloga o opterećenju spisa i van predmeta optuženja.

Konačno, odbrana je predložila da se saslušaju lica na okolnosti karaktera optuženog Kemala Čauševića. U tom pravcu, odbrana je predložila da se saslušaju lica: prof. dr. Nenad Brkić, Dževad Katica, Mirza Islambegović, Vahid Karavelić, Esnaf Kastro, Ferid Šabotić, Senad Kovač, Imad (bez prezimena). Sud je prihvatio da se od navedenih 8 svjedoka saslušaju dva svjedoka po izboru optuženog Čauševića, dok je saslušanje

ostalih 6 svjedoka odbio, cijeneći da će se i sa ovim brojem svjedoka dovoljno razjasniti okolnosti u vezi karaktera optuženog.

Sud je odbio i prijedlog materijalnih dokaza navedenih pod tačkom VIII prijedloga odbrane, koji su predloženi na okolnosti tačke 1. optužnice i vezani za procesne odluke u ovom postupku i to: novinske zapise, zapise sa portala, video prikaze i televizijske priloge, presude ESLJP, aneks materijalnih dokaza predložen od strane tužioca prilikom određivanja pritvora 20.06.2014. godine, transkripte sa ročišta, rješenja o određivanju i produženju mjera zabrane i izjave iz predmeta broj: T20 KTA 00389 14. Navedeni dokazi su predloženi kao dokazi kojima se ukazuje na povredu ljudskih prava i kršenje presumpcije nevinosti, a koje je Sud odbio, cijenivši ih kao neprecizirane i uopšteno postavljene u kontekstu povrede ljudskih prava i osnovnih principa krivičnog postupka. Sud donosi odluke u toku postupka nakon izjašnjenja stranaka i branioca u vezi istih i za isticanje eventualnih povreda prava optuženog, u kontekstu procesnih odluka i osnovnih principa postupka, na koje nije dozvoljena posebna žalba u toku postupka, te strankama na raspolaganju stoji redovni pravni lijek u vidu žalbe na presudu, sve u skladu sa relevantnim odredbama ZKP BiH.

Sud je odbio i ulaganje dokaza koji se, kako se navodi, odnose na prekomjernu dužinu suđenja i to: Evropska direktiva 2014/92, Amandmani na Ustav SAD, članovi 198-2012 njemačkog krivičnog zakona i presude ESLJP, s obzirom da se radi o nerelavantnim dokazima u kontekstu okolnosti na koje su predloženi. Prije svega, BiH nije članica Evropske unije i pravni akti Evropske unije, u konkrentom direktive, nisu obvezujući u smislu njihovog ugrađivanja u unutrašnje zakonodavstvo BiH, jednako kao i amandmani na Ustav SAD-a i odredbe Krivičnog zakona SR Njemačke, s obzirom da se radi o unutrašnjim pravnim aktima posebnih pravnih sistema. Široko pozivanje optuženog na presude ESLJP, kao dokaze na okolnosti povrede ljudskih prava, odbijene su kao dokazi upravo zbog uopšteno i neprecizno postavljenog prijedloga, što u konačnici predstavlja opterećenje spisa.

U vezi prijedloga materijalnih dokaza odnosno više dopisa optuženog Tužilaštvu BiH, a koji su vezani za prijedlog odbrane za izuzeće sudećeg vijeća, nesporno je da je odbrana reagovala na činjenicu da je isto sudeće vijeće postupalo u predmetu protiv Sedineta Karića, u smislu podnošenja prijedloga za izuzeće, o čemu je Sud blagovremeno donio odluku, zbog čega Sud cijeni prijedlog ulaganja ovih dopisa nepotrebnim.

U vezi upita optuženog upućenih Tužilaštvu BiH, vezanih za dostavljanje dokaza, Sud podsjeća da je na početku glavnog pretresa naloženo i tužiocu, ali i odbrani, da dokaze dostavljaju suprotnoj strani i to u roku od 3 dana. U vezi navoda o postojanju više izjava Sedineta Karića koje tužilac nije predočio, Sud podsjeća da nema mogućnost uticaja na

tužioca u kontekstu prijedloga dokaza, jer je tužilac taj koji disponira istragom, podiže i zastupa optužnicu i odlučuje koje će dokaze predložiti u prilog konkretnom optuženju.

Na kraju, Sud je odbio i ulaganje više dopisa optuženog Sudu BiH vezanih za procesne stvari i glavni pretres, s obzirom da se isti svakako nalaze u spisu predmeta, cijenivši nepotrebnim njihovo ulaganje kao dokaza.

U odnosu na prijedlog odbrane optuženog za izvođenje dodatnih dokaza od 01.07.2020. godine, na okolnosti poštovanja Pravilnika o automatskoj dodjeli predmeta Tužilaštvu-TCMS i to: saslušanje lica iz Sekretarijata VSTV-a, koji rade na operativnim poslovima vezanim za Pravilnik o automatskoj dodjeli predmeta u tužilaštvima - TCMS, odnosno lica koja su raspoređivala predmete u skladu sa Pravilnikom, zatim lica koja su u tom periodu bila zaposlena u Tužilaštvu BiH na poslovima vođenja protokola, vještačenje ili drugi vid provjere u cilju ustanovljenja poštovanja Pravilnika o automatskoj dodjeli predmeta Tužilaštvu-TCMS, zatim ulaganje izjave tužioca Tužilaštva BiH, Olega Čavke, od 02.09.2016. godine, vještačenje TCMS po vještaku informatičke struke, ekspertiza od strane fizičkog ili pravnog lica, po osnovu člana 4. Zakona o Upravi BiH, u cilju utvrđivanja da li je i koje akte protokol Tužilaštva BiH zaveo kao službene akte, Sud je odbio iz razloga što je takav prijedlog odbrane neprovodiv, pritom naglašavajući da utvrđivanje eventualnih nepravilnosti u samom radu VSTV-a i Tužilaštva, tačnije poštivanje Pravilnika o automatskoj dodjeli predmeta Tužilaštvu-TCMS, nije predmet utvrđivanja u predmetnom krivičnom postupku koji se vodi protiv optuženog Čauševića.

Nadalje, Sud je odbio i prijedlog koji se odnosi na ulaganje snimaka hapšenja optuženog, te njegovog dovođenja u prostorije Suda BiH i Tužilaštva, cijeneći da takav prijedlog nije u funkciji razjašnjenja činjenica i okolnosti navedenih u optužnici, te da se ne radi o dokazima koji bi bili od bitnog uticaja na konačnu odluku Suda u pogledu inkriminacija koje se optuženom stavljaju na teret. Iz navedenog razloga, Sud je odbio i prijedlog za saslušanje svjedoka Bisere Hadžajlić, službenice Centra za socijalni rad Stari grad.

Konačno, kada je riječ o prijedlogu odbrane optuženog od 22.07.2020. godine, a koji se odnosi na ulaganje kao materijalnog dokaza, Saopštenja Suda BiH od 25.10.2014. godine, objavljenog u medijima javnog informisanja, u vezi sa osumnjičenim osobama u predmetu Neven Kulenović i dr., Sud je isti odbio kao nerelevantan i nepotreban, s obzirom da se navedeno saopštenje ne odnosi na konkretni krivični predmet.

Sud je prihvatio prijedlog dodatnih dokaza odbrane optuženog Anesa Sadikovića. Iako je branilac optuženog navedene dokaze predložila kao dokaze duplike, ocjena je Suda da predloženi dokazi predstavljaju dodatne dokaze iz kojeg razloga je i odlučio kao u dispozitivu rješenja.

IV Odluka Suda o novim dokaznim prijedlozima odbrana optuženih objavljena na nastavku pretresa održanom dana 25.02.2021. godine:

„Nakon izvršenog uvida u nabrojane podneske, odnosno listu predloženih svjedoka, vještaka, materijalne dokumentacije navedenih u podnesku od 06.10. i 01.12.2020. godine, Sud je utvrdio da su svi dokazni prijedlozi, kako subjektivni tako i objektivni, izuzev nekoliko svjedoka uposlenika UIO BiH (Nenad Aleksić, kojeg je svjedoka Sud na prijedlog optuženog već saslušao na glavnom pretresu, Ljubiša Gavranović, Biljana Klačar i Smajo Brkić), ranije bili predmet razmatranja od strane Suda, odnosno, Sud je prijedlog za njihovo izvođenje ranije razmatrao i odbio rješenjem od 04.01.2019. godine, odnosno rješenjem od 01.10.2020. godine. Prijedlog za saslušanje novih svjedoka - Ljubiše Gavranovića, Biljane Klačar, te Smaje Brkića, Sud je odbio kao nepotreban, jer je u postupku na ove okolnosti saslušan dovoljan broj ovlaštenih službenih lica iz UIO BiH.

U vezi sa prijedlogom dokaza odbrane od 10.02.2021. godine, Sud je odlučio na način da je prijedlog odbrane za saslušanje svjedoka Krstana Simića, Muje Smajlovića, Sedineta Karića, Sud odbio svojim ranijim odlukama, iz kojeg razloga neće ponovo donositi i obrazlagati odluku o istim dokaznim prijedlozima. Prijedlog za saslušanje svjedoka Kastrafa Esnafa i Amira Omerćehajića, Sud je odbio kao nepotrebne za dodatno razjašnjenje u ovoj krivičnopravnoj stvari. Materijalnu dokumentaciju koja se odnosi na spis predmeta Alejna, izjavu Kemala Čauševića, tekst iz banjalučkih novina Faktor, spise predmeta Alejna i Alter (koje treba pribaviti od Suda i Tužilaštva), te podatke o uvozu tekstila izvor UIO BiH od 2011. godine do 2017. godine, Sud je odbio, cijeneći da je ista nepotrebna, nerelevantna za donošenje konačne odluke u predmetnoj krivičnopravnoj stvari.

Ulaganje materijalne dokumentacije označene u prijedlogu na strani 2 i 3 pod brojem od 1 do 6, a koja se odnosi na Akt - davanje saglasnosti za slanje određenih službenika u cilju izvršenja provjere podataka od strane direktora Kemala Čauševića, uputstvo o postupanju u radu Sektora za istrage UIO BiH od 13.11.2007. godine, zatim za pravna lica Eko San, Holand šop, Centrum bus i Nono, te materijalne dokaze - jedinstveni račun za naplatu indirektnih poreza u BiH od 01.01.2005. godine do 31.12.2014. godine i za period od 01.01.2005. godine do 31.12.2020. godine, Sud je odbio, cijeneći da su isti nepotrebni za odlučivanje u predmetnoj krivičnopravnoj stvari. Ulaganjem materijalnih dokaza označenih u prijedlogu pod brojem od 1 do 8 kao i saslušanje 5 svjedoka koji pobijaju svjedočenje Hate Bešlagić, Sud je odbio kao nepotrebne za dodatno razjašnjenje u ovoj krivičnopravnoj stvari, napominjući pritom da je prijedlog za saslušanje svjedoka Emine Mešić i Nermina Karišika, Sud odbio rješenjem od 01.10.2020. godine.

Prijedlog optuženog Čauševića, da se sasluša u svojstvu optuženog, a ne svjedoka, Sud je odbio iz sljedećih razloga. ZKP BiH nije decidno, posebnom odredbom predvidio pravo optuženog da na glavnom pretresu da iskaz u svojstvu optuženog, te da u tom slučaju ostvari svoje dodatno pravo na izbor načina odbrane. Pravo da ne odgovara na pitanja koja bi mu eventualno postavljao zastupnik optužbe, s druge strane ZKP BiH ne sadržava ni odredbe koje bi optuženom uskratila ova njegova prava. Stoga, Sud se prilikom odlučivanja o ovom dokaznom prijedlogu prije svega rukovodio činjenicom da je optuženi iskoristio svoje procesno pravo da bude saslušan u svojstvu svjedoka u vlastitom predmetu prema članu 259. stav 2. ZKP BiH, kojom prilikom je imao mogućnost da iznese sve činjenice i okolnosti koje su bitne sa aspekta odbrane. Nadalje, optuženom će kroz iznošenje završnih riječi biti pružena mogućnost da iznese određene činjenice, odnosno svoju verziju događaja, kao i da se izjasni u odnosu na krivičnopravne radnje koje su mu stavljene na teret. Cijeneći navedeno, te u skladu sa načelom ekonomičnosti i efikasnosti postupka, Sud je izvođenje ovog dokaza odbio.

Sud je odbio kao nepotreban i prijedlog za saslušanje svjedoka službenika UIO BiH, Vlade Dragičevića, Azre Huskić, Marije Kovačević, Jovana Milovanovića, Mate Majića i Dragice Gavrilović, jer je u postupku na ove okolnosti saslušan dovoljan broj ovlaštenih službenih lica iz UIO. Odbijeno je ulaganje materijalne dokumentacije navedene na strani 4 i 5 prijedloga, označene brojevima od 1 do 15 kao nepotrebne, nerelevantne, cijeneći da su okolnosti slučaja i sa ovim brojem prihvaćenih i izvedenih dokaza dovoljno razjašnjene.

Dokaze koji se predlažu u cilju pobijanja 1722 kamiona, i to pored ponovo predloženih svjedoka Ljubiše Gavranovića, Biljane Klačar, Smaje Brkića, Miličić Kasine, saslušanje svjedoka Milice Vuinović, vještaka tužilaštva Envera Beganovića, stranice gdje tvrdi da je metar kubni jednak 300 kg, da su Ekosan i Janus platili 48 miliona KM indirektnih poreza i tako dalje, te svjedoka Ugarak Almedina, Aide Brkić, Adise Kukuruzović, Mate Lučića, Sud iste nalazi nepotrebne, s obzirom da su okolnosti na koje su ovi svjedoci predloženi već u dovoljnoj mjeri razjašnjene u toku postupka kako saslušanjem svjedoka optužbe, tako i saslušanjem svjedoka odbrane.

Sud je odbio i ulaganje dokaza - materijalne dokumentacije pobrojane na strani 5 i 6 prijedloga označene pod brojem 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, cijeneći da isti nisu relevantni, odnosno da njihovo izvođenje nije od uticaja za donošenje konačne odluke u ovoj krivičnopravnoj stvari. Konačno, Sud je odbio, kao nepotrebne, ulaganje zapisnika svih saslušanih svjedoka iz istrage u vezi sa tačkom 1 optužnice, na okolnosti da svjedoci nisu upoznati o okolnostima povodom kojih trebaju dati iskaz, te da u zapisniku ne postoje opšta pitanja i dati odgovori. Sud podsjeća da su svi svjedoci koji su svjedočili na okolnosti iz tačke 1. optužnice saslušani direktno na glavnom pretresu, te da je odbrana optuženog

imala priliku da unakrsno ispita svakog od saslušanih svjedoka i razjasni sva pitanja bitna sa aspekta odbrane. Također, Sud podsjeća da su u spis kako na prijedlog optužbe, tako i na prijedlog odbrane u odnosu na određen broj saslušanih svjedoka uloženi njihovi zapisnici iz istrage, s obzirom na ukazanu koliziju iskaza svjedoka sa glavnog pretresa sa izjavom iz istrage. U pogledu navoda optuženog, da navedene dokaze predlaže iz razloga što svjedoci nisu upoznati o okolnostima povodom kojih trebaju dati iskaz, te da u zapisniku ne postoje pitanja i odgovori, Sud podsjeća da je odbrana prigovore ove vrste isticala ranije u toku postupka, te da će Sud o ovome, kao i ostalim prigovorima na dokaze, odlučiti prilikom donošenja konačne odluke.

U odnosu na prijedlog dokaza, u vezi sa izmijenjenom optužnicom, Sud je izvršio uvid u predložene dokaze optuženih, te donio sljedeću odluku. U vezi sa prijedlogom dokaza prvooptuženog koji se odnose na tačku 2. izmijenjene optužnice, ocjena je Suda da su predloženi dokazi i to saslušanje svjedoka Harisa Hasanagića, Biljane Gačanin i Davida Balića, kao i vještaka Jasminke Kalisi bili predmet razmatranja po ranijem prijedlogu optuženog za izvođenje dokaza, gdje je Sud rješenjem od 04.01.2019. godine, odbio saslušanje navedena tri svjedoka, dok je prihvaćen prijedlog za saslušanje vještaka finansijske struke, Jasminke Kalisi. Ostali predloženi dokazi u tački 2. koji se odnose na saslušanje pobrojanih svjedoka u prijedlogu i to pod brojem 3 i 5 zaključno sa brojem 19 prijedloga, kao i predloženu materijalnu dokumentaciju, Sud je odbio, cijeneći da su okolnosti na koje su predloženi ovi dokazi dovoljno razjašnjene, pa je u cilju ekonomičnosti i efikasnosti postupka iste odbio.

Nadalje, u odnosu na predložene dokaze na tačku 1. i 3. izmijenjene optužnice, Sud je iste odbio kao nepotrebne za konačno razrješenje ove krivičnopravne stvari. U odnosu na prijedlog za vještačenje po vještaku Goranu Radivojcu, Sud napominje da je navedeni vještak ranije prihvaćen kao dokaz odbrane i saslušan pred ovim Sudom, tako da je odbrana imala mogućnost da ispita vještaka na sve okolnosti bitne za odbranu. Što se tiče prijedloga drugooptuženog, da se kao svjedok sasluša Predrag Herbez na predložene okolnosti, Sud je isti odbio cijeneći da je izvođenje ovog dokaza nepotrebno, te da je na okolnosti iz tačke 1. optužnice izveden dovoljan broj dokaza“.

ANEX II – IZVEDENI DOKAZI
SVJEDOCI TUŽILAŠTVA BiH

Ime i prezime	Svojstvo	Datum svjedočenja
Sedinet Karić	svjedok	07.09.; 05.10; 12.10.2017. godine
Edin Cernica	svjedok	19.10. i 26.10.2017. godine
Elvedin Rizvan	svjedok	02.11.2017. godine
Bogdan Novaković	svjedok	09.11.2017. godine
Hazim Mujezinović	svjedok	09.11.2017. godine
Edin Čano	svjedok	07.12.2017. godine
Mensud Halilović	svjedok	07.12.2017. godine
Dalibor Guzijan	svjedok	21.12.2017. godine
Osman Jamaković	svjedok	21.12.2017. godine
Fahrudin Halilović	svjedok	11.01.2018. godine
Šemsudin Mujčinović	svjedok	11.01.2018. godine
Naser Orić	svjedok	11.01.2018. godine
Nedžad Agović	svjedok	25.01. i 08.02.2018. godine
Dragan Stajić	svjedok	25.01.2018. godine
Nedžad Beganović	svjedok	25.01.2018. godine
Nežad Dervišević	svjedok	08.02..2018. godine
Edin Nuhić	svjedok	08.02..2018. godine
Alija Mašić	svjedok	08.02..2018. godine
Dženan Sadiković	svjedok	22.02.2018. godine

Almir Kadić	svjedok	22.02.2018. godine
Mehmedalija Osmić	svjedok	08.03.2018. godine
Nebojša Mihajlović	svjedok	08.03.2018. godine
Džemal Škrijelj	svjedok	08.03.2018. godine
Asif Bašić	svjedok	05.04.2018. godine
Enver Kancić	svjedok	05.04.2018. godine
Ferid Jusufović	svjedok	12.04.2018. godine
Nenad Kojić	svjedok	12.04.2018. godine
A. S.	svjedok	19.04.2018. godine
Anela Čavrk	svjedok	19.04.2018. godine
Besim Jahić	svjedok	05.07.2018. godine
Dževad Hozo	svjedok	05.07.2018. godine
Davor Ilić	svjedok	05.07.2018. godine
Mehmed Akšamija	svjedok	12.07.2018. godine
Zagorka Kolunija	svjedok	12.07.2018. godine
Jovo Savanović	svjedok	26.07.2018. godine
Hajrudin Lagumdžija	svjedok	13.09.2018. godine
Amir Pilav	svjedok	13.09.2018. godine
Nijaz Dervišić	vještak	27.09.2018. godine
Miloš Grujić	vještak	11.10.2018. godine
Ferhat Peštalić	svjedok	11.10.2018. godine
Damir Župarić	svjedok	04.08.2020. godine
Hata Bešlagić	svjedok	04.08.2020. godine
Enes Gonjanin	svjedok	01.10.2020. godine

SVJEDOCI ODBRANE

Ime i prezime	Svojstvo	Datum svjedočenja
---------------	----------	-------------------

SVJEDOCI ODBRANE OPTUŽENOG KEMALA ČAUŠEVIĆA

Zorica Drijača	svjedok	29.11.2018. godine
Neven Kopanja	svjedok	29.11.2018. godine
Dušanka Ostojić	svjedok	06.12.2018. godine
Haris Mujnović	svjedok	06.12.2018. godine
Lazar Nađević	svjedok	13.12.2018. godine
Senad Gavranović	svjedok	13.12.2018. godine
Ahmed Šerifović	svjedok	13.12.2018. i 10.01.2019. godine
Danka Mijić	svjedok	10.01.2019. godine
Šemsudin Ruždijić	svjedok	10.01.2019. godine
Senad Marić	svjedok	10.01.2019. godine
Ramiza Džananović	svjedok	17.01.2019. godine
Sanja Kojić	svjedok	17.01.2019. godine
Aladin Čataković	svjedok	24.01.2019. godine

Jurica Mihić	svjedok	24.01.2019. godine
Danilo Ninković	svjedok	24.01.2019. godine
Blanka Oršolić	svjedok	24.01.2019. godine
Jasna Ibrišimović	svjedok	24.01.2019. godine
Goran Marinković	svjedok	31.01.2019. godine
Nedžad Šečić	svjedok	31.01.2019. godine
Sreto Vidaković	svjedok	31.01.2019. godine
Nata Blagojević	svjedok	31.01.2019. godine
Igor Stojanović	svjedok	31.01.2019. godine
Jasmin Kasumović	svjedok	07.02.2019. godine
Edvin Alibašić	svjedok	07.02.2019. godine
Adnan Kulenović	svjedok	07.02.2019. godine
Damir Župarić	svjedok	28.02.2019. godine
Fadil Kavazović	svjedok	28.02.2019. godine
Kemal Čaušević	u svojstvu svjedoka	28.02.; 21.03.; 04.04.; 11.04.; 18.04.; 25.04.2019. godine
Aida Čaušević	svjedok	25.04.2019. godine
Jasminka Kalisi	vještak	09.05. i 27.06.2019. godine
Goran Radivojac	vještak	04.07. i 11.07.2019. godine
Džemil Kobilj	svjedok	08.10.2020. godine
Mirza Islambegović	svjedok	08.10.2020. godine
Vahid Karavelić	svjedok	03.12.2020. godine
Nenad Aleksić	svjedok	03.12.2020. godine
Almir Kadić	svjedok	25.02.2021. godine

SVJEDOCI ODBRANE OPTUŽENOG ANESA SADIKOVIĆA

Kasim Sadiković	svjedok	18.07.2019. godine
Selma Škrijelj	svjedok	15.08.2019. godine
Jasna Čvorak	svjedok	26.09.2019. godine
Suad Mešić	svjedok	26.09.2019. godine
Izudin Hajdarević	svjedok	26.09.2019. godine
Rajko Subašić	svjedok	10.10.2019. godine
Dženan Musemić	svjedok	14.11.2019. godine
Ismet Ramović	vještak	13.02 i 12.03.2020. godine
Besim Jahić	svjedok	12.03.2020. godine
Hata Bešlagić	svjedok	10.12.2020. godine
Anes Sadiković	u svojstvu svjedoka	17.12.2020. godine

MATERIJALNI DOKAZI TUŽILAŠTVA BiH

Dokaz	Broj	Datum ulaganja
Zapisnik o saslušanju svjedoka Naser Orić, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 03.07.2014. godine	DT-1	01.11.2018.
Zapisnik o saslušanju svjedoka A. S., Tužilaštvo Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 07.07.2014. godine	DT-2	01.11.2018.
Zapisnik o saslušanju svjedoka Alija Mašić, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 10.01.2017. godine	DT-3	01.11.2018.
Zapisnik o saslušanju svjedoka Neđad Dervišić, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 10.07.2014. godine	DT-4	01.11.2018.
Zapisnik o saslušanju svjedoka Dženan Sadiković, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 26.06.2014. godine	DT-5	01.11.2018.
Zapisnik o saslušanju svjedoka Edin Nuhić, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 11.07.2014. godine	DT-6	01.11.2018.
Zapisnik o saslušanju svjedoka Anela Čavrk, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 14.07.2014. godine	DT-7	01.11.2018.
Zapisnik o saslušanju svjedoka Nebojša Mihajlović, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTO 0000389 07 od 05.11.2015. godine;	DT-8	01.11.2018.
Zapisnik o saslušanju svjedoka Džemal Škrijelj, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTO 0000389 07 od 14.07.2016. godine;	DT-9	01.11.2018.
Zapisnik o saslušanju svjedoka Enver Kancić, Državna agencija za istrage i zaštitu broj: 16-14/1-2-317/12 od 08.11.2012. godine	DT-10	01.11.2018.
Zapisnik o saslušanju svjedoka Ferid Jusufović, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTO 0000389 07 od 04.07.2016. godine	DT-11	01.11.2018.

Zapisnik o saslušanju svjedoka Ferhat Peštalić, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 24.01.2017. godine	DT-12	01.11.2018.
Zapisnik o saslušanju svjedoka Besim Jahić, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 26.01.2017. godine	DT-13	01.11.2018.
Akt Uprave za indirektno oporezivanje broj: 05/3-09-2-80-2/17 od 03.01.2017. godine	DT-14	01.11.2018.
Rješenje Suda Bosne i Hercegovine o određivanju privremene mjere zabrane otuđenja i raspolaganja imovinom – nekretninama, broj S1 2 K 012740 13 Krn od 01.04.2013. godine; Rješenje Suda Bosne i Hercegovine o određivanju privremene mjere zabrane otuđenja i raspolaganja imovinom – nekretninama, izmjena, broj: S1 2 K 012740 13 Krn od 15.04.2013. godine	DT-15	01.11.2018.
Naredbe Uprave za indirektno oporezivanje BiH od 23.04.2004. godine, 20.05.2004. godine, 02.07.2004. godine, 29.09.2004. godine, 30.09.2004. godine, 13.01.2005. godine, 21.02.2006. godine, 05.04.2006. godine, 07.11.2008. godine, 21.12.2009. godine, 28.12.2009. godine, 08.01.2010. godine, 19.01.2009. godine i od 30.03.2011. godine	DT-16	01.11.2018.
Nalaz vještačenja, vještak Nijaz Dervišić od 27.09.2011. godine, sa aktom od 30.09.2011. godine	DT-17	01.11.2018.
Akt Uprave za indirektno oporezivanje BiH broj: 05/3-09-2-80-10/17 od 06.01.2017. godine, sa priložima i CD-om	DT-18	01.11.2018.
Rješenje o registraciji subjekta „Obitex“ d.o.o. od 15.01.2008. godine, rješenje o registraciji od 02.06.2009. godine, rješenje o registraciji od 22.10.2010. godine; Rješenje o registraciji KS Obitex d.o.o. od 30.10.2006. godine, rješenje o registraciji od 13.12.2006. godine, rješenje o registraciji od 25.01.2007. godine; Rješenje o	DT-19	01.11.2018.

registraciji subjekta „Janus“ d.o.o., sa prapatnom dokumentacijom; Rješenje o registraciji subjekta „EkoSan“ d.o.o. sa prapatnom dokumentacijom		
Sporazum o vansudskom poravnanju od 09.12.2010. godine i Odluka UIO od 23.03.2005. godine uz Odluku o provođenju postupka za međunarodnu konkurenciju za vršenje usluga	DT-20	01.11.2018.
Odluka UIO od 23.03.2005. godine, uz Odluku o provođenju postupka za međunarodnu konkurenciju za vršenje usluga	DT-21	01.11.2018.
Presuda Suda BiH broj: U-1256/05 od 28.11.2007. godine	DT-22	01.11.2018.
Izveštaj o finansijskoj istrazi Državne agencije za istrage i zaštitu broj: P-16-03-04-3-464-203/12 od 21.09.2012. godine	DT-23	01.11.2018.
Izveštaj o proširenoj finansijskoj istrazi Državne agencije za istrage i zaštitu broj: P-16-03-04-3-464-336/12 od 18.06.2013. godine	DT-24	01.11.2018.
Dva nalaza i mišljenja sačinjena po vještaku finansijske struke Milošu Grujiću	DT-25	01.11.2018.
Rješenje Općinskog suda u Sarajevu od 31.01.2008. godine, sa Ugovorom o prodaji nepokretnosti od 13.02.2006. godine; Rješenje Općinskog suda u Sarajevu od 25.12.2012. godine, sa rješenjem Porezne uprave FBiH od 09.11.2012. godine; Rješenje Općinskog suda u Sarajevu od 03.04.2012. godine, sa Ugovorom o prodaji stana od 22.04.2011. godine; Rješenje Općinskog suda u Sarajevu od 13.04.2011. godine, sa kupoprodajnim ugovorom od 07.04.2010. godine; Rješenje Općinskog suda u Sarajevu od 14.04.2011. godine, sa kupoprodajnim ugovorom od 05.05.2009. godine; Rješenje Općinskog suda u Sarajevu od 12.04.2012. godine, sa Ugovorom o kupoprodaji nekretnina od 27.05.2010. godine; Rješenje Općinskog suda u Sarajevu od 11.04.2012.	DT-26	01.11.2018.

godine, sa Ugovorom o kupoprodaji nekretnina od 27.10.2011. godine; Rješenje Općinskog suda u Sarajevu od 10.04.2012. godine, sa Ugovorom o kupoprodaju nekretnina od 16.05.2011. godine; Akt Općinskog suda u Sarajevu od 24.01.2017. godine, sa Ugovorom o kupoprodaji stana od 12.05.2007. godine; Akt Općinskog suda u Sarajevu od 24.01.2017. godine, sa ugovorom o kupoprodaju od 04.09.2008. godine, sa priložima;		
Akt Državne agencije za istrage i zaštitu od 06.02.2017. godine, sa aktom Ureda za razmatranje žalbi BiH od 01.02.2017. godine	DT-27	01.11.2018.
Izvod iz kaznene evidencije, MUP Kantona Sarajevo broj: 02/2-1-12/16 od 29.01.2016. godine	DT-28	01.11.2018.
Zapisnik o saslušanju svjedoka Bogdan Novaković, broj: T 20 0 KTO 000 7850 14 od 09.07.2014. godine	DT-29	02.07.2020.
Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Anes Sadiković, Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 19.06.2014. godine	DT-30	02.07.2020
Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Sedinet Karić, Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 13.01.2017. godine	DT-31	02.07.2020
Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Kemal Čaušević, Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 31.01.2017. godine	DT-32	02.07.2020
Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Kemal Čaušević, Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 01.02.2017. godine, sa transkriptom i CD-om	DT-33	02.07.2020
Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Kemal Čaušević, Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 06.02.2017. godine, sa transkriptom i CD-om	DT-34	02.07.2020.

Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Kemal Čaušević, Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KT 0004395 12 od 18.06.2014. godine	DT-35	02.07.2020.
Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Kemal Čaušević, Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 02.10.2014. godine	DT-36	02.07.2020.
Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Kemal Čaušević, Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 14.10.2014. godine	DT-37	02.07.2020.
Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Kemala Čauševića, Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 15.10.2014. godine	DT-38	02.07.2020.
Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Kemal Čaušević, Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KTO 0007850 14 od 29.10.2014. godine	DT-39	02.07.2020.
Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Hata Bešlagić, dat u prostorijama Državne agencije za istrage i zaštitu broj:16-02/5-18/12 od 24.09.2012. godine (ovjerena fotokopija)	DT-40	01.10.2020.
Zapisnik o saslušanju svjedoka Enes Gonjanin, dat u prostorijama Državne agencije za istrage i zaštitu broj: 16-04/2-23/17 od dana 02.02.2017. godine.	DT-41	01.10.2020.

MATERIJALNI DOKAZI ODBRANE

Dokaz	Broj	Datum ulaganja
-------	------	----------------

MATERIJALNI DOKAZI ODBRANE OPTUŽENOG KEMALA ČAUŠEVIĆA		
Rješenje o postavljanju pomoćnika direktora-operativnog rukovodioca Sektora za poslovne usluge Hajrudina Lagumdžije broj: 01-3318/08 od 05.12.2008. godine	O-I.1	30.05.2019. godine

Ovlaštenje direktora UIO Kemala Čauševića broj: 01-16-34-3315/08 od 05.12.2008. godine	O-I.2	30.05.2019. godine
Ovlaštenje direktora UIO Kemala Čauševića broj: 01-34-3321/08 od 05.12.2008. godine	O-I.3	30.05.2019. godine
Fotografije stana Kemala Čauševića u ul. ...	O-I.4	30.05.2019. godine
Naredba Suda BiH broj: S1 2 K 014305 14 Krn 13 od 16.06.2014. godine	O-I.5	30.05.2019. godine
Tehničko uputstvo za korisnike sistema Asycuda, sektora informacionih tehnologija UIO iz 2007. godine	O-I.6	30.05.2019. godine
Uputstvo o pristupu informacionom sistemu Asycuda, PDV softvera za registraciju i korištenje sistemaa informacija UIO koje je donio direktor UIO broj: 18-9871-1/05 od 16.12.2005. godine, sa dopunama iz 2006. godine, te Uputstvo o pristupu informacionom sistemu UIO od strane pravnih lica registrovanih za zastupanje u carinskom postupku koje je donio direktor UIO, broj: 02-2278-1/07 od 19.06.2007. godine	O-I.7	30.05.2019. godine
Izvod iz krivične evidencije za Karić Sedineta akt Ministarstva unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona; Policijska stanica Srebrenik, broj: 08-5/9-1-04.7-3-190/17 BK od 03.02.2017. godine	O-I.8	30.05.2019. godine
Rješenja o registraciji Ekosan	O-I.9	30.05.2019. godine
Rješenja o registraciji Janus	O-I.10	30.05.2019. godine
Rješenja o registraciji Obitex	O-I.11	30.05.2019. godine
Rješenja o registraciji KS Obitex	O-I.12	30.05.2019. godine

Orijentaciona lista Republičke uprave za carine Republike Srpske (u kg)	O-I.13	30.05.2019. godine
Orijentaciona lista Federalne carinske uprave (u kg)	O-I.14	30.05.2019. godine
Orijentaciona lista UIO (u komadima)	O-I.15	30.05.2019. godine
Plan pojačanih aktivnosti odsjeka za provođenje i poštivanje carinskih i poreznih zakonskih propisa za period oktobar – decembar 2010. godine „Tekstil“ na koju je direktor stavio saglasnost	O-I.16	30.05.2019. godine
Naredba Ministarstva finansija i trezora BiH o posebnim uplatnim računima za markice broj 01-16-4163-1/05 od 27.12.2005. godine	O-I.17	30.05.2019. godine
Dopis UIO broj 16-6179-8/05 od 05.10.2005. godine; zahtjev za unos sredstava u program posebne namjene ; Akt Ministarstva finansija i trezora broj 01-ST4-16-3528/05 od 06.10.2005. godine; Odluka o preuzimanju nadležnosti nad štampanjem i izdavanjem poreskih i kontrolnih markica; Dopis UIO broj 16-6179-1/05 od 28.09.2005. godine; zahtjev za otvaranje računa za posebne namjene za uplatu troškova štampanja poreskih i kontrolnih markica; Dopis UIO broj 01-16-8271-2/05 od 07.10.2005. godine; obavještenje o broju transakcijskog računa i instrukcija za uplatu sredstava od prodaje poreskih i kontrolnih markica	O-I.18	04.07.2019. godine

Zahtjev advokata Milice Cvijanović upućen direktoru Uprave za indirektno oporezivanje BiH od 24.04.2008. godine	O-I.19	04.07..2019. godine
Dopis direktora UIO broj:02-16-531-5/08 od 17.06.2008. godine, upućen Upravnom odboru	O-I.20	30.05.2019. godine
Dopis predsjednika Upravnog odbora „Glas Srpski – Grafika“ a.d. Banja Luka broj AD-1315/10 od 23.11.2010. godine	O-I.21	30.05.2019. godine
Dopis Uprave za indirektno oporezivanje BiH upućen Ministarstvu finansija i trezora broj: 17-6179-13/05 od 09.11.2005. godine	OI.22	30.05.2019. godine
Komisija za pregled ispunjenja posebnih uslova za štampanje poreskih i kontrolnih markica; nalaz – mišljenje - prijedlog	OI.23	30.05.2019. godine
Rješenje o imenovanju komisije za otvaranje i vrednovanje ponuda izdato od strane UIO BiH broj 16-3294-14/05 od 16.06.2005. godine; Dopis UIO BiH broj 01-16-3294-15/05 od 16.05.2005. godine; Zapisnik komisije za otvaranje i vrednovanje ponuda UIO BiH broj 01-16-3294.15-2/05 od 28.07.2005. godine	OI.24	30.05.2019. godine
Mišljenje Pravobranilaštva BiH broj 03-5-10-M-141/10 od 07.12.2010. godine te dopis UIO BIH broj 02-16-12-10-1-2256-4/10 od 29.11.2010. godine	O-I.25	30.05.2019. godine

Dopis UIO BiH upućen Pravobranilaštvu BiH broj 01-16-531-1/08 od 20.02.2008. godine; dopis Pravobranilaštva BiH upućen UIO BiH broj R-34/08 od 25.03.2008. godine	O-I.26	04.07.2019. godine
Dopis ureda za razmatranje žalbi broj: 01-07-3-100-4/11 od 22.03.2011. godine sa prilogom izdvojeni stav predsjedavajućeg ureda za razmatranje žalbi	O-I.27	30.05.2019. godine
Akt ureda za reviziju institucija BiH; predmet- pismo rukovodiocu UIO BiH o nalazima i preporukama prethodne revizije za 2010. godinu broj 01-07-16-1-1972/10 od 22.12.2010. godine	O-I.28	30.05.2019. godine
Rješenje o sporazumnom prekidu radnog odnosa Zorica Drljača broj 01.342-1608-1/09 od 08.07.2009. godine	O-I.29	30.05.2019. godine
Sporazum o vansudskom poravnanju zaključen između UIO BiH i „Glas Srpski – Grafika“ a.d. Banja Luka zaključen dana 09.12.2010. godine	O-I.30	30.05.2019. godine
Ugovor o štampanju kontrolnih markica za alkoholna pića i vina na vrijednosnom papiru koje se stavljaju u promet na području BiH zaključen između UIO BiH i „Grafotisak“ d.o.o. za grafičke usluge i trgovinu Grude od 23.08.2005. godine	O-I.31	30.05.2019. godine

Ovlaštenje direktora UIO Kemala Čauševića broj: 01-16-34-3315/08 od 05.12.2008. godine; Rješenje o postavljanju pomoćnika direktora – operativnog rukovodioca Sektora za poslovne usluge broj 01-3318/08 od 05.12.2008. godine; Ovlaštenje direktora UIO Kemala Čauševića broj: 01-34-3321/08 od 05.12.2008. godine	O-I.32	30.05.2019. godine
Uvjerenje PIO FBiH o ostvarenim platama od 01.01.1991. godine do 08.03.2003. godine broj 97291 od 27.02.2019. godine; Dopis Feferalnih ministarstva finansija upućen Zavodu za penziono i invalidsko osiguranje broj 12-14-5281/2006 godine od 24.10.2006. godine uz prilog obrasci M-4 za 2004 i 2005. godinu	O-I.33	30.05.2019. godine
Dopis Privredne banke Sarajevo broj 03-09-3393/2019 od 23.04.2019. godine uz prilog 3 analitičke kartice; Odluka o imenovanju Upravnog odmora sačinjena od strane Banke za obnovu i razvoj BiH dd Sarajevo broj S-1594-2/98 od 13.11.1998. godine; Odluka Bor banke dd Sarajevo o imenovanju predsjednika Upravnog odbora broj UO-1791-1/00 od 25.12.2000. godine	O-I.34	30.05.2019. godine
Potvrda Union banke o naknadi za članstvo broj OR-11/1-3381/13 od 08.04.2013. godine	O-I.35	30.05.2019. godine
Dopis Investiciono-komercijalne banke dd Zenica broj 08-6400/2013 od 26.04.2013. godine; Ugovor sačinjen 19.09.2000. godine između Investiciono-komercijalne banke dd Zenica i Kemala Čauševića; Odluka Investiciono-komercijalne banke dd Zenica broj 06/1-16617/00 od 14.09.2000. godine	O-I.36	30.05.2019. godine
Potvrda Postbank BiH broj 16-941-1/2013 od 05.04.2013. godine	O-I.37	30.05.2019. godine

Ugovor o angažmanu u nadzornom odboru zaključen između dd „Lido osiguranje“ Tuzla i Kemala Čauševića od 14.03.2002. godine, Odluka o imenovanju članova nadzornog odbor dd „Lido Odigranje“ Tuzla broj 819/02 od 04.03.2002. godine	O-I.38	30.05.2019. godine
Potvrda Agencije za nadzor osiguranja FBiH broj 1.0-059-522/13 od 12.04.2013. godine	O-I.39	30.05.2019. godine
Ugovor o djelu zaključen dana 01.06.2002. godine između Odbora za Kandidaturu grada Sarajeva za ZOI 2010. godine i Kemala Čauševića	O-I.40	30.05.2019. godine
Rješenje o imenovanju predsjednika i članova Odbora za reviziju „Pobjeda“ d.d. Goražde broj 4347/01 od 26.10.2001. godine; Odluka o prihvatanju polaznih osnova za zaključivanje ugovora sa članovima Nadzornog odbora i Odbora za reviziju broj 4350/01 od 26.10.2001. godine	O-I.41	30.05.2019. godine
Rješenje o obrazovanju komisije za odabir depozitne banke i budžetskih banaka Trezora Kantona Sarajevo, izdato od strane Vlade Kantona Sarajevo broj 02-05-14145/02 od 18-07.2002. godine	O-I.42	30.05.2019. godine
Ugovor o djelu zaključen dana 25.08.2003. godine između Ureda koordinatora FBiH za PRSP Sarajevo i Kemala Čauševića	O-I.43	04.07.2019..godine
Dopis Vanjskotrgovinske komore BiH broj 09-09-3-122-16/2018. godine od 01.11.2018. godine	O-I.44	30.05.2019.godine
Potvrda izdata od strane Finrar – Finansije; Računovodstvo, Revizija broj 92/13 od 09.04.2013 godine; Obavijest od strane Finrar – Finansije; Računovodstvo, Revizija upućena Kemal Čauševiću;	O-I.45	30.05.2019.godine

<p>Pregled poslovanja sa poslovnim partnerom za period od 01.01.2005. godine do 31.12.2005. godine; 01.01.2006. – 31.12.2006. godine; Promet partnera od 01.01.2007. do 31.12.2007. godine; Promet partnera od 01.01.2008. do 31.12.2008. godine; Promet partnera od 09.04.2013. do 09.04.2014. godine; Promet partnera od 01.01.2010. do 31.12.2012. godine</p>		
<p>Ugovor o djelu zaključen između JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo i Kemala Čauševića broj 01-17022/05; Ugovor o autorskom djelu zaključen između Asocijacije poslodavaca BiH i Kemala Čauševića zaključen 23.05.2005. godine</p>	O-I.46	30.05.2019. godine
<p>Ugovor o otvaranju i zatvaranju tekućeg/oročenog računa broj 2624332017 zaključen između Turkish Ziraat Bank Bosnia d.d. Sarajevo i Aide Čaušević dana 15.09.2006. godine; Ugovor o otvaranju i zatvaranju oročenog računa broj 2624332211 zaključen između Turkish Ziraat Bank Bosnia d.d. Sarajevo i Aide Čaušević dana 18.09.2009. godine uz prilog uplatnica; Ugovor o otvaranju i zatvaranju oročenog računa broj 2624332308 zaključen između Turkish Ziraat Bank Bosnia d.d. Sarajevo i Aide Čaušević dana 10.10.2011. godine uz prilog; Ugovor o oročenom depozitu „Dječija štednja“ broj 00-81-93/11 zaključen dana 29.06.2011. godine između Bor Banka d.d. Sarajevo i K. Č.; Ugovor o deviznom računu broj: 00-21-0000641 od 28.06.2011. godine zaključen između Bor banka d.d. Sarajevo i Kemala Čauševića; Ugovor o štednom ulogu „po viđenju“ broj: 00-70-65/11 od 28.06.2011. godine između Bor Banke d.d. Sarajevo i Kemala Čauševića; Ugovor o tekućem računu broj: 00-21-0000641 od 27.06.2011. godine zaključen između Bor banke d.d. Sarajevo i Kemala Čauševića; Ugovor o nenamjenski oročenom deviznom depozitu zaključen između Upi</p>	O-I.47	30.05.2019. godine i 04.07.2019. godine

Banka d.d. Sarajevo i Kemala Čauševića od 18.03.2008. godine, broj: 510628-28-1418; Ugovor o nenamjenski oročenom deviznom depozitu zaključen između Intesa Sanpaolo banka d.d. Bosna i Hercegovina i K. Č. dana 13.10.2009. godine, broj deviznog depozita: 587011-26-303876; Ugovor o nenamjenski oročenom deviznom depozitu zaključen između Intesa Sanpaolo banka d.d. Bosna i Hercegovina i K. Č. dana 13.10.2009. godine, broj deviznog depozita: 587011-26-303875; Ugovor o nenamjenski vezanom depozitu broj: DEV-154-1-27-467 zaključen dana 19.09.2006. godine između Upi banke d.d. Sarajevo i K. Č.; Štedna knjižica Raiffeisen banke na ime Kemal Čaušević, datum otvaranja 27.12.2001. godine broj štednog računa: 190019788-8 sa priložima: nalog za uplatu, Ugovor broj 380039471 o oročenom deviznom depozitu zaključen između Raiffeisen bank dd. BiH Sarajevo i Kemala Čauševića, Nalog –ispltna na ime Esad Čaušević, banka Volksbank bh d.d.; Potvrda Sberbank .d.d na ime Kemal Čaušević, broj 06.05.2019. godine broj 03/19; Uplatnica Meb- Banka d.d. Sarajevo od 26.12.2001. godine, vlasnik računa Kemal Čaušević sa priložima Ugovor o štednom računu po viđenju zaključen između MEB banka d.d. Sarajevo i Kemala Čauševića od 26.12.2001. godine; Štedna knjižica Universal banka d.d. na ime Kemal Čaušević; Štedna knjižica Universal banka d.d. na ime Esad Čaušević; Ugovor o nenamjenskoj oročenoj štednji građana broj: DEV-154-1-23-1285 zaključenim između Upi banka d.d. Sarajevo i Esada Čauševića sa prilogom štedna knjižica i Punomoć na ime Kemal Čaušević – banka Intesa Sanpaolo banka, broj računa 1285; Štedna knjižica Raiffeisen banke d.d. na ime Aida čaušević sa priložima vezanim za knjižicu; Ugovor o nenamjenskoj oročenoj štednji građana broj: DEV-154-1-23-1280 zaključen između Upi banka d.d. Sarajevo i Kemala Čauševića; Ugovro o

<p>oročenom štednom ulogu Unicredit Zagrebačka banka i K. Č. kao vlasnik štednog uloga, broj 44-32-95670-0 od 08.01.2007. godine uz izvode (nalozi za prijenos); Štedna knjižica Upi Banke d.d. Sarajevo, broj štednog računa ... na ime K. Č.; Štedna knjižica Bor banke d.d. na ime K. Č., Štedna knjižica Upi banje d.d. Sarajevo, broj štednog računa ... na ime Kemal Čaušević od 25.12.2001. godine, Potvrda Sberbank BH d.d. na ime Aida Čaušević od 06.05.2019. godine broj 04/19</p>		
<p>Odluka o stipendiranju studentice na Farmaceutskom fakultetu sačinjena od strane Apoteka „Zlata“ Bosanski Petrovac broj: 1-3/2000 od 12.09.2000. godine; sa 24 naloga za isplatu u prilogu</p>	O-I.48	30.05.2019.godine
<p>Ugovor o kupoprodaji nekretnina sačinjen dana 26.10.2011. godine od strane notara Atif Džafo; Zemljišnoknjižni izvadak broj 065-0-NAR-18-012 783 od 12.12.2018. godine; Ugovor o kupoprodaji nekretnina sačinjen dana 27.05.2010. godine od strane notara Atif Džafo; Ugovor o poklonu novčanih sredstava sačinjen između Balić Davida i Balić Zlate i Aide Čaušević od 25.10.2010. godine; s priložima zatvoreni Štedni ulog u Zagrebačkoj banci na ime Balić Džavid; Ugovor o oročenom štednom ulogu; Potvrda o obavljenim transakcijama zagrebačka banka od 20.05.2010. godine</p>	O-I.49	30.05.2019.godine
<p>Dopis UIO BiH broj 02-08-1-1207-147/17 od 23.11.2018. godine sa priložima: rekapitulacija isplatnih lista iz COIP-a za 2004 godinu; rekatipulacija isplatnih lista iz COIP-a za period od 01.01.2005. godine do 21.2012. godine; tabela pregleda isplaćenih putnih naloga za službena putovanja</p>	O-I.50	30.05.2019.godine
<p>Rješenje Kantonalnog poreznog ureda Sarajevo broj 13-6-01-15-5-977-2/01,959-2/07, 1543-2/07, 1544-01/07, 1558-02/07 i 484-2/12 od 08.11.2012. godine; Ugovor o</p>	O-I.51	30.05.2019.godine

<p>oročenom depozitu „dječija štednja“ broj 00-81-93/11 od 29.06.2011. godine zaključen između Bor banke d.d. Sarajevo i K. Č. kojeg zastupa zakonski zastupnik Kemal Čaušević; Zahtjev za prijevremeni raskid oročenog depozita od 10.10.2012. godine; Uvjerenje Kantonalnog poreznog ureda Sarajevo broj 13-9-01-15-5-977-1/01, 959-1/07, -1543-1/07, 1544-1/07 i 1558-1/07 od 18.10.2012. godine; Potvrda Porezne uprave- Kantonalni ured Sarajevo broj 1/1481 od 21.09.2012. godine; Prenos sredstava na oročenu štednju od 29.06.2011. godine; konverzija sa računa od 10.10.2012. godine; Uplata po direktnoj prodaji od 10.10.2012. godine, Uplata po direktnoj prodaji od 10.10.2012. godine, Prenos na tekući račun od 10.10.2012. godine; Prenos sredstava od 29.06.2011. godine – sve sačinjeno u Bor Banci dd. Sarajevo i 5 uplatnica</p>		
<p>Uvjerenja Federalnog zavoda za penziono i invalidsko osiguranje od 27.02.2019. godine na ime Esad Čaušević a za period 2004, 2005, 2006, 2007,2008 i 2009. godina; Uvjerenja Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje od 26.02.2019. godine za period od 2010 do 2019. godine i nalog za isplatu Unicredit Zagrebačke banke</p>	O-I.52	30.05.2019.godine
<p>Rješenje Općine Stari grad Sarajevo broj 04/1-354-15/97 od 05.03.1997. godine; Mjesečni izvještaj o obračunu i uplati poreza na promet proizvoda i usluga za period od 21.03 do 31.03 1997 godine za pravno lice SUR – Rapsodija; punomoć izdata od strane građevinskog preduzeća „Sedrenik“ broj: R17795 od 28.04.1995. godine; Dozvola broj 21.izdata od strane Naš bazar- preduzeće u mješovitoj sovjjini za proizvodnju, trgovini uslužne djelatnosti d.o.o. donesena na osnovu zaključka Izvršnog odbora opštine Stari Grad Sarajevo broj 10/1-07-34-2 od 02.12.1991. godine</p>	O-I.53	04.07.2019.godine

Izjava Kemala Čauševića o novčanim poklonima povodom rođenja, rođendana, praznika i drugim novčanim poklonima	O-I.54	04.07.2019.godine
Nalaz i mišljenje stalnog sudskog vještaka ekonomske struke, Jasminke Kalisi od 01.05.2019. godine	O-I.55	04.07.2019.godine
Nalaz i mišljenje stalnog sudskog vještaka ekonomske struke, Goran Radivojac od juna 2019. godine	O-I.56	18.07.2019.godine
... i zemljišno-knjižni izvadci i Podaci iz nadležnog katastra o katastarskom klasificiranju zemljišta-njive na katastarskoj čestici 140/5, 140/6, 140/7 i podaci nadležnog organa za poljoprivredu, sa ekspertskim mišljenjem	O-I.57	03.12.2020.godine
Dopis grada Banja Luka broj: 23-059-573/2018 od 16.07.2018. godine, sa Rješenjem o upotrebnoj dozvoli za dio poslovnog objekta „Šeher“ broj: 03-360-413/07 od 03.02.2009. godine	O-I.58	03.12.2020.godine
Naredba-akt direktora UIO, Kemala Čauševića broj: 01-18-1146/07 od 26.03.2007. godine, naziva „Provođenje pojačanog carinskog nadzora nad određenim robama“	O-I.59	03.12.2020.godine
Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (UIO)	O-I.60	03.12.2020.godine
Uputstvo o utvrđivanju carinske vrijednosti direktora UIO broj: 02-3090 od 07.09.2007. godine (u prilogu odgovor UIO šefu Odsjeka za carine RC Sarajevo, Hamdi Sušiću, sa upitom šefa Odsjeka za carine RC Sarajevo Hamde Sušića o primjeni navedenog Uputstva)	O-I.61	03.12.2020.godine

Zapisnik o ispitivanju svjedoka Osmana Jamakovića, Tužilaštvo BiH, broj: T20 O KTO 0007858 14 od 20.06.2014. godine	O-I.62	03.12.2020.godine
Zapisnik o saslušanju svjedoka Nedžada Agovića, Tužilaštvo BiH, broj: T20 O KTO 0000389 07 od 17.12.2015. godine	O-I.63	03.12.2020.godine
MATERIJALNI DOKAZI ODBRANE OPTUŽENOG ANESA SADIKOVIĆA		
Nalaz i mišljenje vještaka od 27.11.2019. godine sa dopunom nalaza i mišljenja vještaka od 27.01.2020. godine, sa prilogom hard diska na kojoj se nalazi dokumentacija koju je vještak koristio	O-II.1	12.03.2020. godine
Tabela Uprave za indirektno oporezivanje uvoznika tekstila u periodu od 2005-2010 godine	O-II.2	02.07.2020. godine
Korespondencija e mailova	O-II.3	02.07.2020. godine
Akt grada Banja Luka - Kabinet gradonačelnika broj: 23-059-573/2018 godine od dana 16.07.2018. godine sa Rješenjem broj 03-360-413/07 od dana 03.02.2003. godine skupa sa prilogom - fotografije hotela Šeher	O-II.4	02.07.2020. godine
Medicinska dokumentacija koja se odnosi na lice Sadiković Kasim u periodu od kraja 2009.godine do početka 2010. godine	O-II.5	02.07.2020. godine
Zapisnik o ispitivanju osumnjičene Hate Bešlagić, TBiH broj: T20 O KT 0000389 07 od dana 25.09.2012. godine	O-II.6	10.12.2020. godine
Zapisnik o ispitivanju osumnjičene Hate Bešlagić, Državna agencija za istrage i zaštitu broj: 16-02/5-18/12 od dana 24.09.2012. godine	O-II.7	10.12.2020. godine

Zapisnik o ispitivanju osumnjičene Hate Bešlagić, Tužiteljstvo BiH broj: T20 0 KT 0000389 07 od dana 17.06.2016. godine	O-II.8	10.12.2020. godine
Zapisnik o ispitivanju osumnjičene Hate Bešlagić, Tužiteljstvo BiH broj T20 0 KT 0000389 07 od dana 02.12.2014. godine	O-II.9	10.12.2020. godine
Zapisnik o ispitivanju osumnjičene Hate Bešlagić, Tužiteljstvo BiH broj: T20 0 KT 0000389 07 od dana 16.10.2012. godine	O-II.10	10.12.2020. godine